



วิทยาพนธ์

เรื่อง

ความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมตามการรับรู้ของสมาชิกสหกรณ์การเกษตร
จังหวัดสกลนคร

THE VOCATIONAL AGRICULTURE TRAINING NEED PERCEPTION
OF THE AGRICULTURAL COOPERATIVE'S MEMBERS
IN SAKONNAKHON PROVINCE, THAILAND

โดย

นายพิเชษฐ์ อันทรรภูมิ

เสนอ

บัณฑิตศึกษา สถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้
เพื่อความสมบูรณ์แห่งปัญญาเทคโนโลยีการเกษตรมหาบัณฑิต
(ส่งเสริมการเกษตร)

พ.ศ. 2533



ใบรับรองวิทยานิพนธ์
บัณฑิตศึกษา สถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้
เทคโนโลยีการเกษตรมหาบัณฑิต (ส่งเสริมการเกษตร)
ปริญา

ส่งเสริมการเกษตร
สาขา

ส่งเสริมการเกษตร
ภาควิชา

เรื่อง ความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมตามการรับรู้ของสมาชิกสหกรณ์การเกษตร
จังหวัดสกลนคร

THE VOCATIONAL AGRICULTURE TRAINING NEED PERCEPTION OF THE
AGRICULTURAL COOPERATIVE'S MEMBERS IN SAKONNAKHON PROVINCE,
THAILAND

นามผู้วิจัย นายนิเชษฐ์ อินทรภูมิ

ได้พิจารณาเห็นชอบโดย

ประธานกรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร. น้าชัย ทนผล)

วันที่ 14 เดือน พค พ.ศ. 2533

กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร. เทพ พงษ์พานิช)

วันที่ 27 เดือน 12 พ.ศ. 33

กรรมการ

(ดร. สุรศักดิ์ ศรีธัญญา)

วันที่ 14 เดือน พค พ.ศ. 2533

หัวหน้าภาควิชา

(รองศาสตราจารย์ ดร. น้าชัย ทนผล)

วันที่ 14 เดือน พค พ.ศ. 2533

บัณฑิตศึกษารับรองแล้ว

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อานนท์ เทียงตรง)

ประธานคณะกรรมการบัณฑิตศึกษา

วันที่ 14 เดือน พค พ.ศ. 2533

คำนิยม

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จด้วยดีจากความกรุณาของคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์คือ รองศาสตราจารย์ ดร. นำชัย หนูผล รองศาสตราจารย์ ดร. เทพ พงษ์พานิช และอาจารย์ ดร. สุรศักดิ์ ศรีธัญญา ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำปรึกษาวิทยานิพนธ์ตลอดมา ผู้แทนบัณฑิตศึกษา อาจารย์สมจิต กิจรุ่งเรือง ผู้ชำนาญสถิติประจำสำนักวิจัยและส่งเสริมการเกษตร ช่วยให้อธิบายข้อเสนอแนะเกี่ยวกับสถิติที่ใช้ในงานวิจัยระหว่างการสอบป้องกันวิทยานิพนธ์ อาจารย์ดำเกิง ชำนาญคำ กรุณาช่วยเหลือด้านวิเคราะห์ข้อมูล ผู้ช่วยศาสตราจารย์ จรรยา อภิชาติตระกูล ช่วยตรวจทานแก้ไขบทคัดย่อภาษาอังกฤษ นอกจากนี้ยังได้รับความร่วมมือด้วยดีจากคณะครู-อาจารย์หมวดเกษตรกรรมศิลป์ โรงเรียนสกลราชวิทยานุกูล จังหวัดสกลนคร ที่ได้ช่วยเหลือในการเก็บข้อมูล สหกรณ์จังหวัด สหกรณ์อำเภอ และหัวหน้าสหกรณ์กิ่งอำเภอต่าง ๆ ของจังหวัดสกลนครที่ช่วยประสานงานและให้ความสะดวกในระหว่างการเก็บข้อมูล ผู้วิจัยขอขอบพระคุณทุกท่านที่มีส่วนร่วมให้วิทยานิพนธ์เล่มนี้สำเร็จไปด้วยดี

ท้ายที่สุดนี้ ผู้วิจัยขอน้อมรำลึกถึงพระคุณของบุคคลสำคัญที่ได้วางรากฐานการศึกษาและให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยตลอดมาคือ คุณพ่อ คุณแม่ และที่สำคัญที่สุดที่ผู้วิจัยมีอาจจะลืมได้คือ ภรรยาและบุตรที่เป็นผู้ให้กำลังใจอยู่เบื้องหลังความสำเร็จในการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้

พิเชษฐ์ อินทรภูมิ

มีนาคม 2533

สารบัญเรื่อง

หน้า

สารบัญตาราง

(7)

สารบัญภาพ

(11)

บทคัดย่อ

(12)

บทที่ 1 บทนำ

1

ปัญหาการวิจัย

3

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

4

ขอบเขตและข้อจำกัด

5

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

6

นิยามศัพท์ทั่วไป

6

บทที่ 2 การตรวจเอกสารที่เกี่ยวข้อง

8

ความหมายของการฝึกอบรม

11

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความต้องการฝึกอบรมของบุคคล

16

สมมติฐาน

21

กรอบแนวความคิดรวบยอด

22

บทที่ 3 วิธีการดำเนินการวิจัย

23

สถานที่ดำเนินการวิจัย

23

ผู้ให้ข้อมูลในการวิจัย

24

การสุ่มตัวอย่าง

26

นิยามศัพท์ปฏิบัติการ

28

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

30

สารบัญเรื่อง (ต่อ)

	หน้า
การทดสอบแบบสอบถาม	31
วิธีรวบรวมข้อมูล	32
การวิเคราะห์ข้อมูล	32
ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย	34
บทที่ 4 ผลการวิจัยและการวิจารณ์	35
ตอนที่ 1 ลักษณะส่วนบุคคลของสมาชิกสหกรณ์การเกษตร	36
อายุ	36
เพศ	38
ระดับการศึกษา	39
ระยะเวลาในการเป็นสมาชิกสหกรณ์การเกษตร	41
จำนวนหุ้นที่มีอยู่กับสหกรณ์การเกษตร	43
ประสบการณ์การประกอบอาชีพเกษตรกรรม	45
ประสบการณ์การฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรม	47
ตอนที่ 2 ลักษณะทางเศรษฐกิจและสังคมของสมาชิกสหกรณ์การเกษตร	50
รายได้	50
ขนาดของพื้นที่ที่ถือครองเพื่อการเกษตร	52
สภาพการถือครองที่ดินเพื่อการเกษตร	54
ระยะทางจากบ้านถึงตัวเมือง	55
ตอนที่ 3 ลักษณะทางจิตวิทยาของสมาชิกสหกรณ์การเกษตร	57
ค่านิยมในการศึกษา	57
ตอนที่ 4 ความถี่ในการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร	60
การใช้ประโยชน์จากสื่อมวลชน	63
ความถี่ของการเยี่ยมชมสถาบันการเกษตร	79

สารบัญเรื่อง (ต่อ)

หน้า

ตอนที่ 5 การจัดลำดับและเปรียบเทียบความแตกต่างของความต้องการ ฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมตามการรับรู้ของสมาชิกสหกรณ์ การเกษตร	96
ตอนที่ 6 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อความต้องการการฝึกอบรมวิชาชีพ เกษตรกรรมตามการรับรู้ของสมาชิกสหกรณ์การเกษตร	114
ตอนที่ 7 ข้อมูลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพ เกษตรกรรมตามการรับรู้ของสมาชิกสหกรณ์การเกษตร	128
บทที่ 5 สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ	139
สรุปผลการศึกษา	139
วิธีการศึกษา	140
ผลการศึกษา	141
อภิปรายผลการศึกษา	152
ข้อเสนอแนะ	155
ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย	155
ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป	157
เอกสารอ้างอิง	158
ภาคผนวก	163
ภาคผนวก ก. แบบสอบถาม	164
ภาคผนวก ข. แผนที่จังหวัดสกลนคร	176
ภาคผนวก ค. ประวัติผู้วิจัย	178

สารบัญตาราง

หน้า

ตาราง

1	จำนวนประชากรที่ศึกษา	25
2	จำนวนและเปอร์เซ็นต์ของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรแยกตามช่วงอายุ	37
3	จำนวนและเปอร์เซ็นต์ของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรแยกตามเพศ	38
4	จำนวนและเปอร์เซ็นต์ของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรแยกตามระดับการศึกษา	40
5	จำนวนและเปอร์เซ็นต์ของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรแยกตามระยะเวลาในการเป็นสมาชิกสหกรณ์การเกษตร	42
6	จำนวนและเปอร์เซ็นต์ของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรแยกตามจำนวนพื้นที่สมาชิกสหกรณ์การเกษตรมีอยู่กับสหกรณ์	44
7	จำนวนและเปอร์เซ็นต์ของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรแยกตามประสบการณ์การประกอบอาชีพเกษตรกรรม	46
8	จำนวนและเปอร์เซ็นต์ของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรแยกตามประสบการณ์การฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรม	48
9	จำนวนและเปอร์เซ็นต์ของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรแยกตามสาขาวิชาชีพเกษตรกรรมที่เคยได้รับการฝึกอบรม	49

สารบัญตาราง

หน้า

ตาราง

10	จำนวนและเปอร์เซ็นต์ของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรแยกตาม เหตุผลของสมาชิกที่ไม่เข้ารับการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรม	49
11	จำนวนและเปอร์เซ็นต์ของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรแยกตามรายได้	51
12	จำนวนและเปอร์เซ็นต์ของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรแยกตาม ขนาดของพื้นที่ถือครองเพื่อการเกษตร	53
13	จำนวนและเปอร์เซ็นต์ของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรแยกตาม สภาพการถือครองที่ดินเพื่อการเกษตร	55
14	จำนวนและเปอร์เซ็นต์ของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรแยกตาม ระยะทางจากบ้านถึงตัวเมือง	56
15	ค่าคะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการศึกษาของสมาชิกสหกรณ์การเกษตร	59
16	จำนวนของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรแยกตามความช่วยเหลือของ เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร	61
17	จำนวนและเปอร์เซ็นต์ของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรแยกตาม ความถี่ของการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร	63
17	จำนวนและเปอร์เซ็นต์ของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรแยกตาม การใช้ประโยชน์จากสื่อมวลชน	74

สารบัญตาราง

หน้า

ตาราง

19	จำนวนและเปอร์เซ็นต์ของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรแยกตาม ความถี่ในการติดต่อกับสถาบันการเกษตรต่าง ๆ	90
20	น้ำหนักค่าคะแนนเฉลี่ยของความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรม ในแต่ละสาขาวิชาของสมาชิกสหกรณ์การเกษตร	109
21	เปรียบเทียบความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมในด้านต่าง ๆ ของสมาชิกสหกรณ์การเกษตร	113
22	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทางด้านเศรษฐกิจสังคมและ จิตวิทยากับความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมของสมาชิก	124
23	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์การถดถอยหาคู่ของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความ ต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมของสมาชิกสหกรณ์การเกษตร	127
24	จำนวนและเปอร์เซ็นต์ของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรแยกตาม ช่วงระยะเวลาที่เหมาะสมในการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรม	129
25	จำนวนและเปอร์เซ็นต์ของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรแยกตาม ช่วงเดือนที่เหมาะสมในการเข้ารับการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรม	130
26	จำนวนและเปอร์เซ็นต์ของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรแยกตาม สถานที่ฝึกอบรมที่เหมาะสม	131

สารบัญตาราง

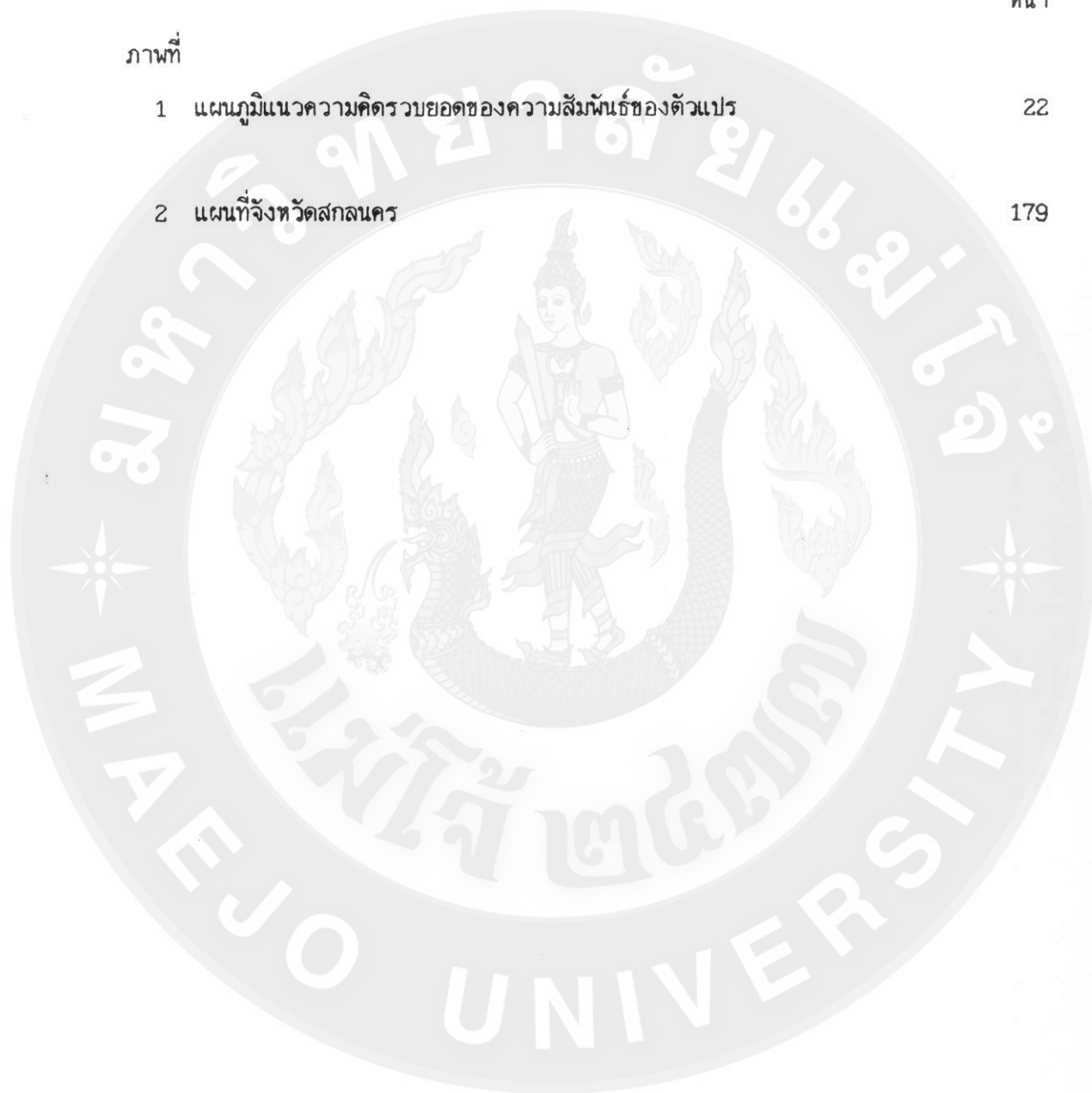
หน้า

ตาราง

- 27 จำนวนและเปอร์เซ็นต์ของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรแยกตาม
วิธีการฝึกอบรมที่เหมาะสม 133
- 28 จำนวนและเปอร์เซ็นต์ของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรแยกตามความคิดเห็น
และข้อเสนอแนะต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรม 137

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1 แผนภูมิแนวความคิดรวบยอดของความสัมพันธ์ของตัวแปร	22
2 แผนที่จังหวัดสกลนคร	179



บทคัดย่อ

ชื่อเรื่อง : ความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมตามการรับรู้ของสมาชิก
สหกรณ์การเกษตร จังหวัดสกลนคร

ผู้วิจัย : นายพิเชษฐ์ อินทรภูมิ

ชื่อปริญญา : เทคโนโลยีการเกษตรมหาบัณฑิต (ส่งเสริมการเกษตร)

สาขาวิชาเอก : ส่งเสริมการเกษตร

ประธานกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ :
(รองศาสตราจารย์ ดร. นำชัย ทนุผล)
...14/...พ.ค./...๒๕๖๓

การศึกษาความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมตามการรับรู้ของสมาชิกสหกรณ์การเกษตร ได้รวบรวมข้อมูลจากสมาชิกสหกรณ์การเกษตรทั้ง 9 สหกรณ์ ในจังหวัดสกลนคร โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบ 1) ลักษณะส่วนบุคคล เศรษฐกิจ สังคม และจิตวิทยาของสมาชิกสหกรณ์การเกษตร กลุ่มในเมืองและกลุ่มนอกเมือง 2) จัดลำดับวิชาชีพเกษตรกรรมตามความต้องการของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรกลุ่มในเมืองและกลุ่มนอกเมือง 3) ความสอดคล้องของความต้องการฝึกอบรมของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรกลุ่มในเมืองและกลุ่มนอกเมือง 4) ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมของสมาชิกสหกรณ์การเกษตร การรวบรวมข้อมูลได้ใช้แบบสอบถามและนำไปสัมภาษณ์สมาชิกสหกรณ์การเกษตรทั้ง 2 กลุ่มซึ่งได้มาจากการสุ่มตัวอย่างคือ สมาชิกสหกรณ์การเกษตรกลุ่มในเมือง 90 คน และสมาชิกสหกรณ์การเกษตรกลุ่มนอกเมือง 270 คน รวมเป็นผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น 360 คน ข้อมูลที่ศึกษาได้นำมาวิเคราะห์โดยเครื่องคอมพิวเตอร์ด้วยโปรแกรมสถิติสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ (SPSS)

ผลการวิจัยพอสรุปได้ดังนี้

1. ลักษณะส่วนบุคคล สมาชิกสหกรณ์การเกษตรทั้ง 2 กลุ่ม มีลักษณะส่วนบุคคลไม่แตกต่างกัน ผลการศึกษาพบว่าสมาชิกสหกรณ์การเกษตรกลุ่มในเมืองมีอายุเฉลี่ย 47.76 ปี และสมาชิกสหกรณ์การเกษตรกลุ่มนอกเมืองมีอายุเฉลี่ย 47.68 ปี สมาชิกสหกรณ์การเกษตรส่วนมากเป็นเพศชาย และมีการศึกษาจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ส่วนใหญ่มีระยะเวลาในการเป็นสมาชิกสหกรณ์การเกษตรอยู่ในช่วง 1-9 ปี และมีจำนวนทุนอยู่กับสหกรณ์การเกษตรระหว่าง 1-100 ทุน เป็นส่วนมาก สำหรับประสบการณ์การประกอบอาชีพเกษตรกรนั้นพบว่าสมาชิกสหกรณ์การเกษตรทั้ง 2 กลุ่ม มีประสบการณ์ระหว่าง 13-24 ปี และมากกว่าครึ่งหนึ่งเคยได้รับการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรในด้านพืชกรรมและสัตวบาล สำหรับสมาชิกสหกรณ์การเกษตรทั้ง 2 กลุ่ม ที่รายงานว่าไม่เคยเข้ารับการฝึกอบรมนั้น ระบุว่าไม่มีเวลาว่าง

2. ลักษณะทางเศรษฐกิจและสังคม ผลการศึกษาพบว่า สมาชิกสหกรณ์การเกษตรทั้ง 2 กลุ่มมีลักษณะทางเศรษฐกิจและสังคมแตกต่างกัน กล่าวคือ สมาชิกสหกรณ์การเกษตรกลุ่มในเมืองมีรายได้เฉลี่ย 43,385 บาทต่อปี ส่วนสมาชิกสหกรณ์การเกษตรกลุ่มนอกเมืองมีรายได้เฉลี่ย 35,139 บาทต่อปี สำหรับสภาพการถือครองที่ดินนั้น พบว่าสมาชิกสหกรณ์การเกษตรทั้ง 2 กลุ่มส่วนมากมีที่ดินเป็นของตัวเอง โดยสมาชิกสหกรณ์การเกษตรกลุ่มในเมืองมีขนาดของพื้นที่ถือครองเพื่อการเกษตร 27.10 ไร่ ในขณะที่สมาชิกสหกรณ์การเกษตรกลุ่มนอกเมืองมีพื้นที่ถือครองเพื่อการเกษตร เฉลี่ย 24.71 ไร่ สำหรับลักษณะทางสังคมนั้นพบว่าสมาชิกสหกรณ์การเกษตรกลุ่มในเมืองมีระยะทางจากบ้านถึงตัวเมืองโดยเฉลี่ย 19.25 กิโลเมตร และสมาชิกสหกรณ์การเกษตรกลุ่มนอกเมือง มีระยะทางเฉลี่ย 48.20 กิโลเมตร

3. ค่านิยมทางการศึกษา พบว่าสมาชิกสหกรณ์การเกษตรทั้ง 2 กลุ่มมีค่านิยมในการศึกษาที่ไม่แตกต่างกัน กล่าวคือสมาชิกสหกรณ์การเกษตรกลุ่มในเมืองมีคะแนนค่านิยมในการศึกษาเฉลี่ย 4.85 คะแนน และสมาชิกสหกรณ์การเกษตรกลุ่มนอกเมืองมีคะแนนค่านิยมในการศึกษาเฉลี่ย 4.68 คะแนน แต่อย่างไรก็ตามผลการศึกษาพบว่าสมาชิกสหกรณ์การเกษตรทั้ง 2 กลุ่มมีค่านิยมในการศึกษาในทางบวก

4. การติดต่อกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรและการเยี่ยมชมสถาบันการเกษตรต่าง ๆ

ผลการศึกษาพบว่าสมาชิกสหกรณ์การเกษตรทั้ง 2 กลุ่มมีความถี่ในการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรและการเยี่ยมชมสถาบันการเกษตรต่าง ๆ ไม่แตกต่างกัน กล่าวคือสมาชิกสหกรณ์การเกษตรกลุ่มในเมืองมีการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรโดยเฉลี่ย 1.37 ครั้งต่อเดือน และสมาชิกสหกรณ์การเกษตรกลุ่มนอกเมืองมีการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรโดยเฉลี่ย 1.53 ครั้งต่อเดือน ส่วนการติดต่อเยี่ยมชมสถาบันการเกษตรต่าง ๆ นั้น พบว่าสมาชิกสหกรณ์การเกษตรกลุ่มในเมืองมีค่าเฉลี่ย 9.13 ครั้งต่อปี และสมาชิกสหกรณ์การเกษตรกลุ่มนอกเมืองมีค่าเฉลี่ย 8.43 ครั้งต่อปี และสมาชิกสหกรณ์การเกษตรทั้ง 2 กลุ่ม รายงานว่า ได้ติดต่อและเยี่ยมชมสหกรณ์การเกษตรที่เกษตรกรเป็นสมาชิกอยู่เป็นประจำ

5. การใช้ประโยชน์จากสื่อมวลชน ผลการศึกษาพบว่า สมาชิกสหกรณ์การเกษตรทั้ง

2 กลุ่มมีการใช้ประโยชน์จากสื่อมวลชนแตกต่างกัน กล่าวคือสมาชิกสหกรณ์การเกษตรกลุ่มในเมืองมีการใช้ประโยชน์จากสื่อมวลชนโดยเฉลี่ย 62.95 ครั้งต่อเดือน และสมาชิกสหกรณ์การเกษตรกลุ่มนอกเมืองมีการใช้ประโยชน์จากสื่อมวลชนโดยเฉลี่ย 49.33 ครั้งต่อเดือน สมาชิกสหกรณ์การเกษตรทั้ง 2 กลุ่มรายงานว่าส่วนมากได้ใช้ประโยชน์จากเพื่อนบ้านในการรับข่าวสารความรู้ทางการเกษตร

6. ความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมด้านต่าง ๆ ผลการวิจัยพบว่าสมาชิก

สหกรณ์การเกษตรทั้ง 2 กลุ่ม มีความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมด้านพืชกรรม ด้านสัตวบาล และวิชาชีพเกษตรกรรมด้านอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน โดยสมาชิกสหกรณ์การเกษตรทั้ง 2 กลุ่มมีค่าคะแนนเฉลี่ยของความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมด้านต่าง ๆ เท่ากัน และสมาชิกสหกรณ์การเกษตรทั้ง 2 กลุ่ม ระบุว่าต้องการฝึกอบรมด้านพืชกรรมมากที่สุด โดยเฉพาะการป้องกันโรคและศัตรูพืช

7. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมของสมาชิก-

สหกรณ์การเกษตร ผลการศึกษาพบว่า ตัวแปรอิสระ 4 ตัวแปร จาก 10 ตัวแปรมีความสัมพันธ์

กับความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมของกลุ่มในเมือง คือ รายได้ ($r = .3035 : P < .01$) ระยะทางจากบ้านถึงตัวเมือง ($r = .2448 : P < .01$) ค่านิยมในการศึกษา ($r = .4925 : P < .001$) และพบว่า มีตัวแปรอิสระ 5 ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ต่อความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมของกลุ่มนอกเมือง คือ อายุ ($r = -.1258 : P < .05$) รายได้ ($r = .1414 : P < .01$) ความถี่ของการติดต่อกับสถาบันการเกษตรต่าง ๆ ซึ่งประกอบด้วยสถานีบำรุงพันธุ์สัตว์สกลนคร ($r = .1007 : P < .05$) สถานีทดลองพืชไร่สกลนคร ($r = .1015 : P < .05$) การใช้ประโยชน์จากสื่อมวลชนโดยเฉพาะเพื่อนบ้าน ($r = .2740 : P < .001$) วิทยุ ($r = .2660 : P < .001$) และค่านิยมในการศึกษา ($r = .5496 : P < .001$)

8. ตัวแปรอิสระที่มีความสำคัญต่อการทำนายความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมของสมาชิกสหกรณ์การเกษตร พบว่าค่านิยมในการศึกษา อายุ และการใช้ประโยชน์จากสื่อมวลชนซึ่งสามารถทำนายความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรทั้ง 2 กลุ่ม โดยมีประสิทธิภาพการทำนายได้ร้อยละ 30

9. สมาชิกสหกรณ์การเกษตรทั้ง 2 กลุ่มได้ให้ข้อมูลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการฝึกอบรม ดังนี้คือ ระยะเวลาในการฝึกอบรมควรมีช่วงระยะเวลา 3-4 วัน ในระหว่างเดือนมีนาคมถึงเดือนเมษายน สำหรับสถานที่ฝึกอบรมสมาชิกสหกรณ์การเกษตรส่วนมากระบุว่าเป็นวัดใกล้บ้านสำหรับวิธีการฝึกอบรมที่เหมาะสมนั้น สมาชิกสหกรณ์การเกษตรทั้ง 2 กลุ่มระบุว่าต้องการแบบบรรยายและแลกเปลี่ยนปัญหาด้วยการนำวิธีการสาธิตและทัศนศึกษา นอกจากนั้นเอกสารสิ่งพิมพ์ วีดิทัศน์ และภาพยนตร์เกี่ยวกับเนื้อหาการฝึกอบรมควรมีใช้ในการฝึกอบรม ส่วนความรู้ของวิทยากรที่ใช้ในการฝึกอบรมนั้นต้องการวิทยากรที่มีความรู้เฉพาะด้าน สำหรับด้านที่พักและอาหารนั้นต้องการให้ฝ่ายฝึกอบรมจัดให้ ในด้านความสะดวกในการเดินทางนั้นส่วนใหญ่ให้ความเห็นว่าถ้าจัดในหมู่บ้านของเกษตรกรสามารถมาเองได้ นอกจากนั้นสมาชิกสหกรณ์การเกษตรส่วนใหญ่ระบุว่า การติดตามและประเมินผลหลังการฝึกอบรมควรมีการดำเนินการโดยเจ้าหน้าที่ฝึกอบรมและวิทยากรด้วยเช่นกัน

ABSTRACT

Title : The Vocational Agriculture Training Need Perception of the Agricultural Cooperative's Members in Sakonnakhon Province, Thailand.

By : Pichechja Intarapum

Degree : Master of Agricultural Technology (Agricultural Extension)

Major Field : Agricultural Extension

Chairman, Thesis Advisory Board : *Numchai Thanupon*

(Associate Professor Dr. Numchai Thanupon)

May 14, 1990

The purposes of this study, which covered 9 Agricultural Cooperatives in Sakonnakhon Province, were (1) to investigate and compare personal, economic, social and psychological background of the urban and rural Agricultural Cooperatives' member; (2) to rank the vocational agriculture training areas according to need perception of the urban and rural Agricultural Cooperatives' member; (3) to find out commonality of the training need perception of the urban and rural Agricultural Cooperatives' members; and (4) to indentify factors affecting the needs for vocational agriculture training of the urban and rural Agricultural Cooperatives' members.

The data were collected by interview, using questionnaires, groups of agricultural cooperatives' members, selected by sampling method; Samples of 90 urban agricultural cooperatives' members and 270 rural agricultural cooperatives' members were dealt with. Data analysis and interpretation were done by SPSS computer program.

The results of the study were as follows.

1. Personal background. Both groups of agricultural cooperatives' members had similar personal background; the urban agricultural cooperatives' members had an average age of 47.76 years and the rural group 47.68 years. The majority of the respondents were male and had only primary school education. Most of them have joined the cooperatives for 1-9 years, and hold about 1-100 shares. An average experience in training for both groups was 13-14 times a year. More than one-half have been experienced in vocational training in plant cultivation and animal husbandry. Some had never attended any training due to lack of free time.

2. Socio-economic background. Both groups were socio-economically different. An average income of the urban group was 43,385 baht per year while that of the rural group was 35,139 baht per year. The majority of both groups were farm owners. The urban group had an average farm size of 27.10 rai while that of the rural group was 24.71 rai. The distance from home to town of the urban group was 19.25 Kilometers while that of the rural group was 48.20 kilometers.

3. Education value. Both groups of agricultural cooperatives' members had similar education value. The urban group had an average score of education value of 4.85 and that of the rural group was 4.68 moreover, the majority of both groups had "positive" education value.

4. Contact with extension agents and visits to agricultural institutions. Both groups of agricultural cooperatives' members were not different in the frequency of contacts with extension agents as well as of visits to agricultural institutions. An average number of contacts with extension agents of the urban group was 1.37 times a month where as that of the rural group was 1.53 times a month. The average frequency of visits to agricultural institutions of the urban group was 9.13 times per year and that of the rural group was 8.43 times per year. Both group usually visited the agricultural cooperatives.

5. Utilization of mass media. Both groups of agricultural cooperatives' members were similar in utilization of mass media. The average frequency of utilization of mass media of the urban group was 62.95 times a month but that of the rural group was 49.33 times a month. The majority of both groups obtained agricultural information from neighbors.

6. Areas of vocational agriculture training needs. It was found that both groups were similar in vocational agriculture training need for plant cultivation, animal husbandry and other

areas. They had a similar average scores and Plant Disease and pest Prevention Control was found to be the most needed training area for both groups.

7. Factors effecting vocational agriculture training need.

Four out of ten independent variables in this study were found to be correlated with the training need of the urban group, namely income ($r = .3095 : P < .01$) Utilization of mass media radio ($r = .3035 : P < .01$) neighbors ($r = .3095 : P < .01$) distance from home to town ($r = .2448$ neighbors : $P < .01$) and education value ($r = .4925 : P < .001$). It was also found that five independent variables were correlated with the training need of the rural group, namely age ($r = -.1258 : P < .05$) income ($r = 1414 : P < .01$) visits to agricultural institutions - Sakonnakhon Livestock Station ($r = .1007 : P < .05$) Sakonnakhon Agronomy Station ($r = .1015 : P < .05$) - Utilization of mass media - neighbors ($r = .2740 : P < .001$) radio ($r = .2660 : P < .001$) - and education value ($r = .5496 : P < .001$).

8. Variables essential for the prediction of vocational agricultural training need.

From the analysis of variables essential for the prediction of the vocational agriculture training need perception of both groups of agricultural cooperatives' members, Education value, age and utilization of mass media were found to have 30% prediction ability.

9. Other information obtained from both groups were as follows.

The training program should be held at a temple near their homes for

a period of 3-4 days. Both groups preferred a training program consisting of lectures and discussion with practical application and field trips; printed materials, vedios and movies should be used in training. Each trainer should have specialized knowledge in each field. Accommodations and meals should be provided by the training unit. If, however, the training is carried out in their villages, problems of transportation and accommodations will be climinated. The majority of both groups recommended that there should be a follow-up and evaluation by training personnel and trainers.

บทที่ 1

บทนำ (INTRODUCTION)

ประเทศไทยเป็นประเทศเกษตรกรรมประชากรประมาณ 64.16 เปอร์เซ็นต์ประกอบอาชีพเกษตรกรรม (บุญสม วราเอกศิริ, 2529 : 1) และประชากรที่เป็นเกษตรกรดังกล่าวจะมีการศึกษาระดับต่ำ มีจำนวนมากที่ไม่ได้รับการศึกษา ถึงมีก็ไม่เกินประถมศึกษาปีที่ 4 (เทพ พงษ์พานิช, 2527 : 17) ประกอบกับเกษตรกรส่วนใหญ่ยังคงใช้กรรมวิธีในการผลิตแบบเก่า มิได้นำเอาเทคโนโลยีใหม่ ๆ ทางการเกษตรมาใช้ จึงทำให้การประกอบอาชีพทางการเกษตรไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควรอันจะส่งผลให้สภาพความเป็นอยู่ของเกษตรกรไม่ได้มาตรฐาน ก่อให้เกิดปัญหาความยากจนและเกิดภาวะหนี้สิน โดยเฉพาะเกษตรกรในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งมีรายได้เฉลี่ยต่อหัวเพียงปีละ 4,991 บาท เท่านั้น และประชากรในภาคนี้ประมาณ 52.3 เปอร์เซ็นต์ จะยากจน (รัฐนิ เศรษฐโฐ, 2528 : 211) ด้วยเหตุนี้รัฐบาลได้เร่งรัดพัฒนาอาชีพเกษตรกรรม เพื่อให้เกษตรกรซึ่งเป็นประชากรส่วนใหญ่ของประเทศมีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมดีขึ้น ปัจจุบันเกษตรกรประสบปัญหาเกี่ยวกับภาวะเศรษฐกิจและสังคมที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทำให้ไม่สามารถปรับปรุงและพัฒนาอาชีพของตนเองให้สอดคล้องกับเทคโนโลยีที่พัฒนาไปอย่างรวดเร็วอยู่ตลอดเวลาได้ สาเหตุที่สำคัญคือเกษตรกรส่วนใหญ่ยังคงยึดกรรมวิธีในการประกอบอาชีพเกษตรกรรมแบบเก่าตามที่บรรพบุรุษได้ถ่ายทอดสืบทอดกันมา ทั้งความเคยชินกับความเป็นอยู่ดั้งเดิมและมีพื้นฐานการศึกษาต่ำรวมทั้งมีฐานะยากจนทำให้เกษตรกรไม่สามารถรับเทคโนโลยีใหม่ ๆ มาพัฒนาอาชีพของตนได้ตามต้องการมีผลทำให้รายได้ของเกษตรกรน้อยกว่ารายได้ผู้มีอาชีพทางอุตสาหกรรมและอาชีพอื่น ๆ จึงควรมีการให้ความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีทางการเกษตรที่เหมาะสมกับความต้องการ และพื้นฐานความรู้ของเกษตรกรเพื่อช่วยพัฒนาเกษตรกรตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ

ในปัจจุบันนี้ ประเทศที่กำลังพัฒนาส่วนใหญ่ต่างถือว่าสหกรณ์เป็นองค์การธุรกิจที่อยู่ภายใต้ระบบเศรษฐกิจโดยส่วนรวม ดังนั้นการเจริญและการล้มเหลวของเศรษฐกิจและสังคมของประเทศต่างก็มีความสัมพันธ์อย่างลึกซึ้งกับการเจริญและการล้มเหลวของสหกรณ์ (อานาจ ธีระวนิช, 2525 : 18) ทั้งนี้เพราะคนกลุ่มใหญ่ของประเทศเป็นเกษตรกร และลักษณะทางเศรษฐกิจของประเทศก็ขึ้นอยู่กับผลผลิตทางการเกษตร (น้ำชัย ทนุผล, 2529 : 19) การพัฒนาทางเศรษฐกิจและสังคมของรัฐบาลจึงมุ่งไปที่คนกลุ่มนี้ โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะยกระดับรายได้ของเขาให้ดีขึ้นจะมีผลให้มีการปรับปรุงความเป็นอยู่ในด้านอื่น ๆ ให้ดีขึ้นตามมา ทั้งนี้การพัฒนายจะต้องดำเนินการผ่านสถาบันเกษตรกรหรือสหกรณ์การเกษตรนั่นเอง

อานาจ ธีระวนิช, (2525 : 39) ให้ความเห็นว่าสหกรณ์การเกษตรเป็นองค์การที่เกิดขึ้นมาจากความต้องการที่จะร่วมมือกันเพื่อแก้ไขปัญหาของตนเอง โดยใช้องค์กรของสหกรณ์เป็นเครื่องมือในการแก้ปัญหา ดังนั้นหน้าที่ของสหกรณ์เปรียบเสมือนวิถีทางที่จะนำสมาชิกเกษตรกรไปสู่จุดมุ่งหมายตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ซึ่งหน้าที่โดยทั่วไปมี 4 ประการ คือ

1. การให้สินเชื่อการเกษตร (Agricultural credit)
2. การตลาดผลผลิตการเกษตร (Agricultural marketing)
3. การซื้อปัจจัยการผลิต (Agricultural supply)
4. การส่งเสริมการเกษตร (Agricultural extension)

หน้าที่หนึ่งของสหกรณ์การเกษตรคือการส่งเสริมการเกษตร โดยมุ่งที่จะเพิ่มพูนความรู้วิธีการปฏิบัติในการผลิตและเพิ่มพูนโลกทรรศน์ ในการยอมรับเทคโนโลยีใหม่ ๆ มาใช้ในการผลิต ทั้งนี้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการผลิตของสมาชิกให้สูงขึ้น จะเห็นว่า สหกรณ์การเกษตรเป็นสถาบันที่จะแก้ไขความอ่อนแอในทางเศรษฐกิจของเกษตรกรได้แน่นอน แต่ในปัจจุบันสหกรณ์การเกษตรในประเทศไทยเรายังไม่ค่อยก้าวหน้าเท่าที่ควร ทั้งนี้เนื่องมาจากข้อจำกัดหลายประการ ส่วนหนึ่งเป็นข้อจำกัดเกี่ยวกับลักษณะธรรมชาติของผลผลิตทางการเกษตร วิธีการผลิต และโดยเฉพาะอย่างยิ่งข้อจำกัดในตัวเกษตรกรเอง ซึ่งเกี่ยวกับการยอมรับนวัตกรรมทางด้านการผลิต ในเรื่องนี้แม้ว่ากลไกในการพัฒนาของรัฐจะมีประสิทธิภาพเพียงใดก็ตาม แต่ถ้าหาก

สมาชิกสหกรณ์ซึ่งขาดการยอมรับเทคนิคใหม่ๆ ในการผลิต ขาดความรู้ในเรื่องตลาดและสหกรณ์อย่างถ่องแท้แล้ว การพัฒนาประเทศก็จะอยู่ในขอบเขตจำกัดดังกล่าว ในเรื่องนี้ผู้ที่จะต้องแทรกเข้าไปมีบทบาทในการชี้แนะแนวทางให้กับกลุ่มสมาชิกสหกรณ์ในทุกๆ แง่มุมของกิจกรรมเพื่อชีวิตก็คือนักส่งเสริมการเกษตร นั่นเอง

ปัญหาของการวิจัย

(Statement of the Problems)

สหกรณ์การเกษตรได้ถูกจัดตั้งขึ้นมาเพื่อให้เกษตรกรได้มีการรวมตัวกันเข้าเป็นกลุ่มหรือให้มีอำนาจต่อรองในการดำเนินธุรกิจ ไม่ว่าจะอยู่ในรูปของการรวบรวมผลผลิตออกไปขายหรือการจัดหาวัสดุอุปกรณ์ให้แก่เกษตรกร การจัดตั้งสถาบันเกษตรกรขึ้นย่อมง่ายต่อการส่งเสริมความรู้ทางด้านการเกษตรอีกด้วย (เกรียงศักดิ์ ปัทมเรชา, 2530 : 60) นอกจากนี้สหกรณ์การเกษตรยังมีหน้าที่ฝึกอบรมความรู้ในด้านต่าง ๆ ทางการเกษตรให้แก่สมาชิกเป็นประจำ โดยเฉพาะวิชาชีพทางการเกษตร การฝึกอบรมดังกล่าวนี้ Cynton and Preek ใน Thanupon (1986 : 9) ได้ยืนยันว่าเป็นการเพิ่มความรู้เฉพาะด้านความเข้าใจ ทักษะ ทศนคติ และการเตรียมลูทางในการดำเนินชีวิตของตัวเอง นอกจากนี้แล้วการฝึกอบรมจะต้องให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อม ความรู้ ทักษะและประสบการณ์ของเกษตรกรด้วย การฝึกอบรมนั้นจึงจะเกิดประโยชน์ต่อผู้เข้าฝึกอบรมอย่างแท้จริง การให้การศึกษาอบรมแก่สมาชิกสหกรณ์ของสหกรณ์การเกษตรนั้นจัดทำโปรแกรมการฝึกอบรมโดยสหกรณ์เอง ทำให้ไม่สามารถทราบว่าการฝึกอบรมดังกล่าวเหมาะสมกับความต้องการของสมาชิกหรือไม่ นอกจากนี้ Thanupon (1986 : 3) ได้ระบุว่าโปรแกรมการฝึกอบรม ควรจะให้เกษตรกรมีส่วนร่วมในการกำหนดโปรแกรมด้วย ทั้งนี้เพื่อความเหมาะสมกับความต้องการของเขาในการที่จะสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันของเขาจริง ๆ

ปัจจุบันนี้มีหน่วยงานทั้งของรัฐและเอกชน หลายหน่วยงานที่เข้ามาให้การศึกษาและฝึกอบรมแก่เกษตรกรในด้านต่าง ๆ สหกรณ์การเกษตรจังหวัดสกลนครก็เป็นหน่วยงานหนึ่งที่เข้ามา

มีบทบาทต่อเกษตรกรที่เป็นสมาชิกในด้านให้การศึกษาและฝึกอบรมเกี่ยวกับความรู้ทางเทคโนโลยีใหม่ ๆ ทาง การเกษตร รวมทั้งความรู้ในด้านการตลาดที่ทันสมัย

ดังนั้นในการศึกษาค้างนี้เพื่อต้องการทราบว่าเกษตรกรที่เป็นสมาชิกสหกรณ์การเกษตร จังหวัดสกลนคร มีความต้องการฝึกอบรมในสาขาวิชาชีพเกษตรกรรมตามที่สหกรณ์การเกษตรจัดโปรแกรมการฝึกอบรมให้หรือไม่

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Objectives of the Study)

การศึกษาความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมของสมาชิกสหกรณ์การเกษตร จังหวัดสกลนคร มีวัตถุประสงค์เฉพาะ ดังนี้

1. เพื่อเปรียบเทียบลักษณะส่วนบุคคล เศรษฐกิจ สังคมและจิตวิทยาของสมาชิกสหกรณ์การเกษตร จังหวัดสกลนคร ระหว่างกลุ่มในเมืองและนอกเมือง
2. เพื่อจัดลำดับวิชาชีพเกษตรกรรมตามความต้องการฝึกอบรมของสมาชิกสหกรณ์การเกษตร ระหว่างกลุ่มในเมืองและนอกเมือง
3. เพื่อศึกษาความสอดคล้องของความต้องการการฝึกอบรมของสมาชิกสหกรณ์กลุ่มในเมืองและกลุ่มนอกเมือง
4. เพื่อระบุถึงปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมของสมาชิกสหกรณ์การเกษตร

ขอบเขตและข้อจำกัดของการวิจัย

(Scope and Limitation)

1. การศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาถึงความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมของสมาชิกสหกรณ์การเกษตร จังหวัดสกลนครเท่านั้น ซึ่งมีสหกรณ์การเกษตรทั้งหมด 17 สหกรณ์กระจายอยู่ใน 12 อำเภอ 2 กิ่งอำเภอ คือ อำเภอเมืองสกลนคร, อำเภอกุสุมาลย์, อำเภอพรรณานิคม, อำเภออากาศอำนวย, อำเภอนังโคน, อำเภอดอนนาหว้า, อำเภอคำตากล้า, อำเภอบ้านม่วง, อำเภอสว่างแดนดิน, อำเภอส่องดาว, อำเภอวาริชภูมิ, กิ่งอำเภอนิคมน้ำอูน, อำเภอกุดบาก, กิ่งอำเภอโคกศรีสุพรรณ ซึ่งมีจำนวนสมาชิกทั้งหมด 11,573 คน และเป็นสมาชิกอยู่ในระหว่างปี 2531 - 2532 เท่านั้น

2. การศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาเฉพาะปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมของสมาชิกสหกรณ์การเกษตร ซึ่งได้แก่ อายุ, ระดับการศึกษา, รายได้ของครอบครัว, ขนาดของพื้นที่ทำการเกษตร, ประสบการณ์การฝึกอบรม, ความถี่ของการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร, ความถี่ของการเยี่ยมชมของสถาบันการเกษตร, การใช้ประโยชน์จากสื่อมวลชน, ค่านิยมในการศึกษาและระยะทางห่างจากตัวเมือง ส่วนปัจจัยอื่น ๆ ที่นอกเหนือจากนี้ไม่เกี่ยวข้องกับการศึกษาครั้งนี้

3. ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นข้อมูลที่ได้จากประชากรตัวอย่างในช่วงระยะเวลาที่ทำการวิจัยตั้งแต่เดือนพฤษภาคม 2531 ถึงเดือนกันยายน 2532 และเป็นข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์สมาชิกสหกรณ์การเกษตรในเขตจังหวัดสกลนครบางสหกรณ์ที่สุ่มตัวอย่างได้เท่านั้น ระยะเวลาที่นอกเหนือจากนี้ข้อมูลอาจคลาดเคลื่อนได้ ทั้งนี้เนื่องจากปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความต้องการฝึกอบรมของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรเปลี่ยนแปลงไป

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

(Expected Results)

1. นำข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสภาพส่วนบุคคลของสมาชิกการเกษตรที่มีต่อความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมเป็นข้อมูลในการจัดโปรแกรมการฝึกอบรมให้เหมาะสมกับความต้องการของสมาชิกมากยิ่งขึ้น
2. สำนักงานสหกรณ์การเกษตรจังหวัดสกลนครและจังหวัดอื่น ๆ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สามารถใช้ผลของการวิจัยครั้งนี้ไปปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงแก้ไขเป็นแนวทางในการจัดฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมให้แก่สมาชิกสหกรณ์ให้สอดคล้องกับความต้องการของสมาชิกยิ่งขึ้น
3. ได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อผู้บริหารของสำนักงานสหกรณ์การเกษตร เพื่อกำหนดนโยบายวางแผน และยุทธวิธีแก้ไขปัญหาและอุปสรรคในการจัดการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมแก่สมาชิกสหกรณ์ของฝ่ายฝึกอบรม สำนักงานสหกรณ์การเกษตรต่อไป

นิยามศัพท์ทั่วไป

(Definition of Terms)

"เกษตรกรรม" หมายถึง การปฏิบัติกับที่ดินเพื่อให้เกิดผลผลิตหรือทำการเพาะปลูกพืช เลี้ยงสัตว์บกหรือสัตว์น้ำ (มนตรี เพ็ชรคำ, 2526 : 3)

"สหกรณ์การเกษตร" หมายถึง สหกรณ์ที่เกิดจากการรวมตัวกันของเกษตรกรเพื่อ แก้ไขปัญหาความเดือดร้อนในทางเศรษฐกิจและจัดการปัญหาการเอาตัวเอาเปรียบในด้านต่าง ๆ ตลอดจนการยกฐานะความเป็นอยู่ของเกษตรกรให้ดีขึ้น (ปัญญา หิรัญรัมย์, 2529 : 335)

"ความต้องการฝึกอบรม" หมายถึง การแสดงออกซึ่งความปรารถนาในการเรียนรู้ และความชำนาญเพื่อวัตถุประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่ง โดยมุ่งให้คนรู้เรื่องใดเรื่องหนึ่ง โดยเฉพาะและเพื่อเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของคนไปในทางที่ต้องการ (เสนาะ ตีเยวาร์, 2514 : 90)

"ความต้องการฝึกอบรมตามที่สมาชิกรับรู้" หมายถึง ระดับความสนใจที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของการเรียนรู้ ซึ่งแบ่งออกได้ 4 ระดับ คือ ต้องการมาก, ต้องการปานกลาง, ต้องการน้อย, และไม่ต้องการ

"สมาชิก" หมายถึง เกษตรกรที่สมัครใจเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของระเบียบข้อบังคับของสหกรณ์การเกษตร จังหวัดสกลนคร

"สมาชิกสหกรณ์ในเมือง" หมายถึง สมาชิกสหกรณ์การเกษตรที่อาศัยอยู่ในเขตอำเภอเมืองและอาศัยอยู่ในชุมชนที่อยู่ห่างจากอำเภอเมือง มีระยะทางไม่เกิน 30 กิโลเมตร

"สมาชิกสหกรณ์เขตนอกเมือง" หมายถึง สมาชิกสหกรณ์การเกษตรที่อาศัยอยู่นอกเขตอำเภอเมืองและอาศัยอยู่ในชุมชนที่อยู่ห่างจากอำเภอเมืองเกินระยะทาง 30 กิโลเมตร

บทที่ 2

การทรววเอกสสารที่เกยวข้อง

(REVIEW OF RELATED LITERATURE)

การที่บุคคลจะดำรงชีวิตในสังคมใดสังคมหนึ่ง โดยไม่เป็นภาระแก่ผู้อื่นและสามารถจะบำเพ็ญประโยชน์แก่สังคมส่วนรวมได้นั้น อย่างน้อยต้องมีความรู้ ความสามารถขั้นพื้นฐานอันเป็นธรรมชาติอย่างหนึ่งของมนุษย์ที่ได้สะสมติดต่อกันมาและมีพลังซึ่งกำเนิดจากความรู้ ประสบการณ์ บันดาลให้มนุษย์สามารถเสริมสร้างความคิด ทักษะและทัศนคติให้มนุษย์ได้รู้จักตัวเอง รู้จักชีวิต เข้าใจสังคมตลอดจนสิ่งแวดล้อม ขณะเดียวกันก็ยังมีความสามารถในการนำความรู้ความเข้าใจ ทั้งหลายมาใช้แก้ปัญหาและเสริมสร้างชีวิตและสังคมให้ดีขึ้น กลมกลืนกับธรรมชาติ ปัญหา ธีรวัธ- ร์ศรี (2529 : 50) กล่าวว่า "ความรู้ ประสบการณ์ และทักษะเป็นตัวที่ก่อให้เกิดพลังผลักดัน มนุษย์ให้เข้าสู่สภาวะการยอมรับและปรับความรู้สึคนึกคิดให้เข้ากับบรรยากาศ และความผันแปร ของสภาพแวดล้อมทางสังคมได้นั้น ระบบหรือกระบวนการที่ทำให้มนุษย์รับรู้ในเปลี่ยนแปลง ได้นั้นเป็นการศึกษา" นอกจากนี้ มันทน์ ใน ปัญหา ธีรวัธร์ศรี (2529 : 252) ยังได้ให้ความหมายของการศึกษาว่า "การศึกษาคือการเปลี่ยนแปลงให้เกิดพฤติกรรมที่ต้องการ และในทำนองเดียวกันนี้ สุนิลา ทุนผล (2531 : 34) ได้กล่าวถึง การศึกษานั้นหมายถึงการกระทำหรือ ประสบการณ์ที่ส่งผลต่อสติปัญญา ความนึกคิด บุคลิกภาพ นิสัยใจคอ ค่านิยม ความเชื่อและพลัง ทักษะของบุคคล ซึ่งเป็นการศึกษาตลอดชีวิต

จากความหมายของการศึกษาดังกล่าว สุนิลา ทุนผล (2531 : 17-18) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการศึกษาไว้ดังนี้

1. แก้ไขปัญหาความไม่รู้หนังสือความโง่เขลา อันสืบเนื่องมาจากการขาดแคลน หรือ ด้วยการศึกษเพราะความไม่รู้เป็นตัวต้นเหตุของปัญหาทุกเรื่อง

2. เกิดความเสมอภาคของคนในทุกระดับสังคม เพราะเมื่อทุกคนได้รับความรู้ เพิ่มทักษะในอาชีพแล้ว ทุกคนจะมีความเท่าเทียมกันในการทำงาน มีโอกาสสร้างข่าวสารความรู้ต่าง ๆ เท่าเทียมกันและมีโอกาสรับบริการจากรัฐ ได้เท่าเทียมกันด้วย

3. เกิดประโยชน์ในระยะเวลานานขึ้น นำไปใช้ได้ทันทีและทันต่อเหตุการณ์ ความต้องการ ความสนใจ ซึ่งจะมีผลโดยตรงต่อการดำรงชีวิตในปัจจุบันของผู้เข้ารับอบรม

4. เป็นการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์มากที่สุด ทั้งทรัพยากรคน ทรัพยากรธรรมชาติ วัสดุ อุปกรณ์ต่าง ๆ รวมกัน อันจะนำมาสู่ความรู้สึก ความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ก่อให้เกิดความสามัคคีและเกิดกลุ่มอาชีพขึ้น

5. เป็นการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์อันเป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนาต่าง ๆ ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ คุณธรรม อาชีพ วิธีการดำรงชีวิต เน้นการพึ่งตนเองได้ของบุคคลและชุมชนด้วยการให้การศึกษาแบบช่วยให้ประชาชนเกิดความสำนึกถึงปัญหาความจำเป็นในการแก้ปัญหา และรู้สึกว่าตนเองเป็นเจ้าของปัญหาที่ต้องคิด กระทำแก้ปัญหาเอง ดังนั้นจะช่วยให้ผู้เรียนคิดเป็น ซึ่งจะก่อให้เกิดการพัฒนาสิ่งอื่น ๆ ที่ตามมา

จากประโยชน์ของการศึกษาดังกล่าวนั้น สามารถนำมาประยุกต์ให้เข้ากับการศึกษาแก่เกษตรกรผู้ใหญ่ เพื่อพัฒนาตัวเกษตรกรเองให้บรรลุเป้าหมายในชีวิตหลาย ๆ ประการ ดังที่ Bergevin (1967) ได้สรุปไว้ใน สุนิลา ทนุผล (2531 : 22) ดังนี้

1. เพื่อช่วยให้ผู้ใหญ่นับบรรลุถึงความสุขและมีชีวิตอยู่อย่างมีความหมาย
2. เพื่อช่วยให้ผู้ใหญ่นับได้เข้าใจตนเอง ความถนัดตามธรรมชาติ ชัดจำกัดความสามารถของตนเองและมีมนุษยสัมพันธ์อันดีกับคนอื่น
3. เพื่อช่วยให้ผู้ใหญ่นับตระหนักถึงความจำเป็นของการศึกษาตลอดชีวิต

4. เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้ใหญ่ได้ก้าวหน้าไปตามกระบวนการและวุฒิภาวะทั้งทางด้านจิตใจและร่างกาย ทางสังคม ทางวัฒนธรรม ทางการเมือง และทางอาชีพ

5. เป็นการจัดการศึกษาเพื่อสนองความต้องการในการดำรงชีวิต

การให้การศึกษาแก่บุคคลเป้าหมายทางการส่งเสริมการเกษตรนั้น บุคคลเป้าหมายส่วนใหญ่จะเป็นเกษตรกรผู้ใหญ่วัยการศึกษาในระบบโรงเรียนแล้ว วิทยา ดำรงเกียรติศักดิ์ (2529 : 72) ได้ให้ทรรศนะว่า "ผู้ใหญ่นั้นมีข้อจำกัด เมื่ออายุสูงขึ้นจะมีการเปลี่ยนแปลงอันเป็นไปตามหลักสภิกษา (อนิจจัง ทุกขัง อนัตตตา) ซึ่งทำให้การเรียนรู้ลำบากขึ้น" ฉะนั้นการให้การศึกษาที่เหมาะสมต่อเกษตรกรผู้ใหญ่นั้นก็คือ การฝึกอบรมซึ่ง Dale (1963) ใน วิทยา ดำรงเกียรติศักดิ์ (2529 : 76) ได้เสนอแนะว่า...การฝึกอบรม (Training) จะเน้นด้านพฤติกรรม การเลียนแบบ, ด้านความจำ, ด้านผลตอบแทนทันที และด้านความรู้เฉพาะด้าน...

นอกจากการศึกษาจะทำให้คนเราเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในการดำรงชีวิตประจำวันแล้ว ความต้องการของมนุษย์ก็เป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในตัวบุคคลแต่ละบุคคลได้ มาสโลว์ ใน บุญสม วราเอกศิริ (2528 : 113) ได้ศึกษาความต้องการของมนุษย์ โดยมองเห็นว่า มนุษย์ทุกคนล้วนแต่มีความต้องการที่จะสนองความต้องการให้กับตัวเองทั้งสิ้น และความต้องการนั้นมีหลายระดับ หลายอย่าง นอกจากนี้ น้าชัย หนูผล (2529 : 24) ยังให้ทรรศนะว่า "ความต้องการของประชาชนนั้นมีอยู่หลายประเภทด้วยกัน ซึ่งประชาชนอาจจะมีความต้องการบำบัดอย่างทันที แต่ความต้องการบางอย่างชาวบ้านอาจรู้แต่ไม่ร้อนตัวเพราะยังขาดแคลนอุปกรณ์หรือความสามารถในการจัดการ อีกทั้งบางครั้งชาวบ้านอาจไม่ทราบความต้องการหรือปัญหาใน ๆ เพราะ ไม่เกี่ยวข้องผูกพันกับชีวิตประจำวัน"

ส่วน บุญทัน ดอกโรสง (2520) ใน ประหยัด จิระวรพงษ์ (2530 : 45) ได้แบ่งความต้องการของคนเราออกเป็น 3 ระดับคือ ความต้องการทางกาย (Biological needs) ความต้องการทางใจ (Psychological needs) และความต้องการทางสังคม (Social needs)

จากความต้องการดังกล่าวนี้ นรินทร์ชัย พัฒนพงศา (2526 : 117) ได้ยืนยันว่า "เพราะความต้องการเหล่านี้แหละที่ผลักดันให้มนุษย์ต่อสู้ดิ้นรนและทำทุกสิ่งทุกอย่าง เพื่อสนองความต้องการของตนเอง แต่จะต้องดิ้นรนต่อสู้เล็กน้อยเพียงใดนั้น ก็ขึ้นอยู่กับระดับความต้องการของตน ซึ่งแต่ละคนมีไม่เท่ากัน การที่เราศึกษาให้รู้ถึงความต้องการของมนุษย์ก็เพื่อจะได้นำไปใช้ประโยชน์ในการสร้างความสัมพันธ์และเผยแพร่กิจกรรมต่าง ๆ เพราะเมื่อรู้ความต้องการอันเป็นธรรมชาติของคนแล้ว จะได้จัดความต้องการเหล่านั้นได้ถูกต้อง"

ความหมายของการฝึกอบรม

การแก้ปัญหาความยากจน และความไม่รู้ของเกษตรกร ซึ่งเป็นประชากรส่วนใหญ่ของประเทศไทยนั้นมียุ่มาหลายวิธีด้วยกัน การให้การศึกษาแก่ประชากรทั้งในระบบโรงเรียนและนอกระบบโรงเรียน เป็นวิธีการหนึ่งที่จะช่วยให้ประชากรหลุดพ้นจากความไม่รู้และความยากจนดังกล่าวได้ การศึกษาเป็นกระบวนการที่สำคัญในชีวิตของคนเรา การศึกษาจะช่วยให้สามารถปรับตัวให้เข้ากับสังคมและสิ่งแวดล้อมโดยทั่วไปได้ การศึกษามีจุดมุ่งหมายเพื่อเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เรียน การให้ศึกษานั้นมียุ่หลายวิธี วิธีหนึ่งในหลายวิธีก็คือการให้การฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างความรู้และประสบการณ์ในการประกอบอาชีพและการดำรงชีวิตของผู้เข้ารับการฝึกอบรม

มีผู้รู้หลายท่านให้ความหมาย "การฝึกอบรม" ในแง่มุมต่าง ๆ กัน เสนาะ ดิยาว์ (2512 : 112) ให้ความเห็นว่า "การฝึกอบรมเป็นทางทำให้ผู้รับการฝึกอบรมได้รับรู้ใหม่ ๆ ได้รับความชำนาญในการปฏิบัติมากขึ้น เพิ่มประสิทธิภาพในการแก้ปัญหาและทัศนคติที่จะปรับปรุงเปลี่ยนแปลงงานให้ดีขึ้นตามแนวทางที่องค์การกำหนด และ สุรพล จันทราปัติย์ (2529 : 38) กล่าวถึงประโยชน์ของการฝึกอบรมว่า "เป็นกระบวนการสำคัญในการพัฒนาบุคคลให้มีคุณสมบัติเหมาะสมยิ่งขึ้น เพื่อที่จะสามารถปฏิบัติงานในหน้าที่รับผิดชอบได้อย่างมีผลดี คืองานสำเร็จตามเป้าหมาย ตบพอใจในงาน การฝึกอบรมจะรวมกิจกรรมการเรียนรู้เข้าด้วยกันอย่างเป็นระบบและดำเนินการอย่างต่อเนื่อง เพื่อที่จะให้ผู้เข้ารับการอบรมเกิดการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้น" นอกจากนี้ น้อย ศิริโชติ (2523 : 35) ให้ความหมายไว้ว่า "การฝึกอบรมเป็นกระบวนการ

อย่างหนึ่งที่ตั้งขึ้นเพื่อเพิ่มพูนความรู้" (Knowledges) และทักษะ (Skill) ให้แก่ผู้เข้ารับการฝึกอบรม โดยจัดเป็นช่วง ๆ หรือระยะเวลาตามความเหมาะสมของแต่ละเรื่อง ซึ่งอาจใช้เวลา 3 วัน 1 สัปดาห์ 2 สัปดาห์ หรือมากกว่านั้น การจัดฝึกอบรมอาจเป็นหน่วยราชการหรือบริษัทห้างร้านก็ได้" D.S. Beach (1975) ใน ประกอบ รัตนพันธุ์ (2524 : 6) ได้ให้คำนิยามอย่างกระชับรัดว่า "การฝึกอบรมหมายถึง กระบวนการที่จัดขึ้นเพื่อให้บุคคลได้เรียนรู้และมีความชำนาญเพื่อวัตถุประสงค์อย่างหนึ่ง โดยมุ่งให้คนได้รู้เรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยเฉพาะและเพื่อเปลี่ยนพฤติกรรมของคนไปในทางที่ต้องการ" รวมทั้ง Batten (1962) ใน Thanupon (1986 : 9) ยังกล่าวว่า "การฝึกอบรมและการศึกษาเป็นกระบวนการของการเรียนรู้"

จากความหมายดังกล่าวพอจะสรุปได้ว่า "การฝึกอบรม หมายถึง กระบวนการที่จัดขึ้นเพื่อตอบสนองความต้องการของบุคคลโดยเพิ่มพูนความรู้ ประสบการณ์และทักษะจนกระทั่งผู้เข้ารับการฝึกอบรมสามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง และเหมาะสมเป็นการก่อให้เกิดประโยชน์กับผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้ตรงตามเป้าประสงค์"

ความหมายของการรับรู้

การที่มนุษย์จะแสดงพฤติกรรมอย่างไรต่อสิ่งต่าง ๆ นั้น ก่อนอื่นมนุษย์จะต้องรับรู้เสียก่อนว่า สิ่งนั้นดีหรือไม่ดี ต้องการหรือไม่ต้องการ เกษตรกรก็เช่นเดียวกัน การที่จะทราบว่าเขาต้องการหรือไม่ต้องการสิ่งใด เกษตรกรก็ต้องรับรู้ต่อสิ่งนั้นด้วยเช่นเดียวกัน การรับรู้ดังกล่าวนี้มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและการเรียนรู้ของมนุษย์

ได้มีผู้ให้ความหมายของการรับรู้ (Perception) ไว้หลายท่าน ดังนี้ พวงจันทร์ ดุละลัมพะ (2521 : 38) ให้ความหมายไว้ว่า "การรับรู้คือการจัดระบบการรวบรวมการตีความหมายจากเจตนาการจากขบวนการจัดระบบทางสัมผัสต่าง ๆ วัตถุและสิ่งเร้าต่าง ๆ ให้ความหมายบางประการแก่เรา ฉะนั้นการรับรู้ของคนหนึ่ง ๆ จึงอาจแตกต่างกันได้มาก เนื่องจากความต่างกันทาง อายุ เพศ สติปัญญา ประสบการณ์ของแต่ละบุคคล" นอกจากนี้ นรินทร์ชัย วัฒนพงศ์ (2528 : 143) ได้ยืนยันว่า "การรับรู้เป็นกระบวนการที่คนเรารับทราบเกี่ยว

กับสิ่งเร้าโดยใช้ประสาทรับรู้ เช่น ตา หู จมูก ลิ้น และสัมผัสเป็นเครื่องมือประกอบกับการรอบ
 แห่งการอ้างอิงในการตีความหมายให้บุคคลได้ทราบ กรอบแห่งการอ้างอิงนี้ก็มีอิทธิพลสำคัญให้
 บุคคลมีการรับรู้ต่างกันออกไป และกรอบแห่งการอ้างอิงเกิดขึ้นจากความเชื่อ ทศนคติ ประสบ-
 การณ์ และความจำ" และจุฬพล หนิมพานิช (2524 : 349) ได้ให้คำจำกัดความว่า "การรับ
 รู้หมายถึง กระบวนการที่บุคคลได้รับตีความตอบสนองต่อสิ่งเร้า" รวมทั้ง สมัย จิตหมวด
 (2521 : 100) ได้ชี้แจงว่า การรับรู้คือการสัมผัสที่มีความหมาย (Sensation) และการรับ
 รู้เป็นการแปลงหรือตีความแห่งการสัมผัสที่ได้รับออกมาเป็นสิ่งหนึ่งสิ่งใดที่มีความหมายอันเป็นสิ่งที่
 ที่รู้จักและเข้าใจกัน" จากความหมายของการรับรู้จากผู้รู้หลายท่าน ดังกล่าวนั้นสรุปได้ว่า
 "การรับรู้หมายถึง กระบวนการที่บุคคลได้รับสิ่งเร้าแล้วตีความหรือนิยามต่อสิ่งนั้นด้วยความรู้สึก
 นึกคิดของตนเอง โดยอาศัยประสบการณ์เพิ่ม หรือความรู้เดิมแล้วแสดงพฤติกรรมตอบสนองต่อ
 สิ่งเร้านั้น"

ฉะนั้นในการจัดโปรแกรมการฝึกอบรมสำหรับเกษตรกรทั่วไป จุดมุ่งหมายหลักก็ต้อง
 การให้เกษตรกรได้เปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ความเชื่อ ความจำ และประสบการณ์ จึงจำเป็นอยู่
 เองที่ฝ่ายฝึกอบรมจะต้องจัดโปรแกรมการฝึกอบรมให้ตรงและสอดคล้องกับความต้องการ ตามที่
 บุคคลหรือเกษตรกรนั้นรับรู้ ดังเช่น จำเนียร ในชัชวาลย์ วัดอักษร (2528 : 3) ในทรรศนะ
 ว่าการรับรู้เป็นส่วนสำคัญยิ่งของกระบวนการเรียนรู้ของมนุษย์

ผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรวมของไทย

จากผลการวิจัยของ อำนาจ อีระวนิช (2522 : 39-50) พบว่าประชาชนสนใจและ
 ต้องการที่จะเข้ารับการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรวม โดยให้จัดหลักสูตรที่มีทั้งภาคทฤษฎีและ
 ปฏิบัติ สำหรับวิชาชีพเกษตรที่สนใจนั้น เรียงตามลำดับมากไปหาน้อยในแต่ละสาขาวิชา ดังนี้

สาขาพืชกรรม

1. การปลูกผักเพื่อการค้าและสวนครัว
2. การเพาะเห็ดต่าง ๆ
3. การทำนาแผนใหม่

สาขาสัตวบาล

1. การเลี้ยงไก่
2. การผลิตโคนม
3. การเพาะเลี้ยงปลาและผสมเทียมปลา

สาขาอื่น ๆ

1. หลักการสหกรณ์
2. หลักการทำอาหารกระป๋อง
3. อุตสาหกรรมหมักดอง

นอกจากนี้แล้ว การวิจัยของ สุพร ปรัชญกุล (2521 : 40-48) พบว่าเกษตรกรต้องการที่จะเข้ารับการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรม เพราะเขามีความรู้สึกว่าตัวเขาเองมีความรู้ทางการเกษตรไม่เพียงพอที่จะประกอบอาชีพให้ได้ผลดี สำหรับวิชาที่ต้องการให้เปิดการอบรมเรียงจากมากไปหาน้อย ดังนี้

สาขาพืชกรรม

1. การทำนาแผนใหม่
2. การปลูกพืชไร่ต่าง ๆ
3. แมลงศัตรูพืชและการป้องกันกำจัด

สาขาสัตวบาล

1. การเลี้ยงสุกร
2. การเลี้ยงโคนม
3. การเลี้ยงไก่

สาขาช่างเกษตร

1. ช่างก่อสร้าง
2. เครื่องยนต์ฟาร์ม
3. เครื่องมือทุ่นแรงในฟาร์ม

สาขาอื่น ๆ

1. การสหกรณ์
2. กฎหมาย
3. การถนอมอาหาร

และผลการวิจัยของ ตีเรก ศรีตพงษ์ (2525 : 71) ทำให้เราทราบว่า การอบรมระยะสั้น (4-5 วัน) นั้น สมาชิกส่วนใหญ่เกือบ 3 ใน 4 (72.97%) มีความต้องการอบรมในวันและเวลาใดก็ได้ รองลงมา 18.02% ไม่ต้องการเข้าฝึกอบรมระยะสั้น และ จรินทร์ เทศวานิช (2521 : 156) รายงานผลการวิจัยว่า เกษตรกรมีความประสงค์ที่จะศึกษาอบรมวิชาการทางการเกษตรแผนใหม่ ถึงร้อยละ 80.44 และต้องการฝึกอบรมในระยะ 1-7 วัน นอกจากนั้นแล้ว พนมพร บรรหาร (2511 : 58-62) ยังพบว่าเกษตรกรต้องการให้มีการเปิดอบรมความรู้ทางการเกษตรอยู่ในระดับปานกลาง แต่ถ้าหากมีการเปิดอบรมขึ้นแล้ว เกษตรกรแสดงความสนใจที่จะเข้ารับการฝึกอบรมอยู่ในระดับสูง ส่วนการวิจัยของ ประกอบ รัตนพันธุ์ (2525 : 76-77) สรุปว่า ประชากรมีความต้องการเข้าฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมค่อนข้าง

น้อย เพราะต้องรับภาระในการทำมาหาเลี้ยงชีพประจำวัน ส่วนผู้ที่มีความต้องการจะเข้ารับ การฝึกอบรมนั้น ต้องการอบรมเกี่ยวกับการเลี้ยงสุกรเป็นอันดับสอง รองจากการเลี้ยงไก่

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความต้องการฝึกอบรม

Kanchanarochna (1983) ใน Thanupon (1985 : 16) กล่าวว่าปัจจัยที่มีผล กระทบต่อความต้องการฝึกอบรมของแต่ละบุคคลได้แก่ สภาพสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติและสังคม ความต้องการและเป้าหมาย รวมทั้งประสบการณ์ในอดีต และจากผลการวิจัยของ พงษ์ศักดิ์ อังกะสิทธิ์ (2527 : 12) พบว่าปัจจัยทางสังคมที่เกี่ยวข้องกับเกษตรกร เช่น ระดับการศึกษา อายุ ประสบการณ์ในการทำอาชีพเกษตรกรรม มีผลต่อการศึกษาและการฝึกอบรมของเกษตรกร ด้วย และ สุรพล จันทราปัติย์ (2528 : 149) ได้ยืนยันว่า "ปัจจัยที่จะให้การเลือกสิ่งรับรู้ และจัดหมวดหมู่ของสิ่งที่รับรู้เป็นไปในแนวที่ต้องการ การที่จะกระทำได้นี้คือ ต้องคำนึงถึง สภาพการณ์ต่าง ๆ ทั้งด้าน เพศ, อายุ, การศึกษา, ชนบทชนเมืองประเพณี ฯลฯ ของกลุ่ม บุคคลเป้าหมายด้วย ฉะนั้นจึงพอสรุปได้ว่าปัจจัยที่มีผลต่อความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตร- กรรมที่เกษตรกรรับรู้ มีดังนี้

อายุ (Age) จากการสำรวจของ Phipp (1966) ใน Thanupon (1986 : 17) พบว่า ผู้ใหญ่ที่มีอายุน้อย มีความสามารถในการเรียนรู้ได้ดีเยี่ยม ส่วนผู้ใหญ่มากในการ เรียนรู้จะลดลง ในขณะเดียวกัน ความสามารถในการคิดแก้ปัญหาจะเพิ่มขึ้นพร้อมอายุ และ นรินทร์ชัย พัฒนพงศ์ (2527 : 88) ให้ทัศนะว่า ผู้ใหญ่ต่างวัยและต่างเพศมีความมุ่งหวังใน ชีวิตต่างกัน จึงต้องการเนื้อหาและวิชาการเพื่อประโยชน์ของชีวิตต่างกัน นอกจากนี้ สุรพล จันทราปัติย์ (2529 : 121) ได้ชี้แจงว่า วัยบอกให้รู้ถึงความแตกต่างในระดับความสามารถ ในการทำความเข้าใจในเรื่องต่าง ๆ และบอกถึงประสบการณ์ต่างวัยและต่างแบบ ความสนใจ ในเรื่องหรือสิ่งต่าง ๆ ไม่เหมือนกัน ทำนองเดียวกัน Salcedo (1972) อ้างใน Thanupon (1986 : 17) ให้ความเห็นว่า อายุของเกษตรกรที่ต่างกัน ทำให้การเรียนรู้ในสิ่งต่าง ๆ มีความแตกต่างกันและมีความต้องการเรียนรู้ในเนื้อหาและวิชาการเพื่อประโยชน์ของชีวิตต่างกัน

ระดับการศึกษา (Level of education) ไพรต์น เดชะรินทร์ (2526 : 486) กล่าวว่า เมื่อประชาชนมีความรู้สูงขึ้นแล้ว จะส่งผลต่อการพัฒนาตนเองสูงขึ้น ในขณะที่เดียวกัน คุณภาพและมาตรฐานของความต้องการของคนต้องเปลี่ยนแปลงตามไปด้วย เช่น ความต้องการขั้นสูง การรู้จักการปรับปรุงวิธีการผลิต การใช้ปุ๋ย การใช้ยาปราบศัตรูพืช การใช้ที่ดินให้เป็นประโยชน์ ผลกระทบด้านการยกระดับการศึกษาให้สูงขึ้นนี้จึงคาดคะเนได้อย่างกว้าง ๆ ว่า ความก้าวหน้าภาคเกษตรกรรมต้องดีขึ้นตามลำดับ นอกจากนี้ สุรพล จันทราปิตย์ (2529 : 120) ได้ให้ความเห็นว่า ผู้ที่มีระดับการศึกษาต่างกันย่อมมีความรู้ ประสบการณ์ ความคิด และสติปัญญาแตกต่างกัน ในทำนองเดียวกัน สมพล ชื่นธีรวงศ์ (2521 : 119) ได้สนับสนุนว่า ระดับการศึกษาของเกษตรกรมีผลต่อการรับรู้ของเกษตรกร โดยผู้ที่มีการศึกษาสูง มีแนวโน้มยอมรับวิทยาการแผนใหม่ที่สูงเสริมมากกว่าเกษตรกรที่มีรายได้ต่ำ และ Hoyt (1965) ใน Thanupon (1986 : 18) พบว่าพื้นฐานการศึกษา ความสนใจ และประสบการณ์มีผลต่อความต้องการรับรู้ การฝึกอบรมของชาวนา นอกจากนี้ผลการวิจัยของภาควิชาส่งเสริมการศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ (2520 : 65) พบว่าระดับการศึกษาของหัวหน้าครอบครัวมีส่วนสัมพันธ์กับรายได้ของครอบครัว กล่าวคือ ถ้าหัวหน้าครอบครัวมีการศึกษาดี มีอำนาจในการวินิจฉัยดี ก็จะส่งผลให้ครอบครัวมีรายได้สูงตามไปด้วย จากการตรวจเอกสารข้างต้นสรุปได้ว่า ระดับการศึกษาของแต่ละบุคคลนั้นมีผลต่อการเรียนรู้ในสิ่งที่ เป็นประโยชน์ ความคิด และสติปัญญาต่างกัน โดยบุคคลที่มีระดับการศึกษาสูงจะมีความสนใจต่อการรับรู้ และการรับรู้เทคโนโลยีใหม่ ๆ สูงกว่าเกษตรกรที่มีระดับการศึกษาต่ำ

ประสบการณ์ฝึกอบรม (Training experience) จากการศึกษาของ Cale (1979) ใน Thanupon (1986 : 18) พบว่า จำนวนครั้งของกิจการฝึกอบรม มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญยิ่งต่อความต้องการฝึกอบรมของเกษตรกรที่ทำนา และ เกษม จรินทร์ (2529 : 22) ได้ให้ทรรศนะว่า ผู้ที่ได้นำเอาความรู้และประสบการณ์จากการฝึกอบรมจะสังเกตเห็นว่า มีการเปลี่ยนแปลงทั้งด้านการเรียนรู้และพฤติกรรม สรุปได้ว่า ประสบการณ์การฝึกอบรมนั้นส่งผลทำให้บุคคลมีการเปลี่ยนแปลงทั้งด้านการเรียนรู้ และพฤติกรรมรวมทั้งมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญต่อความต้องการฝึกอบรม

รายได้ของครอบครัว (Family income) จากการศึกษาของ Thanupon (1986 : 19) พบว่า ความต้องการฝึกอบรมตามที่ชาวนาเรียนรู้ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับรายได้ของเขา และในทำนองเดียวกัน จรินทร์ เทศวานิช (2523 : 114) ได้ชี้แจงว่า บุคคลที่ได้รับการศึกษาฝึกหัดและอบรมซึ่งมักจะต้องยอมรับการทำงานที่ได้รับรายได้ต่ำ และ Cale (1979) ใน Thanupon (1986 : 19) กล่าวว่ารายได้ของครอบครัวที่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญยิ่งต่อ ความต้องการฝึกอบรมตามที่ชาวนาเรียนรู้ในเรื่องเกี่ยวกับเทคโนโลยีหลังการเก็บเกี่ยว และการ ควบคุมหนุ นอกจากนี้ พรทิพย์ อุดมศิลป์ (2526 : 72) ให้ทรรศนะเพิ่มเติมว่าฐานะทางการเงินของบุคคลมีอิทธิพลต่อการรับรู้ด้วยเพราะผู้มีฐานะทางเศรษฐกิจแตกต่างกันย่อมมีประสบการณ์ แตกต่างกันดังนั้นการรับรู้ย่อมแตกต่างกัน ซึ่งพอจะสรุปได้ว่ารายได้ของครอบครัวของเกษตรกร มีความสัมพันธ์กับความต้องการฝึกอบรมและการประกอบอาชีพที่ทำให้ได้รับรายได้สูงทางการ เกษตรอย่างมีนัยสำคัญยิ่ง

ขนาดของพื้นที่ทำการเกษตร (Farm Size) จากการศึกษาของ Salcedo (1972) ดังใน Thanupon (1986 : 19) พบว่า ขนาดของฟาร์มมีความสำคัญอย่างมีนัยสำคัญยิ่ง เกี่ยวกับการรับรู้ของชาวนาต่อความต้องการในโปรแกรมการศึกษาผู้ใหญ่ของเขา รวมทั้ง Thanupon (1986 : 19) ได้สนับสนุนว่า จากการสังเกตความต้องการของชาวนาเกี่ยวกับ โปรแกรมการสอน พบว่า มีผลกระทบต่อนขนาดของพื้นที่ทำการเกษตรของเขา ทำนองเดียวกัน Jones (1962) ในผลการวิจัยของ Thanupon (1986 : 19) ได้ชี้ว่า ฟาร์มที่มีขนาดใหญ่ กว่า เหมาะสมต่อการรับรู้มากกว่าและมีทัศนคติต่อการยอมรับการปรับปรุงแก้ไขการปฏิบัติงาน ฟาร์ม สรุปว่า ขนาดของพื้นที่ทำการเกษตร มีความสัมพันธ์กับความต้องการใน โปรแกรมการ สอนของเกษตรกรและมีผลต่อการรับรู้ ทัศนคติและการยอมรับของเขาอย่างมีนัยสำคัญยิ่ง

ความถี่ของการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร (Frequency of Contacts with extension agents ใน Thanupon (1986 : 22) กล่าวว่า การติดต่อภายใน สังคมระหว่างเกษตรกรกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมภาคสนาม เป็นปัจจัยสำคัญต่อทัศนคติและการตื่นตน รับรู้ต่อนวัตกรรมของเกษตรกรอย่างสูง และทำนองเดียวกัน Thanupon (1986 : 22) ได้ อ้างผลการศึกษาของ Feaster (1969) ซึ่งรายงานว่าการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการ

เกษตร มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงอย่างมีนัยสำคัญต่อการรับรู้และความต้องการฝึกอบรมของเกษตรกรเป็นอย่างมาก

การใช้ประโยชน์จากสื่อมวลชน (Utilization of mass media) การใช้ประโยชน์จากสื่อมวลชนเป็นปัจจัยภายนอกที่ชาวนามีอยู่ให้เห็น จากการอ้างอิงของ Thanupon (1986 : 23) ถึงการศึกษาของ Cale (1979) พบว่า การใช้ประโยชน์จากสื่อมวลชนของชาวนามีไม่เกี่ยวกับความต้องการรับรู้การฝึกอบรมในเรื่องผลผลิตข้าวอย่างมีนัยสำคัญยิ่ง และ อังคณา ลิมาห์วราไชย (2525 : 65) ได้สรุปผลจากการวิจัยว่า แหล่งข่าวสารคือสื่อมวลชนประเภทวิทยุ มีอิทธิพลต่อการรับรู้ของสมาชิกสหกรณ์ วิทยา ดำรงเกียรติศักดิ์ (2529 : 68) ให้ทรรศนะเพิ่มเติมว่า สื่อมวลชนเป็นปัจจัยช่วยในด้านการศึกษาและฝึกอบรมได้อย่างมาก ซึ่งพอสรุปได้ได้ว่าการใช้ประโยชน์จากสื่อมวลชนเป็นปัจจัยภายนอกที่มีผลต่อความต้องการฝึกอบรมของเกษตรกรทั้งทางบวกและทางลบ

ค่านิยมในการศึกษา (Educational Value) ความคิดรวบยอดของค่านิยมโดยนักสังคมวิทยาหรือนักจิตวิทยาให้ความเห็นแตกต่างกัน Freankel, 1977 ใน Thanupon (1986: 21) ให้ความหมายว่า ค่านิยมเป็นความคิดอย่างหนึ่ง เป็นความคิดรวบยอด, เป็นความคิดบางอย่างที่สำคัญในชีวิต, ค่านิยมในสิ่งใดสิ่งหนึ่งของบุคคล, คุณค่าที่มีอยู่, คุณค่าที่ทำหรือค่าของความพยายามที่ได้รับ ค่านิยมไม่มีในโลกของประสบการณ์ ค่านิยมจะมีอยู่ในจิตใจของประชาชน ค่านิยมเป็นความประจักษ์ที่เป็นมาตรฐาน ความสวยงาม, ประสิทธิภาพ หรือคุณค่าของความอดทน บุญธรรม เทศนา (2530 : 86) ให้ทรรศนะว่าบุคคลที่มีค่านิยมในการศึกษาสูง เขาจะเรียนรู้ได้เร็วกว่าบุคคลที่มีค่านิยมในการศึกษาต่ำ สรุปได้ว่า ค่านิยมในการศึกษานั้น เกิดขึ้นในจิตใจของประชาชนและมีผลต่อการเรียนรู้ของบุคคล

ระยะทางห่างจากเมือง นรินทร์ชัย พัฒนพงศา (2526 : 71) ให้ทรรศนะว่า โดยทั่วไปนครรวมมักนำจากในเมืองหรือแหล่งเจริญแล้วไปสู่ชนบท ดังนั้นเกษตรกรที่มีความใกล้ชิดกับในเมืองมักจะเป็นผู้รับรู้ข่าวสารได้เร็วกว่าและจากการวิจัยของ ประกอบ รัตนพันธ์ (2524: 78) พบว่า ประชากรในเขตเมืองมีความต้องการเข้ารับการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมน้อย

กว่าประชาชนนอกเขตในเมือง ทำนองเดียวกัน ผลการวิจัยของ ทนุ ชื่นพูนุติ (2531 : 130) ได้สนับสนุนว่า ระยะทางจากอำเภอมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับการยอมรับเทคโนโลยีการปลูกถั่วเหลืองหลังการทำนาของเกษตรกร ($r = -.50 : P < .01$) ซึ่งมีความสัมพันธ์ทางลบ แสดงว่าเกษตรกรที่อยู่ใกล้เมืองยอมรับเทคโนโลยีการปลูกถั่วเหลืองไปใช้มากกว่าเกษตรกรที่อยู่ไกลออกไป ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากการอยู่ใกล้เมืองมีข้อได้เปรียบหลายอย่างเช่น อยู่ใกล้แหล่งวิชาการทางการเกษตร อยู่ใกล้แหล่งสินเชื่อ อยู่ใกล้ตลาดขายปัจจัยการผลิตและรับซื้อผลผลิต และมีการคมนาคมสะดวก ปัจจัยเหล่านี้ช่วยให้เกษตรกรยอมรับเทคโนโลยีใหม่ ๆ ดังนั้นจึงทำให้ระยะทางมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับการยอมรับ สรุปได้ว่า ระยะทางจากตัวเมืองนั้น มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับการรับรู้นวัตกรรมและความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรกรรมของเกษตรกร

ภาคสรุป

(Overview)

ความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรกรรมของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรนั้น มีสิ่งที่เกี่ยวข้องหลายอย่าง ทั้งปัจจัยส่วนบุคคล สังคมและสิ่งแวดล้อมเป็นตัวกำหนดที่ทำให้สมาชิกสหกรณ์การเกษตรเกิดความต้องการในการฝึกอบรม จากการตรวจเอกสารพบว่า ความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรกรรมของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรนั้น ขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการ ดังนี้คือ อายุ, ระดับการศึกษา, ค่านิยมในการศึกษา, ประสบการณ์ในการฝึกอบรม, รายได้ของครอบครัว, ขนาดของพื้นที่ทำการเกษตร, ความถี่ของการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร, ความถี่ของการเยี่ยมชมของสถาบันเกษตรกร, การใช้ประโยชน์จากสื่อมวลชนและระยะทางห่างจากตัวเมือง เป็นต้น ปัจจัยดังกล่าวนี้มีส่วนสำคัญอย่างยิ่งที่จะบ่งชี้ถึงความสำเร็จหรือความล้มเหลวของการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรกรรมได้เป็นอย่างดี

ฉะนั้นในการวิจัยครั้งนี้ จึงศึกษาเฉพาะปัจจัยดังกล่าวข้างต้น เพื่อที่จะนำผลการวิจัยไปกำหนดลักษณะปัจจัยต่าง ๆ ให้เหมาะสมต่อความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรกรรมตามที่

สมาชิกสหกรณ์รับรู้ อันจะมีผลทำให้การส่งเสริมการเกษตรเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ดังได้แสดงกรอบแนวความคิดรวบยอดของความสัมพันธ์ของตัวแปรไว้ในแผนภูมิที่ 1

สมมติฐานในการวิจัย

(Hypotheses)

จากการศึกษาเอกสาร รายงานการวิจัย และทฤษฎีต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องสามารถได้มาซึ่งสมมติฐานในการวิจัย ดังนี้

1. ความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรที่สมาชิกสหกรณ์การเกษตรรับรู้ในแต่ละสาขาวิชา มีความแตกต่างกันตามลักษณะส่วนบุคคล เศรษฐกิจและสังคมของสมาชิก
2. ความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรในแต่ละสาขาวิชา ตามที่สมาชิกสหกรณ์การเกษตรรับรู้ ระหว่างสมาชิกสหกรณ์กลุ่มในเมืองและกลุ่มนอกเมืองมีความแตกต่างกัน

แบบแผนที่ 1 กรอบแนวความคิดรวบยอด

กลุ่มนอกเมือง

กลุ่มในเมือง

- อายุ	- รายได้ของครอบครัว	- อายุ	- รายได้ของครอบครัว
- ระดับการศึกษา	- ประสบการณ์การฝึก	- ระดับการศึกษา	- ประสบการณ์การฝึก
- ขนาดของพื้นที่	อบรม	- ขนาดของพื้นที่	อบรม
ทำการเกษตร	- ความถี่ของการติดต่อ	ทำการเกษตร	- ความถี่ของการติดต่อ
	กับเจ้าหน้าที่ส่งเสริม		กับเจ้าหน้าที่ส่งเสริม
	การเกษตร		การเกษตร
	- การใช้ประโยชน์จาก		- การใช้ประโยชน์จาก
	สื่อมวลชน		สื่อมวลชน
	- ระยะทางห่างจากตัว		- ระยะทางห่างจากตัว
	เมือง		เมือง
	- ความถี่ของการเยี่ยม		- ความถี่ของการเยี่ยม
	ชมของสถาบัน		ชมของสถาบัน
	เกษตรกร		เกษตรกร
	- ค่านิยมในการศึกษา		- ค่านิยมในการศึกษา



บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย (METHODOLOGY)

การศึกษาความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมตามการรับรู้ของสมาชิกสหกรณ์
การเกษตร จังหวัดสกลนคร ได้กำหนดวิธีการดำเนินงานวิจัย ดังต่อไปนี้

สถานที่ดำเนินการวิจัย (Locale of Study)

การวิจัยครั้งนี้ได้ดำเนินงานวิจัยในพื้นที่จังหวัดสกลนคร ซึ่งเป็นจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน มีพื้นที่ทั้งหมด 10,550 ตารางกิโลเมตร ลักษณะภูมิประเทศเป็นที่ราบสูงกว่าระดับน้ำทะเล 172 เมตร ตอนเหนือเป็นที่ราบลุ่ม ตามลำน้ำลำห้วยมีสภาพป่าปนไร่ ตอนใต้เป็นที่ราบสูง ได้แก่ที่ราบบนเทือกเขาภูพาน และที่ราบระหว่างหุบเขา มีสภาพพื้นที่แบบลูกคลื่นลอนลาด ติดกับจังหวัดเป็นหนองน้ำขนาดใหญ่ มีพื้นที่ 217 ตารางกิโลเมตร ลักษณะภูมิอากาศฤดูร้อนเริ่มกลางเดือนกุมภาพันธ์-เดือนเมษายน มีอากาศร้อนมาก อุณหภูมิสูงสุดเฉลี่ยประมาณ 37.90 องศาเซลเซียส ฤดูฝนมีฝนตกชุก ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยประมาณ 1,722.90 มม. ฤดูหนาวเริ่มเดือนพฤศจิกายน-เดือนกุมภาพันธ์ มีอากาศหนาวจัด แบ่งการปกครองออกเป็น 12 อำเภอ 4 กิ่งอำเภอ 112 ตำบล 1,099 หมู่บ้าน 1 เทศบาล 12 สุขาภิบาล มีประชากรทั้งสิ้น 717,051 คน มีครัวเรือน 159,016 หลังคาเรือน ประชากรมีอาชีพทำนาทำไร่ เลี้ยงสัตว์และค้าขาย มีพื้นที่เพาะปลูกทั้งหมด 2,604,554 ไร่ ปลูกข้าว 1,840,690 ไร่ หรือประมาณ 71.46% ของพื้นที่เพาะปลูกทั้งหมด พื้นที่เพาะปลูกรองลงมาคือ มันสำปะหลัง, อ้อย, ถั่วลิสง, ข้าวโพด, ปอ, มะเขือเทศ, ถั่วเขียว และฝ้าย มีสหกรณ์การเกษตรอยู่ 12 อำเภอ 2 กิ่งอำเภอ รวมจำนวนสหกรณ์การเกษตรทั้งสิ้น 17 สหกรณ์ คือที่อำเภอเมือง 2

สหกรณ์ อำเภอพรหมนิคม และกิ่งอำเภอนิคมน้ำอูนอีกอำเภอละ 2 แห่ง นอกนั้นมีสหกรณ์การเกษตรอำเภอละหนึ่งสหกรณ์ ยกเว้นกิ่งอำเภอต่างอย (สำนักงานสหกรณ์จังหวัดสกลนคร, 2531 : 2) สหกรณ์ทั้งหมดนี้ได้อยู่ภายใต้ขอบเขตความรับผิดชอบของสำนักงานสหกรณ์จังหวัดสกลนคร

สถานที่นี้ได้ถูกเลือกเพื่อศึกษา ด้วยเหตุผลดังต่อไปนี้

1. ประชากรส่วนใหญ่ของจังหวัดประกอบอาชีพทางการเกษตรเหมือน ๆ กัน ทำให้สะดวกต่อการสำรวจความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรวมตามการรับรู้ของสมาชิกสหกรณ์การเกษตร
2. มีสำนักงานสหกรณ์การเกษตรทุกอำเภอและกิ่งอำเภอ ยกเว้นกิ่งอำเภอต่างอย สหกรณ์การเกษตรเหล่านี้ทำหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรเหมือน ๆ กัน
3. มีสถาบันทางการเกษตรของรัฐบาลอยู่หลายหน่วยงาน เช่น สถานีประมง สถานีบำรุงพันธุ์สัตว์ สถานีทดลองพืชไร่ สถานีทดลองข้าว หน่วยปราบศัตรูพืช ศูนย์ศึกษาการพัฒนาภูพานอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ซึ่งสถาบันดังกล่าวทำหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรในด้านต่าง ๆ ทำให้ประชาชนตื่นตัวสนใจในทางการเกษตรอยู่เสมอ

ผู้ให้ข้อมูลในการวิจัย

(The Respondents)

ผู้ให้ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ สมาชิกสหกรณ์การเกษตรที่อยู่ภายใต้การควบคุมดูแล แนะนำส่งเสริมการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรในอำเภอและกิ่งอำเภอต่าง ๆ ของจังหวัดสกลนครในระหว่างปี 2531 - 2532 ดังแสดงรายละเอียดในตาราง ดังนี้

ตาราง 1 จำนวนประชากรที่ศึกษา

ที่	ชื่อสหกรณ์	จำนวน	
		กลุ่ม	สมาชิก
1	สหกรณ์การเกษตรวชิรมณี จำกัด	26	932
2	สหกรณ์การเกษตรกุสุมาลย์ จำกัด	17	447
3	สหกรณ์การเกษตรอากาศอำนวย จำกัด	17	507
4	สหกรณ์การเกษตรบ้านม่วง จำกัด	19	462
5	สหกรณ์การเกษตรเมืองสกลนคร จำกัด	32	2,142
6	สหกรณ์การเกษตรสว่างแดนดิน จำกัด	41	1,572
7	สหกรณ์การเกษตรการเกษตรพรรณานิคม จำกัด	30	759
8	สหกรณ์การเกษตรเขตจัดรูปที่ดินน้ำอูน จำกัด	7	220
9	สหกรณ์การเกษตรเขตจัดรูปที่ดินพอกใหญ่ จำกัด	17	440
10	สหกรณ์การเกษตรวานรนิวาส จำกัด	27	1,050
11	สหกรณ์การเกษตรส่องดาว จำกัด	18	471
12	สหกรณ์การเกษตรวัง โคน จำกัด	15	664
13	สหกรณ์การเกษตรกุดบาก จำกัด	14	728
14	สหกรณ์การเกษตรหมู่บ้านป่าไม้ภูพาน จำกัด	5	94
15	สหกรณ์การเกษตรนิคมน้ำอูน จำกัด	15	617
16	สหกรณ์การเกษตรตากฟ้า จำกัด	11	270
17	สหกรณ์การเกษตรโคกศรีสุพรรณ จำกัด	7	193
รวมทั้งหมด		318	11,573

การสุ่มตัวอย่าง (Sampling Procedures)

การสุ่มตัวอย่างของประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบกำหนดสัดส่วนหลายชั้นภูมิ (Quota-Multi-Phase Random Sampling) ทั้งนี้เพราะต้องการรายละเอียดข้อมูลของหน่วยย่อย ๆ ในแต่ละกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งมีลักษณะต่างกันตามสถานภาพทางเศรษฐกิจ สังคม และจิตวิทยา (นำชัย ทนผล, 2531 : 51) โดยแบ่งประชากรออกเป็น 2 กลุ่มใหญ่ ๆ คือประชากรที่เป็นสมาชิกสหกรณ์การเกษตรกลุ่มในเมืองและประชากรที่เป็นสมาชิกสหกรณ์การเกษตรกลุ่มนอกเมือง ใช้ระยะทางที่ห่างจากในตัวอำเภอเมืองไม่เกิน 30 กิโลเมตรเป็นกลุ่มในเมืองและระยะทางห่างจากในตัวอำเภอเมืองเกินกว่า 30 กิโลเมตรเป็นกลุ่มนอกเมือง ซึ่งได้ประชากรที่เป็นสมาชิกสหกรณ์การเกษตรกลุ่มในเมือง 5 สหกรณ์ คือ

1. สหกรณ์การเกษตรอำเภอเมืองสกลนคร
2. สหกรณ์การเกษตรเขตจัดรูปที่ดินพอกใหญ่
3. สหกรณ์การเกษตรกุดบาก
4. สหกรณ์การเกษตรหมู่บ้านป่าไม้ภูพาน
5. สหกรณ์การเกษตรโคกศรีสุพรรณ

สหกรณ์การเกษตรทั้ง 5 สหกรณ์ที่จัดเป็นกลุ่มในเมืองนี้มีกลุ่มสมาชิกทั้งหมด 187 กลุ่ม จำนวนสมาชิกทั้งหมด 3,684 คน ที่เหลือนอกนั้นอีก 12 สหกรณ์เป็นกลุ่มนอกเมืองมีสมาชิก 268 กลุ่ม จำนวนสมาชิกทั้งหมด 8,556 คน จากนั้นสุ่มสหกรณ์กลุ่มในเมืองและนอกเมืองจำนวน 50% ของสหกรณ์แต่ละกลุ่มโดยวิธีจับสลาก ได้สหกรณ์กลุ่มในเมือง 3 สหกรณ์ คือ

- | | |
|--|----------|
| 1. สหกรณ์การเกษตรอำเภอเมืองสกลนคร จำกัด มีสมาชิก | 42 กลุ่ม |
| 2. สหกรณ์การเกษตรโคกศรีสุพรรณ จำกัด มีสมาชิก | 17 กลุ่ม |
| 3. สหกรณ์การเกษตรเขตจัดรูปที่ดินพอกใหญ่ จำกัด มีสมาชิก | 18 กลุ่ม |

ห้องสมุด สถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้

27

ส่วนสหกรณ์การเกษตรกลุ่มนอกเมืองนั้นส่มได้ 6 สหกรณ์ คือ

- | | |
|---|----------|
| 1. สหกรณ์การเกษตรกุสุมาลย์ จำกัด มีสมาชิก | 17 กลุ่ม |
| 2. สหกรณ์การเกษตรอากาศอำนวย จำกัด มีสมาชิก | 17 กลุ่ม |
| 3. สหกรณ์การเกษตรนิคมน้ำออน จำกัด มีสมาชิก | 18 กลุ่ม |
| 4. สหกรณ์การเกษตรพังโคน จำกัด มีสมาชิก | 22 กลุ่ม |
| 5. สหกรณ์การเกษตรพรรณานิคม จำกัด มีสมาชิก | 30 กลุ่ม |
| 6. สหกรณ์การเกษตรเขตจัดรูปที่ดินน้ำออน จำกัด มีสมาชิก | 9 กลุ่ม |

จากนั้นได้ส่มกลุ่มของสหกรณ์เขตในเมืองและนอกเมือง กลุ่มละ 10 เปอร์เซนต์ โดยวิธีจับฉลากได้สหกรณ์กลุ่มในเมือง 9 กลุ่ม จากทั้งหมด 87 กลุ่ม สหกรณ์กลุ่มนอกเมือง 27 กลุ่มจาก 286 กลุ่ม และส่มสมาชิกสหกรณ์ในแต่ละกลุ่มที่ส่มได้กลุ่มละ 10 คน ตามเลขที่สมาชิก โดยวิธีจับฉลาก ได้กลุ่มตัวอย่างของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรกลุ่มในเมือง 90 คน และ กลุ่มนอกเมือง 270 คน รวมทั้งสิ้น 360 คน ดังนี้คือ

กลุ่มในเมือง

- สหกรณ์การเกษตรอำเภอมืองสกลนคร สุ่มได้ 4 กลุ่ม จาก 42 กลุ่ม กลุ่มที่ส่มได้ คือ กลุ่มที่ 6, 10, 20 และ 32

- สหกรณ์การเกษตรโคกศรีสุพรรณ สุ่มได้ 2 กลุ่มจาก 8 กลุ่ม กลุ่มที่ส่มได้คือกลุ่มที่ 3 และ 5

- สหกรณ์การเกษตรเขตจัดรูปที่ดินพองใหญ่ สุ่มได้ 3 กลุ่ม จาก 18 กลุ่ม กลุ่มที่ส่มได้คือ กลุ่มที่ 7, 15 และ 18

กลุ่มนอกเมือง

- สหกรณ์การเกษตรกุสุมาลย์ สุ่มได้ 4 กลุ่ม จาก 17 กลุ่ม กลุ่มที่สุ่มได้คือกลุ่มที่ 2, 10, 12 และ 17
- สหกรณ์การเกษตรอากาศอำนวย สุ่มได้ 4 กลุ่ม จาก 17 กลุ่ม กลุ่มที่สุ่มได้คือกลุ่มที่ 5, 7, 15 และ 16
- สหกรณ์การเกษตรนิคมน้ำอูน สุ่มได้ 4 กลุ่ม จาก 18 กลุ่ม กลุ่มที่สุ่มได้คือกลุ่มที่ 4, 5, 10 และ 14
- สหกรณ์การเกษตรวังโค่น สุ่มได้ 5 กลุ่ม จาก 22 กลุ่ม กลุ่มที่สุ่มได้คือกลุ่มที่ 2, 7, 11, 15 และ 18
- สหกรณ์การเกษตรพรรณานิคม สุ่มได้ 8 กลุ่ม จาก 30 กลุ่ม กลุ่มที่สุ่มได้คือกลุ่มที่ 5, 8, 13, 17, 22, 24, 27 และ 30
- สหกรณ์การเกษตรเขตจัดรูปที่ดินน้ำอูน สุ่มได้ 2 กลุ่ม จาก 9 กลุ่ม กลุ่มที่สุ่มได้คือกลุ่มที่ 4 และ 7

นิยามศัพท์ปฏิบัติการ

(Operational Definitions)

- อายุ หมายถึง จำนวนปีเกิดบริบูรณ์ของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรนับถึงปัจจุบัน (พ.ศ. 2532)

- ระดับการศึกษา หมายถึง วุฒิของการศึกษาที่สมาชิกสหกรณ์การเกษตร ได้รับจาก
สถาบันการศึกษาทั้งของรัฐและเอกชน

- รายได้ หมายถึง จำนวนเงินรายได้ทั้งหมดที่เป็นเงินสดและไม่เป็นเงินสดของ
ครอบครัวเกษตรกรที่เป็นสมาชิกสหกรณ์การเกษตร ในระหว่างปีทำการวิจัย

- ขนาดของพื้นที่ทำการเกษตร หมายถึง จำนวนของที่ดินเป็นไร่ที่สมาชิกสหกรณ์การ
เกษตรถือครองเพื่อทำการเกษตรทั้งปลูกพืช เลี้ยงสัตว์ และการประมง

- ประสบการณ์ในการฝึกอบรม หมายถึง จำนวนครั้งที่สมาชิกสหกรณ์การเกษตรเคย
ร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของการเรียนรู้ การประชุมสัมมนา การร่วมโครงการต่าง ๆ ที่เกี่ยว
กับการเกษตรในช่วงระยะเวลาที่เป็นสมาชิกสหกรณ์การเกษตร

- ระยะทางจากตัวเมือง ในการวิจัยครั้งนี้หมายถึง จำนวนระยะทางเป็นกิโลเมตร
ระหว่างหมู่บ้านที่สมาชิกสหกรณ์การเกษตรอาศัยกับตัวอำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร

- ความถี่ของการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร หมายถึง จำนวนครั้งที่
สมาชิกสหกรณ์การเกษตรติดต่อสอบถามเกี่ยวกับการเกษตร กับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร
ระดับตำบลและอำเภอ

- ความถี่ของการเยี่ยมชมของสถาบันการเกษตร หมายถึง จำนวนครั้งที่สมาชิก
สหกรณ์การเกษตรทำการติดต่อสอบถาม และขอคำแนะนำเกี่ยวกับการเกษตรกับสถาบันการ
เกษตร เช่น สหกรณ์การเกษตร, สถานีประมง, สถานีทดลองข้าว, สถานีบำรุงพันธุ์สัตว์,
สถานีทดลองพืชไร่, สำนักงานเกษตรอำเภอหรือจังหวัด, หน่วยป้องกันและกำจัดศัตรูพืช รวม
ทั้งศูนย์ศึกษาการพัฒนาภูพานอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

- การใช้ประโยชน์จากสื่อมวลชน หมายถึง ลักษณะที่สมาชิกสหกรณ์การเกษตรได้ใช้ประโยชน์จากสื่อมวลชน ได้แก่ วิทยุ, โทรทัศน์, หนังสือพิมพ์, วารสาร และอื่น ๆ ในการแสวงหาความรู้ทางการเกษตรเป็นจำนวนครั้งต่อสัปดาห์

- ค่านิยมในการศึกษา หมายถึง แนวความคิดในการปฏิบัติทางการศึกษาของสมาชิกสหกรณ์การเกษตร ซึ่งสอดคล้องกับพฤติกรรมของสมาชิกวัดโดยระบบการให้คะแนน (Scoring System) โดยให้สมาชิกสหกรณ์การเกษตรระบุว่า "เห็นด้วยอย่างยิ่ง" "เห็นด้วย" "ยังไม่ตัดสินใจ" "ไม่เห็นด้วย" และ "ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง" ต่อข้อความเกี่ยวกับค่านิยมในการศึกษาจำนวน 5 ข้อ และในแต่ละข้อให้คะแนนดังนี้คือ "เห็นด้วยอย่างยิ่ง" เท่ากับ 5 คะแนน "เห็นด้วย" เท่ากับ 4 คะแนน "ยังไม่ตัดสินใจ" เท่ากับ 3 คะแนน "ไม่เห็นด้วย" เท่ากับ 2 คะแนน "ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง" เท่ากับ 1 คะแนน จากนั้นคะแนนของแต่ละข้อได้นำมารวมกันเป็นคะแนนระดับค่านิยมในการศึกษาของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรแต่ละคน สำหรับคะแนนสูงสุดที่เป็นไปได้คือ 25 คะแนน บุคคลใดมีคะแนนรวมมากกว่า 12.5 คะแนน ถือว่าเป็นผู้ที่มีค่านิยมในการศึกษาสูง ในขณะเดียวกัน หากผู้ใดได้คะแนนรวมเท่ากับ หรือต่ำกว่า 12.5 คะแนน ถือว่าเป็นผู้ที่มีค่านิยมในการศึกษาระดับต่ำ

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

(The Research Instrument)

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามเพื่อการสัมภาษณ์ มีลักษณะเป็นแบบปลายเปิด (Open-Ended Interview) และแบบปลายปิด (Close-Ended Interview) จำนวน 1 ชุด แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เพื่อรวบรวมข้อมูลและรายละเอียดเกี่ยวกับสถานภาพทางกายภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของสมาชิกสหกรณ์การเกษตร

ตอนที่ 2 เพื่อรวบรวมข้อมูลและรายละเอียดเกี่ยวกับความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพ
เกษตรกรของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรในแต่ละสาขาวิชาชีพเกษตรกร

ตอนที่ 3 เพื่อรวบรวมข้อมูลและรายละเอียดเกี่ยวกับข้อมูลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการ
ฝึกอบรมของสมาชิกสหกรณ์การเกษตร

การทดสอบแบบสอบถาม

(Pre-Testing of Instruments)

1. ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์ จากแนวทางในการตรวจสอบเอกสาร
จากนั้นให้เสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อพิจารณาความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity)
และได้แก้ไขปรับปรุงแบบสอบถามตามที่อาจารย์ที่ปรึกษาเสนอแนะ
2. จากนั้นผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปให้ผู้เชี่ยวชาญทางสหกรณ์การเกษตรเพื่อพิจารณา
ตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) อีกครั้งหนึ่งและได้นำมาปรับปรุง
แก้ไขแบบสอบถามตามที่ผู้เชี่ยวชาญเสนอแนะ
3. นำแบบสอบถามไปทดสอบความเชื่อมั่น (Reliability) กับสมาชิกสหกรณ์การ
เกษตร อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 20 คน โดยวิธีการหาค่าความแปรปรวนภายใน
แบบสัมประสิทธิ์แอลฟาของ Cronbach และได้นำไปหาคำนวณหาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ
วัดตัวแปรต่าง ๆ ซึ่งมีความเชื่อมั่นของเครื่องมือวัดในแต่ละตัวแปร ดังนี้

- | | |
|--|------------|
| 1. ค่านิยมในทางการศึกษา | $r = .825$ |
| 2. ความต้องการฝึกอบรมทางด้านพิธีกรรม | $r = .821$ |
| 3. ความต้องการฝึกอบรมทางด้านสัตวบาล | $r = .797$ |
| 4. ความต้องการฝึกอบรมทางด้านวิชาชีพเกษตรอื่น ๆ | $r = .816$ |

วิธีการรวบรวมข้อมูล

(Data Gathering)

การรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีแบบสัมภาษณ์ตามแบบสอบถามที่สร้างขึ้นผู้วิจัยได้จัดคณะผู้สัมภาษณ์รวบรวมข้อมูลร่วมกับผู้วิจัย จำนวน 5 คน ซึ่งเป็นคณะอาจารย์หมวดเกษตรกรรมศิลป์ โรงเรียนสกลราชวิทยานุกูล อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร โดยก่อนออกเก็บข้อมูลผู้วิจัยได้แนะนำและชี้แจงเกี่ยวกับการใช้แบบสอบถาม และเทคนิคการสัมภาษณ์เพื่อให้เข้าใจถูกต้องตรงกันทุกคน

การวิเคราะห์ข้อมูล

(Analysis of Data)

การวิเคราะห์ข้อมูลได้ดำเนินการตามขั้นตอนต่าง ๆ ดังนี้

1. ขั้นตอนการกรณัข้อมูลที่ได้มาจากแบบสอบถามแล้วถอดรหัสข้อมูลเข้าสู่เครื่องคอมพิวเตอร์เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์ (Statistical - Package for the Social Science)

2. สถิติที่ใช้วิเคราะห์

2.1 ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) เพื่อแจกแจงความถี่ในการจัดลำดับชั้น สถานภาพทางกายภาพ เศรษฐกิจ สังคมและจิตวิทยาของสมาชิกสหกรณ์การเกษตร

2.2 ค่ามัชฌิมเลขคณิต (Arithemetic Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Diviation) เพื่อวัดแนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลางและการกระจายของลักษณะทางกายภาพ เศรษฐกิจ สังคม และจิตวิทยาของผู้ให้ข้อมูล

ส่วนการจัดลำดับวิชาขึ้นเกษตรกรรมตามความต้องการฝึกอบรมของสมาชิกนั้น จะใช้วิธีการคิดคำนวณหาน้ำหนักคะแนนเฉลี่ยของแต่ละเรื่องในแต่ละสาขาวิชา โดยใช้สูตรการคำนวณหาค่าคะแนนเฉลี่ยตามแบบของ Thanupon (1986 : 4) ดังนี้คือ

$$WMS = \frac{4f_1 + 3f_2 + 2f_3 + 1f_4}{TNR}$$

ซึ่ง WMS = คะแนนเฉลี่ย

f_1 = จำนวนของผู้เลือกตอบว่า ต้องการมาก

f_2 = จำนวนของผู้เลือกตอบว่า ต้องการปานกลาง

f_3 = จำนวนของผู้เลือกตอบว่า ต้องการน้อย

f_4 = จำนวนของผู้เลือกตอบว่า ไม่ต้องการ

TNR = จำนวนทั้งหมดของผู้ให้ข้อมูล

สำหรับการจัดลำดับความต้องการฝึกอบรมวิชาขึ้นเกษตรกรรมของแต่ละเรื่องในแต่ละสาขาวิชาขึ้นเกษตรกรรมของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรนั้น จัดลำดับตามค่าคะแนนเฉลี่ยดังนี้

ต้องการฝึกอบรมมาก มีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.28-4.00

ต้องการฝึกอบรมปานกลาง มีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 2.52-3.27

ต้องการฝึกอบรมน้อย มีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 1.76-2.51

ไม่ต้องการฝึกอบรม มีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 1.00-1.75

2.3 สถิติ t-test และ X^2 -test เพื่อวิเคราะห์หาความแตกต่างของความ ต้องการฝึกอบรมเกษตรกรกรรม ตามความแตกต่างของสถานภาพส่วนบุคคล เศรษฐกิจสังคม และ จิตวิทยาของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรผู้ให้ข้อมูล 2 กลุ่ม อันได้แก่ สมาชิกสหกรณ์การเกษตร กลุ่มในเมืองและสมาชิกสหกรณ์การเกษตรกลุ่มนอกเมือง ที่ระดับนัยสำคัญ .05

2.4 สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบ Pearson Product Moment เพื่อหาความสัมพันธ์ภายในระหว่างตัวแปรต่าง ๆ แล้วนำไปคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณระหว่าง สถานภาพส่วนบุคคล เศรษฐกิจ สังคมและจิตวิทยา บางประการกับความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพ เกษตรกรรมตามการรับรู้ของสมาชิกสหกรณ์การเกษตร ซึ่งใช้สถิติวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) ด้วยวิธี Stepwies

ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย

(Research Duration)

การวิจัยครั้งนี้ใช้ระยะเวลาทั้งสิ้น 12 เดือน คือตั้งแต่เดือนตุลาคม 2531 ถึงเดือน กันยายน 2532

บทที่ 4

ผลการวิจัยและการวิจารณ์ (RESULTS AND DISCUSSION)

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงการจัดลำดับความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมในแต่ละเรื่อง รวมถึงปัจจัยบางประการที่มีความสัมพันธ์ต่อความต้องการการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมตามการรับรู้ของสมาชิกสหกรณ์การเกษตร จังหวัดสกลนคร โดยรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการสัมภาษณ์จากสมาชิกสหกรณ์การเกษตร จำนวน 360 คน ซึ่งเป็นสมาชิกสหกรณ์การเกษตรของสหกรณ์การเกษตรที่อยู่ในอำเภอและกิ่งอำเภอต่าง ๆ ในจังหวัดสกลนคร

ผลการวิจัยในครั้งนี้ได้แบ่งแยกการนำเสนอเป็นตอน ๆ ดังนี้คือ

ตอนที่ 1 ลักษณะส่วนบุคคลของสมาชิกสหกรณ์การเกษตร อันได้แก่ อายุ เพศ ระดับการศึกษา จำนวนปีที่ เป็นสมาชิกสหกรณ์การเกษตร การถือหุ้นสหกรณ์การเกษตร ประสบการณ์ในการประกอบอาชีพเกษตรและประสบการณ์ในการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรจังหวัดสกลนคร

ตอนที่ 2 ลักษณะทางเศรษฐกิจและสังคมของสมาชิกสหกรณ์การเกษตร อันได้แก่ รายได้ เนื้อที่ถือครองทั้งหมดเพื่อการเกษตร สภาพการถือครองที่ดินเพื่อการเกษตร ระยะทางจากบ้านถึงตัวเมือง

ตอนที่ 3 ลักษณะทางจิตวิทยาของสมาชิกสหกรณ์การเกษตร อันได้แก่ ค่านิยมในการศึกษา

ตอนที่ 4 ความถี่ของการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร การใช้ประโยชน์จาก
สื่อมวลชน ความถี่ของการเยี่ยมชมสถาบันการเกษตร

ตอนที่ 5 จัดลำดับและเปรียบเทียบความแตกต่างของความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพ
เกษตรกรรมตามการรับรู้ของสมาชิกสหกรณ์การเกษตร

ตอนที่ 6 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมตามการ
รับรู้ของสมาชิกสหกรณ์การเกษตร

ตอนที่ 7 ข้อมูลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมตามการ
รับรู้ของสมาชิกสหกรณ์การเกษตร

ตอนที่ 1 ลักษณะส่วนบุคคลของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรจังหวัดสกลนคร

อายุ

ผลการวิจัยในตาราง 1 พบว่าอายุของผู้ให้ข้อมูลทั้ง 2 กลุ่มนั้นผู้ที่มีอายุสูงสุดคือ 76 ปี และอายุน้อยที่สุด 22 ปี ผู้ให้ข้อมูลทั้ง 2 กลุ่มมีช่วงอายุระหว่าง 42-51 ปีมากที่สุด (36.9 เปอร์เซ็นต์) รองลงมาคือช่วงอายุระหว่าง 52-61 ปี (28.1 เปอร์เซ็นต์) อีก 21.2 เปอร์เซ็นต์มีช่วงอายุระหว่าง 32-41 ปี ส่วนผู้ให้ข้อมูลที่มีช่วงอายุ 61 ปีขึ้นไปมี 9.1 เปอร์เซ็นต์ และผู้ให้ข้อมูลที่มีช่วงอายุระหว่าง 22-31 ปีมีน้อยที่สุดคือ 4.7 เปอร์เซ็นต์ จากข้อมูลในตารางนี้กล่าวได้ว่าผู้ให้ข้อมูลทั้ง 2 กลุ่มส่วนมากอยู่ในช่วงมัชฌิมวัย ช่วงวัยดังกล่าวเป็นช่วงวัยที่มีประสิทธิภาพการเรียนรู้รู้น้อยกว่าช่วงวัยอื่น ๆ (สมบูรณ์ ศาลยาชีวิน, 2526 : 53) แต่จะให้ความสำคัญแก่สังคมรอบด้านมากขึ้น (สุนิลา ทนุผล, 2531 : 39) เมื่อเปรียบเทียบอายุเฉลี่ยระหว่างผู้ให้ข้อมูลทั้ง 2 กลุ่มพบว่าผู้ให้ข้อมูลกลุ่มในเมืองมีอายุเฉลี่ย 48 ปี ในขณะที่ผู้ให้ข้อมูลกลุ่มนอกเมืองมีอายุเฉลี่ย 48 ปีเช่นกัน เมื่อพิจารณาถึงความแตกต่างของอายุของผู้ให้ข้อมูลทั้ง 2 กลุ่ม พบว่าผู้ให้ข้อมูลกลุ่มในเมืองมีอายุแตกต่างกัน (ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 11.73)

ส่วนผู้ให้ข้อมูลกลุ่มนอกเมืองมีอายุแตกต่างกันน้อยกว่ากลุ่มในเมือง (ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 9.60) อย่างไรก็ตามเมื่อทดสอบความแตกต่างของอายุระหว่างผู้ให้ข้อมูลทั้ง 2 กลุ่มโดยใช้สถิติ t-test พบว่าไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($t = .07$, $P = .95$) หมายความว่าสมาชิกสหกรณ์การเกษตรทั้ง 2 กลุ่มมีอายุไม่แตกต่างกันจึงปฏิเสธสมมติฐานของการวิจัยที่กล่าวว่าอายุของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรทั้ง 2 กลุ่มแตกต่างกัน

ตาราง 2 จำนวนและเปอร์เซ็นต์ของผู้ให้ข้อมูลแยกตามช่วงอายุ

ช่วงอายุ	กลุ่มในเมือง (n=90) กลุ่มนอกเมือง (n=270) รวม (N=360)					
	จำนวน	เปอร์เซ็นต์	จำนวน	เปอร์เซ็นต์	จำนวน	เปอร์เซ็นต์
22-31 ปี	6	6.7	11	4.1	17	4.7
32-41 ปี	20	22.2	56	20.7	76	21.2
42-51 ปี	26	28.9	109	39.7	133	36.9
52-61 ปี	24	26.7	77	28.5	101	28.1
มากกว่า 61 ปีขึ้นไป	14	15.5	19	7.0	33	9.1
รวม	90	100	270	100	360	100

$$\bar{X}_1 = \text{อายุเฉลี่ยของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรกลุ่มในเมือง} = 47.76$$

$$\text{ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน} = 11.73$$

$$\bar{X}_2 = \text{อายุเฉลี่ยของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรกลุ่มนอกเมือง} = 47.68$$

$$\text{ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน} = 9.60$$

$$\text{ค่า } t_c = .07^{ns} \text{ (d.f = 358, Prob = .95)}$$

เพศ

ข้อมูลจากตาราง 2 พบว่าผู้ให้ข้อมูลทั้ง 2 กลุ่ม ส่วนมาก (78.6 เปอร์เซ็นต์) เป็นเพศชาย ส่วนเพศหญิงมีเพียง 21.1 เปอร์เซ็นต์ เมื่อพิจารณาเพศของผู้ให้ข้อมูลทั้ง 2 กลุ่ม พบว่าส่วนใหญ่ (83.3 เปอร์เซ็นต์) ของผู้ให้ข้อมูลกลุ่มนอกเมืองเป็นเพศชาย และอีก 65.6 เปอร์เซ็นต์ของผู้ให้ข้อมูลกลุ่มในเมืองเป็นเพศชายเช่นกัน เหตุที่เป็นเช่นนี้เพราะเพศชายมักจะเป็นหัวหน้าครอบครัว และเป็นผู้ตัดสินใจในแนวทางการประกอบอาชีพและความเป็นอยู่ของครอบครัว เมื่อเปรียบเทียบจำนวนผู้ให้ข้อมูลที่เป็นเพศชายและเพศหญิงของแต่ละกลุ่มใช้สถิติ X^2 -test พบว่าจำนวนผู้ให้ข้อมูลที่เป็นเพศชายและเพศหญิงของทั้ง 2 กลุ่มมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($X^2_c = 9.44$, $P < .01$) นั่นคือสมาชิกสหกรณ์การเกษตรทั้งกลุ่มในเมืองและกลุ่มนอกเมืองมีจำนวนสมาชิกที่เป็นเพศชายและเพศหญิงแตกต่างกัน ผลการวิเคราะห์ข้อมูลนี้จึงสามารถยอมรับสมมติฐานการวิจัยที่กล่าวว่าสมาชิกสหกรณ์การเกษตรทั้ง 2 กลุ่มมีจำนวนสมาชิกที่เป็นเพศชายและเพศหญิงแตกต่างกัน

ตาราง 3 จำนวนและเปอร์เซ็นต์ของผู้ให้ข้อมูลแยกตามเพศ

เพศ	กลุ่มในเมือง (n=90) กลุ่มนอกเมือง (n=270) รวม (N=360)					
	จำนวน	เปอร์เซ็นต์	จำนวน	เปอร์เซ็นต์	จำนวน	เปอร์เซ็นต์
ชาย	59	65.6	225	83.3	284	78.6
หญิง	31	34.4	45	16.7	76	21.1
รวม	90	100	270	100	360	100

$$X^2_c = 9.44, d.f = 1, P < .01$$

ระดับการศึกษา

ตาราง 3 แสดงถึงช่วงระยะเวลาที่ผู้ให้ข้อมูลที่ได้ศึกษาอยู่ในโรงเรียน ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าผู้ให้ข้อมูลส่วนมาก (91.6 เปอร์เซ็นต์) มีช่วงระยะเวลาศึกษาอยู่ในโรงเรียนระหว่างชั้นประถมปีที่ 1 ถึงชั้นประถมปีที่ 4 โดยผู้ให้ข้อมูลกลุ่มในเมืองมีจำนวนปีที่ได้รับการศึกษาโดยเฉลี่ย 4.36 ปี และผู้ให้ข้อมูลกลุ่มนอกเมืองมีจำนวนปีที่ได้รับการศึกษาโดยเฉลี่ย 4.32 ปี รองลงมาคือช่วงระยะเวลาที่เคยศึกษาอยู่ในโรงเรียนระหว่างชั้นประถมปีที่ 5 ถึงชั้นประถมปีที่ 7 จำนวน 4.1 เปอร์เซ็นต์ ส่วนช่วงระยะเวลาที่เคยศึกษาอยู่ในโรงเรียนระหว่างชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีจำนวน 2.0 เปอร์เซ็นต์ และช่วงระยะเวลาที่เคยศึกษาอยู่ในโรงเรียนเกินกว่าชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีจำนวน 1.7 เปอร์เซ็นต์ ส่วนผู้ให้ข้อมูลที่ไม่ได้รับการศึกษามีจำนวนน้อยที่สุดคือ 0.6 เปอร์เซ็นต์ แต่เมื่อพิจารณาระดับการศึกษาในแต่ละกลุ่มแล้วพบว่าสมาชิกสหกรณ์การเกษตรกลุ่มในเมืองมีระดับการศึกษาที่แตกต่างกัน (ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 1.80) มากกว่าสมาชิกสหกรณ์การเกษตรกลุ่มนอกเมืองที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันน้อยมาก (ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 1.46) เมื่อทดสอบความแตกต่างในระดับการศึกษาของผู้ให้ข้อมูลทั้ง 2 กลุ่ม โดยใช้สถิติ t-test พบว่าผู้ให้ข้อมูลทั้ง 2 กลุ่มมีระดับการศึกษาที่ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติแต่ประการใด ($t_c = .23 : P < .81$) หมายความว่าสมาชิกสหกรณ์การเกษตรทั้ง 2 กลุ่มมีระดับการศึกษาเท่า ๆ กัน ผลการวิเคราะห์ข้อมูลนี้สามารถปฏิเสธสมมติฐานของการวิจัยที่กล่าวว่าระดับการศึกษาของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรทั้ง 2 กลุ่มมีความแตกต่างกัน

ตาราง 4 จำนวนและเปอร์เซ็นต์ของผู้ให้ข้อมูลแยกตามระดับการศึกษา

กลุ่มในเมือง (n=90) กลุ่มนอกเมือง (n=270) รวม (N=360)						
จำนวนปีที่เคยศึกษา	จำนวน		เปอร์เซ็นต์		จำนวน	
	เปอร์เซ็นต์		จำนวน		เปอร์เซ็นต์	
ไม่เคยได้รับการศึกษา	1	1.1	1	0.4	2	0.6
ชั้นประถมปีที่ 1-4	81	90.1	249	92.2	330	91.6
ชั้นประถมปีที่ 5-7	4	4.4	11	4.1	15	4.1
ชั้นประถมปีที่ 1-3	2	2.2	5	1.8	7	2.0
สูงกว่ามัธยมปีที่ 3 ไปขึ้นไป	2	2.2	4	1.5	6	1.7
รวม	90	100	270	100	360	100

$\bar{X}_1$ = จำนวนปีเฉลี่ยที่เคยศึกษาอยู่ในโรงเรียนของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรกลุ่ม
ในเมือง = 4.36

ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 1.80

$\bar{X}_2$ = จำนวนปีเฉลี่ยที่เคยศึกษาอยู่ในโรงเรียนของสมาชิกสหกรณ์การเกษตร
กลุ่มนอกเมือง = 4.32

ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 1.46

ค่า $t_c = .23^{ns}$ (d.f = 358, Prob = .81)

ระยะเวลาในการเป็นสมาชิกสหกรณ์การเกษตร

ระยะเวลาที่ผู้ให้ข้อมูลทั้ง 2 กลุ่มเป็นสมาชิกสหกรณ์การเกษตรนั้น วัดจากจำนวนปีที่ผู้ให้ข้อมูลเป็นสมาชิกสหกรณ์การเกษตร ข้อมูลในตาราง 4 พบว่าผู้ให้ข้อมูลส่วนมาก (67.2 เปอร์เซ็นต์) มีช่วงระยะเวลาในการเป็นสมาชิกสหกรณ์การเกษตรระหว่าง 1-9 ปี รองลงมา (27.8 เปอร์เซ็นต์) มีช่วงระยะเวลาการเป็นสมาชิกสหกรณ์การเกษตรระหว่าง 10-18 ปี และที่เป็นสมาชิกสหกรณ์การเกษตรตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไปน้อยที่สุดคือ 5.0 เปอร์เซ็นต์ สำหรับผู้ให้ข้อมูลกลุ่มในเมืองมีช่วงระยะเวลาการเป็นสมาชิกเฉลี่ย 7.55 ปี ส่วนผู้ให้ข้อมูลกลุ่มนอกเมืองมีช่วงระยะเวลาในการเป็นสมาชิกเฉลี่ย 7.39 ปี เมื่อพิจารณาถึงระยะเวลาการเป็นสมาชิกสหกรณ์การเกษตรของผู้ให้ข้อมูลกลุ่มในเมือง พบว่ามีความแตกต่างกัน (ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 6.4) มากกว่าระยะเวลาในการเป็นสมาชิกสหกรณ์การเกษตรของกลุ่มนอกเมือง (ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 5.63) อย่างไรก็ตามเมื่อทดสอบความแตกต่างของช่วงระยะเวลาในการเป็นสมาชิกสหกรณ์การเกษตรของผู้ให้ข้อมูลทั้ง 2 กลุ่มโดยใช้สถิติ t-test พบว่าระยะเวลาการเป็นสมาชิกสหกรณ์การเกษตรของผู้ให้ข้อมูลทั้ง 2 กลุ่มไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($t_c = .22 : P < .82$) จึงสรุปได้ว่าระยะเวลาในการเป็นสมาชิกสหกรณ์การเกษตรของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรทั้ง 2 กลุ่มไม่มีความแตกต่างกันจึงปฏิเสธสมมุติฐานของการวิจัยที่กล่าวว่ระยะเวลาในการเป็นสมาชิกสหกรณ์การเกษตรของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรทั้ง 2 กลุ่มแตกต่างกัน

ตาราง 5 จำนวนและเปอร์เซ็นต์ของผู้ให้ข้อมูลแยกตามช่วงระยะเวลาในการเป็นสมาชิกสหกรณ์
การเกษตร

ช่วงระยะเวลา การเป็นสมาชิก	กลุ่มในเมือง (n=90)		กลุ่มนอกเมือง (n=270)		รวม (N=360)	
	จำนวน	เปอร์เซ็นต์	จำนวน	เปอร์เซ็นต์	จำนวน	เปอร์เซ็นต์
1-9 ปี	68	75.6	174	64.4	242	67.2
10-18 ปี	14	15.6	86	31.9	100	27.8
19-27 ปี	6	6.5	9	3.9	15	4.2
27 ปีขึ้นไป	2	2.2	1	0.4	3	0.8
รวม	90	100	270	100	360	100

$\bar{X}_1$ = ระยะเวลาเฉลี่ยในการเป็นสมาชิกสหกรณ์การเกษตรกลุ่มในเมือง = 7.55

ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 6.47

$\bar{X}_2$ = ระยะเวลาเฉลี่ยในการเป็นสมาชิกสหกรณ์การเกษตรกลุ่มนอกเมือง = 7.39

ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 5.63

ค่า $t_c = .22^{ns}$ (d.f = 358, Prob = .82)

จำนวนพื้นที่มีอยู่กับการเกษตร

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลของผู้ให้ข้อมูลทั้ง 2 กลุ่ม (ตาราง 5) พบว่าผู้ให้ข้อมูลส่วนมาก (81.9 เปอร์เซ็นต์) มีจำนวนพื้นที่ที่อยู่กับการเกษตรระหว่าง 1-100 ไร่ รองลงมา (12.3 เปอร์เซ็นต์) มีจำนวนพื้นที่อยู่ระหว่าง 101-200 ไร่ และที่มีพื้นที่อยู่ระหว่าง 201-300 ไร่ มีจำนวน 3.1 เปอร์เซ็นต์ ส่วนผู้ที่มีจำนวนพื้นที่มากกว่า 300 ไร่ มีจำนวนน้อยที่สุดคือ 2.7 เปอร์เซ็นต์ ส่วนจำนวนพื้นที่เฉลี่ยของผู้ให้ข้อมูลกลุ่มในเมืองคือ 55.60 ไร่ และผู้ให้ข้อมูลกลุ่มนอกเมืองมีจำนวนพื้นที่เฉลี่ย 59.89 ไร่ ซึ่งพบว่ามีจำนวนพื้นที่มากกว่าผู้ให้ข้อมูลกลุ่มในเมือง จึงสรุปได้ว่า ผู้ให้ข้อมูลกลุ่มนอกเมืองมีจำนวนพื้นที่ที่อยู่กับการเกษตรมากกว่าผู้ให้ข้อมูลกลุ่มในเมือง เมื่อพิจารณาความแตกต่างของจำนวนพื้นที่ของผู้ให้ข้อมูลทั้ง 2 กลุ่มแล้วพบว่า ผู้ให้ข้อมูลกลุ่มในเมืองมีจำนวนพื้นที่ที่อยู่กับการเกษตรแตกต่างกัน (ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 111.68) มากกว่าผู้ให้ข้อมูลกลุ่มนอกเมือง (ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 80.37) แต่อย่างไรก็ตามเมื่อทดสอบความแตกต่างของจำนวนพื้นที่ของผู้ให้ข้อมูลทั้ง 2 กลุ่มโดยใช้สถิติ t-test พบว่าจำนวนพื้นที่ที่อยู่กับการเกษตรของจำนวนพื้นที่ของผู้ให้ข้อมูลทั้ง 2 กลุ่ม ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($t_c = -.40 : P < .67$) นั่นคือสมาชิกสหกรณ์การเกษตรทั้ง 2 กลุ่ม มีจำนวนพื้นที่อยู่ในสหกรณ์การเกษตรไม่แตกต่างกันจึงปฏิเสธสมมติฐานที่กล่าวว่า สมาชิกสหกรณ์การเกษตรทั้ง 2 กลุ่มมีจำนวนพื้นที่อยู่ในสหกรณ์การเกษตรแตกต่างกัน

ตาราง 6 จำนวนและเปอร์เซ็นต์ของผู้ให้ข้อมูลแยกตามจำนวนพื้นที่สมาชิกสหกรณ์การเกษตร
มืออยู่กับสหกรณ์

จำนวนหุ้น	กลุ่มในเมือง (n=90) กลุ่มนอกเมือง (n=270) รวม (N=360)					
	จำนวน เปอร์เซนต์		จำนวน เปอร์เซนต์		จำนวน เปอร์เซนต์	
1-100 หุ้น	77	85.6	218	80.7	295	81.9
101-200 หุ้น	6	6.7	38	14.2	44	12.4
201-300 หุ้น	2	2.2	9	3.3	11	3.1
301-400 หุ้น	2	2.2	2	0.7	4	1.1
401-500 หุ้น	2	2.2	1	0.4	3	0.8
501 หุ้นขึ้นไป	1	1.1	2	0.7	3	0.8
รวม	90	100	270	100	360	100

$\bar{X}_1$ = จำนวนหุ้นเฉลี่ยของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรกลุ่มในเมือง = 55.60
ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 111.68

$\bar{X}_2$ = จำนวนหุ้นเฉลี่ยของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรกลุ่มนอกเมือง = 59.89
ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 80.37

ค่า $t_c = -.40^{ns}$ (d.f = 358, Prob = .69)

ประสบการณ์ประกอบอาชีพเกษตรกรรม

ข้อมูลในตาราง 6 พบว่าผู้ให้ข้อมูลทั้ง 2 กลุ่มมากกว่าครึ่งหนึ่ง (51.1 เปอร์เซ็นต์) มีประสบการณ์ประกอบอาชีพการเกษตรอยู่ระหว่าง 13-24 ปี รองลงมา 23.6 เปอร์เซ็นต์ มีประสบการณ์ประกอบอาชีพการเกษตรอยู่ระหว่าง 25-36 ปี 12.2 เปอร์เซ็นต์ มีประสบการณ์การประกอบอาชีพการเกษตรอยู่ระหว่าง 1-12 ปี และอีก 11.7 เปอร์เซ็นต์ มีประสบการณ์การประกอบอาชีพการเกษตรอยู่ระหว่าง 37-48 ปี ส่วนผู้ที่มีประสบการณ์ในการประกอบอาชีพการเกษตรมากกว่า 48 ปีขึ้นไป มีจำนวนน้อยที่สุดคือ 1.4 เปอร์เซ็นต์เท่านั้น สำหรับประสบการณ์ประกอบอาชีพเกษตรกรรมของผู้ให้ข้อมูลกลุ่มในเมืองโดยเฉลี่ย 22.78 ปี และผู้ให้ข้อมูลกลุ่มนอกเมืองมีประสบการณ์ประกอบอาชีพเกษตรกรรมโดยเฉลี่ย 25.17 ปี จึงสรุปได้ว่าผู้ให้ข้อมูลกลุ่มนอกเมืองมีประสบการณ์การประกอบอาชีพเกษตรกรรมมากกว่าผู้ให้ข้อมูลกลุ่มในเมือง เมื่อพิจารณาประสบการณ์การประกอบอาชีพเกษตรกรรมของผู้ให้ข้อมูลกลุ่มในเมืองพบว่ามีความแตกต่าง (ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 12.48) มากกว่าผู้ให้ข้อมูลกลุ่มนอกเมือง (ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 10.73) แต่อย่างไรก็ตามจากการทดสอบความแตกต่างของประสบการณ์การประกอบอาชีพเกษตรกรรมของผู้ให้ข้อมูลทั้ง 2 กลุ่ม โดยใช้สถิติ t-test พบว่าประสบการณ์การประกอบอาชีพเกษตรกรรมของผู้ให้ข้อมูลทั้ง 2 กลุ่มไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($t_c = -1.75 : P < .08$) หมายความว่าสมาชิกสหกรณ์การเกษตรทั้ง 2 กลุ่มมีประสบการณ์การประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นจำนวนปีที่ใกล้เคียงกัน ดังนั้นจึงปฏิเสธสมมติฐานที่กล่าวว่าสมาชิกสหกรณ์การเกษตรทั้ง 2 กลุ่มมีประสบการณ์การประกอบอาชีพเกษตรกรรมแตกต่างกัน

ตาราง 7 จำนวนและเปอร์เซ็นต์ของผู้ให้ข้อมูลแยกตามประสบการณ์การประกอบอาชีพ
เกษตรกรของสมาชิกสหกรณ์การเกษตร

จำนวนปีที่ประกอบอาชีพเกษตรกร	กลุ่มในเมือง (n=90)		กลุ่มนอกเมือง (n=270)		รวม (N=360)	
	จำนวน	เปอร์เซ็นต์	จำนวน	เปอร์เซ็นต์	จำนวน	เปอร์เซ็นต์
1-12 ปี	19	21.1	25	9.2	44	12.2
13-24 ปี	42	46.7	142	52.6	184	51.1
25-36 ปี	17	18.9	68	25.2	85	23.6
37-48 ปี	10	11.1	32	11.9	42	11.7
48 ปีขึ้นไป	2	2.2	3	1.1	5	1.4
รวม	90	100	270	100	360	100

$\bar{X}_1$ = จำนวนปีประกอบอาชีพเกษตรกรเฉลี่ยของสมาชิกสหกรณ์การเกษตร
กลุ่มในเมือง = 22.78
ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 12.48

$\bar{X}_2$ = จำนวนปีประกอบอาชีพเกษตรกรเฉลี่ยของสมาชิกสหกรณ์การเกษตร
กลุ่มนอกเมือง = 25.17
ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 10.73

ค่า $t_c = -1.75^{ns}$ (d.f = 358, Prob = .08)

ประสบการณ์การฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรม

ประสบการณ์การฝึกอบรม หมายถึง จำนวนครั้งที่สมาชิกสหกรณ์การเกษตรเคยร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ในการเรียนรู้ การประชุมสัมมนา การร่วมในโครงการฝึกอบรม หรือสัมมนาต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการเกษตรในช่วงระยะเวลาที่เป็นสมาชิกสหกรณ์การเกษตร ข้อมูลในตาราง 7 พบว่าผู้ให้ข้อมูลทั้ง 2 กลุ่ม ส่วนมาก (57.8 เปอร์เซ็นต์) ระบุว่าเคยได้รับการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมมาก่อน ส่วนอีก 42.2 เปอร์เซ็นต์ ระบุว่าไม่เคยผ่านการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมเลย จากการเปรียบเทียบประสบการณ์การฝึกอบรมของผู้ให้ข้อมูลทั้ง 2 กลุ่ม พบว่าผู้ให้ข้อมูลกลุ่มในเมืองมีประสบการณ์การฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมโดยเฉลี่ย 1.45 ครั้งต่อปี ส่วนผู้ให้ข้อมูลกลุ่มนอกเมืองมีประสบการณ์การฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมเฉลี่ย 1.41 ครั้งต่อปี จึงสรุปได้ว่าประสบการณ์การฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมของผู้ให้ข้อมูลทั้ง 2 กลุ่มนั้นใกล้เคียงกัน แต่เมื่อพิจารณาประสบการณ์การฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมของผู้ให้ข้อมูลกลุ่มในเมือง พบว่ามีความแตกต่างกัน (ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน = .50) มากกว่าประสบการณ์การฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมของผู้ให้ข้อมูลกลุ่มนอกเมือง (ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน = .49) จากการทดสอบความแตกต่างของประสบการณ์การฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมของผู้ให้ข้อมูลทั้ง 2 กลุ่ม โดยใช้สถิติ t -test พบว่าประสบการณ์การฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมของผู้ให้ข้อมูลทั้ง 2 กลุ่มไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($t_c = .74 : P < .46$) นั่นหมายความว่าสมาชิกสหกรณ์การเกษตรทั้ง 2 กลุ่มมีประสบการณ์การฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมมาเท่า ๆ กัน ผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังกล่าวจึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัยที่กล่าวว่า ประสบการณ์การฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมของสมาชิกการเกษตรทั้ง 2 กลุ่มแตกต่างกัน

สำหรับวิชาชีพเกษตรกรรมที่ผู้ให้ข้อมูลทั้ง 2 กลุ่ม ระบุว่าเคยเข้ารับการฝึกอบรมนั้น เมื่อแยกตามสาขาวิชาชีพเกษตรกรรมด้านสัตวบาล ด้านพืชกรรมและด้านการเกษตรชลประทาน ในรายละเอียดตามตาราง 9 พบว่าผู้ให้ข้อมูลทั้ง 2 กลุ่มส่วนมาก (62.5 เปอร์เซ็นต์) เคยเข้ารับการอบรมทั้งทางด้านสัตวบาลและพืชกรรม รองลงมา 19.7 เปอร์เซ็นต์ เคยเข้ารับการอบรมทางด้านพืชกรรม และอีก 9.1 เปอร์เซ็นต์เคยเข้ารับการอบรมทางด้านการใช้

น้ำสำหรับการเกษตรอย่างเหมาะสม และผู้ให้ข้อมูลทั้ง 2 กลุ่มส่วนน้อยที่สุด (8.7 เปอร์เซ็นต์) รายงานว่าเคยเข้ารับการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมด้านสัตวบาลเพียงอย่างเดียว

สำหรับเหตุผลที่ผู้ให้ข้อมูลทั้ง 2 กลุ่มระบุว่าไม่เคยได้รับการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมเลยนั้นผู้ให้ข้อมูลจำนวน 48.0 เปอร์เซ็นต์ให้เหตุผลว่าไม่มีเวลาที่เข้าร่วมการฝึกอบรม รองลงมา (23.0 เปอร์เซ็นต์) ระบุเหตุผลว่าไม่ได้รับข่าวสารที่ให้ไปร่วมฝึกอบรม และ 19.1 เปอร์เซ็นต์ ให้เหตุผลว่าไม่ได้ถูกคัดเลือกให้เข้ารับการฝึกอบรม ส่วนอีก 7.9 เปอร์เซ็นต์ ระบุว่าให้คนอื่นไปแทน เช่น ให้ลูกหรือเพื่อนบ้าน สำหรับสมาชิกสหกรณ์การเกษตรที่เข้าเป็นสมาชิกใหม่อีก 2.0 เปอร์เซ็นต์ยังไม่มีโอกาสได้เข้ารับการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมที่สหกรณ์การเกษตรจัดฝึกอบรมให้ (ตาราง 10)

ตาราง 8 จำนวนและเปอร์เซ็นต์ของผู้ให้ข้อมูลแยกตามประสบการณ์การฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมของสมาชิกสหกรณ์การเกษตร

ประสบการณ์การฝึกอบรม	กลุ่มในเมือง (n=90) กลุ่มนอกเมือง (n=270) รวม (N=360)					
	จำนวน		เปอร์เซ็นต์		จำนวน	
	จำนวน	เปอร์เซ็นต์	จำนวน	เปอร์เซ็นต์	จำนวน	เปอร์เซ็นต์
เคยได้รับการฝึกอบรม	49	54.4	159	58.9	208	57.8
ไม่เคยได้รับการฝึกอบรม	41	45.6	111	41.1	152	42.2
รวม	90	100	270	100	360	100

$\bar{X}_1$ = ประสบการณ์การฝึกอบรมเฉลี่ยของสมาชิกสหกรณ์การเกษตร
 กลุ่มในเมือง = 1.45
 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน = .05

$\bar{X}_2$ = ประสบการณ์การฝึกอบรมเฉลี่ยของสมาชิกสหกรณ์การเกษตร
 กลุ่มนอกเมือง = 1.41
 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน = .49

ค่า $t_c = .74^{ns}$ (d.f = 358, Prob = .46)

ตาราง 9 จำนวนและเปอร์เซ็นต์ของผู้ให้ข้อมูลแยกตามสาขาวิชาชีพเกษตรกรรมที่เคยได้รับการฝึกอบรมของสมาชิกสหกรณ์การเกษตร

สาขาวิชาชีพ เกษตรกรรม	กลุ่มในเมือง (n=90)		กลุ่มนอกเมือง (n=270)		รวม (N=360)	
	จำนวน	เปอร์เซ็นต์	จำนวน	เปอร์เซ็นต์	จำนวน	เปอร์เซ็นต์
ด้านสัตวบาล	8	16.3	10	6.3	18	8.7
ด้านพืชกรรม	13	26.5	28	17.6	41	19.7
ด้านพืชกรรมและสัตวบาล	24	49.0	106	66.7	130	62.5
ด้านเกษตรชลประทาน	4	8.2	15	9.4	19	9.1
รวม	90	100	270	100	360	100

ตาราง 10 แสดงจำนวนและเปอร์เซ็นต์ของผู้ให้ข้อมูลแยกตามเหตุผลของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรที่ไม่เข้าร่วมกับการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรม

เหตุผลที่ไม่เข้า รับการฝึกอบรม	กลุ่มในเมือง (n=90)		กลุ่มนอกเมือง (n=270)		รวม (N=360)	
	จำนวน	เปอร์เซ็นต์	จำนวน	เปอร์เซ็นต์	จำนวน	เปอร์เซ็นต์
ไม่มีเวลา	23	56.1	50	45.1	73	48.0
ไม่ถูกคัดเลือก	8	19.5	21	18.9	29	19.1
ไม่ได้รับข่าวสาร	5	12.2	30	27.0	35	23.0
ให้คนอื่นไปแทน	5	12.2	7	6.3	12	7.9
เป็นสมาชิกใหม่	-	-	3	3.7	3	2.0
รวม	90	100	270	100	360	100

ตอนที่ 2 ลักษณะทางเศรษฐกิจและสังคมของสมาชิกสหกรณ์การเกษตร

รายได้

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตาราง 11 พบว่าผู้ให้ข้อมูลทั้ง 2 กลุ่ม จำนวน 48.1 เปอร์เซ็นต์ ระบุว่ามียาได้อยู่ระหว่าง 30,000 บาทต่อปี และอีก 37.8 เปอร์เซ็นต์มียาได้อยู่ระหว่าง 30,000 บาทถึง 60,000 บาท ส่วนผู้ที่มีรายได้อยู่ระหว่าง 60,000 บาทถึง 90,000 บาทมีจำนวน 10.0 เปอร์เซ็นต์ สำหรับผู้ที่มีรายได้เกินกว่า 90,000 บาทขึ้นไปมีเพียง 4.1 เปอร์เซ็นต์เท่านั้น สำหรับผู้ให้ข้อมูลกลุ่มในเมืองมียาได้เฉลี่ย 43,385 บาทต่อปี ซึ่งมากกว่ารายได้เฉลี่ยของผู้ให้ข้อมูลกลุ่มนอกเมืองที่ระบุว่ามียาได้เฉลี่ย 35,139 บาทต่อปี จึงสรุปได้ว่าผู้ให้ข้อมูลกลุ่มในเมืองมียาได้เฉลี่ยต่อปีมากกว่าผู้ให้ข้อมูลกลุ่มนอกเมือง แต่เมื่อพิจารณาความแตกต่างของรายได้ในแต่ละกลุ่มแล้ว พบว่าผู้ให้ข้อมูลกลุ่มในเมืองมียาได้แตกต่างกันมากกว่า (ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 29,417.44) ผู้ให้ข้อมูลกลุ่มนอกเมือง (ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 25,190.59) และเมื่อทดสอบความแตกต่างของรายได้ผู้ให้ข้อมูลทั้ง 2 กลุ่มโดยใช้สถิติ t-test พบว่ารายได้ของผู้ให้ข้อมูลทั้ง 2 กลุ่มมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญยิ่งทางสถิติ ($t_c = 2.58 : P < .01$) นั้นหมายความว่ารายได้ของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรกลุ่มในเมืองและสมาชิกสหกรณ์การเกษตรกลุ่มนอกเมืองมีความแตกต่างกันอย่างยิ่ง จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัยที่กล่าวว่ารายได้ของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรทั้ง 2 กลุ่มมีความแตกต่างกัน

ตาราง 11 จำนวนและเปอร์เซ็นต์ของผู้ให้ข้อมูลแยกตามระดับรายได้ของสมาชิกสหกรณ์
การเกษตร

ระดับรายได้	กลุ่มในเมือง (n=90) กลุ่มนอกเมือง (n=270) รวม (N=360)					
	จำนวน เปอร์เซ็นต์		จำนวน เปอร์เซ็นต์		จำนวน เปอร์เซ็นต์	
ไม่เกิน 30,000 บาท	34	37.8	139	51.5	173	48.1
30,000-60,000 บาท	35	38.9	101	37.4	136	37.8
60,000-90,000 บาท	16	17.8	20	7.4	36	10.0
90,000-120,000 บาท	3	3.3	6	2.2	9	2.5
120,000 บาทขึ้นไป	2	2.2	4	1.5	6	1.6
รวม	90	100	270	100	360	100

$\bar{X}_1$ = รายได้เฉลี่ยของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรกลุ่มในเมือง = 43,385.33
ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 29,417.44

$\bar{X}_2$ = รายได้เฉลี่ยของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรกลุ่มนอกเมือง = 35,139.29
ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 25,190.59

ค่า $t_c = 2.58^*$ (d.f = 358, Prob = .01)

ขนาดของพื้นที่ถือครองเพื่อการเกษตร

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า ผู้ให้ข้อมูลทั้ง 2 กลุ่มส่วนมาก (42.5 เปอร์เซ็นต์) มีขนาดของพื้นที่ถือครองเพื่อการเกษตรอยู่ระหว่าง 16-30 ไร่ รองลงมา 34.4 เปอร์เซ็นต์ มีขนาดของพื้นที่ถือครองเพื่อการเกษตรไม่เกิน 15 ไร่ และอีก 13.1 เปอร์เซ็นต์ของผู้ให้ข้อมูล มีขนาดของพื้นที่ถือครองเพื่อการเกษตรอยู่ระหว่าง 31-45 ไร่ ส่วนผู้ให้ข้อมูลทั้ง 2 กลุ่มที่มีขนาดของพื้นที่ถือครองเพื่อการเกษตรอยู่ระหว่าง 46-60 ไร่ นั้นมีจำนวน 5.8 เปอร์เซ็นต์ สำหรับผู้ที่รายงานว่า มีขนาดของพื้นที่ถือครองเพื่อการเกษตรมากกว่า 60 ไร่ขึ้นไปมีเพียง 4.2 เปอร์เซ็นต์เท่านั้น เมื่อเปรียบเทียบขนาดพื้นที่ถือครองเพื่อการเกษตรโดยเฉลี่ยของผู้ให้ข้อมูล ทั้ง 2 กลุ่มพบว่าผู้ให้ข้อมูลกลุ่มในเมืองมีขนาดเนื้อที่ถือครองเพื่อการเกษตรเฉลี่ย 27.10 ไร่ ซึ่งมากกว่าขนาดของเนื้อที่ถือครองเพื่อการเกษตรเฉลี่ยของผู้ให้ข้อมูลกลุ่มนอกเมือง (24.71 ไร่) แต่เมื่อพิจารณาความแตกต่างของขนาดพื้นที่ถือครองเพื่อการเกษตรในแต่ละกลุ่มของผู้ให้ข้อมูล พบว่าผู้ให้ข้อมูลในเมืองมีขนาดของพื้นที่ถือครองเพื่อการเกษตรแตกต่างกันมาก (ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 22.79) ในขณะที่ผู้ให้ข้อมูลกลุ่มนอกเมือง ที่มีขนาดของพื้นที่ถือครองเพื่อการเกษตรแตกต่างกันน้อย (ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 19.28) เมื่อทดสอบความแตกต่างของขนาดพื้นที่ถือครองเพื่อการเกษตรของผู้ให้ข้อมูลทั้ง 2 กลุ่ม โดยใช้สถิติ t-test พบว่าขนาดของพื้นที่ถือครองเพื่อการเกษตรของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรทั้ง 2 กลุ่ม ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($t_c = .97 : P < .331$) นั่นคือสมาชิกสหกรณ์การเกษตรระหว่างกลุ่มในเมือง และสมาชิกสหกรณ์การเกษตรกลุ่มนอกเมืองมีขนาดของพื้นที่ถือครองเพื่อการเกษตรไม่แตกต่างกัน ผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังกล่าวจึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย ที่กล่าวว่าสมาชิกสหกรณ์การเกษตรทั้ง 2 กลุ่ม ขนาดของพื้นที่ถือครองเพื่อการเกษตรแตกต่างกัน (ตาราง 12)

ตาราง 12 จำนวนและเปอร์เซ็นต์ของผู้ให้ข้อมูลแยกตามขนาดของพื้นที่ถือครองเพื่อการเกษตรกรรมของสมาชิกสหกรณ์การเกษตร

ขนาดของพื้นที่ถือครอง	กลุ่มในเมือง (n=90) กลุ่มนอกเมือง (n=270) รวม (N=360)					
	จำนวน		เปอร์เซ็นต์		จำนวน	
	จำนวน	เปอร์เซ็นต์	จำนวน	เปอร์เซ็นต์	จำนวน	เปอร์เซ็นต์
ไม่เกิน 15 ไร่	33	36.7	91	33.7	124	34.4
16-30 ไร่	35	38.9	118	43.7	153	42.5
31-45 ไร่	10	11.1	37	13.7	47	13.1
46-60 ไร่	7	7.8	14	5.1	21	5.8
60 ไร่ขึ้นไป	5	5.5	10	3.8	15	4.2
รวม	90	100	270	100	360	100

$\bar{X}_1$ = ขนาดของพื้นที่ถือครองเพื่อการเกษตรเฉลี่ยของสมาชิกสหกรณ์การเกษตร
 กลุ่มในเมือง = 27.10 ไร่
 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 22.79

$\bar{X}_2$ = ขนาดของพื้นที่ถือครองเพื่อการเกษตรเฉลี่ยของสมาชิกสหกรณ์การเกษตร
 กลุ่มนอกเมือง = 24.71 ไร่
 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 19.28

ค่า $t_c = .97^{ns}$ (d.f = 358, Prob = .33)

สภาพการถือครองที่ดินเพื่อการเกษตร

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการถือครองที่ดินเพื่อการเกษตรของผู้ให้ข้อมูลทั้ง 2 กลุ่ม ในตาราง 13 พบว่าผู้ให้ข้อมูลทั้ง 2 กลุ่มส่วนมาก (86.4 เปอร์เซ็นต์) ระบุว่ามีที่ดินเป็นของตนเอง รองลงมา 8.6 เปอร์เซ็นต์อาศัยที่ดินญาติพี่น้องประกอบอาชีพการเกษตร และอีก 5.0 เปอร์เซ็นต์รายงานว่าจะเข้าที่ดินของผู้อื่นประกอบอาชีพการเกษตร ผลการวิจัยนี้ใกล้เคียงกับรายงานของ ทำนอง สิงคลาวนิช (2526 : 421) ที่ระบุว่าเกษตรกรในภาคตะวันออกเจียงเหนือเข้าที่ดินคนอื่นประกอบอาชีพการเกษตรเพียง 8.6 เปอร์เซ็นต์ ซึ่งมีอัตราการเข้าที่ดินทำกินน้อยกว่าเกษตรกรทุก ๆ ภาคของประเทศไทย

สำหรับสภาพการถือครองที่ดินเพื่อการเกษตรของผู้ให้ข้อมูลกลุ่มในเมืองส่วนใหญ่ (87.7 เปอร์เซ็นต์) มีที่ดินเป็นของตัวเอง รองลงมา 6.7 เปอร์เซ็นต์ อาศัยที่ดินญาติประกอบอาชีพการเกษตร และอีก 5.6 เปอร์เซ็นต์ เข้าที่ดินของคนอื่นประกอบอาชีพการเกษตร ส่วนผู้ให้ข้อมูลกลุ่มนอกเมืองส่วนมาก (85.9 เปอร์เซ็นต์) มีที่ดินเป็นของตัวเอง รองลงมา 9.3 เปอร์เซ็นต์อาศัยที่ดินญาติประกอบอาชีพการเกษตร ส่วนที่เข้าที่ดินของคนอื่นประกอบอาชีพการเกษตรมีจำนวนน้อยที่สุดคือ 4.8 เปอร์เซ็นต์ เมื่อทดสอบความแตกต่างของสภาพการถือครองที่ดินเพื่อการเกษตรของผู้ให้ข้อมูลทั้ง 2 กลุ่มโดยใช้ X^2 -test พบว่าสภาพการถือครองที่ดินเพื่อการเกษตรของผู้ให้ข้อมูลทั้ง 2 กลุ่ม ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($X^2 = 0.64 : P < .01$) นั่นคือสมาชิกสหกรณ์การเกษตรทั้ง 2 กลุ่มมีสภาพการถือครองที่ดินเพื่อการเกษตรไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัยที่กล่าวว่าสภาพการถือครองที่ดินเพื่อการเกษตรของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรกลุ่มในเมืองและกลุ่มนอกเมืองมีความแตกต่างกัน

ตาราง 13 จำนวนและเปอร์เซ็นต์ของผู้ให้ข้อมูลแยกตามสภาพการถือครองที่ดินเพื่อการเกษตรของสมาชิกสหกรณ์การเกษตร

สภาพการถือครองที่ดิน	กลุ่มในเมือง (n=90)		กลุ่มนอกเมือง (n=270)		รวม (N=360)	
	จำนวน	เปอร์เซ็นต์	จำนวน	เปอร์เซ็นต์	จำนวน	เปอร์เซ็นต์
เป็นของตัวเอง	79	87.7	232	85.9	311	86.4
เช่า	5	5.6	13	4.8	18	5.0
อาศัยญาติ	6	6.7	25	9.3	31	8.6
รวม	90	100	270	100	360	100

$$X^2 = \quad , d.f = 2, P < .01$$

ระยะทางจากบ้านถึงตัวเมือง

ระยะทางจากบ้านถึงตัวเมืองของผู้ให้ข้อมูล 2 กลุ่ม (ตาราง 14) พบว่าส่วนมาก (45.3 เปอร์เซ็นต์) มีระยะทางจากบ้านถึงตัวเมืองอยู่ระหว่าง 21-40 กิโลเมตร รองลงมา 27.5 เปอร์เซ็นต์มีระยะทางจากบ้านถึงตัวเมือง 41-60 กิโลเมตร และอีก 16.7 เปอร์เซ็นต์มีระยะทางจากบ้านถึงตัวเมืองมากกว่า 60 กิโลเมตรขึ้นไป ส่วนผู้ให้ข้อมูลที่มีระยะทางจากบ้านถึงตัวเมืองไม่เกิน 20 กิโลเมตรมีจำนวนน้อยที่สุดคือ 10.5 เปอร์เซ็นต์

สำหรับผู้ให้ข้อมูลกลุ่มในเมืองมีระยะทางจากบ้านถึงตัวเมืองโดยเฉลี่ย 19.25 กิโลเมตร และผู้ให้ข้อมูลกลุ่มนอกเมืองมีระยะทางจากบ้านถึงตัวเมืองโดยเฉลี่ย 48.20 กิโลเมตร เมื่อพิจารณาระยะทางจากบ้านถึงตัวเมืองของผู้ให้ข้อมูลแต่ละกลุ่ม พบว่าผู้ให้ข้อมูลกลุ่มในเมืองมีระยะทางจากบ้านถึงตัวเมืองแตกต่างกันน้อยกว่า (ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 9.25) ผู้ให้

ข้อมูลกลุ่มนอกเมืองซึ่งมีระยะทางจากบ้านถึงตัวเมืองที่แตกต่างกันมาก (ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 16.60) และเมื่อทดสอบความแตกต่างของระยะทางจากบ้านถึงตัวเมืองของผู้ให้ข้อมูลทั้ง 2 กลุ่ม โดยใช้สถิติ t-test พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($t_c = -15.69 : P < .00$) นั่นคือสมาชิกสหกรณ์การเกษตรกลุ่มในเมืองและกลุ่มนอกเมืองมีระยะทางจากบ้านถึงตัวเมืองแตกต่างกันจริง จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัยที่กล่าวว่าระยะทางจากบ้านถึงตัวเมืองของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรทั้ง 2 กลุ่มมีความแตกต่างกัน

ตาราง 14 จำนวนและเปอร์เซ็นต์ของผู้ให้ข้อมูลแยกตามระยะทางจากบ้านถึงตัวเมืองของสมาชิกสหกรณ์การเกษตร

ระยะทาง	กลุ่มในเมือง (n=90) กลุ่มนอกเมือง (n=270) รวม (N=360)					
	จำนวน	เปอร์เซ็นต์	จำนวน	เปอร์เซ็นต์	จำนวน	เปอร์เซ็นต์
ไม่เกิน 20 กิโลเมตร	37	41.1	1	0.4	38	10.5
21-40 กิโลเมตร	52	57.8	111	41.1	163	45.3
41-60 กิโลเมตร	1	1.1	98	36.3	99	27.5
60 กิโลเมตรขึ้นไป	-	-	60	22.2	60	16.7
รวม	90	100	270	100	360	100

$\bar{X}_1$ = ระยะทางเฉลี่ยของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรกลุ่มในเมือง = 19.25 กิโลเมตร

ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 9.25

$\bar{X}_2$ = ระยะทางเฉลี่ยของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรกลุ่มนอกเมือง = 48.20 กิโลเมตร

ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 16.60

ค่า $t_c = -15.69^{**}$ (d.f = 358, Prob = .000)

ตอนที่ 3 ลักษณะทางจิตวิทยาของสมาชิกสหกรณ์การเกษตร

ค่านิยมในการศึกษา

ค่านิยมในวรรณคดีของ รัชนี เศรษฐ์ (2528 : 47) ให้ความหมายว่า "ค่านิยม คือแนวความคิดที่ว่าอะไรน่าประพฤติ น่าปฏิบัติมากกว่าอย่างอื่น ดังนั้นค่านิยมจึงมักจะสอดคล้องกับพฤติกรรมของบุคคล" ในทำนองเดียวกันนี้ นำชัย หนูผล (2529 : 29) กล่าวถึงค่านิยมว่า "ค่านิยมนับได้ว่าเป็นองค์ประกอบอันหนึ่งที่จะช่วยกำหนดทิศทางของกลุ่ม เพราะกลุ่มจะมีคุณค่ามากน้อยเพียงใดย่อมขึ้นอยู่กับกลุ่มนั้นทำถูกต้องตามค่านิยมของสมาชิกกลุ่มหรือไม่" สำหรับค่านิยมในการศึกษาของการวิจัยครั้งนี้ เป็นความคิดเห็นของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาในด้านต่าง ๆ ดังนั้นค่านิยมในการศึกษาของผู้ให้ข้อมูลทั้ง 2 กลุ่ม จึงเป็นตัวแปรที่มีผลต่อความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมของสมาชิกสหกรณ์การเกษตร ซึ่งในการวิจัยนี้ได้กำหนดข้อความเกี่ยวกับค่านิยมในการศึกษาจำนวน 5 ข้อความ และให้ผู้ให้ข้อมูลทั้ง 2 กลุ่ม ระบุว่า "เห็นด้วยอย่างยิ่ง" (5 คะแนน) หรือ "เห็นด้วย" (4 คะแนน) หรือ "ยังไม่ตัดสินใจ" (3 คะแนน) หรือ "ไม่เห็นด้วย" (2 คะแนน) หรือ "ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง" (1 คะแนน) แล้วคิดคำนวณเป็นน้ำหนักค่าคะแนนเฉลี่ย (Weight mean score) ในแต่ละข้อความ

ผลการวิเคราะห์ในแต่ละข้อความของค่านิยมในการศึกษา (ตาราง 15) พบว่าผู้ให้ข้อมูลทั้ง 2 กลุ่มมีค่านิยมในการศึกษาในทางบวก โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 2.51-5.00 โดยเรียงลำดับจากค่าคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้คือ

1. การฝึกอบรมช่วยให้เกษตรกรได้รับความรู้มากขึ้น (ค่าคะแนนเฉลี่ย = 4.88)
2. การศึกษาช่วยให้บุคคลมีรายได้ดีขึ้น (ค่าคะแนนเฉลี่ย = 4.84)
3. การศึกษามีความสำคัญต่อการประกอบอาชีพเกษตรกรรมของเกษตรกร (ค่าคะแนนเฉลี่ย = 4.79)

4. ประชากรที่มีฐานะความเป็นอยู่ในชีวิตที่ดีมักจะมีการศึกษาสูงกว่าประชาชนที่มีการศึกษาต่ำ (ค่าคะแนนเฉลี่ย = 4.74)
5. บุคคลที่ได้รับการศึกษาสูงจะมีโอกาสได้ทำงานดีกว่าบุคคลที่ไม่ได้รับการศึกษา (ค่าคะแนนเฉลี่ย = 4.73)

สำหรับผู้ให้ข้อมูลกลุ่มในเมืองมีค่านิยมในการศึกษา โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ยรวม 4.86 คะแนน และผู้ให้ข้อมูลกลุ่มนอกเมืองมีค่านิยมในการศึกษาน้อยกว่าผู้ให้ข้อมูลกลุ่มในเมืองคือ มีค่าคะแนนเฉลี่ยรวม 4.68 คะแนน เมื่อทดสอบความแตกต่างของค่านิยมในการศึกษาของผู้ให้ข้อมูลทั้ง 2 กลุ่ม โดยใช้สถิติ t -test พบว่าค่านิยมในการศึกษาของผู้ให้ข้อมูลทั้ง 2 กลุ่มไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($t_c = 1.36 : P < .17$) นั่นคือสมาชิกสหกรณ์การเกษตรทั้ง 2 กลุ่ม มีค่านิยมในการศึกษาไม่แตกต่างกัน ถึงแม้ว่าความคิดเห็นเกี่ยวกับค่านิยมในการศึกษาแต่ละข้อความจะมีคะแนนค่าเฉลี่ยแตกต่างกันก็ตาม ยกเว้นข้อความที่กล่าวว่า "บุคคลที่ได้รับการศึกษาสูงจะมีโอกาสได้ทำงานดีกว่าบุคคลที่ไม่ได้รับการศึกษา" ซึ่งผู้ให้ข้อมูลทั้ง 2 กลุ่มมีความคิดเห็นแตกต่างกัน โดยที่ผู้ให้ข้อมูลกลุ่มในเมืองมีคะแนนค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นมากกว่า (คะแนนเฉลี่ย = 4.87) ผู้ให้ข้อมูลกลุ่มนอกเมือง (คะแนนค่าเฉลี่ย = 4.73) ผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังกล่าวจึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัยที่กล่าวว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับค่านิยมในการศึกษาของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรกลุ่มในเมืองและกลุ่มนอกเมืองมีความแตกต่างกัน

ในการจัดระดับค่านิยมในการศึกษาของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรทั้ง 2 กลุ่มนั้น ได้กำหนดเกณฑ์การจัดโดยผู้ที่ได้คะแนนรวมทั้งหมดของค่านิยมในการศึกษามากกว่า 12.5 คะแนน ถือว่าเป็นผู้มีค่านิยมในการศึกษา "ในทางบวก" และผู้ที่ได้คะแนนค่าเฉลี่ยรวมทั้งหมดของค่านิยมในการศึกษาเท่ากับหรือน้อยกว่า 12.5 คะแนน ถือว่าเป็นผู้มีค่านิยมในการศึกษา "ทางลบ"

ตาราง 15 คะแนนค่าเฉลี่ยของค่านิยมในการศึกษาแต่ละข้อความของสมาชิกสหกรณ์การเกษตร
ผู้ให้ข้อมูล

ข้อความ	ค่านิยมในการศึกษา		ค่าเฉลี่ย	ค่า
	กลุ่มในเมือง (n=90)	กลุ่มนอกเมือง (n=270)	รวม (N=360)	t _c
1. การศึกษามีความสำคัญต่อการประกอบอาชีพเกษตรกรของเกษตรกร	4.88	4.88	4.88	.00 ^{ns}
2. การศึกษาช่วยให้บุคคลมีรายได้ดีขึ้น	4.87	4.84	4.84	.56 ^{ns}
3. การฝึกอบรมช่วยให้เกษตรกรได้รับความรู้มากขึ้น	4.86	4.89	4.88	-.90 ^{ns}
4. บุคคลที่ได้รับการศึกษาสูงจะมีโอกาสได้ทำงานดีกว่าบุคคลที่ไม่ได้รับการศึกษา	4.87	4.68	4.73	2.18 [*]
5. ประชาชนที่มีฐานะความเป็นอยู่ในชีวิตที่ดีมักจะมีการศึกษาสูงกว่าประชาชนที่มีการศึกษาดำ	4.87	4.71	4.74	1.84 ^{ns}
คะแนนค่าเฉลี่ยรวม	4.86	4.80	4.81	1.36 ^{ns}

ค่าเฉลี่ย

เท่ากับ

2.51-5.00 ค่านิยมในการศึกษาในทางบวก

0.01-2.50 ค่านิยมในการศึกษาในทางลบ

ns = ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

* = มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ความถี่ในการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร

ความถี่ในการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรหมายถึงจำนวนครั้งที่สมาชิกสหกรณ์การเกษตรติดต่อสอบถามเกี่ยวกับการประกอบอาชีพเกษตรกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอและตำบล ผลการวิจัยของ ไพบุลย์ สุทธิสุภา (2525 : 49) พบว่า เกษตรกรที่มีความถี่ในการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรมากครั้งจะรับรู้วิทยาการแผนใหม่มากกว่าเกษตรกรที่มีความถี่ในการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรจำนวนน้อยครั้ง ผลการศึกษาพบว่าผู้ให้ข้อมูลทั้ง 2 กลุ่มส่วนมาก (68.7 เปอร์เซ็นต์) รายงานว่ามีความถี่ในการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรเดือนละ 1-2 ครั้ง รองลงมา 15.8 เปอร์เซ็นต์มีความถี่ในการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรอยู่ระหว่าง 3-4 ครั้ง และที่ระบุว่ามีการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรอยู่ระหว่างเดือนละ 5 ครั้งขึ้นไปมีจำนวนน้อยที่สุด คือจำนวน 1.9 เปอร์เซ็นต์ ส่วนผู้ให้ข้อมูลอีก 13.6 เปอร์เซ็นต์ รายงานว่าไม่เคยติดต่อกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรเลย (ตาราง 16)

สำหรับการติดต่อกันระหว่างผู้ให้ข้อมูลกลุ่มในเมืองกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร พบว่ามีการติดต่อกันโดยเฉลี่ย 1.37 ครั้งต่อเดือน และผู้ให้ข้อมูลกลุ่มนอกเมืองมีการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรโดยเฉลี่ย 1.53 ครั้งต่อเดือน ซึ่งพบว่าผู้ให้ข้อมูลกลุ่มนอกเมืองมีจำนวนครั้งในการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรโดยเฉลี่ยมากกว่าผู้ให้ข้อมูลกลุ่มในเมือง เมื่อพิจารณาความถี่ในการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรภายในกลุ่มของผู้ให้ข้อมูล พบว่าผู้ให้ข้อมูลกลุ่มในเมืองมีความถี่ในการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรแตกต่างกันมากกว่า (ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 1.21) ผู้ให้ข้อมูลกลุ่มนอกเมือง (ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 1.16) แต่อย่างไรก็ตามเมื่อทดสอบความแตกต่างของการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรของผู้ให้ข้อมูลทั้ง 2 กลุ่ม โดยใช้สถิติ t-test พบว่าไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($t_c = -1.12 : P < .26$) นั่นคือสมาชิกสหกรณ์การเกษตรทั้ง 2 กลุ่ม มีจำนวนครั้งในการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรที่ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัยที่กล่าวว่าสมาชิกสหกรณ์การเกษตรทั้ง 2 กลุ่ม มีความถี่ในการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรที่แตกต่างกัน

ตาราง 16 จำนวนและเปอร์เซ็นต์ของผู้ให้ข้อมูลแยกตามความถี่ของการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรในรอบเดือนของการวิจัย ของสมาชิกสหกรณ์การเกษตร

ความถี่ของการติดต่อ	กลุ่มในเมือง (n=90) กลุ่มนอกเมือง (n=270) รวม (N=360)					
	จำนวน	เปอร์เซ็นต์	จำนวน	เปอร์เซ็นต์	จำนวน	เปอร์เซ็นต์
ไม่ได้ติดต่อเลย	16	17.8	33	12.2	49	13.6
1-2 ครั้ง	59	65.5	188	69.7	247	68.7
3-4 ครั้ง	14	15.6	43	15.9	57	15.8
มากกว่า 5 ครั้ง	1	1.1	6	2.2	7	1.9
รวม	90	100	270	100	360	100

$\bar{X}_1$ = ความถี่เฉลี่ยของการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรกลุ่มในเมือง = 1.37, ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 1.21

$\bar{X}_2$ = ความถี่เฉลี่ยของการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรกลุ่มนอกเมือง = 1.53, ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 1.16

ค่า $t_c = -1.12^{ns}$ (d.f = 358, Prob = .26)

ส่วนความช่วยเหลือของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรที่มีต่อสมาชิกสหกรณ์การเกษตร
นั้นในการวิจัยครั้งนี้ได้ระบุข้อความต่าง ๆ ที่เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรได้ให้ความช่วยเหลือ
ในด้านต่าง ๆ (ตาราง 17) ไว้ในแบบสอบถาม 4 ข้อความ ดังนี้คือ

1. ให้ความช่วยเหลือในการแยกแยะและแก้ไขปัญหาในการทำฟาร์ม
2. ให้ความช่วยเหลือในการจัดหาปัจจัยที่ใช้ในการทำฟาร์ม
3. ให้คำแนะนำในเรื่องวิชาการหรือการสาธิตในการประกอบอาชีพเกษตรกรรม
4. ให้ความช่วยเหลือในด้านอื่น ๆ โดยให้ผู้ให้ข้อมูลระบุตามความเป็นจริง

ในการวิจัยครั้งนี้ได้กำหนดให้ผู้ให้ข้อมูลทั้ง 2 กลุ่มระบุข้อความที่ได้รับความช่วยเหลือ
จากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรได้มากกว่า 1 ข้อความ ผลการศึกษาพบว่าผู้ให้ข้อมูลทั้ง 2
กลุ่ม ส่วนมาก (263 คน) ระบุว่าเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรให้ความช่วยเหลือในด้าน "การ
ให้คำแนะนำในเรื่องวิชาการหรือการสาธิตในการประกอบอาชีพเกษตรกรรม" ส่วนอีก 84 คน
ระบุว่า เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรให้ความช่วยเหลือในการแยกแยะและแก้ไขปัญหการทำ
ฟาร์ม มีเพียง 26 คนเท่านั้นที่รายงานเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรให้ความช่วยเหลือในด้าน
การจัดหาปัจจัยที่ใช้ในการทำฟาร์ม จากข้อมูลนี้กล่าวได้ว่าเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรได้ให้
คำแนะนำช่วยเหลือสมาชิกสหกรณ์การเกษตรทั้ง 2 กลุ่ม ในเรื่องเกี่ยวกับวิชาการและการ
สาธิตต่าง ๆ ในการประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งตรงกับปรัชญาของการส่งเสริม
การเกษตรที่ว่า "สอนให้เกษตรกรรู้จักช่วยเหลือตนเอง" (Kelsey, 1963 อ้างใน บุญสม
วรเอกศิริ, 2529 : 39)

ตาราง 17 จำนวนของผู้ให้ข้อมูลแยกตามความช่วยเหลือของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร

ความช่วยเหลือของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร	กลุ่มในเมือง	กลุ่มนอกเมือง	รวม
	จำนวน	จำนวน	จำนวน
1. ให้ความช่วยเหลือในการแยกแยะแก้ไข ปัญหาในการทำฟาร์ม	16	68	84
2. ให้ความช่วยเหลือในการจัดหาปัจจัยที่ใช้ ในการทำฟาร์ม	16	10	26
3. ให้คำแนะนำในเรื่องวิชาการหรือการสาธิต ในการประกอบอาชีพเกษตรกรรม	71	192	263
4. ให้ความช่วยเหลือในด้านอื่น ๆ ระบุ	-	-	-

* ผู้ให้ข้อมูลระบุความช่วยเหลือมากกว่า 1 ข้อความ

การใช้ประโยชน์จากสื่อมวลชน

การใช้ประโยชน์จากสื่อมวลชน หมายถึง ลักษณะที่สมาชิกสหกรณ์การเกษตรได้ใช้ประโยชน์จากสื่อมวลชน อันได้แก่ วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ เอกสารสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ สถาบันการเกษตรต่าง ๆ เพื่อนบ้าน เกษตรกรผู้นำ พ่อค้าในท้องถิ่นและข่าวสารจากแหล่งอื่น ๆ เช่น เจ้าหน้าที่หน่วยงานของรัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้องกับเกษตรกรในการแสวงหาความรู้ทางด้านการเกษตรเป็นจำนวนครั้งต่อเดือน สื่อมวลชนนั้น วิทยา ดำรงเกียรติศักดิ์ (2530 : 17) ได้กล่าวว่า "เป็นกระบวนการติดต่อสื่อสารที่ผู้ส่งสารอาจจะเป็นบุคคลเดี่ยวหรืออาจจะเป็นกลุ่มหรือสถาบันก็ได้ ดำเนินการติดต่อสื่อสารกับมวลชนโดยใช้สื่อมวลชนเป็นสื่อในการนำส่ง ส่งข่าวสารจากผู้ส่งสารไปยังผู้รับสารที่เป็นมวลชน"

สำหรับการใช้ประโยชน์จากสื่อมวลชนประเภทต่าง ๆ มีรายละเอียดดังนี้ (ตาราง 18)

1. สถาบันการเกษตรต่าง ๆ

ผลการศึกษาพบว่าผู้ให้ข้อมูลทั้ง 2 กลุ่มส่วนมาก (59.7 เปอร์เซ็นต์) รายงานว่าได้รับข่าวสารและความรู้ทางการเกษตรจากสถาบันการเกษตรต่าง ๆ ในจำนวนนี้ 58.1 เปอร์เซ็นต์ ระบุว่าได้รับข่าวสารและความรู้ทางการเกษตรจากสถาบันการเกษตรต่าง ๆ อยู่ในช่วงระหว่าง 1-10 ครั้งต่อเดือน ส่วนอีก 1.6 เปอร์เซ็นต์ได้รับข่าวสารความรู้และข่าวสารการเกษตรจากสถาบันการเกษตรต่าง ๆ มากกว่า 10 ครั้งต่อเดือน และจำนวน 40.3 เปอร์เซ็นต์ของผู้ให้ข้อมูลทั้ง 2 กลุ่ม ระบุว่าไม่เคยได้รับความรู้และข่าวสารการเกษตรจากสถาบันการเกษตรต่าง ๆ เลย

สำหรับความถี่ของการรับข่าวสารและความรู้ทางการเกษตรจากสถาบันการเกษตรต่าง ๆ ของผู้ให้ข้อมูลกลุ่มในเมืองนั้นมีความถี่เฉลี่ย 2.75 ครั้งต่อเดือน ซึ่งน้อยกว่าผู้ให้ข้อมูลกลุ่มนอกเมืองที่มีความถี่ของการรับข่าวสารและความรู้ทางการเกษตรเฉลี่ย 2.89 ครั้งต่อเดือน อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาความถี่ของการรับข่าวสารและความรู้ของผู้ให้ข้อมูลแต่ละกลุ่มแล้วพบว่ามีความถี่ของการรับข่าวสารและความรู้ทางการเกษตรของผู้ให้ข้อมูลกลุ่มในเมืองน้อยกว่า (ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 2.73) ผู้ให้ข้อมูลกลุ่มนอกเมือง (ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 3.72) เมื่อทดสอบความแตกต่างของการรับข่าวสารและความรู้ทางการเกษตรจากสถาบันการเกษตรต่าง ๆ ของผู้ให้ข้อมูลทั้ง 2 กลุ่มที่รายงานว่าได้รับความรู้จากสถาบันการเกษตร โดยใช้สถิติ t-test พบว่าการรับข่าวสารและความรู้ทางการเกษตรจากสถาบันการเกษตรของผู้ให้ข้อมูลทั้ง 2 กลุ่ม ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($t_c = -.23 : P < .82$) นั่นคือสมาชิกสหกรณ์การเกษตรทั้ง 2 กลุ่มมีการใช้ประโยชน์จากสถาบันการเกษตรต่าง ๆ ในการรับข่าวสารและความรู้ทางการเกษตรในความถี่ใกล้เคียงกัน

2. เพื่อนบ้าน

เพื่อนบ้านเป็นผู้มีอิทธิพลในการถ่ายทอดความรู้ให้แก่เกษตรกรมากที่สุด (ประกอบรัตนพันธุ์, 2524 : 31) ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าผู้ให้ข้อมูลทั้ง 2 กลุ่มส่วนมาก (85.8 เปอร์เซ็นต์) มีการติดต่อและแลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกันกับเพื่อนบ้านในจำนวนนี้ 38.3 เปอร์เซ็นต์ได้ติดต่อและแลกเปลี่ยนความรู้กับเพื่อนบ้านอยู่ระหว่าง 1-10 ครั้งต่อเดือน อีก 33.3 เปอร์เซ็นต์ ได้ติดต่อและแลกเปลี่ยนความรู้กับเพื่อนบ้านอยู่ระหว่าง 11-20 ครั้งต่อเดือน ส่วนที่ได้ติดต่อและแลกเปลี่ยนความรู้กับเพื่อนบ้านมากกว่า 20 ครั้งต่อเดือนมี 13.9 เปอร์เซ็นต์ สำหรับผู้ให้ข้อมูลทั้ง 2 กลุ่มที่ระบุว่าไม่เคยติดต่อและแลกเปลี่ยนความรู้กับเพื่อนบ้านเลยมีเพียง 14.2 เปอร์เซ็นต์เท่านั้น

สำหรับผู้ที่รายงานว่ามีการติดต่อกับเพื่อนบ้านนั้นผู้ให้ข้อมูลกลุ่มในเมืองมีการติดต่อและแลกเปลี่ยนความรู้กับเพื่อนโดยเฉลี่ย 11.58 ครั้งต่อเดือน ซึ่งน้อยกว่าผู้ให้ข้อมูลกลุ่มนอกเมืองที่มีการติดต่อและแลกเปลี่ยนความรู้กับเพื่อนบ้านเฉลี่ย 14.89 ครั้งต่อเดือน อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาความแตกต่างกันของการติดต่อและแลกเปลี่ยนความรู้กับเพื่อนบ้านของผู้ให้ข้อมูลแต่ละกลุ่ม พบว่าผู้ให้ข้อมูลกลุ่มในเมืองมีความแตกต่างกันของการติดต่อและแลกเปลี่ยนความรู้จากเพื่อนบ้าน (ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 9.10) มากกว่าผู้ให้ข้อมูลกลุ่มนอกเมือง (ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 8.54) และเมื่อทดสอบความแตกต่างของการติดต่อและแลกเปลี่ยนความรู้กับเพื่อนบ้านของผู้ให้ข้อมูลทั้ง 2 กลุ่มโดยใช้สถิติ t-test พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญยิ่งทางสถิติ ($t_c = -2.76 : P < .00$) จึงสรุปได้ว่าสมาชิกสหกรณ์การเกษตรทั้ง 2 กลุ่มมีการแลกเปลี่ยนความรู้และรับข่าวสารทางการเกษตรจากเพื่อนบ้านแตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสมาชิกสหกรณ์การเกษตรกลุ่มนอกเมืองมีความใกล้ชิดและมีความเชื่อถือในตัวเพื่อนบ้านมากกว่าสมาชิกสหกรณ์การเกษตรกลุ่มในเมือง

4. โทรศัพท์

ผลการศึกษาพบว่าผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ (86.91 เปอร์เซ็นต์) ได้รับข่าวสารการเกษตรจากโทรศัพท์อยู่เป็นประจำ ในจำนวนนี้ 44.1 เปอร์เซ็นต์ได้รับข่าวสารการเกษตรจากโทรศัพท์อยู่ในช่วงระหว่าง 21-30 ครั้งต่อเดือน ส่วนอีก 24.4 เปอร์เซ็นต์ระบุว่าได้รับข่าวสารการเกษตรจากโทรศัพท์อยู่ในช่วงระหว่าง 1-10 ครั้งต่อเดือน 18.3 เปอร์เซ็นต์ที่ระบุว่าได้รับข่าวสารการเกษตรจากโทรศัพท์อยู่ในช่วงระหว่าง 11-20 ครั้งต่อเดือน และมีเพียงส่วนน้อยเท่านั้น (0.3 เปอร์เซ็นต์) ที่ระบุว่าได้รับข่าวสารการเกษตรจากโทรศัพท์มากกว่า 30 ครั้งต่อเดือน อย่างไรก็ตามยังมีผู้ให้ข้อมูลทั้ง 2 กลุ่มถึง 13.1 เปอร์เซ็นต์ รายงานว่าไม่เคยได้รับข่าวสารการเกษตรจากโทรศัพท์เลย

สำหรับจำนวนครั้งเฉลี่ยของการรับข่าวสารการเกษตรจากโทรศัพท์ของผู้ให้ข้อมูลกลุ่มในเมืองมีเพียง 18.09 ครั้งต่อเดือนซึ่งน้อยกว่าผู้ให้ข้อมูลกลุ่มนอกเมืองที่มีจำนวนครั้งเฉลี่ยถึง 20.07 ครั้งต่อเดือน จึงสรุปได้ว่าผู้ให้ข้อมูลกลุ่มในเมืองมีการรับข่าวสารการเกษตรจำนวนครั้งน้อยกว่าผู้ให้ข้อมูลกลุ่มนอกเมือง เมื่อพิจารณาถึงความแตกต่างกันในการรับข่าวสารการเกษตรจากโทรศัพท์ของผู้ให้ข้อมูลแต่ละกลุ่มแล้วพบว่าผู้ให้ข้อมูลกลุ่มในเมืองมีการรับข่าวสารการเกษตรจากโทรศัพท์ภายในกลุ่มแตกต่างกันมากกว่า (ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 11.72) ผู้ให้ข้อมูลกลุ่มนอกเมือง (ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 9.24) แต่อย่างไรก็ตามจากการทดสอบความแตกต่างของการได้รับข่าวสารการเกษตรจากโทรศัพท์ของผู้ให้ข้อมูลทั้ง 2 กลุ่มโดยใช้สถิติ t-test พบว่าไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($t_c = -1.48 : P < .13$) หมายความว่า การใช้ประโยชน์ทางโทรศัพท์ในการรับข่าวสารและความรู้ทางการเกษตรของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรทั้ง 2 กลุ่ม ไม่มีความแตกต่างกัน อาจเป็นเพราะ

1. ผู้ให้ข้อมูลกลุ่มในเมืองมีสถานที่พักผ่อนหย่อนใจมาก จึงทำให้การรับข่าวสารการเกษตรทางโทรศัพท์น้อยกว่ากลุ่มนอกเมือง

2. ผู้ให้ข้อมูลกลุ่มในเมืองส่วนใหญ่จะมีอาชีพอื่นเป็นอาชีพรองจากการประกอบอาชีพหลักทางการเกษตร ทำให้มีภาระที่ต้องทำมาก ช่วงเวลาที่ว่างไม่ตรงกับระยะเวลาที่มีรายการทางการเกษตรของสถานีโทรทัศน์

3. โทรทัศน์เป็นสื่อทางบันเทิงและเป็นแหล่งข่าวสารต่าง ๆ ที่สำคัญของคนในปัจจุบัน โดยเฉพาะชาวบ้านในชนบทที่ห่างไกล

5. หนังสือพิมพ์

ผลการวิจัยพบว่าผู้ให้ข้อมูลทั้ง 2 กลุ่มจำนวน 40.0 เปอร์เซนต์ไม่เคยอ่านและได้รับข่าวสารการเกษตรจากหนังสือพิมพ์เลย มีเพียง 60.0 เปอร์เซนต์เท่านั้นที่ระบุว่าเคยอ่านและได้รับข่าวสารการเกษตรจากหนังสือพิมพ์อยู่เสมอเป็นประจำ ในจำนวนนี้อีก 38.3 เปอร์เซนต์ รายงานว่าเคยอ่านและได้รับข่าวสารการเกษตรจากหนังสือพิมพ์อยู่ในช่วงระหว่าง 1-10 ครั้งต่อเดือน และอีก 17.8 เปอร์เซนต์เท่านั้นที่เคยอ่านและได้รับข่าวสารการเกษตรจากหนังสือพิมพ์อยู่ในช่วงระหว่าง 11-20 ครั้งต่อเดือน และมีเพียง 3.5 เปอร์เซนต์ที่ระบุว่าเป็นผู้เคยอ่านและรับข่าวสารการเกษตรจากหนังสือพิมพ์มากกว่า 20 ครั้งต่อเดือน สำหรับการอ่านและรับข่าวสารการเกษตรของผู้ให้ข้อมูลกลุ่มในเมืองมีจำนวนครั้งเฉลี่ย 10.23 ครั้งต่อเดือน ซึ่งมากกว่าผู้ให้ข้อมูลกลุ่มนอกเมืองที่มีจำนวนครั้งเฉลี่ย 9.48 ครั้งต่อเดือน จึงสรุปได้ว่าสมาชิกสหกรณ์การเกษตรกลุ่มในเมืองมีการอ่านและรับข่าวสารการเกษตรมากกว่าสมาชิกสหกรณ์การเกษตรกลุ่มนอกเมือง

สำหรับผู้ให้ข้อมูลที่ระบุว่าไม่เคยอ่านและรับข่าวสารการเกษตรจากหนังสือพิมพ์เลยนั้น อาจเนื่องมาจากสาเหตุหลายประการคือ

1. หนังสือพิมพ์ในปัจจุบันนี้มีราคาแพงเกินอำนาจซื้อของผู้ให้ข้อมูลทั้ง 2 กลุ่มที่จะหาซื้อมาอ่านเพื่อรับข่าวสารการเกษตรได้ทุกวัน

2. ระดับการศึกษาของผู้ให้ข้อมูลทั้ง 2 กลุ่มค่อนข้างต่ำทำให้ยากต่อการทำความเข้าใจในเนื้อหาสาระทางวิชาการเกษตรจากหนังสือพิมพ์ อันส่งผลให้จำนวนผู้อ่านหนังสือพิมพ์มีน้อย

เมื่อพิจารณาถึงความแตกต่างของการอ่านและรับข่าวสารการเกษตรจากหนังสือพิมพ์ของผู้ให้ข้อมูลแต่ละกลุ่มพบว่า ผู้ให้ข้อมูลกลุ่มในเมืองมีการอ่านและรับข่าวสารการเกษตรจากหนังสือพิมพ์ภายในกลุ่มแตกต่างกัน (ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 7.37) น้อยกว่าผู้ให้ข้อมูลกลุ่มนอกเมือง (ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 8.61) อย่างไรก็ตามเมื่อทดสอบความแตกต่างของการอ่านและรับข่าวสารการเกษตรจากหนังสือพิมพ์ของผู้ให้ข้อมูลทั้ง 2 กลุ่มโดยใช้สถิติ t-test พบว่าไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ $t_c = -.54 : P < .58$ นั่นคือสมาชิกสหกรณ์การเกษตรทั้ง 2 กลุ่มมีจำนวนครั้งการอ่านและรับข่าวสารการเกษตรจากหนังสือพิมพ์ไม่แตกต่างกัน

6. เอกสารสิ่งตีพิมพ์อื่น ๆ

ผลการศึกษาพบว่าผู้ให้ข้อมูลทั้ง 2 กลุ่ม จำนวน 40.5 เปอร์เซ็นต์ระบุว่าเคยอ่านและรับข่าวสารการเกษตรจากเอกสารสิ่งพิมพ์อื่น ๆ อยู่เป็นประจำ ในจำนวนนี้อีก 39.4 เปอร์เซ็นต์รายงานว่าเคยอ่านและรับข่าวสารการเกษตรจากเอกสารสิ่งพิมพ์อื่น ๆ อยู่ระหว่าง 1-10 ครั้งต่อเดือน และมีเพียง 1.1 เปอร์เซ็นต์เท่านั้นที่เคยอ่านและรับข่าวสารการเกษตรจากเอกสารสิ่งพิมพ์อื่น ๆ มากกว่า 10 ครั้งต่อเดือน ผู้ให้ข้อมูลทั้ง 2 กลุ่มเกินกว่าครึ่งหนึ่ง (59.5 เปอร์เซ็นต์) ระบุว่าไม่เคยอ่านและรับข่าวสารการเกษตรจากเอกสารสิ่งพิมพ์อื่น ๆ เลย

สำหรับการอ่านและรับข่าวสารการเกษตรจากเอกสารสิ่งพิมพ์อื่น ๆ ของผู้ให้ข้อมูลกลุ่มในเมืองมีจำนวนครั้งเฉลี่ย 3.14 ครั้งต่อเดือนซึ่งน้อยกว่าผู้ให้ข้อมูลกลุ่มนอกเมืองที่มีจำนวนครั้งเฉลี่ยเพียง 3.78 ครั้งต่อเดือนเท่านั้น จึงอาจกล่าวได้ว่าผู้ให้ข้อมูลกลุ่มในเมืองมีการอ่านและรับข่าวสารการเกษตรจากเอกสารสิ่งพิมพ์อื่น ๆ มีจำนวนครั้งน้อยกว่าผู้ให้ข้อมูลกลุ่ม

นอกเมือง แต่เมื่อพิจารณาถึงความแตกต่างของการอ่านและรับข่าวสารการเกษตรจากเอกสารสิ่งพิมพ์อื่น ๆ ของผู้ให้ข้อมูลแต่ละกลุ่มแล้วพบว่าผู้ให้ข้อมูลกลุ่มในเมืองมีการอ่านและรับข่าวสารการเกษตรภายในกลุ่มแตกต่างกัน (ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 2.90) น้อยกว่าผู้ให้ข้อมูลกลุ่มนอกเมือง (ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 3.87) อย่างไรก็ตามเมื่อทดสอบความแตกต่างของการอ่านและรับข่าวสารการเกษตรของผู้ให้ข้อมูลทั้ง 2 กลุ่มโดยใช้สถิติ t-test พบว่าไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (ค่า $t_c = -.97 : P < .33$) นั้นหมายความว่าจำนวนครั้งของการอ่านและรับข่าวสารการเกษตรจากเอกสารสิ่งพิมพ์อื่น ๆ ของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรทั้ง 2 กลุ่มไม่แตกต่างกัน

7. เกษตรกรผู้นำ

ผลการวิจัยพบว่าผู้ให้ข้อมูลทั้ง 2 กลุ่ม จำนวน 47.5 เปอร์เซนต์ระบุว่าไม่เคยแลกเปลี่ยนความรู้และรับข่าวสารการเกษตรจากเกษตรกรผู้นำเลย มีเพียง 52.5 เปอร์เซนต์เท่านั้นที่รายงานว่า เคยแลกเปลี่ยนความรู้และรับข่าวสารการเกษตรจากเกษตรกรผู้นำอยู่เป็นประจำ ในจำนวนนี้ 46.1 เปอร์เซนต์ระบุว่ามีการแลกเปลี่ยนความรู้และรับข่าวสารการเกษตรจากเกษตรกรผู้นำอยู่ในช่วงระหว่าง 1-10 ครั้งต่อเดือน และอีก 3.9 เปอร์เซนต์เท่านั้นที่มีการแลกเปลี่ยนความรู้และรับข่าวสารการเกษตรจากเกษตรกรผู้นำอยู่ในช่วงระหว่าง 11-20 ครั้งต่อเดือน ส่วนที่แลกเปลี่ยนความรู้และรับข่าวสารการเกษตรจากเกษตรกรผู้นำมากกว่า 20 ครั้งต่อเดือนมีเพียง 2.5 เปอร์เซนต์เท่านั้น

สำหรับการแลกเปลี่ยนความรู้และรับข่าวสารการเกษตรของผู้ให้ข้อมูลกลุ่มในเมืองปรากฏว่ามีจำนวนครั้งเฉลี่ย 5.17 ครั้งต่อเดือน ซึ่งน้อยกว่าผู้ให้ข้อมูลกลุ่มนอกเมืองที่มีจำนวนครั้งเฉลี่ยถึง 6.07 ครั้งต่อเดือน จากข้อมูลนี้อาจกล่าวได้ว่าผู้ให้ข้อมูลกลุ่มนอกเมืองมีจำนวนครั้งของการแลกเปลี่ยนความรู้และรับข่าวสารการเกษตรจากเกษตรกรผู้นำมากกว่าผู้ให้ข้อมูลกลุ่มในเมือง เมื่อพิจารณาถึงความแตกต่างของการแลกเปลี่ยนความรู้และรับข่าวสารการเกษตรจากเกษตรกรผู้นำของผู้ให้ข้อมูลแต่ละกลุ่มแล้วพบว่า ผู้ให้ข้อมูลกลุ่มในเมืองมีการแลกเปลี่ยนและรับข่าวสารการเกษตรจากเกษตรกรผู้นำภายในกลุ่มแตกต่างกัน (ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน =

4.04) น้อยกว่าผู้ให้ข้อมูลกลุ่มนอกเมือง (ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 7.51) อย่างไรก็ตามจากการทดสอบความแตกต่างของการแลกเปลี่ยนความรู้และรับข่าวสารการเกษตรจากเกษตรกรผู้นำของผู้ให้ข้อมูลทั้ง 2 กลุ่มโดยใช้สถิติ t-test พบว่าไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($t_c = -.70 : P < .48$) นั่นหมายความว่า การแลกเปลี่ยนความรู้และการรับข่าวสารการเกษตรจากเกษตรกรผู้นำของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรทั้ง 2 กลุ่มไม่มีความแตกต่างกัน

8. พ่อค้าในท้องถิ่น

ผลการศึกษาพบว่าผู้ให้ข้อมูลทั้ง 2 กลุ่มเกินกว่าครึ่งหนึ่ง (68.6 เปอร์เซนต์) รายงานว่าไม่เคยได้รับข่าวสารการเกษตรจากพ่อค้าในท้องถิ่นเลย มีเพียง 31.4 เปอร์เซนต์เท่านั้นที่ระบุว่าเคยได้รับข่าวสารการเกษตรจากพ่อค้าในท้องถิ่นอยู่เป็นประจำ ในจำนวนนี้อีก 30.6 เปอร์เซนต์เท่านั้นเคยได้รับข่าวสารการเกษตรจากพ่อค้าในท้องถิ่นอยู่ในช่วงระหว่าง 1-10 ครั้งต่อเดือน มีเพียง 0.8 เปอร์เซนต์เท่านั้นที่รายงานว่าเคยได้รับข่าวสารการเกษตรจากพ่อค้าในท้องถิ่นมากกว่า 10 ครั้งต่อเดือน สำหรับการรับข่าวสารการเกษตรจากพ่อค้าในท้องถิ่นของผู้ให้ข้อมูลกลุ่มในเมืองมีจำนวนครั้งเฉลี่ย 3.76 ครั้งต่อเดือน ซึ่งมากกว่าผู้ให้ข้อมูลกลุ่มนอกเมืองที่มีจำนวนครั้งเฉลี่ยเพียง 3.21 ครั้งต่อเดือนเท่านั้น จึงสรุปได้ว่าผู้ให้ข้อมูลกลุ่มในเมืองมีการรับข่าวสารการเกษตรจากพ่อค้าในท้องถิ่นมากกว่าผู้ให้ข้อมูลกลุ่มนอกเมือง อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาถึงความแตกต่างของการรับข่าวสารการเกษตรจากพ่อค้าในท้องถิ่นของผู้ให้ข้อมูลแต่ละกลุ่มแล้วพบว่า ผู้ให้ข้อมูลกลุ่มในเมืองมีการรับข่าวสารการเกษตรจากพ่อค้าในท้องถิ่นภายในกลุ่มแตกต่างกัน (ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 4.09) น้อยกว่าผู้ให้ข้อมูลกลุ่มนอกเมือง (ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 5.86) แต่จากการทดสอบความแตกต่างของการรับข่าวสารการเกษตรจากพ่อค้าในท้องถิ่นของผู้ให้ข้อมูลทั้ง 2 กลุ่มโดยใช้สถิติ t-test พบว่าไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($t_c = .46 : P < .64$) นั่นคือการรับข่าวสารการเกษตรจากพ่อค้าในท้องถิ่นของสมาชิกการเกษตรทั้ง 2 กลุ่มไม่มีความแตกต่างกัน

9. ข่าวสารการเกษตรจากแหล่งอื่น ๆ

ข่าวสารการเกษตรจากแหล่งอื่น ๆ ของการวิจัยครั้งนี้หมายถึงการติดต่อและรับข่าวสารการเกษตรจากเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานของรัฐบาลและเอกชนที่ทำหน้าที่เกี่ยวข้องกับเกษตรกร เช่นเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครอง เจ้าหน้าที่ของสำนักงานเร่งรัดพัฒนาชนบท พัฒนาการ รวมถึงเจ้าหน้าที่ของบริษัทต่าง ๆ ที่ทำการผลิตและรับซื้อผลผลิตทางการเกษตรจากเกษตรกร เป็นต้น ผลการศึกษาพบว่าผู้ให้ข้อมูลทั้ง 2 กลุ่มเกือบทั้งหมด (94.7 เปอร์เซนต์) รายงานว่าไม่เคยได้รับข่าวสารการเกษตรจากแหล่งต่าง ๆ ที่กล่าวถึงเลย มีผู้ให้ข้อมูลเพียง 5.3 เปอร์เซนต์เท่านั้นที่ระบุว่าเคยได้รับข่าวสารการเกษตรจากแหล่งอื่น ๆ และมีช่วงการรับข่าวสารการเกษตรอยู่ระหว่าง 1-5 ครั้งต่อเดือนเท่านั้น

สำหรับการรับข่าวสารการเกษตรจากแหล่งอื่น ๆ ของผู้ให้ข้อมูลกลุ่มในเมืองมีจำนวนครั้งเฉลี่ย 5.00 ครั้งต่อเดือน ซึ่งน้อยกว่าการรับข่าวสารการเกษตรจากแหล่งอื่น ๆ ของผู้ให้ข้อมูลกลุ่มนอกเมืองที่มีจำนวนครั้งเฉลี่ย 3.61 ครั้งต่อเดือน จึงกล่าวได้ว่าผู้ให้ข้อมูลกลุ่มนอกเมืองมีจำนวนครั้งของการรับข่าวสารการเกษตรจากแหล่งอื่น ๆ น้อยกว่าผู้ให้ข้อมูลกลุ่มในเมือง อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาถึงความแตกต่างของการรับข่าวสารการเกษตรจากแหล่งอื่น ๆ ของผู้ให้ข้อมูลแต่ละกลุ่มแล้วพบว่าผู้ให้ข้อมูลกลุ่มในเมืองมีการรับข่าวสารการเกษตรจากแหล่งอื่น ๆ ภายในกลุ่มแตกต่างกัน (ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน = .00) น้อยกว่าผู้ให้ข้อมูลกลุ่มนอกเมือง (ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 4.30) แต่เมื่อทดสอบความแตกต่างของการรับข่าวสารการเกษตรจากแหล่งอื่น ๆ ของผู้ให้ข้อมูลทั้ง 2 กลุ่มโดยใช้สถิติ t-test พบว่าไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($t_c = -1.22 : P < .22$) นั่นหมายความว่าจำนวนครั้งของการรับข่าวสารการเกษตรจากแหล่งอื่น ๆ ของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรทั้ง 2 กลุ่มไม่มีความแตกต่างกัน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลของการใช้ประโยชน์จากสื่อมวลชนโดยส่วนรวมดังรายละเอียดในตาราง 18 พบว่าผู้ให้ข้อมูลทั้ง 2 กลุ่มส่วนมาก (87.2 เปอร์เซนต์) รายงานว่าได้รับข่าวสารความรู้ทางการเกษตรจากวิทยุ และอีก 86.9 เปอร์เซนต์ระบุว่าได้รับข่าวสาร

ตาราง 18 (ต่อ)

	กลุ่มในเมือง (n=90)		กลุ่มนอกเมือง (n=270)		รวม (N=360)	
ประเภทของสื่อมวลชน	จำนวน	เปอร์เซ็นต์	จำนวน	เปอร์เซ็นต์	จำนวน	เปอร์เซ็นต์

3. วิทยุ

ไม่เคยรับฟัง	18	20.0	28	10.4	46	12.8
เคยรับฟัง	72	80.0	242	89.6	314	87.2
1-10 ครั้ง	31	34.4	68	25.2	99	27.5
11-20 ครั้ง	15	36.7	82	30.4	97	26.9
21-30 ครั้ง	26	28.9	90	33.3	116	32.2
มากกว่า 30 ครั้ง	-	-	2	0.7	2	0.6

$\bar{X}_1$ = ค่าเฉลี่ยของการรับข่าวสารการเกษตรจากวิทยุของกลุ่มในเมือง = 14.82 ครั้ง

ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 11.05

$\bar{X}_2$ = ค่าเฉลี่ยของการรับข่าวสารการเกษตรจากวิทยุของกลุ่มนอกเมือง = 18.00 ครั้ง

ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 9.45

ค่า $t_c = -2.41^{**}$ (d.f = 312, Prob = .01)

4. โทรทัศน์

ไม่เคยดู	20	22.2	27	10.4	47	13.1
เคยดู	70	77.8	243	90.0	313	86.9
1-10 ครั้ง	26	29.0	61	22.6	87	24.4
11-20 ครั้ง	4	4.4	62	23.0	66	18.3
21-30 ครั้ง	40	44.4	119	44.1	159	44.1
มากกว่า 30 ครั้ง	-	-	1	0.3	1	0.3

$\bar{X}_1$ = ค่าเฉลี่ยของการรับข่าวสารจากโทรทัศน์ของกลุ่มในเมือง = 18.09 ครั้ง

ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 11.72

$\bar{X}_2$ = ค่าเฉลี่ยของการรับข่าวสารจากโทรทัศน์ของกลุ่มนอกเมือง = 20.07 ครั้ง

ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 9.24

ค่า $t_c = -1.48$ (d.f = 311, Prob = .13)

ตาราง 18 (ต่อ)

กลุ่มในเมือง (n=90) กลุ่มนอกเมือง (n=270) รวม (N=360)						
ประเภทของสื่อมวลชน						
	จำนวน	เปอร์เซ็นต์	จำนวน	เปอร์เซ็นต์	จำนวน	เปอร์เซ็นต์

5. หนังสือพิมพ์

ไม่เคยอ่าน	42	46.7	102	37.8	144	40.0
เคยอ่าน	48	53.3	168	62.2	216	60.0
1-10 ครั้ง	25	27.8	113	41.9	138	38.3
11-20 ครั้ง	21	23.3	43	15.9	64	17.8
21-30 ครั้ง	2	2.2	10	5.7	12	3.3
มากกว่า 30 ครั้ง	-	-	2	0.7	0	0.6

$\bar{X}_1$ = ค่าเฉลี่ยของการรับข่าวสารจากหนังสือพิมพ์ของกลุ่มในเมือง = 10.23 ครั้ง

ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 7.37

$\bar{X}_2$ = ค่าเฉลี่ยของการรับข่าวสารจากหนังสือพิมพ์ของกลุ่มนอกเมือง = 9.48 ครั้ง

ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 8.61

ค่า t_c = .54 (d.f = 214, Prob = .58)

6. เอกสารสิ่งพิมพ์อื่น ๆ

ไม่เคยอ่าน	47	52.2	167	61.9	214	59.5
เคยอ่าน	43	47.8	103	38.1	146	40.5
1-10 ครั้ง	42	46.7	100	37.0	142	39.4
11-20 ครั้ง	1	1.1	2	0.7	3	0.8
21-30 ครั้ง	-	-	1	0.4	1	0.3

$\bar{X}_1$ = ค่าเฉลี่ยของการรับข่าวสารจากเอกสารสิ่งพิมพ์อื่น ๆ ของกลุ่มในเมือง = 3.14 ครั้ง, ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 2.90

$\bar{X}_2$ = ค่าเฉลี่ยของการรับข่าวสารจากเอกสารสิ่งพิมพ์อื่น ๆ ของกลุ่มนอกเมือง = 3.78 ครั้ง, ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 3.87

ค่า t_c = -.97 (d.f = 144, Prob = .33)

ตาราง 18 (ต่อ)

	กลุ่มในเมือง (n=90) กลุ่มนอกเมือง (n=270) รวม (N=360)					
ประเภทของสื่อมวลชน						
	จำนวน	เปอร์เซ็นต์	จำนวน	เปอร์เซ็นต์	จำนวน	เปอร์เซ็นต์

7. เกษตรกรผู้นำ

ไม่เคยติดต่อ	54	60.0	117	43.3	171	47.5
เคยติดต่อ	36	40.0	153	56.7	189	52.5
1-10 ครั้ง	35	38.9	131	48.6	116	46.1
11-20 ครั้ง	1	1.1	13	4.6	14	3.9
21-30 ครั้ง	-	-	9	3.3	9	2.5

$\bar{X}_1$ = ค่าเฉลี่ยของการติดต่อกับเกษตรกรผู้นำของกลุ่มในเมือง = 5.17 ครั้ง

ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 4.04

$\bar{X}_2$ = ค่าเฉลี่ยของการติดต่อกับเกษตรกรผู้นำของกลุ่มนอกเมือง = 6.07 ครั้ง

ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 7.51

ค่า $t_c = -.70^{ns}$ (d.f = 187, Prob = .48)

8. พ่อค้าในท้องถิ่น

ไม่เคยติดต่อ	61	67.8	186	68.9	247	68.6
เคยติดต่อ	29	32.2	84	31.1	113	31.4
1-10 ครั้ง	28	31.1	82	30.3	110	30.6
11-20 ครั้ง	1	1.1	1	0.4	2	0.6
21-30 ครั้ง	-	-	1	0.4	1	0.2

$\bar{X}_1$ = ค่าเฉลี่ยของการรับข่าวสารการเกษตรจากพ่อค้าในท้องถิ่นของกลุ่มในเมือง = 3.76 ครั้ง, ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 4.09

$\bar{X}_2$ = ค่าเฉลี่ยของการรับข่าวสารการเกษตรจากพ่อค้าในท้องถิ่นของกลุ่มนอกเมือง = 3.21 ครั้ง, ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน = .86

ค่า $t_c = .46^{ns}$ (d.f = 111, Prob = .64)

ตาราง 18 (ต่อ)

	กลุ่มในเมือง (n=90) กลุ่มนอกเมือง (n=270) รวม (N=360)					
ประเภทของสื่อมวลชน						
	จำนวน	เปอร์เซ็นต์	จำนวน	เปอร์เซ็นต์	จำนวน	เปอร์เซ็นต์

9. ข่าวสารจากแหล่งอื่น ๆ

ไม่เคยได้รับ	89	98.9	252	93.3	341	94.7
เคยได้รับ	1	1.1	18	6.7	19	5.3
1-10 ครั้ง	1	1.1	17	6.3	18	5.0
11-20 ครั้ง	-	-	1	0.4	1	0.3

$\bar{X}_1$ = ค่าเฉลี่ยของการรับข่าวสารการเกษตรจากแหล่งข่าวสารอื่น ๆ ของกลุ่มในเมือง = 5.00 ครั้ง, ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน = .00

$\bar{X}_2$ = ค่าเฉลี่ยของการรับข่าวสารการเกษตรจากแหล่งข่าวสารอื่น ๆ ของกลุ่มนอกเมือง = 3.61 ครั้ง, ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 4.30

ค่า $t_c = -1.22^{***}$ (d.f = 17, Prob = .22)

$\bar{X}_1$ = ค่าเฉลี่ยของการใช้ประโยชน์จากสื่อมวลชนของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรกลุ่มในเมือง = 49.33, ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 39.16

$\bar{X}_2$ = ค่าเฉลี่ยของการใช้ประโยชน์จากสื่อมวลชนของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรกลุ่มนอกเมือง = 62.95, ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 32.18

ค่า $t_c = -3.26^{***}$ (d.f = .55, Prob = .00)

เท่านั้นที่ระบุว่าเคยติดต่อและเยี่ยมชมสถานีประมงสกลนคร และในจำนวนนี้อีก 10.8 เปอร์เซ็นต์รายงานว่ามีการติดต่อและเยี่ยมชมสถานีประมงสกลนครอยู่ในช่วงระหว่าง 1-2 ครั้งต่อปี มีเพียง 1.9 เปอร์เซ็นต์เท่านั้นที่มีการติดต่อและเยี่ยมชมสถานีประมงสกลนครมากกว่า 2 ครั้งต่อปี สำหรับการติดต่อและเยี่ยมชมสถานีประมงสกลนครของผู้ให้ข้อมูลกลุ่มในเมืองมีจำนวนครั้งเฉลี่ย 2.20 ครั้งต่อปีซึ่งมากกว่าผู้ให้ข้อมูลกลุ่มนอกเมืองที่มีการติดต่อและเยี่ยมชมสถานีประมงสกลนครมีจำนวนครั้งเฉลี่ย 1.45 ครั้งต่อปีเท่านั้น จึงสรุปได้ว่าผู้ให้ข้อมูลกลุ่มในเมืองมีจำนวนครั้งของการติดต่อและเยี่ยมชมสถานีประมงสกลนครมากกว่าผู้ให้ข้อมูลกลุ่มนอกเมือง อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาถึงความแตกต่างของการติดต่อและเยี่ยมชมสถานีประมงสกลนครของผู้ให้ข้อมูลแต่ละกลุ่มแล้วพบว่า ผู้ให้ข้อมูลกลุ่มในเมืองมีการติดต่อและเยี่ยมชมสถานีประมงสกลนครภายในกลุ่มแตกต่างกัน (ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 1.42) มากกว่าผู้ให้ข้อมูลกลุ่มนอกเมือง (ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 1.02) แต่เมื่อทดสอบความแตกต่างของการติดต่อและเยี่ยมชมสถานีประมงสกลนครของผู้ให้ข้อมูลทั้ง 2 กลุ่มโดยใช้สถิติ t-test พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (ค่า $t_c = 2.04 : P < .04$) นั่นคือสมาชิกสหกรณ์การเกษตรทั้ง 2 กลุ่มมีการติดต่อและเยี่ยมชมสถานีประมงสกลนครแตกต่างกัน

3. หน่วยป้องกันและกำจัดศัตรูพืชสกลนคร

ผลการศึกษาพบว่าผู้ให้ข้อมูลทั้ง 2 กลุ่มเกือบทั้งหมด (93.6 เปอร์เซ็นต์) รายงานว่าไม่เคยติดต่อและเยี่ยมชมหน่วยป้องกันและกำจัดศัตรูพืชสกลนครเลย มีเพียง 6.4 เปอร์เซ็นต์เท่านั้นที่ระบุว่ามีการติดต่อและเยี่ยมชมหน่วยป้องกันและกำจัดศัตรูพืชสกลนคร ในจำนวนนี้ อีก 5.0 เปอร์เซ็นต์ ที่ได้เคยติดต่อและเยี่ยมชมหน่วยป้องกันและกำจัดศัตรูพืชสกลนครอยู่ในระหว่าง 1-2 ครั้งต่อปี และมีเพียง 1.4 เปอร์เซ็นต์เท่านั้นที่เคยติดต่อและเยี่ยมชมหน่วยป้องกันและกำจัดศัตรูพืชสกลนครมากกว่า 2 ครั้งต่อปี

สำหรับการติดต่อและเยี่ยมชมหน่วยป้องกันและกำจัดศัตรูพืชสกลนครของผู้ให้ข้อมูลกลุ่มในเมืองมีจำนวนครั้งเฉลี่ย 1.92 ครั้งต่อปี ซึ่งมากกว่าการติดต่อและเยี่ยมชมหน่วยป้องกันและกำจัดศัตรูพืชสกลนครของผู้ให้ข้อมูลกลุ่มนอกเมืองที่มีจำนวนครั้งเฉลี่ย 1.73 ครั้งต่อปี อาจ

กล่าวได้ว่าผู้ให้ข้อมูลกลุ่มในเมืองมีการติดต่อและเยี่ยมชมหน่วยป้องกันและกำจัดศัตรูพืชสกลนคร มีจำนวนครั้งมากกว่าผู้ให้ข้อมูลกลุ่มนอกเมือง เมื่อพิจารณาถึงความแตกต่างกันของการติดต่อและเยี่ยมชมหน่วยป้องกันและกำจัดศัตรูพืชสกลนครของผู้ให้ข้อมูลแต่ละกลุ่มแล้วพบว่า ผู้ให้ข้อมูลกลุ่มในเมืองมีการติดต่อและเยี่ยมชมหน่วยป้องกันและกำจัดศัตรูพืชสกลนครภายในกลุ่มแตกต่างกัน (ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 1.38) น้อยกว่าผู้ให้ข้อมูลกลุ่มนอกเมือง (ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 1.42) แต่เมื่อทดสอบความแตกต่างของการติดต่อและเยี่ยมชมหน่วยป้องกันและกำจัดศัตรูพืชสกลนครของผู้ให้ข้อมูลทั้ง 2 กลุ่ม โดยใช้สถิติ t-test พบว่าไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญเชิงทางสถิติ ($t_c = .32 : P < .74$) หมายความว่าสมาชิกสหกรณ์การเกษตรทั้ง 2 กลุ่มมีการติดต่อและเยี่ยมชมหน่วยป้องกันและกำจัดศัตรูพืชสกลนครที่ไม่แตกต่างกัน

4. สถานีบำรุงพันธุ์สัตว์สกลนคร

ผลการวิจัยพบว่าจำนวนเกือบทั้งหมด (93.9 เปอร์เซ็นต์) ของผู้ให้ข้อมูลทั้ง 2 กลุ่ม รายงานว่าไม่เคยติดต่อและเยี่ยมชมสถานีบำรุงพันธุ์สัตว์สกลนครเลย ส่วนผู้ให้ข้อมูลอีก 6.1 เปอร์เซ็นต์ระบุว่าเคยติดต่อและเยี่ยมชมสถานีบำรุงพันธุ์สัตว์สกลนคร ในจำนวนนี้อีก 5.8 เปอร์เซ็นต์ รายงานว่ามีการติดต่อและเยี่ยมชมสถานีบำรุงพันธุ์สัตว์สกลนครอยู่ในช่วงระหว่าง 1-2 ครั้งต่อปี เหลือเพียง 0.3 เปอร์เซ็นต์เท่านั้นที่เคยติดต่อและเยี่ยมชมสถานีบำรุงพันธุ์สัตว์สกลนครมากกว่า 2 ครั้งต่อปี สำหรับการติดต่อและเยี่ยมชมสถานีบำรุงพันธุ์สัตว์สกลนครของผู้ให้ข้อมูลกลุ่มในเมืองมีจำนวนครั้งเฉลี่ย 1.67 ครั้งต่อปีซึ่งมากกว่าการติดต่อและเยี่ยมชมสถานีบำรุงพันธุ์สัตว์สกลนครของผู้ให้ข้อมูลกลุ่มนอกเมืองที่มีจำนวนครั้งเฉลี่ย 1.38 ครั้งต่อปี จึงสรุปได้ว่าผู้ให้ข้อมูลกลุ่มในเมืองมีจำนวนครั้งเฉลี่ยของการติดต่อและเยี่ยมชมสถานีบำรุงพันธุ์สัตว์สกลนครมากกว่าผู้ให้ข้อมูลกลุ่มนอกเมือง

หากพิจารณาถึงความแตกต่างของการติดต่อและเยี่ยมชมสถานีบำรุงพันธุ์สัตว์สกลนครของผู้ให้ข้อมูลแต่ละกลุ่มแล้วพบว่าผู้ให้ข้อมูลกลุ่มในเมืองมีการติดต่อและเยี่ยมชมสถานีบำรุงพันธุ์สัตว์สกลนครภายในกลุ่มแตกต่างกัน (ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน = .52) น้อยกว่าผู้ให้ข้อมูลกลุ่มนอกเมือง (ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 1.03) แต่เมื่อทดสอบความแตกต่างของการ

ติดต่อและเยี่ยมชมสถานี่บำรุงพันธุ์สัตว์สกลนครของผู้ให้ข้อมูลทั้ง 2 กลุ่มโดยใช้สถิติ t-test พบว่าไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($t_c = .66 : P < .52$) นั่นคือการติดต่อและเยี่ยมชมสถานี่บำรุงพันธุ์สัตว์สกลนครของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรทั้ง 2 กลุ่มไม่มีความแตกต่างกัน

5. สำนักงานเกษตรอำเภอหรือจังหวัด

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าผู้ให้ข้อมูลทั้ง 2 กลุ่มมากกว่าครึ่งหนึ่ง (58.1 เปอร์เซนต์) รายงานว่ามีการติดต่อและเยี่ยมชมสำนักงานเกษตรอำเภอและสำนักงานเกษตรจังหวัดที่อยู่ในภูมิลำเนาของผู้ให้ข้อมูล ในจำนวนนี้อีก 44.3 เปอร์เซนต์รายงานว่ามีการติดต่อและเยี่ยมชมสำนักงานเกษตรอำเภอและสำนักงานเกษตรจังหวัดอยู่ในช่วงระหว่าง 1-2 ครั้งต่อปี ส่วนที่มีการติดต่อและเยี่ยมชมสำนักงานเกษตรอำเภอและสำนักงานเกษตรจังหวัดมากกว่า 2 ครั้งต่อปีมีเพียง 6.9 เปอร์เซนต์เท่านั้น สำหรับผู้ให้ข้อมูลที่ไม่เคยติดต่อและเยี่ยมชมสำนักงานเกษตรอำเภอและสำนักงานเกษตรจังหวัดเลยมีมากถึง 41.9 เปอร์เซนต์ ส่วนการติดต่อและเยี่ยมชมสำนักงานเกษตรอำเภอและสำนักงานเกษตรจังหวัดของผู้ให้ข้อมูลกลุ่มในเมืองมีจำนวนครั้งเฉลี่ย 2.68 ครั้งต่อปีซึ่งน้อยกว่าการติดต่อและเยี่ยมชมสำนักงานเกษตรอำเภอและสำนักงานเกษตรจังหวัดของผู้ให้ข้อมูลกลุ่มนอกเมืองที่มีจำนวนครั้งเฉลี่ย 2.12 ครั้งต่อปี จึงสรุปได้ว่าผู้ให้ข้อมูลกลุ่มนอกเมืองมีจำนวนครั้งของการติดต่อและเยี่ยมชมสำนักงานเกษตรอำเภอและสำนักงานเกษตรจังหวัดน้อยกว่าผู้ให้ข้อมูลกลุ่มในเมือง

อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาถึงความแตกต่างของการติดต่อและเยี่ยมชมสำนักงานเกษตรอำเภอและสำนักงานเกษตรจังหวัดของผู้ให้ข้อมูลแต่ละกลุ่มแล้วพบว่า ผู้ให้ข้อมูลกลุ่มในเมืองมีความถี่ในการติดต่อและเยี่ยมชมสำนักงานเกษตรอำเภอและสำนักงานเกษตรจังหวัดภายในกลุ่ม (ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 2.32) มากกว่าผู้ให้ข้อมูลกลุ่มนอกเมือง (ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 1.50) แต่เมื่อทดสอบความแตกต่างของการติดต่อและเยี่ยมชมสำนักงานเกษตรอำเภอและสำนักงานเกษตรจังหวัดของผู้ให้ข้อมูลทั้ง 2 กลุ่มด้วยสถิติ t-test พบว่าไม่มีความ

แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($t_c = 1.82 : P < .07$) กล่าวคือสมาชิกสหกรณ์การเกษตรทั้ง 2 กลุ่มมีความถี่ในการติดต่อและเยี่ยมชมสำนักงานเกษตรอำเภอและสำนักงานเกษตรจังหวัดที่ไม่แตกต่างกัน

6. สถานที่ทดลองข้าวสกลนคร

ผลการศึกษาพบว่าเกือบทั้งหมด (90.0 เปอร์เซ็นต์) ของผู้ให้ข้อมูลทั้ง 2 กลุ่มรายงานว่าไม่เคยติดต่อและเยี่ยมชมสถานที่ทดลองข้าวสกลนครเลย มีเพียงส่วนน้อย (10.0 เปอร์เซ็นต์) ที่ระบุว่าได้เคยติดต่อและเยี่ยมชมสถานที่ทดลองข้าวสกลนคร ในจำนวนนี้ 9.2 เปอร์เซ็นต์รายงานว่าได้เคยติดต่อและเยี่ยมชมสถานที่ทดลองข้าวสกลนครอยู่ในช่วงระหว่าง 1-2 ครั้งต่อปี ส่วนผู้ให้ข้อมูลที่เคยติดต่อและเยี่ยมชมสถานที่ทดลองข้าวสกลนครมากกว่า 2 ครั้งต่อปีมีจำนวนน้อยที่สุดคือ 0.8 เปอร์เซ็นต์เท่านั้น สำหรับการติดต่อและเยี่ยมชมสถานที่ทดลองข้าวสกลนครของผู้ให้ข้อมูลกลุ่มในเมืองมีจำนวนครั้งเฉลี่ย 2.00 ครั้งต่อปี ซึ่งมากกว่าการติดต่อและเยี่ยมชมสถานที่ทดลองข้าวสกลนครของผู้ให้ข้อมูลกลุ่มนอกเมืองที่มีจำนวนครั้งเฉลี่ย 1.17 ครั้งต่อปี อาจกล่าวได้ว่าผู้ให้ข้อมูลกลุ่มในเมืองมีจำนวนครั้งของการติดต่อและเยี่ยมชมสถานที่ทดลองข้าวสกลนครมากกว่าผู้ให้ข้อมูลกลุ่มนอกเมือง อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาถึงความแตกต่างของการติดต่อและเยี่ยมชมสถานที่ทดลองข้าวสกลนครของผู้ให้ข้อมูลแต่ละกลุ่มแล้วพบว่าผู้ให้ข้อมูลกลุ่มในเมืองมีการติดต่อและเยี่ยมชมสถานที่ทดลองข้าวสกลนครภายในกลุ่มแตกต่างกัน (ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 1.65) มากกว่าผู้ให้ข้อมูลกลุ่มนอกเมือง (ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน = .38) แต่เมื่อทดสอบความแตกต่างของการติดต่อและเยี่ยมชมสถานที่ทดลองข้าวสกลนครของผู้ให้ข้อมูลทั้ง 2 กลุ่มด้วยสถิติ t-test พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($t_c = 2.38 : P < .02$) นั่นคือสมาชิกสหกรณ์การเกษตรทั้ง 2 กลุ่มมีการติดต่อและเยี่ยมชมสถานที่ทดลองข้าวสกลนครแตกต่างกัน

7. สถานที่ทดลองพืชไร่สกลนคร

ผลการวิจัยพบว่าผู้ให้ข้อมูลเกือบทั้งหมด (96.4 เปอร์เซ็นต์) รายงานว่าไม่เคยติดต่อและเยี่ยมชมสถานที่ทดลองพืชไร่สกลนครเลย ส่วนที่เคยติดต่อและเยี่ยมชมสถานที่ทดลองพืชไร่สกลนครมีเพียง 3.6 เปอร์เซ็นต์เท่านั้น ในจำนวนนี้มีเพียง 3.3 เปอร์เซ็นต์ที่ระบุว่ามีการติดต่อและเยี่ยมชมสถานที่ทดลองพืชไร่สกลนครอยู่ในช่วงระหว่าง 1-2 ครั้งต่อปี มีไม่ถึงหนึ่งเปอร์เซ็นต์ (0.3 เปอร์เซ็นต์) ที่ระบุว่ามีการติดต่อและเยี่ยมชมสถานที่ทดลองพืชไร่สกลนครมากกว่า 2 ครั้งต่อปี ส่วนการติดต่อและเยี่ยมชมสถานที่ทดลองพืชไร่สกลนครของผู้ให้ข้อมูลกลุ่มในเมืองมีจำนวนครั้งเฉลี่ย 1.57 ครั้งต่อปี ซึ่งน้อยกว่าการติดต่อและเยี่ยมชมสถานที่ทดลองพืชไร่สกลนครของผู้ให้ข้อมูลกลุ่มนอกเมืองที่มีจำนวนครั้งเฉลี่ย 1.67 ครั้งต่อปี จึงสรุปได้ว่าผู้ให้ข้อมูลกลุ่มในเมืองมีจำนวนครั้งของการติดต่อและเยี่ยมชมสถานที่ทดลองพืชไร่สกลนครน้อยกว่าผู้ให้ข้อมูลกลุ่มนอกเมือง อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาถึงความแตกต่างของการติดต่อและเยี่ยมชมสถานที่ทดลองพืชไร่สกลนครของผู้ให้ข้อมูลแต่ละกลุ่มแล้วพบว่า ผู้ให้ข้อมูลกลุ่มในเมืองมีการติดต่อและเยี่ยมชมสถานที่ทดลองพืชไร่สกลนครภายในกลุ่มแตกต่างกัน (ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน = .54) น้อยกว่าผู้ให้ข้อมูลกลุ่มนอกเมือง (ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 1.63) แต่เมื่อทดสอบความแตกต่างของความถี่ในการติดต่อและเยี่ยมชมสถานที่ทดลองพืชไร่สกลนครของผู้ให้ข้อมูลทั้ง 2 กลุ่มพบว่าไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($t_c = -.15 : P < .88$) กล่าวคือความถี่ในการติดต่อและเยี่ยมชมสถานที่ทดลองพืชไร่สกลนครของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรทั้ง 2 กลุ่มไม่แตกต่างกัน

8. ศูนย์ฝึกอบรมเยาวชนน้ำอูน

ผลการศึกษาพบว่ามากกว่า 3 ใน 4 (83.1 เปอร์เซ็นต์) ของผู้ให้ข้อมูลทั้ง 2 กลุ่มรายงานว่าจะไม่เคยติดต่อและเยี่ยมชมศูนย์ฝึกอบรมเยาวชนน้ำอูนเลย มีเพียง 16.9 เปอร์เซ็นต์เท่านั้นที่ระบุว่าเคยติดต่อและเยี่ยมชมศูนย์ฝึกอบรมเยาวชนน้ำอูนและในจำนวนนี้อีก 14.5 เปอร์เซ็นต์เคยมีการติดต่อและเยี่ยมชมศูนย์ฝึกอบรมเยาวชนน้ำอูนอยู่ในช่วงระหว่าง 1-2 ครั้งต่อปี มีเพียง 2.4 เปอร์เซ็นต์เท่านั้นที่มีการติดต่อและเยี่ยมชมศูนย์ฝึกอบรมเยาวชนน้ำอูนมาก

กว่า 2 ครั้งต่อปี สำหรับการติดต่อและเยี่ยมชมศูนย์ฝึกอบรมเยาวชนน้ำอุนของผู้ให้ข้อมูลกลุ่มในเมืองมีจำนวนครั้งเฉลี่ย 2.42 ครั้งต่อปีซึ่งมากกว่าการติดต่อและเยี่ยมชมศูนย์ฝึกอบรมเยาวชนน้ำอุนของผู้ให้ข้อมูลกลุ่มนอกเมืองที่มีจำนวนครั้งเฉลี่ย 1.64 ครั้งต่อปี อาจกล่าวได้ว่าผู้ให้ข้อมูลกลุ่มนอกเมืองมีจำนวนครั้งของความถี่ในการติดต่อและเยี่ยมชมศูนย์ฝึกอบรมเยาวชนน้ำอุนน้อยกว่าผู้ให้ข้อมูลกลุ่มในเมือง อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาถึงความแตกต่างความถี่ของการติดต่อและเยี่ยมชมศูนย์ฝึกอบรมเยาวชนน้ำอุนของผู้ให้ข้อมูลแต่ละกลุ่มแล้วพบว่าผู้ให้ข้อมูลกลุ่มในเมืองมีการติดต่อและเยี่ยมชมศูนย์ฝึกอบรมเยาวชนน้ำอุนภายในกลุ่มแตกต่างกัน (ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 2.51) มากกว่าผู้ให้ข้อมูลกลุ่มนอกเมือง (ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 1.33)

แต่เมื่อทดสอบความแตกต่างของความถี่ในการติดต่อและเยี่ยมชมศูนย์ฝึกอบรมเยาวชนน้ำอุนของผู้ให้ข้อมูลทั้ง 2 กลุ่มด้วยสถิติ t-test พบว่าไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($t_c = 1.37 : P < .17$) นั่นคือสมาชิกสหกรณ์การเกษตรทั้ง 2 กลุ่มมีการติดต่อและเยี่ยมชมศูนย์ฝึกอบรมเยาวชนน้ำอุนที่ไม่แตกต่างกัน

9. สถานีทดลองหม่อนไหมสกลนคร

ผลการวิจัยพบว่าผู้ให้ข้อมูลทั้ง 2 กลุ่มเกือบทั้งหมด (96.6 เปอร์เซ็นต์) รายงานว่าไม่เคยติดต่อและเยี่ยมชมสถานีทดลองหม่อนไหมสกลนครเลย ส่วนที่เคยติดต่อและเยี่ยมชมสถานีทดลองหม่อนไหมสกลนครอยู่เป็นประจำมีเพียง 3.1 เปอร์เซ็นต์เท่านั้น และในจำนวนนี้อีก 2.8 เปอร์เซ็นต์ระบุว่าได้มีการติดต่อและเยี่ยมชมสถานีทดลองหม่อนไหมสกลนครอยู่ในช่วงระหว่าง 1-2 ครั้งต่อปี มีเพียงส่วนน้อยคือ 0.3 เปอร์เซ็นต์ที่มีการติดต่อและเยี่ยมชมสถานีทดลองหม่อนไหมสกลนครมากกว่า 2 ครั้งต่อปีส่วนความถี่ของการติดต่อและเยี่ยมชมสถานีทดลองหม่อนไหมสกลนครของผู้ให้ข้อมูลกลุ่มในเมืองมีจำนวนครั้งเฉลี่ย 2.25 ครั้งต่อปี ซึ่งมากกว่าการติดต่อและเยี่ยมชมสถานีทดลองหม่อนไหมสกลนครของผู้ให้ข้อมูลกลุ่มนอกเมืองที่มีจำนวนครั้งเฉลี่ย 1.27 ครั้งต่อปี นั่นคือผู้ให้ข้อมูลกลุ่มในเมืองมีจำนวนครั้งของการติดต่อและเยี่ยมชมสถานีทดลองหม่อนไหมสกลนครมากกว่าผู้ให้ข้อมูลกลุ่มนอกเมือง

เมื่อพิจารณาถึงความแตกต่างของการติดต่อและเยี่ยมชมสถานที่ทดลองหมอนไหม สกจนครของผู้ให้ข้อมูลแต่ละกลุ่มแล้วพบว่าผู้ให้ข้อมูลกลุ่มในเมืองมีการติดต่อและเยี่ยมชมสถานที่ทดลองหมอนไหมสกจนครภายในกลุ่มแตกต่างกัน (ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 1.89) มากกว่าผู้ให้ข้อมูลกลุ่มนอกเมือง (ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน = .49) แต่จากการทดสอบความแตกต่างของความถี่ในการติดต่อและเยี่ยมชมสถานที่ทดลองหมอนไหมสกจนครของผู้ให้ข้อมูลทั้ง 2 กลุ่มด้วยสถิติ t -test พบว่าไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($t_c = 1.32 : P < .22$) นั่นคือสมาชิกสหกรณ์การเกษตรทั้ง 2 กลุ่มมีการติดต่อและเยี่ยมชมสถานที่ทดลองหมอนไหมสกจนครที่ไม่แตกต่างกัน

10. ศูนย์ศึกษาพัฒนาภูพานอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

ผลการวิจัยพบว่าผู้ให้ข้อมูลทั้ง 2 กลุ่มเกือบทั้งหมด (92.5 เปอร์เซ็นต์) รายงานว่าไม่เคยติดต่อและเยี่ยมชมศูนย์ศึกษาพัฒนาภูพานอันเนื่องมาจากพระราชดำริเลย และมีเพียง 7.5 เปอร์เซ็นต์เท่านั้นที่ระบุว่าเคยติดต่อและเยี่ยมชมศูนย์ศึกษาพัฒนาภูพานอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ในจำนวนนี้อีก 6.4 เปอร์เซ็นต์ระบุว่าได้มีการติดต่อและเยี่ยมชมศูนย์ศึกษาพัฒนาภูพานอันเนื่องมาจากพระราชดำริอยู่ในช่วงระหว่าง 1-2 ครั้งต่อปี และที่มีการติดต่อและเยี่ยมชมศูนย์ศึกษาพัฒนาภูพานอันเนื่องมาจากพระราชดำริมากกว่า 2 ครั้งต่อปีมีเพียง 1.1 เปอร์เซ็นต์เท่านั้น สำหรับความถี่ของการติดต่อและเยี่ยมชมศูนย์ศึกษาพัฒนาภูพานอันเนื่องมาจากพระราชดำริของผู้ให้ข้อมูลกลุ่มในเมืองมีจำนวนครั้งเฉลี่ย 3.00 ครั้งต่อปี ซึ่งมากกว่าความถี่ของการติดต่อและเยี่ยมชมศูนย์ศึกษาพัฒนาภูพานอันเนื่องมาจากพระราชดำริของผู้ให้ข้อมูลกลุ่มนอกเมืองที่มีจำนวนครั้งเฉลี่ย 1.30 ครั้งต่อปี อาจกล่าวได้ว่าผู้ให้ข้อมูลกลุ่มในเมืองมีจำนวนครั้งของความถี่ในการติดต่อและเยี่ยมชมศูนย์ศึกษาพัฒนาภูพานอันเนื่องมาจากพระราชดำริมากกว่าผู้ให้ข้อมูลกลุ่มนอกเมือง เมื่อพิจารณาถึงความแตกต่างของความถี่ในการติดต่อและเยี่ยมชมศูนย์ศึกษาพัฒนาภูพานอันเนื่องมาจากพระราชดำริของผู้ให้ข้อมูลแต่ละกลุ่มพบว่า ผู้ให้ข้อมูลกลุ่มในเมืองมีการติดต่อและเยี่ยมชมศูนย์ศึกษาพัฒนาภูพานอันเนื่องมาจากพระราชดำริภายในกลุ่มแตกต่างกัน (ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.82) มากกว่าผู้ให้ข้อมูลกลุ่มนอกเมือง (ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.70)

แต่อย่างไรก็ตามเมื่อทดสอบความแตกต่างของความถี่ในการติดต่อและเยี่ยมชม ศูนย์ศึกษาพัฒนาภูพานอันเนื่องมาจากโครงการพระราชดำริของผู้ให้ข้อมูลทั้ง 2 กลุ่มด้วยสถิติ t-test พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($t_c = 4.36 : P < .00$) นั้น หมายถึงสมาชิกสหกรณ์การเกษตรทั้ง 2 กลุ่มมีความถี่ในการติดต่อและเยี่ยมชมศูนย์ศึกษาพัฒนา ภูพานอันเนื่องมาจากพระราชดำริที่แตกต่างกัน

ผลการวิจัยโดยส่วนรวมของผู้ให้ข้อมูลทั้ง 2 กลุ่มที่เคยไปติดต่อและเยี่ยมชมสถาบัน การเกษตรต่าง ๆ ในรอบปีการวิจัยพบว่า จำนวนเกือบทั้งหมด (96.1 เปอร์เซ็นต์) รายงาน ว่าได้เคยติดต่อและเยี่ยมชมสำนักงานสหกรณ์การเกษตรที่ผู้ให้ข้อมูลเป็นสมาชิกอยู่ และอีก 58.1 เปอร์เซ็นต์ ระบุว่าเคยติดต่อและเยี่ยมชมสำนักงานเกษตรอำเภอหรือสำนักงานเกษตร จังหวัดที่อยู่ในภูมิลำเนาของผู้ให้ข้อมูล ส่วนอีก 16.9 เปอร์เซ็นต์ระบุว่าได้เคยติดต่อและเยี่ยม ชมศูนย์ฝึกอบรมเยาวชนน้ำอูน ส่วนผู้ให้ข้อมูลอีก 12.7 เปอร์เซ็นต์ได้เคยติดต่อและเยี่ยมชม สถานีประมงจังหวัดสกลนคร สำหรับสถาบันการเกษตรต่าง ๆ อีก 6 แห่งนั้นผู้ให้ข้อมูลทั้ง 2 กลุ่มมีการติดต่อและเยี่ยมชมตามลำดับดังนี้คือ สถานีทดลองข้าว 10.0 เปอร์เซ็นต์ ศูนย์พัฒนา ภูพานอันเนื่องมาจากพระราชดำริ 7.5 เปอร์เซ็นต์ หน่วยป้องกันและกำจัดศัตรูพืชสกลนคร 6.4 เปอร์เซ็นต์ สถานีทดลองพืชไร่สกลนคร 3.6 เปอร์เซ็นต์ และลำดับสุดท้ายคือสถานีทดลองหม่อนไหมสกลนคร 3.1 เปอร์เซ็นต์

ส่วนจำนวนครั้งเฉลี่ยของการติดต่อและเยี่ยมชมสถาบันการเกษตรต่าง ๆ ของผู้ ให้ข้อมูลทั้ง 2 กลุ่มพบว่าผู้ให้ข้อมูลกลุ่มในเมืองมีจำนวนครั้งเฉลี่ยของการติดต่อและเยี่ยมชม สถาบันการเกษตรต่าง ๆ 9.13 ครั้งต่อปี และผู้ให้ข้อมูลกลุ่มนอกเมืองมีจำนวนครั้งเฉลี่ยของ การติดต่อและเยี่ยมชมสถาบันการเกษตรต่าง ๆ 8.43 ครั้งต่อปี อาจกล่าวได้ว่าผู้ให้ข้อมูลกลุ่ม ในเมืองมีจำนวนครั้งของการติดต่อและเยี่ยมชมสถาบันการเกษตรต่าง ๆ มากกว่าผู้ให้ข้อมูล กลุ่มนอกเมือง อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาถึงความแตกต่างของความถี่ในการติดต่อและเยี่ยมชม สถาบันการเกษตรต่าง ๆ ของผู้ให้ข้อมูลแต่ละกลุ่มแล้วพบว่า ผู้ให้ข้อมูลกลุ่มในเมืองมีการติดต่อ และเยี่ยมชมสถาบันการเกษตรต่าง ๆ ภายในกลุ่มแตกต่างกัน (ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 10.82) มากกว่าผู้ให้ข้อมูลกลุ่มนอกเมือง (ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 6.42)

แต่เมื่อทดสอบความแตกต่างของความรู้ในการติดต่อและเยี่ยมชมสถาบันการเกษตรต่าง ๆ ของผู้ให้ข้อมูลทั้ง 2 กลุ่มโดยใช้สถิติ t-test พบว่าไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($t_c = .73 : P < .46$) นั่นคือสมาชิกสหกรณ์การเกษตรทั้ง 2 กลุ่มมีความรู้ในการติดต่อและเยี่ยมชมสถาบันการเกษตรต่าง ๆ ในจังหวัดสกลนครไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัยครั้งนี้ที่กล่าวว่า สมาชิกสหกรณ์การเกษตรกลุ่มในเมืองและกลุ่มนอกเมืองมีความรู้ของการติดต่อและเยี่ยมชมสถาบันการเกษตรต่าง ๆ แตกต่างกัน



ตาราง 19 (ต่อ)

	กลุ่มในเมือง (n=90) กลุ่มนอกเมือง (n=270) รวม (N=360)					
ประเภทของสื่อมวลชน	จำนวน		เปอร์เซ็นต์		จำนวน	
	เปอร์เซ็นต์		จำนวน		เปอร์เซ็นต์	

3. หน่วยป้องกันและกำจัด

ศัตรูพืชสกลนคร

ไม่เคยติดต่อ	78	86.7	259	95.9	337	94.6
เคยติดต่อ	12	13.3	11	4.1	23	6.4
1-2 ครั้ง	9	10.3	9	3.3	3	5.0
3-4 ครั้ง	2	2.2	1	0.4	3	0.8
มากกว่า 4 ครั้ง	1	1.1	1	0.4	2	0.6

$\bar{X}_1$ = ค่าเฉลี่ยของการติดต่อกับหน่วยป้องกันและกำจัดศัตรูพืชสกลนครของกลุ่มในเมือง = 1.92 ครั้ง, ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 1.38

$\bar{X}_2$ = ค่าเฉลี่ยของการติดต่อกับหน่วยป้องกันและกำจัดศัตรูพืชสกลนครของกลุ่มนอกเมือง = 1.73 ครั้ง, ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 1.42

ค่า $t_c = .32^{**}$ (d.f = 21, Prob = .74)

4. สถานำรุงพันธุ์สัตว์สกลนคร

ไม่เคยติดต่อ	84	93.3	254	94.1	338	93.9
เคยติดต่อ	6	6.7	16	5.9	22	6.1
1-2 ครั้ง	6	6.7	15	5.6	21	5.8
3-4 ครั้ง	-	-	-	-	-	-
มากกว่า 4 ครั้ง	-	-	1	0.3	1	0.3

$\bar{X}_1$ = ค่าเฉลี่ยของการติดต่อกับสถานีบำรุงพันธุ์สัตว์สกลนครของกลุ่มในเมือง = 1.67 ครั้ง, ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน = .52

$\bar{X}_2$ = ค่าเฉลี่ยของการติดต่อกับสถานีบำรุงพันธุ์สัตว์สกลนครของกลุ่มนอกเมือง = 1.38 ครั้ง, ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 1.03

ค่า $t_c = .66^{ns}$ (d.f = 20, Prob = .52)

ตาราง 19 (ต่อ)

ประเภทของสื่อมวลชน	กลุ่มในเมือง (n=90) กลุ่มนอกเมือง (n=270) รวม (N=360)					
	จำนวน	เปอร์เซ็นต์	จำนวน	เปอร์เซ็นต์	จำนวน	เปอร์เซ็นต์

5. สำนักงานเกษตรอำเภอ

หรือจังหวัด

ไม่เคยติดต่อ	53	58.9	98	36.3	151	41.9
เคยติดต่อ	37	41.1	172	63.7	209	58.1
1-2 ครั้ง	26	29.0	133	49.5	159	44.3
3-4 ครั้ง	4	4.4	21	7.7	25	6.9
5-6 ครั้ง	3	3.3	15	5.6	18	5.0
มากกว่า 6 ครั้ง	4	4.4	3	1.1	7	1.9

$\bar{X}_1$ = ค่าเฉลี่ยของการติดต่อกับสำนักงานเกษตรอำเภอหรือจังหวัดของกลุ่มในเมือง = 2.68 ครั้ง, ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 2.32

$\bar{X}_2$ = ค่าเฉลี่ยของการติดต่อกับสำนักงานเกษตรอำเภอหรือจังหวัดของกลุ่มนอกเมือง = 2.12 ครั้ง, ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 1.50

ค่า $t_c = 1.82^{**}$ (d.f = 207, Prob = .07)

6. สถานีทดลองข้าวสกลนคร

ไม่ติดต่อ	78	86.4	246	91.1	324	90.0
เคยติดต่อ	12	13.3	24	8.9	36	10.0
1-2 ครั้ง	9	10.0	24	8.9	33	9.2
3-4 ครั้ง	1	1.1	-	-	1	0.3
มากกว่า 4 ครั้ง	2	2.2	-	-	2	0.5

$\bar{X}_1$ = ค่าเฉลี่ยของการติดต่อกับสถานีทดลองข้าวสกลนครของกลุ่มในเมือง = 2.00 ครั้ง, ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 1.65

$\bar{X}_2$ = ค่าเฉลี่ยของการติดต่อกับสถานีทดลองข้าวสกลนครของกลุ่มนอกเมือง = 1.17 ครั้ง, ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน = .38

ค่า $t_c = 2.38^*$ (d.f = 34, Prob = .02)

ตาราง 19 (ต่อ)

	กลุ่มในเมือง (n=90) กลุ่มนอกเมือง (n=270) รวม (N=360)					
ประเภทของสื่อมวลชน	จำนวน		เปอร์เซ็นต์		จำนวน	
	เปอร์เซ็นต์		จำนวน		เปอร์เซ็นต์	

7. สถานที่ทดลองพืชไร่สกลนคร

ไม่เคยติดต่อ	83	92.2	264	97.8	347	96.4
เคยติดต่อ	7	7.8	6	2.2	13	3.6
1-2 ครั้ง	7	7.8	5	1.9	12	3.3
3-4 ครั้ง	-	-	-	-	-	-
มากกว่า 4 ครั้ง	-	-	1	0.3	1	0.3

$\bar{X}_1$ = ค่าเฉลี่ยของการติดต่อกับสถานที่ทดลองพืชไร่สกลนครของกลุ่มในเมือง = 1.57 ครั้ง
ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน = .54

$\bar{X}_2$ = ค่าเฉลี่ยของการติดต่อกับสถานที่ทดลองพืชไร่สกลนครของกลุ่มนอกเมือง = 1.67 ครั้ง
ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 1.63

ค่า $t_c = -.15^{ns}$ (d.f = 11, Prob = .88)

8. ศูนย์ฝึกอบรมเยาวชนน้ำอูน

ไม่เคยติดต่อ	83	92.2	216	80.0	299	83.1
เคยติดต่อ	7	7.8	54	20.0	61	16.9
1-2 ครั้ง	6	6.7	46	17.0	52	14.5
3-4 ครั้ง	-	-	5	1.9	5	1.4
มากกว่า 4 ครั้ง	1	1.1	3	1.1	4	1.0

$\bar{X}_1$ = ค่าเฉลี่ยของการติดต่อกับศูนย์ฝึกอบรมเยาวชนน้ำอูนของกลุ่มในเมือง = 2.42 ครั้ง
ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 2.51

$\bar{X}_2$ = ค่าเฉลี่ยของการติดต่อกับศูนย์ฝึกอบรมเยาวชนน้ำอูนของกลุ่มนอกเมือง = 1.64 ครั้ง
ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 1.23

ค่า $t_c = 1.37^{ns}$ (d.f = 59, Prob = .17)

ตาราง 19 (ต่อ)

	กลุ่มในเมือง (n=90) กลุ่มนอกเมือง (n=270) รวม (N=360)					
ประเภทของสื่อมวลชน						
	จำนวน	เปอร์เซ็นต์	จำนวน	เปอร์เซ็นต์	จำนวน	เปอร์เซ็นต์

9. สถานีทดลองหม่อนไหม

สกลนคร

ไม่เคยติดต่อกับ	86	95.6	263	97.4	349	96.9
เคยติดต่อกับ	4	4.4	7	2.6	11	3.1
1-2 ครั้ง	3	3.3	7	2.6	10	2.8
3-4 ครั้ง	-	-	-	-	-	-
มากกว่า 4 ครั้ง	1	1.1	-	-	1	0.3

$\bar{X}_1$ = ค่าเฉลี่ยของการติดต่อกับสถานีทดลองหม่อนไหมสกลนครของกลุ่มในเมือง = 2.25 ครั้ง, ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 1.89

$\bar{X}_2$ = ค่าเฉลี่ยของการติดต่อกับสถานีทดลองหม่อนไหมสกลนครของกลุ่มนอกเมือง = 1.27 ครั้ง, ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน = .49

ค่า $t_c = 1.32^{ns}$ (d.f = 9, Prob = .22)

10. ศูนย์พัฒนาภูพานอันเนื่อง

มาจากพระราชดำริ

ไม่เคยติดต่อกับ	86	95.6	447	91.5	333	92.5
เคยติดต่อกับ	4	4.4	23	8.5	27	7.5
1-2 ครั้ง	1	1.1	22	8.1	23	6.4
3-4 ครั้ง	3	3.3	1	0.4	4	1.1

$\bar{X}_1$ = ค่าเฉลี่ยของการติดต่อกับศูนย์พัฒนาภูพานอันเนื่องมาจากพระราชดำริของกลุ่มในเมือง = 3.00 ครั้ง, ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน = .82

$\bar{X}_2$ = ค่าเฉลี่ยของการติดต่อกับศูนย์พัฒนาภูพานอันเนื่องมาจากพระราชดำริของกลุ่มนอกเมือง = 1.30 ครั้ง, ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน = .70

ค่า $t_c = 4.36^{**}$ (d.f = 25, Prob = .00)

$\bar{X}_1$ = ค่าเฉลี่ยของการติดต่อและเยี่ยมชมสถาบันการเกษตรต่าง ๆ ของสมาชิกสหกรณ์

การเกษตรกลุ่มในเมือง = 9.13 ครั้ง, ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 10.82

$\bar{X}_2$ = ค่าเฉลี่ยของการติดต่อและเยี่ยมชมสถาบันการเกษตรต่าง ๆ ของสมาชิกสหกรณ์

การเกษตรกลุ่มนอกเมือง = 8.43 ครั้ง, ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 6.42

ค่า $t_c = .73^{ns}$ (d.f = 354, $P < .46$)

ns = ไม่มีความแตกต่างกันทางสถิติ

* = มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

** = มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญยิ่งทางสถิติ

ตอนที่ 5 การจัดลำดับและเปรียบเทียบความแตกต่างของความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพ

เกษตรกรรมของสมาชิกสหกรณ์การเกษตร

ในการจัดลำดับของความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรในด้านพืชกรรม ด้านสัตวบาล และวิชาชีพเกษตรกรรมสาขาอื่น ๆ ของผู้ให้ข้อมูลทั้ง 2 กลุ่มนั้น ได้จัดลำดับของความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมด้านต่าง ๆ จากมากไปหาน้อยโดยจัดลำดับตามน้ำหนักค่าคะแนนเฉลี่ย (Weight Mean Score) ของความต้องการฝึกอบรมในแต่ละเรื่องของวิชาชีพเกษตรกรรมในด้านต่าง ๆ โดยมีเกณฑ์การตัดสินดังนี้คือ

<u>ระดับความต้องการฝึกอบรม</u>	<u>คะแนนค่าเฉลี่ย</u>
ต้องการฝึกอบรมมาก	3.28 - 4.00
ต้องการฝึกอบรมปานกลาง	2.52 - 3.27
ต้องการฝึกอบรมน้อย	1.76 - 2.51
ไม่ต้องการฝึกอบรม	1.01 - 1.75

สำหรับลำดับของความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมในด้านต่าง ๆ ของผู้ให้ข้อมูลทั้ง 2 กลุ่มมีรายละเอียดตามตาราง 20 ดังนี้

ความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมด้านพืชกรรม

ผลการวิจัยพบว่า ผู้ให้ข้อมูลกลุ่มในเมืองมีความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมในด้านพืชกรรมเรื่องต่าง ๆ ในระดับมากโดยมีค่าคะแนนเฉลี่ยระหว่าง 3.28 - 4.00 ซึ่งเรียงลำดับจากค่าคะแนนเฉลี่ยมากไปหาน้อยดังนี้คือ

1. การป้องกันโรคและศัตรูพืช (ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.78)
2. การจัดการดินและน้ำ (ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.68)
3. การตลาด (ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.63)

4. การขยายพันธุ์พืช (ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.62)
5. ความรู้เกี่ยวกับพันธุ์และการคัดเลือกพันธุ์พืช (ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.56)
6. การเตรียมและการเพาะเมล็ดพืช (ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.56)
7. การวิเคราะห์และเก็บตัวอย่างดิน (ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.52)
8. การเตรียมดินเพื่อการเพาะปลูก (ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.49)
9. การเก็บรักษาผลผลิตทางพืช (ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.34)

ส่วนความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมด้านพืชกรรมในเรื่องต่าง ๆ ของผู้ให้ข้อมูลกลุ่มในเมืองใน "ระดับปานกลาง" นั้น มีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 2.52 - 3.27 ซึ่งเรียงลำดับจากคะแนนค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยดังนี้

1. การเก็บเกี่ยว (ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.20)
2. การแปรรูปเมล็ดพืช (ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.13)

สำหรับความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมด้านพืชกรรมของผู้ให้ข้อมูลกลุ่มในเมืองที่ระบุว่า ไม่ต้องการฝึกอบรมเลยได้แก่

1. การปลูกพืชเสริมหลังการเก็บเกี่ยว (ค่าคะแนนเฉลี่ย 0.18)

เมื่อพิจารณาถึงความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมด้านพืชกรรมในเรื่องต่าง ๆ ของผู้ให้ข้อมูลกลุ่มนอกเมืองที่มีความต้องการฝึกอบรมใน "ระดับมาก" โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ยระหว่าง 3.28 - 4.00 ซึ่งเรียงลำดับจากค่าคะแนนเฉลี่ยมากไปหาน้อยดังนี้คือ

1. การป้องกันโรคและศัตรูพืช (ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.89)
2. การขยายพันธุ์พืช (ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.81)
3. การจัดการดินและน้ำ (ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.79)
4. การตลาด (ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.79)

5. ความรู้เกี่ยวกับพันธุ์และการคัดเลือกพันธุ์ (ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.70)
6. การเตรียมดินเพื่อการปลูก (ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.65)
7. การเตรียมและการเพาะเมล็ด (ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.60)
8. การวิเคราะห์และเก็บตัวอย่างดิน (ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.46)
9. การเก็บรักษาผลผลิตทางพืช (ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.41)

สำหรับความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมด้านพืชกรรมในเรื่องต่าง ๆ ที่ผู้ให้ข้อมูลกลุ่มนอกเมืองมีความต้องการฝึกอบรมใน "ระดับปานกลาง" ซึ่งมีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 2.52 - 3.27 เรียงลำดับคะแนนจากมากไปหาน้อยดังนี้คือ

1. การเก็บเกี่ยว (ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.15)
2. การแปรรูปเมล็ดพืช (ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.06)

สำหรับวิชาชีพเกษตรกรรมด้านพืชกรรมที่ผู้ให้ข้อมูลกลุ่มนอกเมืองระบุว่าไม่มีความต้องการฝึกอบรมเลย ได้แก่

1. การปลูกพืชเสริมหลังการเก็บเกี่ยว (ค่าคะแนนเฉลี่ย 0.18)

สำหรับการจัดเรียงลำดับของความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมด้านพืชกรรมในเรื่องต่าง ๆ ในภาพรวมของผู้ให้ข้อมูลทั้ง 2 กลุ่มที่มีความต้องการฝึกอบรมใน "ระดับมาก" ซึ่งมีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.28 - 4.00 โดยเรียงลำดับจากค่าคะแนนเฉลี่ยมากไปหาน้อยดังนี้คือ

1. การป้องกันโรคและศัตรูพืช (ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.86)
2. การจัดการดินและน้ำ (ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.77)
3. การขยายพันธุ์พืช (ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.76)
4. การตลาด (ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.76)

5. ความรู้เกี่ยวกับพันธุ์และการคัดเลือกพันธุ์ (ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.66)
6. การเตรียมดินเพื่อการเพาะปลูก (ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.61)
7. การเตรียมและการเพาะเมล็ด (ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.59)
8. การวิเคราะห์และเก็บตัวอย่างดิน (ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.46)
9. การเก็บรักษาผลผลิต (ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.39)

ส่วนวิชาชีพเกษตรกรรมด้านพืชกรรมที่ผู้ให้ข้อมูลทั้ง 2 กลุ่มมีความต้องการฝึกอบรมใน "ระดับปานกลาง" ซึ่งมีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 2.52 - 3.27 โดยเรียงลำดับค่าคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยดังนี้คือ

1. การเก็บเกี่ยว (ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.16)
2. การแปรรูปเมล็ดพืช (ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.08)

สำหรับวิชาชีพเกษตรกรรมด้านพืชกรรมที่ผู้ให้ข้อมูลทั้ง 2 กลุ่มที่ระบุว่า ไม่มีความต้องการฝึกอบรมเลยได้แก่

1. การปลูกพืชเสริมหลังการเก็บเกี่ยว (ค่าคะแนนเฉลี่ย 0.18)

ผลการวิจัยครั้งนี้ กล่าวได้ว่าผู้ให้ข้อมูลทั้ง 2 กลุ่มมีความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมด้านพืชกรรม ในเรื่องการป้องกันโรคและศัตรูพืช เป็นลำดับความสำคัญลำดับแรก (ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.86) ทั้งนี้เพราะปัจจุบันนี้โรคและศัตรูพืชได้ระบาดและทำความเสียหายให้แก่ผลผลิตการเกษตรของเกษตรกรเป็นจำนวนมากซึ่งส่งผลถึงรายได้ของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรลดลง ทำให้สมาชิกสหกรณ์การเกษตรมีความสนใจที่จะเข้ารับการฝึกอบรมในเรื่องการป้องกันโรคและศัตรูพืชมากที่สุด สำหรับหัวข้อวิชาที่ผู้ให้ข้อมูลทั้ง 2 กลุ่มระบุความต้องการเข้ารับการฝึกอบรมรองลงมา (ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.77) คือ เรื่องการจัดการดินและน้ำ ทั้งนี้เพราะการผลิตทางการเกษตรนั้นจะต้องอาศัยดินและน้ำที่อุดมสมบูรณ์ ผลผลิตต่อไร่จึงจะสูงตามไปด้วย ส่วนความต้องการฝึกอบรมด้านพืชกรรมในเรื่องการขยายพันธุ์พืชนั้นผู้ให้ข้อมูลทั้ง 2

กลุ่มระบุความต้องการฝึกอบรมเป็นลำดับถัดมา (ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.76) ซึ่งผู้ให้ข้อมูลทั้ง 2 กลุ่มให้ความเห็นว่าการขยายพันธุ์พืชทำให้พืชพันธุ์ดีจำนวนมากขึ้นและไม่กลายพันธุ์ด้วย

เมื่อพิจารณาถึงค่าคะแนนเฉลี่ยของความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมด้านพืช-กรรมของผู้ให้ข้อมูลทั้ง 2 กลุ่มพบว่าผู้ให้ข้อมูลกลุ่มนอกเมืองมีค่าคะแนนเฉลี่ย 42.70 คะแนน ซึ่งมากกว่าผู้ให้ข้อมูลกลุ่มในเมืองที่มีค่าคะแนนเฉลี่ยเพียง 41.91 คะแนนเท่านั้น และจากการทดสอบความแตกต่างของความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมด้านพืชกรรมในเรื่องต่าง ๆ ทั้งหมดของผู้ให้ข้อมูลทั้ง 2 กลุ่มโดยใช้สถิติ t -test พบว่าไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($t_c = -1.24 : P < 0.21$) นั่นคือ สมาชิกสหกรณ์การเกษตรทั้ง 2 กลุ่มมีความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมด้านพืชกรรมในเรื่องต่าง ๆ ที่สอดคล้องกัน ยกเว้น วิชาชีพเกษตรกรรมด้านพืชกรรมในเรื่องต่าง ๆ ดังนี้คือ

1. การเตรียมดินเพื่อการเพาะปลูก ($t_c = -2.08 : P < 0.04$) ในเรื่องดังกล่าวนี้ ผู้ให้ข้อมูลกลุ่มในเมืองมีความต้องการฝึกอบรมน้อยกว่า (ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.49) ผู้ให้ข้อมูลกลุ่มนอกเมือง (ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.65)
2. การขยายพันธุ์พืช ($t_c = -2.95 : P < 0.01$) ผลการศึกษาพบว่าผู้ให้ข้อมูลกลุ่มนอกเมืองมีความต้องการฝึกอบรมมากกว่า (ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.81) ผู้ให้ข้อมูลกลุ่มในเมือง (ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.62)
3. การป้องกันโรคและศัตรูพืช ($t_c = -2.19 : P < 0.03$) ผลการวิจัยพบว่าผู้ให้ข้อมูลกลุ่มนอกเมืองมีความต้องการฝึกอบรมมากกว่า (ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.89) ผู้ให้ข้อมูลกลุ่มในเมือง (ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.78)
4. การตลาด ($t_c = -2.06 : P < 0.04$) ผลการศึกษาพบว่า ผู้ให้ข้อมูลกลุ่มนอกเมืองมีความต้องการฝึกอบรมมากกว่า (ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.80) ผู้ให้ข้อมูลกลุ่มในเมือง (ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.76)

ฉะนั้น จึงปฏิเสธสมมุติฐานการวิจัยครั้งที่กล่าวว่าความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมด้านพืชกรรมในเรื่องต่าง ๆ ของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรกลุ่มในเมืองและกลุ่มนอกเมือง มีความแตกต่างกัน

ความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมด้านสัตวบาล

ผลการวิจัยในตาราง 20 พบว่าผู้ให้ข้อมูลกลุ่มในเมืองมีความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมในด้านสัตวบาลเรื่องต่างๆ ใน "ระดับมาก" โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ยระหว่าง 3.28-4.00 ซึ่งเรียงลำดับจากค่าคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยดังนี้

1. การตลาด (ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.73)
2. การสุขาภิบาลสัตว์ (ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.67)
3. การป้องกันโรคและศัตรูสัตว์ (ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.66)
4. การคัดเลือกและปรับปรุงพันธุ์สัตว์ (ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.66)
5. การให้อาหารสัตว์ (ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.60)
6. การสร้างเรือนโรงสำหรับสัตว์ (ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.41)

สำหรับความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมในด้านสัตวบาลในเรื่องต่าง ๆ ที่ผู้ให้ข้อมูลกลุ่มในเมืองระบุความต้องการใน "ระดับน้อย" ซึ่งมีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 1.76-2.51 คือ

1. การฆ่าและสัตว์ (ค่าคะแนนเฉลี่ย 2.50)

สำหรับความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมด้านสัตวบาลในเรื่องต่าง ๆ ที่ผู้ให้ข้อมูลกลุ่มในเมืองระบุว่า "ไม่ต้องการฝึกอบรมเลย" ซึ่งมีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 1.01 - 1.75 เรียงลำดับคะแนนจากมากไปหาน้อยดังนี้คือ

1. เรื่องอื่น ๆ ที่ผู้ให้ข้อมูลระบุว่าเรื่องอื่นใดก็ได้ที่ฝ่ายจัดฝึกอบรมจัดฝึกอบรมให้ (ค่าคะแนนเฉลี่ย 0.04)

สำหรับผู้ให้ข้อมูลกลุ่มนอกเมืองระบุความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมในด้านสัตวบาลในเรื่องต่าง ๆ "ในระดับมาก" ซึ่งมีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.28 - 4.00 ซึ่งเรียงตามลำดับจากค่าคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยดังนี้คือ

1. การตลาด (ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.79)
2. การป้องกันโรคและศัตรูสัตว์ (ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.78)
3. การคัดเลือกและปรับปรุงพันธุ์สัตว์ (ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.76)
4. การให้อาหารสัตว์ (ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.61)
5. การสุขาภิบาลสัตว์ (ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.60)
6. การสร้างเรือนโรงสำหรับสัตว์ (ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.42)

ส่วนความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมในด้านสัตวบาลในเรื่องต่าง ๆ ที่ผู้ให้ข้อมูลกลุ่มนอกเมืองระบุความต้องการฝึกอบรมใน "ระดับน้อย" ซึ่งมีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 1.76 - 2.51 ได้แก่

1. การชำแหละสัตว์ (ค่าคะแนนเฉลี่ย 2.27)

สำหรับความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมในด้านสัตวบาลในเรื่องต่าง ๆ ที่ผู้ให้ข้อมูลกลุ่มนอกเมืองระบุ "ไม่ต้องการฝึกอบรมเลย" ซึ่งมีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 1.01-1.75 ได้แก่

1. การฉีดยาสัตว์ (ค่าคะแนนเฉลี่ย 0.01)

แต่เมื่อพิจารณาความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมด้านสัตวบาลในแต่ละเรื่องของผู้ให้ข้อมูลทั้ง 2 กลุ่มที่มีความต้องการฝึกอบรมใน "ระดับมาก" ซึ่งมีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.28 - 4.00 โดยเรียงลำดับค่าคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยดังนี้คือ

1. การตลาด (ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.78)
2. การป้องกันโรคและศัตรูสัตว์ (ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.76)
3. การคัดเลือกและปรับปรุงพันธุ์สัตว์ (ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.73)
4. การสุขาภิบาลสัตว์ (ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.62)
5. การให้อาหารสัตว์ (ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.61)
6. การสร้างเรือนโรงสำหรับสัตว์ (ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.41)

ส่วนความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมในด้านสัตวบาลในเรื่องต่าง ๆ ที่ผู้ให้ข้อมูลทั้ง 2 กลุ่มระบุความต้องการฝึกอบรมใน "ระดับน้อย" ซึ่งมีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 1.76 - 2.51 ได้แก่

1. การชำแหละสัตว์ (ค่าคะแนนเฉลี่ย 2.33)

สำหรับความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมในด้านสัตวบาลในเรื่องต่าง ๆ ที่ผู้ให้ข้อมูลทั้ง 2 กลุ่มระบุว่า "ไม่มีความต้องการฝึกอบรมเลย" ได้แก่

1. การฉีดยาสัตว์และด้านสัตวบาลเรื่องอื่น ๆ ที่ฝ่ายฝึกอบรมจัดฝึกอบรมให้ (ค่าคะแนนเฉลี่ย 0.02)

ผลการวิจัยความต้องการฝึกอบรมของผู้ให้ข้อมูลในด้านสัตวบาลนี้จะเห็นได้ว่าผู้ให้ข้อมูลทั้ง 2 กลุ่มมีความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมในด้านสัตวบาลในเรื่องของการตลาดเป็นความสำคัญลำดับแรก (ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.78) ทั้งนี้เพราะปัญหาที่เกษตรกรไม่สามารถที่จะแก้ไขด้วยตัวเองได้ก็คือ เรื่องราคาผลผลิตไม่มีเสถียรภาพ สมาชิกสหกรณ์การเกษตรยังไม่

มีความรู้ในเรื่องการตลาดอย่างเพียงพอ เพราะตลาดเป็นหัวใจของผลผลิตทางการเกษตรดังที่ สนิท ผดุงกิจ (2526 : 693) ให้ทรรศนะว่า "ทางราชการจะต้องส่งเสริมส่อดส่องรักษาความเป็นธรรมมิให้มีการเอาเปรียบซึ่งกันและกันในเรื่องราคา คุณภาพ การชั่งตวงวัด และควรเผยแพร่ข่าวสารการตลาดให้เกษตรกรในชนบทให้ทราบอยู่เสมอ" ส่วนการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมด้านสัตวบาลที่ผู้ให้ข้อมูลระบุความต้องการลำดับรองลงมา ก็คือ การป้องกันโรคและศัตรูสัตว์ (ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.75) นั้น นับเป็นปัญหาที่ทำให้เกษตรกรขาดทุนในการผลิตด้านสัตวบาลอยู่เป็นประจำ ทั้งนี้เพราะการแพร่และการระบาดของโรคสัตว์นั้นเกิดขึ้นอย่างรุนแรงและรวดเร็วจนเกษตรกรไม่สามารถจะรักษาและป้องกันได้ทันเหตุการณ์ ดังนั้น ผู้ให้ข้อมูลจึงเห็นความสำคัญของเรื่องดังกล่าว

เมื่อพิจารณาจากน้ำหนักค่าคะแนนเฉลี่ยความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมด้านสัตวบาลของผู้ให้ข้อมูลทั้ง 2 กลุ่มพบว่าผู้ให้ข้อมูลกลุ่มในเมืองมีค่าคะแนนเฉลี่ย 27.95 ส่วนผู้ให้ข้อมูลกลุ่มนอกเมืองมีค่าคะแนนเฉลี่ย 27.89 ข้อมูลดังกล่าวทำให้ทราบว่าผู้ให้ข้อมูลทั้ง 2 กลุ่มมีความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมด้านสัตวบาลในเรื่องต่าง ๆ ที่สอดคล้องกัน

สำหรับการทดสอบความแตกต่างของความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมด้านสัตวบาลในเรื่องต่าง ๆ ของผู้ให้ข้อมูลทั้ง 2 กลุ่มโดยใช้สถิติ t -test พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติเพียงเรื่องเดียวคือ การป้องกันโรคและศัตรูสัตว์ ($t_c = -1.99$: $P < 0.05$) ซึ่งผู้ให้ข้อมูลกลุ่มในเมืองต้องการฝึกอบรมน้อยกว่า (ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.66) ผู้ให้ข้อมูลกลุ่มนอกเมือง (ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.78) อย่างไรก็ตามเมื่อทดสอบความแตกต่างความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมด้านสัตวบาลในแต่ละเรื่องในภาพรวม (ตาราง 20) พบว่าความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมด้านสัตวบาลของผู้ให้ข้อมูลทั้ง 2 กลุ่มไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($t_c = 0.13$: $P < 0.89$) นั่นคือสมาชิกสหกรณ์การเกษตรทั้ง 2 กลุ่มมีความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมด้านสัตวบาลที่สอดคล้องกันจึงปฏิเสธสมมุติฐานการวิจัยครั้งนี้ที่กล่าวว่า ความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมด้านสัตวบาลของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรกลุ่มในเมืองและกลุ่มนอกเมืองแตกต่างกัน

ความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมด้านอื่น ๆ

สำหรับความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมด้านอื่น ๆ นอกเหนือจากทางด้านพืชกรรมด้านสัตวบาลของผู้ให้ข้อมูลกลุ่มในเมืองระบุความต้องการฝึกอบรมใน "ระดับมาก" โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.28 - 4.00 ซึ่งเรียงลำดับจากค่าคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยดังนี้คือ

1. เรื่องเกี่ยวกับสุขภาพอนามัยและโภชนาการ (ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.64)
2. การทำฟาร์มแบบผสมผสาน (ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.61)
3. การใช้ประโยชน์จากผลผลิตที่เหลือในฟาร์มและการทำปุ๋ยหมัก (ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.52)
4. การจัดการฟาร์ม (ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.49)
5. การเก็บรักษาอาหาร (ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.48)
6. การเลี้ยงโคเนื้อและกระบือเนื้อ (ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.47)
7. การเลี้ยงไก่ (ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.46)
8. การจัดการสิ่งแวดล้อมบ้านเรือน (ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.43)
9. ด้านการช่างฝีมือ (ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.43)
10. การเลี้ยงปลาในนาข้าว (ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.41)
11. การเลี้ยงสุกร (ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.38)
12. การแปรรูปผลิตภัณฑ์เกษตร (ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.37)
13. การปลูกผัก (ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.33)
14. การเพาะเห็ด (ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.32)

ส่วนความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมด้านอื่น ๆ ของผู้ให้ข้อมูลกลุ่มในเมืองที่ระบุความต้องการฝึกอบรมใน "ระดับปานกลาง" โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 2.52 - 3.27 ซึ่งเรียงลำดับจากค่าคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยดังนี้คือ

1. การเลี้ยงโคนม (ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.09)
2. ไม้ดอกไม้ประดับ (ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.04)
3. เครื่องยนต์ฟาร์ม (ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.00)

สำหรับความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมด้านอื่น ที่ผู้ให้ข้อมูลกลุ่มในเมืองระบุ ว่า "ไม่ต้องการฝึกอบรมเลย" ซึ่งมีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 1.01 - 1.75 คือ

1. เรื่องอื่นใดก็ได้ที่ฝ่ายจัดฝึกอบรมจัดฝึกอบรมให้ (ค่าคะแนนเฉลี่ย 0.12)

สำหรับความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมด้านอื่น ๆ ที่ผู้ให้ข้อมูลกลุ่มนอกเมือง ระบุความต้องการฝึกอบรมใน "ระดับมาก" ซึ่งมีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.28 - 4.00 ซึ่งเรียงลำดับจากค่าคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยดังนี้คือ

1. การทำฟาร์มแบบผสมผสาน (ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.81)
2. การใช้ประโยชน์จากผลผลิตที่เหลือในฟาร์มและการทำปุ๋ยหมัก (ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.65)
3. เกี่ยวกับสุขภาพอนามัยและโภชนาการ (ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.64)
4. การจัดการฟาร์ม (ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.60)
5. การเลี้ยงไก่ (ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.59)
6. การเลี้ยงโคเนื้อและกระบือเนื้อ (ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.57)
7. การเลี้ยงปลาในนาข้าว (ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.55)
8. การจัดการสิ่งแวดล้อมบ้านเรือน (ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.47)
9. การเก็บรักษาอาหาร (ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.44)
10. การเพาะเห็ด (ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.40)
11. การปลูกผัก (ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.39)
12. การช่างฝีมือ (ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.39)
13. การเลี้ยงหมู (ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.31)

สำหรับความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมด้านอื่น ๆ ในแต่ละเรื่องของผู้ให้ข้อมูลกลุ่มนอกเมืองระบุความต้องการฝึกอบรมใน "ระดับปานกลาง" ซึ่งมีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 2.52 - 3.27 โดยเรียงลำดับจากค่าคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยดังนี้คือ

1. เครื่องยนต์ฟาร์ม (ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.27)
2. การแปรรูปผลิตภัณฑ์เกษตร (ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.22)
3. การเลี้ยงโคนม (ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.01)

ส่วนผลความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมด้านอื่น ๆ ในแต่ละเรื่องของผู้ให้ข้อมูลกลุ่มนอกเมืองไม่มีความต้องการฝึกอบรมเลย ซึ่งมีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 1.01 - 1.75 คือ

1. วิชาชีพเกษตรกรรมสาขาใด ๆ ก็ได้ที่ฝ่ายฝึกอบรมจัดฝึกอบรมให้ (ค่าคะแนนเฉลี่ย 0.03)

จากข้อมูลดังกล่าวอาจกล่าวได้ว่าผู้ให้ข้อมูลทั้ง 2 กลุ่มมีความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมด้านอื่น ๆ ในเรื่องการทำฟาร์มแบบผสมผสานเป็นลำดับความสำคัญลำดับแรก (ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.76) ซึ่งการทำฟาร์มแบบนี้จะทำการผลิตทางการเกษตรหลายอย่างในฟาร์มเพื่อลดอัตราเสี่ยงจากความเสียหายอันอาจเกิดขึ้นจากการประกอบอาชีพการเกษตรแค่เพียงอย่างเดียว ส่วนความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมด้านอื่น ๆ ลำดับรองลงมาคือเรื่องเกี่ยวกับสุขภาพอนามัยและโภชนาการ (ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.64) ซึ่งผู้ให้ข้อมูลทั้ง 2 กลุ่ม มีความเห็นตรงกันว่า ร่างกายที่สมบูรณ์และการบริโภคที่ถูกต้องก่อนมีมีส่วนสำคัญมากในการประกอบอาชีพเกษตรกรรมซึ่งต้องใช้พละกำลังมากกว่าการประกอบอาชีพอื่น ๆ ดังเช่น มะลิ ไทยเหนือ (2526 : 540) ได้กล่าวว่า "อนามัยเป็นวิถีทางที่จะช่วยให้ร่างกายมีความสมบูรณ์แข็งแรงจนสามารถประกอบอาชีพจนสามารถเลี้ยงตนเองและครอบครัวได้จนถึงมีความมั่งคั่งในที่สุด"

เมื่อพิจารณาจากน้ำหนักค่าคะแนนเฉลี่ยของความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรม ด้านอื่น ๆ ในทุก ๆ เรื่องของผู้ให้ข้อมูลทั้ง 2 กลุ่มพบว่า ผู้ให้ข้อมูลกลุ่มในเมืองมีค่าคะแนนเฉลี่ย 60.89 และผู้ให้ข้อมูลกลุ่มนอกเมืองมีค่าคะแนนเฉลี่ย 61.77 จึงสรุปได้ว่า สมาชิกสหกรณ์การเกษตรกลุ่มนอกเมืองมีความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมด้านอื่น ๆ ในแต่ละเรื่องมากกว่าสมาชิกสหกรณ์การเกษตรกลุ่มในเมือง

อย่างไรก็ตามเมื่อทดสอบความแตกต่างของความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรม ด้านอื่น ๆ ในภาพรวมทั้งหมด (ตาราง 21) พบว่าความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรม ด้านอื่น ๆ ของผู้ให้ข้อมูลทั้ง 2 กลุ่มไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ นั่นคือ สมาชิกสหกรณ์การเกษตรทั้ง 2 กลุ่มมีความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมด้านอื่น ๆ ที่สอดคล้องกัน ยกเว้นวิชาชีพเกษตรกรรมด้านอื่น ๆ ในเรื่องต่าง ๆ ดังนี้คือ

1. เครื่องยนต์ฟาร์ม ($t_c = -3.19$; $P < 0.002$) ผลการศึกษาพบว่าผู้ให้ข้อมูลกลุ่มนอกเมืองมีความต้องการฝึกอบรมมากกว่า (ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.36) ผู้ให้ข้อมูลกลุ่มในเมือง (ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.00)
2. การทำฟาร์มแบบผสมผสาน ($t_c = 3.01$; $P < 0.00$) ผลการศึกษาพบว่า ผู้ให้ข้อมูลกลุ่มนอกเมืองมีความต้องการฝึกอบรมมากกว่า (ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.81) ผู้ให้ข้อมูลกลุ่มในเมือง (ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.61)
3. การแปรรูปผลิตภัณฑ์เกษตร ($t_c = -3.01$; $P < 0.30$) ผลการวิจัยพบว่า ผู้ให้ข้อมูลกลุ่มในเมืองมีความต้องการฝึกอบรมมากกว่า (ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.37) ผู้ให้ข้อมูลกลุ่มนอกเมือง (ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.17)

ฉะนั้นจึงปฏิเสธสมมุติฐานการวิจัยที่กล่าวว่าความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรม ด้านอื่น ๆ ของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรกลุ่มในเมืองและกลุ่มนอกเมืองแตกต่างกัน

ตาราง 20 ลำดับความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรสาขาต่าง ๆ ตามน้ำหนักคะแนนเฉลี่ย
ของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรกลุ่มตัวอย่าง

วิชาชีพเกษตรกรรมสาขาต่าง ๆ	กลุ่มในเมือง		กลุ่มนอกเมือง		รวม		ค่า t _c
	ค่าน้ำหนัก เฉลี่ย	ลำดับที่	ค่าน้ำหนัก เฉลี่ย	ลำดับที่	ค่าน้ำหนัก เฉลี่ย	ลำดับที่	
ด้านพืชกรรม							
1. ความรู้เกี่ยวกับพันธุ์และการคัดเลือกพันธุ์พืช	3.56	5	3.70	4	3.66	5	-1.85 ^{ns}
2. การเตรียมและการเพาะเมล็ด	3.56	5	3.60	6	3.59	7	-.55 ^{ns}
3. การวิเคราะห์และการเก็บตัวอย่างดิน	3.52	7	3.46	7	3.48	8	.61 ^{ns}
4. การเตรียมดินเพื่อการเพาะปลูก	3.49	8	3.65	5	3.61	6	-2.08 [*]
5. การจัดการดินและน้ำ (รวมถึงปุ๋ยด้วย)	3.69	2	3.80	3	3.77	2	-1.73 ^{ns}
6. การขยายพันธุ์พืช	3.62	4	3.81	2	3.76	3	-2.95 ^{**}
7. การป้องกันโรคและศัตรูพืช	3.78	1	3.89	1	3.86	1	-2.19 [*]
8. เทคโนโลยีหลังการเก็บเกี่ยว							
- การเก็บเกี่ยว	3.20	10	3.15	9	3.16	10	.66 ^{ns}
- การแปรรูปเมล็ด	3.13	11	3.06	10	3.08	11	.85 ^{ns}
- การเก็บรักษาผลผลิต	3.34	9	3.41	8	3.40	9	-.79 ^{ns}
- การตลาด	3.63	3	3.80	3	3.76	4	-2.06 [*]

ตาราง 20 (ต่อ)

วิชาชีพเกษตรกรรมสาขาต่าง ๆ	กลุ่มในเมือง		กลุ่มนอกเมือง		รวม		ค่า t _c
	ค่าน้ำหนัก ลำดับที่		ค่าน้ำหนัก ลำดับที่		ค่าน้ำหนัก ลำดับที่		
	เฉลี่ย	เฉลี่ย	เฉลี่ย	เฉลี่ย	เฉลี่ย	เฉลี่ย	
9. อื่น ๆ ระบุ (การปลูกพืชเสริมหลังการเก็บเกี่ยว	.18	12	.18	12	.18	12	-.04 ^{ns}
ด้านสวัสดิภาพ							
1. การคัดเลือกและปรับปรุงพันธุ์สัตว์	3.64	4	3.76	3	3.73	3	-1.72 ^{ns}
2. การเลี้ยงสัตว์							
- การสร้างโรงเรือน	3.41	6	3.42	6	3.42	6	-.14 ^{ns}
- การให้อาหารสัตว์	3.60	5	3.61	4	3.61	5	-.10 ^{ns}
- การสุขาภิบาลสัตว์	3.67	2	3.60	5	3.62	4	.78 ^{ns}
3. การป้องกันโรคและศัตรูสัตว์	3.66	3	3.78	2	3.75	2	-1.99 ^{ns}
4. การฆ่าและสัตว์	2.50	7	2.27	7	2.33	7	1.04 ^{ns}
6. ความต้องการฝึกอบรม							
ด้านอื่น ๆ	.04	8	.11	8	.02	8	1.04 ^{ns}
วิชาชีพเกษตรกรรมสาขาอื่น ๆ							
1. การเพาะเห็ด	3.32	13	3.43	10	3.40	10	-1.05 ^{ns}
2. ไม้ดอกไม้ประดับ	3.04	15	3.00	17	3.01	17	.40 ^{ns}
3. เครื่องยนต์ฟาร์ม	3.00	16	3.36	14	3.27	14	-3.19 ^{**}

ตาราง 20 (ต่อ)

วิชาชีพเกษตรกรรมสาขาต่าง ๆ	กลุ่มในเมือง		กลุ่มนอกเมือง		รวม	ค่า
	ค่าน้ำหนัก ลำดับที่		ค่าน้ำหนัก ลำดับที่		ค่าน้ำหนัก ลำดับที่	tc
	เฉลี่ย		เฉลี่ย		เฉลี่ย	
4. การทำฟาร์มแบบผสมผสาน	3.61	2	3.81	1	3.76	1 -3.01**
5. การจัดทำฟาร์ม	3.49	4	3.6	4	3.57	4 -1.33 ^{ns}
6. การจัดการสิ่งแวดล้อม (บ้านเรือน)	3.43	8	3.48	8	3.47	8 -.54 ^{ns}
7. การใช้ประโยชน์จาก ผลผลิตที่เหลือในฟาร์ม และการทำปุ๋ยหมัก	3.52	3	3.65	2	3.62	3 -1.57 ^{ns}
8. เกี่ยวกับสุขภาพอนามัย และโภชนาการ	3.64	1	3.64	3	3.64	2 -.05 ^{ns}
9. การเลี้ยงปลาในนาข้าว	3.41	11	3.55	7	3.35	7 -1.61 ^{ns}
10. การปลูกผัก	3.33	15	3.41	11	3.39	11 -.98 ^{ns}
11. การเลี้ยงไก่	3.46	7	3.59	5	3.56	5 -1.64 ^{ns}
12. การเลี้ยงหมู	3.38	12	3.29	14	3.31	13 .86 ^{ns}
13. การเลี้ยงโคเนื้อ- กระบือเนื้อ	3.47	6	3.57	6	3.54	6 -1.20 ^{ns}
14. การเลี้ยงโคนม	3.09	16	3.13	16	3.12	16 -.34 ^{ns}
15. อุตสาหกรรมในครอบครัว						
- การแปรรูปผลิตภัณฑ์ เกษตร	3.37	13	3.17	15	3.22	15 2.17*
- การเก็บรักษาอาหาร	3.48	5	3.43	9	3.44	9 .57 ^{ns}

ตาราง 20 (ต่อ)

วิชาชั้นเกษตรกรรมสาขาต่าง ๆ	กลุ่มในเมือง		กลุ่มนอกเมือง		รวม	ค่า	
	ค่าน้ำหนัก ลำดับที่		ค่าน้ำหนัก ลำดับที่				tc
	เฉลี่ย		เฉลี่ย				
	เฉลี่ย	เฉลี่ย	เฉลี่ย	เฉลี่ย			
16. การช่างฝีมือ	3.43	8	3.37	12	3.39	12	.54 ^{ns}
17. ด้านอื่น ๆ ระบุ	.12	18	.00	18	.31	18	-.85 ^{ns}

^{ns} = ไม่มีความแตกต่างกันทางสถิติ

* = มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

** = มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญยิ่งทางสถิติ

ตาราง 21 เปรียบเทียบความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมของสมาชิกสหกรณ์การเกษตร

วิชาชีพเกษตรกรรม สาขาต่าง ๆ	กลุ่มในเมือง		กลุ่มนอกเมือง		ค่า tc
	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	
- สาขาพืชกรรม	41.91	7.29	42.71	4.41	-1.24 ^{ns}
- สาขาสัตวบาล	27.96	5.17	27.90	3.17	.13 ^{ns}
- สาขาวิชาชีพเกษตร- ด้านอื่น ๆ	60.89	10.90	61.77	7.30	.87 ^{ns}

^{ns} = ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ระดับความต้องการ	คะแนนค่าเฉลี่ย
ต้องการมาก	3.28 - 4.00
ต้องการปานกลาง	2.52 - 3.27
ต้องการน้อย	1.76 - 2.51
ไม่ต้องการ	1.01 - 1.75

ตอนที่ 6 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรของสมาชิกสหกรณ์

การเกษตร

ในการศึกษาถึงปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรในเขตพื้นที่จังหวัดสกลนครนั้น ได้กำหนดปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรตามสมมุติฐานการวิจัยไว้ดังนี้ คือ อายุ รายได้ ระดับการศึกษา ขนาดของพื้นที่ทำการเกษตร ประสบการณ์การฝึกอบรม ความถี่ของการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร การใช้ประโยชน์จากสื่อมวลชน ระยะทางจากบ้านถึงตัวเมือง ความถี่ของการเยี่ยมชมสถาบันการเกษตรและค่านิยมในการศึกษา

ก. ผลการวิเคราะห์สหสัมพันธ์ด้วยสถิติสหสัมพันธ์แบบ Pearson Product Moment พบว่ามีตัวแปรอิสระจำนวน 4 ตัวแปรจากจำนวนทั้งหมด 10 ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรของผู้ให้ข้อมูลกลุ่มในเมือง ได้แก่ รายได้ การใช้ประโยชน์จากสื่อมวลชน ระยะทางจากบ้านถึงตัวเมืองและค่านิยมในการศึกษา ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

1. ความสัมพันธ์ระหว่างรายได้กับความต้องการการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรของผู้ให้ข้อมูลกลุ่มในเมือง พบว่ารายได้มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกร ทั้งในด้านพืชกรรม ด้านสัตว์บาล และวิชาชีพเกษตรกรด้านอื่น ๆ ของผู้ให้ข้อมูลกลุ่มในเมือง ($r = 0.27$; $P < .01$) หมายความว่าสมาชิกสหกรณ์การเกษตรที่มีรายได้ต่างกัน มีแนวโน้มในความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรแตกต่างกันด้วย นั่นคือ สมาชิกสหกรณ์การเกษตรที่มีรายได้สูงจะมีความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรมากขึ้น (ตาราง 21) ทั้งนี้เพราะการฝึกอบรมในวิชาชีพเกษตรกรด้านต่าง ๆ นั้นจะทำให้สมาชิกสหกรณ์การเกษตรมีความรู้ ความสามารถในการผลิตทางการเกษตรเพิ่มขึ้น อันจะส่งผลถึงรายได้ที่ได้จากการผลิตทางการเกษตรสูงขึ้นตามไปด้วย ผลการศึกษานี้แตกต่างจากผลการวิจัยของ ดิเรก ศรีพนงษ์ (2525 : 36) ในเรื่องความต้องการด้านบริหารทางด้านวิชาการของสมาชิกสหกรณ์ผู้เลี้ยงสุกร อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราชที่พบว่ารายได้ที่แตกต่างกันไม่มีผลให้

ความต้องการด้านบริการทางวิชาการของสมาชิกแตกต่างกัน แต่ผลการศึกษาครั้งนี้พบว่ารายได้ที่ต่างกันมีผลให้สมาชิกสหกรณ์การเกษตรมีความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมที่ต่างกัน ดังนั้นจึงยอมรับสมมติฐานการวิจัยที่กล่าวว่าความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมในด้านต่างๆของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรมีความแตกต่างกันตามลักษณะส่วนบุคคล เศรษฐกิจ สังคม และจิตวิทยาของสมาชิก

2. ระยะเวลาจากบ้านถึงตัวเมือง ผลการวิเคราะห์สหสัมพันธ์พบว่า ระยะทางจากบ้านถึงตัวเมืองมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญยิ่งทางสถิติกับความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมของผู้ให้ข้อมูลกลุ่มในเมือง ($r = 24 : P < .01$) นั่นคือ ผู้ให้ข้อมูลที่อยู่ใกล้เมือง (ตัวจังหวัด) มีความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมในด้านต่าง ๆ มากกว่าผู้ให้ข้อมูลที่อยู่ไกลจากตัวเมือง (ตาราง 22) ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากอยู่ใกล้กับแหล่งวิชาการคมนาคมที่สะดวกสบาย ได้พบเห็นนวัตกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อการผลิตทางการเกษตรบ่อย ๆ สิ่งเหล่านี้มีส่วนกระตุ้นให้สมาชิกสหกรณ์การเกษตร มีความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมในด้านต่าง ๆ มากยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ทนุ ชื่นฟูฉะ (2531 : 130) ที่พบว่าระยะทางจากบ้านถึงตัวอำเภอมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับการยอมรับเทคโนโลยีการปลูกถั่วเหลืองหลังการทำนาของเกษตรกร ผลการวิจัยครั้งนี้จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัยที่กล่าวว่าความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรมีความแตกต่างกันตามลักษณะส่วนบุคคล เศรษฐกิจ สังคม และจิตวิทยาของสมาชิก

3. การใช้ประโยชน์จากสื่อมวลชน

3.1 ความสัมพันธ์ระหว่างการติดต่อและรับข่าวสารการเกษตรจากเพื่อนบ้านกับความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมของผู้ให้ข้อมูลกลุ่มในเมือง ผลการศึกษพบว่า การรับข่าวสาร และการติดต่อกับเพื่อนบ้านของผู้ให้ข้อมูลกลุ่มในเมืองมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญยิ่งทางสถิติกับความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมด้านต่าง ๆ ของผู้ให้ข้อมูลกลุ่มในเมือง ($r = .31 : P < .01$) นั่นคือ ผู้ให้ข้อมูลที่มีการติดต่อและรับข่าวสารจากเพื่อนบ้านบ่อยครั้งจะมีความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมมากกว่าผู้ให้ข้อมูลที่มีการติดต่อ และรับข่าวสาร

จากเพื่อนบ้านน้อยครั้ง (ตาราง 22) ทั้งนี้เพราะเพื่อนบ้านเป็นผู้ที่มีอิทธิพลต่อการยอมรับ (ทำนอง สิ่งควานิช 2516 : 28) ความเชื่อและการนำเอาเทคโนโลยีในการผลิตแบบใหม่ทางการเกษตรไปใช้ในการผลิตทางการเกษตร ผลการวิจัยครั้งนี้จึงสอดคล้องกับสมมุติฐานการวิจัยครั้งนี้ที่กล่าวว่าความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรมีความแตกต่างกันตามลักษณะส่วนบุคคล เศรษฐกิจ สังคมและจิตวิทยาของสมาชิก

3.2 ความสัมพันธ์ระหว่างการรับข่าวสารจากวิทยุกับความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมของผู้ให้ข้อมูลกลุ่มในเมือง ผลจากการวิจัยพบว่า ความถี่ของการรับข่าวสารจากวิทยุมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ กับความต้องการของการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมของผู้ให้ข้อมูลกลุ่มในเมือง ($r = .30 : P < .01$) นั่นคือ ผู้ให้ข้อมูลที่มีความถี่ในการรับข่าวสารทางวิทยุบ่อยครั้งเท่าใด ความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมย่อมมีมากขึ้นเท่านั้น (ตาราง 22) ทั้งนี้เพราะวิทยุจะเป็นแหล่งความรู้และข่าวสารใหม่ ๆ ทางการเกษตรที่มีความสำคัญต่อความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรเป็นอย่างยิ่ง ผลการวิจัยครั้งนี้จึงสอดคล้องกับสมมุติฐานในการวิจัยที่กล่าวว่า ความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรมีความแตกต่างกันตามลักษณะส่วนบุคคล เศรษฐกิจ สังคม และจิตวิทยาของสมาชิก

3.3 ความสัมพันธ์ระหว่างการรับฟังข่าวสารจากโทรทัศน์กับความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมของผู้ให้ข้อมูลกลุ่มในเมือง ผลการศึกษาพบว่าความถี่ของการรับฟังข่าวสารจากโทรทัศน์ มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมของผู้ให้ข้อมูลกลุ่มในเมือง ($r = .25 : P < .01$) หมายความว่า ผู้ให้ข้อมูลที่มีความถี่ในการรับข่าวสารจากโทรทัศน์บ่อยครั้งเท่าใด ความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมของผู้ให้ข้อมูลก็ยิ่งเพิ่มมากขึ้นเท่านั้น ทั้งนี้เพราะปัจจุบันโทรทัศน์มีรายการทางการเกษตรที่ให้ความรู้ความเข้าใจที่เป็นประโยชน์ในการผลิตทางการเกษตรแก่เกษตรกรมากยิ่งขึ้นกว่าเดิม ผลการวิจัยครั้งนี้จึงยอมรับสมมุติฐานการวิจัยที่กล่าวว่า ความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรมีความแตกต่างกันตามลักษณะส่วนบุคคล เศรษฐกิจ สังคม และจิตวิทยาของสมาชิก

3.4 ความสัมพันธ์ระหว่างการใช้ประโยชน์จากหนังสือพิมพ์กับความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมของผู้ให้ข้อมูลกลุ่มในเมือง

ผลการศึกษาพบว่า ความถี่ของการใช้ประโยชน์จากหนังสือพิมพ์ที่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ กับความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมของผู้ให้ข้อมูลกลุ่มในเมือง ($r = .30 : P < .01$) นั่นคือ ผู้ให้ข้อมูลที่มีความถี่ในการรับข่าวสารจากหนังสือพิมพ์บ่อยครั้งจะมีความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมมากกว่าผู้ให้ข้อมูลที่มีความถี่ในการรับข่าวสารจากหนังสือพืมน้อยครั้ง ทั้งนี้เพราะหนังสือพิมพ์นอกจากจะให้ข่าวสารทางด้านการบันเทิงและธุรกิจแล้ว ยังมีข่าวสารความรู้ทางการเกษตรที่เป็นประโยชน์ต่อการประกอบอาชีพการเกษตรของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรด้วย ผลการศึกษานี้จึงสอดคล้องกับสมมุติฐานการวิจัยที่กล่าวว่า ความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรมีความแตกต่างกันตามลักษณะส่วนบุคคล เศรษฐกิจ สังคม และจิตวิทยาของสมาชิก

3.5 ความสัมพันธ์ระหว่างเอกสารสิ่งพิมพ์กับความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมของผู้ให้ข้อมูลกลุ่มในเมือง

ผลการวิจัยพบว่า ความถี่ของการใช้ประโยชน์จากเอกสารสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเกษตร มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมของผู้ให้ข้อมูลกลุ่มในเมือง ($r = .20 : P < .05$) นั่นคือ ผู้ให้ข้อมูลที่มีความถี่ในการใช้ประโยชน์จากเอกสารสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ทางการเกษตรบ่อยครั้งความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมก็จะมีมากยิ่งขึ้นเป็นเงาตามตัวด้วย ทั้งนี้เพราะเอกสารสิ่งพิมพ์ดังกล่าวให้สาระความรู้ที่เป็นประโยชน์เกี่ยวกับการประกอบอาชีพเกษตรกรรมของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรเป็นอย่างดี ผลการวิจัยครั้งนี้จึงยอมรับสมมุติฐานการวิจัยที่กล่าวว่า ความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมของสมาชิกสหกรณ์การเกษตร มีความแตกต่างกันตามลักษณะส่วนบุคคล เศรษฐกิจ สังคมและจิตวิทยาของสมาชิก

4. ค่านิยมในการศึกษา

ผลการศึกษาพบว่า ค่านิยมในการศึกษามีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมของผู้ให้ข้อมูลกลุ่มในเมือง ($r = .49 : P <$

.001) หมายความว่า ผู้ให้ข้อมูลที่มีค่านิยมในการศึกษาทางบวกรมีความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมมากกว่าผู้ให้ข้อมูลที่มีค่านิยมในการศึกษาทางลบ ทั้งนี้เพราะการศึกษาเป็นกระบวนการที่ช่วยพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนอย่างมีประสิทธิภาพ สามารถที่จะช่วยแก้ปัญหาของสังคมต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี (สุนิลา ทนุผล, 2531 : 9) ผลการวิจัยครั้งนี้ จึงยืนยันสมมติฐานในการวิจัยที่กล่าวว่า ความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรมีความแตกต่างกันตามลักษณะส่วนบุคคล เศรษฐกิจ สังคม และจิตวิทยาของสมาชิก

ข. ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะส่วนบุคคล เศรษฐกิจและสังคมกับความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมตามการรับรู้ของผู้ให้ข้อมูลกลุ่มนอกเมือง ผลการวิจัยพบว่าจำนวนปัจจัยอิสระจำนวน 10 ตัวแปรมีอยู่ 5 ตัวแปรเท่านั้นที่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมของผู้ให้ข้อมูลกลุ่มนอกเมือง ได้แก่ อายุ รายได้ ความถี่ของการเยี่ยมชมสถาบันการเกษตร ค่านิยมในการศึกษา และการใช้ประโยชน์จากสื่อมวลชน ดังรายละเอียดดังนี้คือ

1. ความสัมพันธ์ระหว่างอายุกับความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมของผู้ให้ข้อมูลกลุ่มนอกเมือง

จากการวิจัยพบว่า อายุของผู้ให้ข้อมูลกลุ่มนอกเมืองมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติต่อความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรม ($r = .13 : P < .05$) แต่มีความสัมพันธ์ในทางลบ (ตาราง 22) นั่นคือผู้ให้ข้อมูลที่มีอายุน้อยจะมีความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมมากกว่าผู้ให้ข้อมูลที่มีอายุมาก ทั้งนี้เพราะผู้ใหญ่ที่มีช่วงอายุตั้งแต่ 26-40 จะเป็นช่วงของชีวิตการงานเริ่มเรียนรู้ทุกสิ่งทุกอย่างที่เกี่ยวข้องกับงาน (สุนิลา ทนุผล, 2531 : 38) ฉะนั้นผู้ให้ข้อมูลที่อยู่ในวัยดังกล่าว จึงมีความต้องการที่จะเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ที่จะได้รับจากการฝึกอบรมมากกว่าผู้ให้ข้อมูลที่มีอายุมาก ผลการวิจัยครั้งนี้จึงยืนยันสมมติฐานการวิจัยที่กล่าวว่าความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรมีความแตกต่างกันตามลักษณะส่วนบุคคล เศรษฐกิจ สังคม และจิตวิทยาของสมาชิก

2. ความสัมพันธ์ระหว่างรายได้กับความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมของ ผู้ให้ข้อมูลกลุ่มนอกเมือง

ผลการศึกษายืนยันว่า รายได้ของผู้ให้ข้อมูลกลุ่มนอกเมืองมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญเชิงทางสถิติกับความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมของสมาชิกสหกรณ์การเกษตร ($r = .14 : P < .01$) นั่นคือผู้ให้ข้อมูลที่มีรายได้สูงจะมีความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมมากกว่าผู้ให้ข้อมูลที่มีรายได้ต่ำกว่า (ตาราง 22) ทั้งนี้เป็นเพราะการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมนั้นสามารถทำให้สมาชิกสหกรณ์การเกษตรมีความรู้ในการประกอบอาชีพเกษตรกรรมมากยิ่งขึ้น ซึ่งจะส่งผลถึงรายได้ที่สูงขึ้นด้วย ฉะนั้นผู้ให้ข้อมูลที่มีรายได้สูงจึงเห็นความสำคัญของการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมมากกว่าผู้ให้ข้อมูลที่มีรายได้ต่ำ ผลการวิจัยครั้งนี้จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัยที่กล่าวว่าความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรมีความแตกต่างกันตามลักษณะส่วนบุคคล เศรษฐกิจ สังคม และจิตวิทยาของสมาชิก

3. ความสัมพันธ์ระหว่างความถี่ของการติดต่อและเยี่ยมชมสถาบันการเกษตรกับ ความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมของผู้ให้ข้อมูลกลุ่มนอกเมือง

3.1 ความสัมพันธ์ระหว่างความถี่ของการติดต่อและเยี่ยมชมสถาบันบำรุงพันธุ์
สัตว์สกลนครกับความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมของผู้ให้ข้อมูลกลุ่มนอกเมือง ผลการวิจัยพบว่า การติดต่อและเยี่ยมชมสถาบันบำรุงพันธุ์สัตว์สกลนครของผู้ให้ข้อมูลกลุ่มนอกเมือง (ตาราง 22) มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรม ($r = .10 : P < .05$) นั่นคือผู้ให้ข้อมูลที่มีการติดต่อและเยี่ยมชมสถาบันบำรุงพันธุ์สัตว์สกลนครบ่อยครั้ง ย่อมมีความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมมากกว่าผู้ให้ข้อมูลที่ติดต่อและเยี่ยมชมสถาบันบำรุงพันธุ์สัตว์สกลนครน้อยครั้งกว่า ผลการวิจัยครั้งนี้จึงยืนยันสมมติฐานการวิจัยที่กล่าวว่าความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรมีความแตกต่างกันตามลักษณะส่วนบุคคล เศรษฐกิจ สังคม และจิตวิทยาของสมาชิก

3.2 ความสัมพันธ์ระหว่างความถี่ของการติดต่อและเยี่ยมชมสถานที่ทดลองพืช

ไร้สกลนครกับความถี่ของการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมของผู้ให้ข้อมูลนอกเมือง ผลการศึกษาพบว่าจำนวนครั้งของการติดต่อและเยี่ยมชมสถานที่ทดลองพืชไร้สกลนคร มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับความถี่ของการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมของผู้ให้ข้อมูลกลุ่มนอกเมือง ($r = .10 : P < .05$) หมายความว่าผู้ให้ข้อมูลที่มีการติดต่อและเยี่ยมชมสถานที่ทดลองพืชไร้สกลนครบ่อยครั้ง (ตาราง 22) จะมีความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมมากกว่าผู้ให้ข้อมูลที่มีการติดต่อและเยี่ยมชมสถานที่ทดลองพืชไร้สกลนครน้อยครั้งกว่า ทั้งนี้เพราะการติดต่อและเยี่ยมชมสถานที่ทดลองพืชไร้สกลนครบ่อย ๆ จะทำให้ผู้ให้ข้อมูลมีการรับรู้ในนวัตกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อการประกอบอาชีพเกษตรกรรมมากกว่าผู้ให้ข้อมูลที่มีการติดต่อและเยี่ยมชมน้อยครั้งกว่า อันเป็นผลทำให้ความต้องการในการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมของผู้ให้ข้อมูลมีความแตกต่างกัน ผลการวิจัยครั้งนี้จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัยที่กล่าวว่าความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรมีความแตกต่างกันตามลักษณะส่วนบุคคล เศรษฐกิจ สังคม และจิตวิทยาของสมาชิก

3.3 ความสัมพันธ์ระหว่างความถี่ของการติดต่อและเยี่ยมชมศูนย์ศึกษาพัฒนา

อันเนื่องมาจากพระราชดำริกับความถี่ของการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมของผู้ให้ข้อมูลกลุ่มนอกเมือง ผลการศึกษายืนยันว่าความถี่ของการติดต่อและเยี่ยมชมศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับความถี่ของการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรม (ตาราง 22) ของผู้ให้ข้อมูลกลุ่มนอกเมือง ($r = .13 : P < .05$) หมายความว่าผู้ให้ข้อมูลที่มีการติดต่อและเยี่ยมชมศูนย์พัฒนาฯ บ่อยครั้งจะมีความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมมากกว่าผู้ให้ข้อมูลที่มีการติดต่อและเยี่ยมชมศูนย์พัฒนาฯ น้อยครั้ง อาจเป็นเพราะศูนย์พัฒนาฯ นั้นเป็นแหล่งรวบรวมวิชาการที่ทันสมัยเกือบทุกอย่างไว้ให้เกษตรกรทั่วไปได้เยี่ยมชม ฉะนั้นการที่ผู้ให้ข้อมูล ได้ติดต่อและเยี่ยมชมศูนย์ดังกล่าวบ่อยครั้งก็จะส่งผลถึงความถี่ของการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมของผู้ให้ข้อมูลให้มากยิ่งขึ้นตามไปด้วย ผลการศึกษาค้นครั้งนี้จึงสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยที่กล่าวว่า ความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรมีความแตกต่างกันตามลักษณะส่วนบุคคล เศรษฐกิจ สังคม และจิตวิทยาของสมาชิก

4. ความสัมพันธ์ระหว่างการใช้ประโยชน์จากสื่อมวลชนกับความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมของผู้ให้ข้อมูลกลุ่มนอกเมือง

4.1 ความสัมพันธ์ระหว่างการติดต่อและรับข่าวสารการเกษตรจากสถาบันการเกษตรต่าง ๆ กับความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมของผู้ให้ข้อมูลกลุ่มนอกเมือง ผลการศึกษาพบว่าความถี่ในการติดต่อและรับข่าวสารการเกษตรจากสถาบันการเกษตรต่าง ๆ มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญเชิงทางสถิติกับความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรม (ตาราง 22) ของผู้ให้ข้อมูลกลุ่มนอกเมือง ($r = .18 : P < .01$) นั่นคือผู้ให้ข้อมูลที่มีการติดต่อและรับข่าวสารการเกษตรจากสถาบันการเกษตรต่าง ๆ บ่อยครั้งตามความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรม ก็จะมีมากกว่าผู้ให้ข้อมูลที่มีการติดต่อและรับข่าวสารการเกษตรจากสถาบันการเกษตรต่าง ๆ น้อยครั้ง ผลการศึกษาครั้งนี้จึงยืนยันสมมติฐานการวิจัยที่กล่าวว่าความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรมีความแตกต่างกันตามลักษณะส่วนบุคคล เศรษฐกิจ สังคม และจิตวิทยาของสมาชิก

4.2 ความสัมพันธ์ระหว่างการติดต่อและรับข่าวสารการเกษตรจากเพื่อนบ้าน กับความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมของสมาชิกสหกรณ์การเกษตร ผลการวิจัยพบว่าความถี่ของการติดต่อและรับข่าวสารจากเพื่อนบ้านมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญเชิงทางสถิติ (ตาราง 22) กับความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมของผู้ให้ข้อมูลกลุ่มนอกเมือง ($r = .27 : P < .001$) นั่นคือผู้ให้ข้อมูลที่มีการติดต่อกับเพื่อนบ้านบ่อยครั้ง ความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมจะมีมากกว่าผู้ให้ข้อมูลที่มีการติดต่อและแลกเปลี่ยนข่าวสารจากเพื่อนบ้านน้อยครั้ง ผลการวิจัยครั้งนี้จึงสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยที่กล่าวว่าความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรมีความแตกต่างกันตามลักษณะส่วนบุคคล เศรษฐกิจ สังคม และจิตวิทยาของสมาชิก

4.3 ความสัมพันธ์ระหว่างการรับข่าวสารทางการเกษตรจากวิทยุกับความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมของสมาชิกสหกรณ์การเกษตร ผลการศึกษาพบว่า ความถี่ของการรับข่าวสารทางการเกษตรจากวิทยุมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญเชิงทางสถิติ (ตาราง

22) กับความต้องการการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมของผู้ให้ข้อมูลกลุ่มนอกเมือง ($r = .27 : P < .001$) หมายความว่าผู้ให้ข้อมูลที่มีการรับฟังข่าวสารการเกษตรจากวิทยุบ่อยครั้งจะมีความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมมากกว่าผู้ให้ข้อมูลที่มีการรับฟังข่าวสารการเกษตรจากวิทยุนาน ๆ ครั้ง ผลการวิจัยครั้งนี้จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัยที่กล่าวว่าความต้องการการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรมีความแตกต่างกันตามลักษณะส่วนบุคคล เศรษฐกิจ สังคม และจิตวิทยาของสมาชิก

4.4 ความสัมพันธ์ระหว่างการรับข่าวสารทางการเกษตรจากโทรทัศน์กับความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมของผู้ให้ข้อมูลกลุ่มนอกเมือง ผลการศึกษาพบว่าความถี่ของการรับข่าวสารทางการเกษตรจากโทรทัศน์มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (ตาราง 22) กับความต้องการการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมของผู้ให้ข้อมูลกลุ่มนอกเมือง ($r = .22 : P < .001$) นั่นคือผู้ให้ข้อมูลที่มีความถี่ในการรับข่าวสารทางการเกษตรทางโทรทัศน์บ่อยครั้ง ความต้องการการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมจะมีมากกว่าผู้ให้ข้อมูลที่มีการรับข่าวสารทางการเกษตรทางโทรทัศน์น้อยครั้ง ผลการศึกษาค้นครั้งนี้จึงยืนยันสมมติฐานในการวิจัยที่กล่าวว่าความต้องการการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรมีความแตกต่างกันตามลักษณะส่วนบุคคล เศรษฐกิจ สังคม และจิตวิทยาของสมาชิก

4.5 ความสัมพันธ์ระหว่างการรับข่าวสารการเกษตรจากหนังสือพิมพ์กับความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมของผู้ให้ข้อมูลกลุ่มนอกเมือง ผลการศึกษาพบว่าความถี่ของการรับข่าวสารทางการเกษตรจากหนังสือพิมพ์มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (ตาราง 21) กับความต้องการการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมของผู้ให้ข้อมูลกลุ่มนอกเมือง ($r = .13 : P < .05$) หมายความว่าความถี่ของการรับรู้ข่าวสารทางการเกษตรจากหนังสือพิมพ์ของผู้ให้ข้อมูลมีจำนวนมากครั้งเท่าใด ความต้องการการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมของผู้ให้ข้อมูลก็เพิ่มขึ้นเป็นเงาตามตัว ผลการศึกษาค้นครั้งนี้จึงสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยที่กล่าวว่าความต้องการการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรมีความแตกต่างกันตามลักษณะส่วนบุคคล เศรษฐกิจ สังคม และจิตวิทยาของสมาชิก

4.6 ความสัมพันธ์ระหว่างการรับข่าวสารทางการเกษตรจากเอกสารสิ่งพิมพ์

กับความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมของผู้ให้ข้อมูลกลุ่มนอกเมือง ผลการศึกษาพบว่า ความถี่ของการรับข่าวสารทางการเกษตรจากเอกสารสิ่งพิมพ์ มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญยิ่งทางสถิติ (ตาราง 22) กับความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมของผู้ให้ข้อมูลกลุ่มนอกเมือง ($r = .15 : P < .01$) นั่นคือผู้ให้ข้อมูลที่มีความถี่ในการรับข่าวสารทางการเกษตรจากเอกสารสิ่งพิมพ์มากครั้ง ความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมจะมีมากกว่าผู้ให้ข้อมูลที่มีความถี่ในการรับข่าวสารทางการเกษตรจากเอกสารสิ่งพิมพ์นาน ๆ ครั้ง ทั้งนี้เพราะเอกสารสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ นั้นทำให้เกษตรกรรับรู้ถึงความก้าวหน้าของเทคโนโลยีใหม่ ๆ ที่สำคัญต่อการประกอบอาชีพเกษตรกรรมมากยิ่งขึ้น ฉะนั้นความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมเพื่อรับความรู้ใหม่ ๆ จึงมีมากขึ้นตามไปด้วย ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยที่กล่าวว่า ความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรมีความแตกต่างกันตามลักษณะส่วนบุคคล เศรษฐกิจ สังคม และจิตวิทยาของสมาชิก

5. ความสัมพันธ์ของค่านิยมในการศึกษากับความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมของผู้ให้ข้อมูลกลุ่มนอกเมือง

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าค่านิยมในการศึกษามีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญยิ่งทางสถิติ (ตาราง 22) กับความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมของผู้ให้ข้อมูลกลุ่มนอกเมือง ($r = .55 : P < .001$) นั่นคือผู้ให้ข้อมูลที่มีค่านิยมในการศึกษาทางบวก (ดี) มักมีความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมมากกว่าผู้ให้ข้อมูลที่มีค่านิยมในการศึกษาทางลบ (ไม่ดี) ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีของ บุญธรรม เทศนา (2530 : 86) ที่กล่าวว่า "บุคคลที่มีค่านิยมในการศึกษาสูงเขาจะเรียนรู้ได้เร็วกว่าบุคคลที่มีค่านิยมในการศึกษาต่ำ" ผลการศึกษาครั้งนี้จึงสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยที่กล่าวว่า ความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรมีความแตกต่างกันตามลักษณะส่วนบุคคล เศรษฐกิจ สังคม และจิตวิทยาของสมาชิก

ผลการวิเคราะห์สหสัมพันธ์นี้พบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมของผู้ให้ข้อมูลทั้ง 2 กลุ่ม ได้แก่ อายุ รายได้ ความถี่ของการติดต่อและเยี่ยมชมกับสถาบันการเกษตร การใช้ประโยชน์จากสื่อมวลชน ระยะทางจากบ้านถึงตัวเมือง และค่านิยมในการศึกษา ปัจจัยเหล่านี้มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรจังหวัดสกลนคร ผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังกล่าวจึงยืนยันสมมติฐานการวิจัยในครั้งนี้ที่กล่าวว่า ความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรมีความแตกต่างตามลักษณะส่วนบุคคล เศรษฐกิจ สังคม และจิตวิทยาของสมาชิกสหกรณ์การเกษตร

ตาราง 22 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางประชากรทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และจิตวิทยากับความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมของสมาชิกสหกรณ์การเกษตร

	ความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมของสมาชิกสหกรณ์ สมาชิกสหกรณ์กลุ่มในเมือง		สมาชิกสหกรณ์กลุ่มนอกเมือง	
	ค่าสัมประสิทธิ์ สหสัมพันธ์ (r)	ค่า t_c	ค่าสัมประสิทธิ์ สหสัมพันธ์ (r)	ค่า t_c
1. อายุ	.05	-.06	-.13	-2.64
2. ระดับการศึกษา	.07	.26	.04	1.20
3. ขนาดของพื้นที่ทำการเกษตร	.14	1.39	-.09	-1.49
4. รายได้	.27	1.91**	.14	1.44***
5. ประสบการณ์ในการฝึกอบรม	-.03	.24	-.01	.76
6. ความถี่ของการติดต่อกับ				
เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร	.05	.07	.09	-.04
7. การใช้ประโยชน์จากสื่อมวลชน				
- สถาบันทางการเกษตรต่าง ๆ	.10	.52	.18	2.28**
- เพื่อนบ้าน	.31	3.04**	.27	3.35***

ตาราง 22 (ต่อ)

ความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรของสมาชิกสหกรณ์				
สมาชิกสหกรณ์กลุ่มในเมือง		สมาชิกสหกรณ์กลุ่มนอกเมือง		
	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r)	ค่า t_c	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r)	ค่า t_c
- วิทยุ	.30	1.9**	.27	3.41***
- โทรทัศน์	.25	.70*	.22	2.79***
- หนังสือพิมพ์	.30	1.42**	.13	1.58*
- เอกสารสิ่งพิมพ์	.20	.55	.15	2.51**
- เกษตรกรผู้นำ	.11	.48	.08	1.40
- พ่อค้าในท้องถิ่น	.03	-.17	.08	-1.44
8. ระยะทางจากตัวเมือง	.24	.99**	-.08	-.85
9. ความถี่ของการเยี่ยมชม				
สถาบันการเกษตร				
- สหกรณ์การเกษตรที่ผู้ให้ข้อมูลเป็นสมาชิก	.06	-.09	.07	.90
- สถานีประมงสกลนคร	.15	.80	.09	.88
- หน่วยป้องกันและกำจัดศัตรูพืช				
สกลนคร	.05	-.01	.00	.07
- สถานีบำรุงพันธุ์สัตว์สกลนคร	.11	.98	.10	.1*
- สำนักงานเกษตรอำเภอหรือ				
จังหวัด	.16	.12	-.02	-.70
- สถานีทดลองข้าวสกลนคร	.13	1.11	.06	.69
- สถานีทดลองพืชไร่สกลนคร	.15	.42	.10	1.46*

ตาราง 22 (ต่อ)

ความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรของสมาชิกสหกรณ์ฯ				
สมาชิกสหกรณ์กลุ่มในเมือง		สมาชิกสหกรณ์กลุ่มนอกเมือง		
ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r)	ค่า t_c	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r)	ค่า t_c	
- ศูนย์ฝึกอบรมเยาวชนน้ำอูน	.12	.77	.06	.86
- สถานีทดลองหม่อนไหมสกลนคร	.07	-.44	-.02	-.55
- ศูนย์พัฒนาภูพานฯ	.14	.72	.13	1.87
10. ค่านิยมในการศึกษา	.49	1.12***	.55	1.38***

* = มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ $\alpha .05$

** = มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ $\alpha .01$

*** = มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ $\alpha .001$

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการทำนายความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรของสมาชิกสหกรณ์การเกษตร

การวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรของสมาชิกสหกรณ์การเกษตร 10 ตัวแปร พบว่ามีปัจจัยเพียง 5 ตัวแปรเท่านั้นที่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรของสมาชิก - สหกรณ์การเกษตร ได้แก่ อายุ รายได้ การใช้ประโยชน์จากสื่อมวลชน ระยะทางจากบ้านถึงตัวเมือง และความถี่ของการเยี่ยมชมสหกรณ์การเกษตร แต่เมื่อนำมาวิเคราะห์สมการถดถอยพหุคูณ (Multiple regression analysis) โดยวิธีการ Stepwise เพื่อทราบถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรทั้ง 2 กลุ่ม

พบว่าปัจจัยเพียง 3 ตัวแปร จากปัจจัย 10 ตัวแปรที่มีความสำคัญต่อการทำนายความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมของสมาชิกสหกรณ์การเกษตร ดังรายละเอียดในตาราง 23 ดังนี้

1. ค่านิยมในการศึกษา ($\beta = .01976$)
2. อายุ ($\beta = -2.40092$)
3. การใช้ประโยชน์จากสื่อมวลชน ($\beta = 8.35537$)

ปัจจัยทั้ง 3 ตัวแปรนี้รวมกันแล้วให้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์หาคู่กับความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรทั้ง 2 กลุ่มในระดับปานกลาง ($R = .55$) ผลการทดสอบทางสถิติแล้วพบว่าค่านิยมในการศึกษามีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และอายุกับการใช้ประโยชน์จากสื่อมวลชนมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรทั้ง 3 ตัวแปรนี้สามารถทำนายความต้องการในการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรได้เพียง 30 เปอร์เซ็นต์ ($R^2 = .30$) ส่วนอีก 70 เปอร์เซ็นต์ขึ้นอยู่กับปัจจัยอื่น ๆ ที่ไม่ได้นำมาศึกษา

ตาราง 23 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์การถดถอยพหุคูณของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมของสมาชิกสหกรณ์การเกษตร

ปัจจัยที่มีอิทธิพล (ตัวแปรอิสระ)	ค่าสัมประสิทธิ์ การถดถอย (B)	ค่า Beta	ค่า t_c
ค่านิยมในการศึกษา	.01976	.43960	.0000***
อายุ	-2.40092	-.14137	.0029**
การใช้ประโยชน์จากสื่อมวลชน	8.35537	.16861	.0018*

R = สหสัมพันธ์รวม = 0.55

R^2 = สัมประสิทธิ์ที่สามารถทำนายได้ = 0.30

F-Value = 15.023, d.f = 3

** = ความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ $\alpha .01$

*** = ความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ $\alpha .001$

ตอนที่ 7 ข้อมูลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมตามการรับรู้ของสมาชิกสหกรณ์การเกษตร

ข้อมูลอื่น ๆ เกี่ยวข้องกับการจัดการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมตามการรับรู้ของสมาชิกสหกรณ์การเกษตร ซึ่งประกอบด้วยระยะเวลาที่เหมาะสมในการฝึกอบรม ช่วงเดือนที่เหมาะสมในการฝึกอบรม สถานที่ที่เหมาะสมในการฝึกอบรม วิธีการฝึกอบรมที่เหมาะสมและข้อเสนอแนะอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการการฝึกอบรม มีรายละเอียดดังนี้ คือ

ระยะเวลาที่เหมาะสมในการฝึกอบรม

ผลการวิจัยในตาราง 24 พบว่าผู้ให้ข้อมูลทั้ง 2 กลุ่ม จำนวน 39.2 เปอร์เซนต์ต้องการเข้ารับการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมในช่วงระยะเวลา 3-4 วัน รองลงมา 30.6 เปอร์เซนต์ระบุว่าต้องการเข้ารับการฝึกอบรมในช่วงระยะเวลาหนึ่งสัปดาห์หรือมากกว่า อีก 18.0 เปอร์เซนต์ต้องการเข้ารับการฝึกอบรมไม่เกิน 1-2 วัน และอีก 12.2 เปอร์เซนต์ต้องการเข้ารับการฝึกอบรมอยู่ในช่วงระหว่าง 5-6 วัน สำหรับจำนวนวันเฉลี่ยที่เหมาะสมในการเข้ารับการฝึกอบรมของผู้ให้ข้อมูลทั้ง 2 กลุ่ม พบว่าผู้ให้ข้อมูลกลุ่มในเมืองต้องการจำนวนวันโดยเฉลี่ยในการเข้ารับการฝึกอบรม 2 วัน ส่วนผู้ให้ข้อมูลกลุ่มนอกเมืองต้องการจำนวนเฉลี่ยในการเข้ารับการฝึกอบรม 3 วัน จึงสรุปได้ว่าสมาชิกสหกรณ์การเกษตรกลุ่มนอกเมืองต้องการจำนวนวันเฉลี่ยในการเข้ารับการฝึกอบรมมากกว่าสมาชิกสหกรณ์การเกษตรกลุ่มในเมือง

ตาราง 24 จำนวนและเปอร์เซ็นต์ของผู้ให้ข้อมูลแยกตามช่วงระยะเวลาที่เหมาะสมในการฝึก
อบรมวิชาชีพเกษตรกรรมของสมาชิกสหกรณ์การเกษตร

ช่วงระยะเวลา	กลุ่มในเมือง (n=90)		กลุ่มนอกเมือง (n=270)		รวม (N=360)	
	จำนวน	เปอร์เซ็นต์	จำนวน	เปอร์เซ็นต์	จำนวน	เปอร์เซ็นต์
1-2 วัน	24	26.7	41	15.1	65	18.0
3-4 วัน	32	35.5	109	40.4	141	39.2
5-6 วัน	10	11.1	34	12.6	44	12.2
7 วันหรือมากกว่า	24	26.7	86	31.9	110	30.6
รวม	90	100	270	100	360	100

$\bar{X}_1$ = ค่าเฉลี่ยจำนวนวันที่เหมาะสมในการฝึกอบรมของสมาชิกสหกรณ์การเกษตร

กลุ่มในเมือง = 2.37 วัน

$\bar{X}_2$ = ค่าเฉลี่ยจำนวนวันที่เหมาะสมในการฝึกอบรมของสมาชิกสหกรณ์การเกษตร

กลุ่มนอกเมือง = 2.61 วัน

เดือนที่เหมาะสมในการฝึกอบรม

การศึกษาถึงช่วงเดือนที่เหมาะสมในการเข้ารับการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมตาม
ความคิดเห็นของผู้ให้ข้อมูลทั้ง 2 กลุ่ม พบว่าส่วนมาก (73.3 เปอร์เซ็นต์) ต้องการเข้ารับ
การฝึกอบรมในระหว่างช่วงเดือนมีนาคมถึงเดือนเมษายน รองลงมา 10.9 เปอร์เซ็นต์ระบุว่า
ต้องการเข้ารับการฝึกอบรมในระหว่างช่วงเดือนพฤษภาคมถึงเดือนมิถุนายน อีก 10.8 เปอร์เซ็นต์
รายงานว่า ต้องการเข้ารับการฝึกอบรมในระหว่างช่วงเดือนมกราคมถึงเดือนกุมภาพันธ์
และอีก 3.6 เปอร์เซ็นต์ ต้องการเข้ารับการฝึกอบรมในระหว่างช่วงเดือนกันยายนถึงเดือน
ตุลาคม ส่วนที่เหลืออีก 0.9 เปอร์เซ็นต์ และอีก 0.3 เปอร์เซ็นต์ต้องการเข้ารับการฝึก

อบรมวิชาชีพเกษตรกรรมในช่วงเดือนกรกฎาคมถึงเดือนสิงหาคม และเดือนพฤศจิกายนถึงเดือนธันวาคมตามลำดับ (ตาราง 25)

สำหรับความคิดเห็นของผู้ให้ข้อมูลกลุ่มในเมืองพบว่าส่วนมาก (74.4 เปอร์เซ็นต์) ต้องการเข้ารับการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมอยู่ในช่วงระหว่างเดือนมีนาคมถึงเดือนเมษายน ซึ่งสอดคล้องกับความต้องการเข้ารับการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมของผู้ให้ข้อมูลกลุ่มนอกเมืองที่ส่วนใหญ่ (73.0 เปอร์เซ็นต์) ระบุว่าต้องการเข้ารับการฝึกอบรมในช่วงระหว่างเดือนมีนาคมถึงเดือนเมษายนเช่นเดียวกัน จึงสรุปได้ว่าสมาชิกสหกรณ์การเกษตรทั้ง 2 กลุ่มมีความต้องการเข้ารับการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมมากที่สุดในช่วงระหว่างเดือนมีนาคมถึงเดือนเมษายนมากที่สุด

ตาราง 25 จำนวนและเปอร์เซ็นต์ของผู้ให้ข้อมูลแยกตามช่วงเดือนที่เหมาะสมในการเข้ารับการฝึกอบรมของสมาชิกสหกรณ์การเกษตร

ช่วงเดือนที่เหมาะสม		กลุ่มในเมือง (n=90)		กลุ่มนอกเมือง (n=270)		รวม (N=360)	
		จำนวน	เปอร์เซ็นต์	จำนวน	เปอร์เซ็นต์	จำนวน	เปอร์เซ็นต์
มกราคม	- กุมภาพันธ์	12	13.4	27	10.0	39	10.8
มีนาคม	- เมษายน	67	74.4	197	73.0	264	73.3
พฤษภาคม	- มิถุนายน	6	6.7	33	12.2	39	10.9
กรกฎาคม	- สิงหาคม	1	1.1	2	0.8	3	0.9
กันยายน	- ตุลาคม	2	2.2	11	4.1	13	3.6
พฤศจิกายน	- ธันวาคม	2	2.2	-	-	2	0.6
รวม		90	100	270	100	360	100

สถานที่ฝึกอบรมที่เหมาะสม

สำหรับสถานที่ฝึกอบรมที่เหมาะสมตามความคิดเห็นของผู้ให้ข้อมูลทั้ง 2 กลุ่ม พบว่า ส่วนใหญ่ (70.8 เปอร์เซ็นต์) ต้องการเข้ารับการฝึกอบรมที่วัดใกล้บ้าน รองลงมา 15.8 เปอร์เซ็นต์ ระบุว่าต้องการเข้ารับการฝึกอบรมที่โรงเรียนใกล้บ้าน และอีก 9.2 เปอร์เซ็นต์ รายงานว่าต้องการเข้ารับการฝึกอบรมที่ศูนย์ฝึกอบรมของสหกรณ์การเกษตร ส่วนผู้ให้ข้อมูลอีก 4.2 เปอร์เซ็นต์ต้องการเข้ารับการฝึกอบรมที่ได้จัดที่ฝ่ายจัดการฝึกอบรมจะจัดให้ สำหรับผู้ให้ข้อมูลกลุ่มในเมืองระบุว่าต้องการเข้ารับการฝึกอบรมที่วัดใกล้บ้านเป็นส่วนใหญ่ (62.3 เปอร์เซ็นต์) รองลงมา 23.3 เปอร์เซ็นต์ต้องการเข้ารับการฝึกอบรมที่ศูนย์ฝึกอบรมของสหกรณ์การเกษตร ส่วนผู้ให้ข้อมูลกลุ่มนอกเมืองรายงานว่าต้องการเข้ารับการฝึกอบรมที่วัดใกล้บ้านมากถึง 73.7 เปอร์เซ็นต์ ส่วนอีก 16.7 เปอร์เซ็นต์ต้องการเข้ารับการฝึกอบรมที่โรงเรียนใกล้บ้าน (ตาราง 26) ผลการวิเคราะห์ข้อมูลนี้สรุปได้ว่า สมาชิกสหกรณ์การเกษตรทั้ง 2 กลุ่มต้องการเข้ารับการฝึกอบรมที่วัดใกล้บ้านเป็นส่วนใหญ่ โดยผู้ให้ข้อมูลทั้ง 2 กลุ่มมีความเห็นเกี่ยวกับสถานที่ในการจัดการฝึกอบรมที่สอดคล้องกัน

ตาราง 26 จำนวนและเปอร์เซ็นต์ของผู้ให้ข้อมูลแยกตามสถานที่ฝึกอบรมที่เหมาะสมของสมาชิกสหกรณ์การเกษตร

สถานที่ที่เหมาะสม	กลุ่มในเมือง (n=90)		กลุ่มนอกเมือง (n=270)		รวม (N=360)	
	จำนวน	เปอร์เซ็นต์	จำนวน	เปอร์เซ็นต์	จำนวน	เปอร์เซ็นต์
วัดใกล้บ้าน	56	62.3	199	73.7	255	70.8
โรงเรียนใกล้บ้าน	12	13.3	45	16.7	57	15.8
ศูนย์ฝึกอบรมสหกรณ์	21	23.3	12	4.4	33	9.2
สถานที่ฝ่ายจัดฝึกอบรมให้	1	1.1	14	5.2	15	4.2
รวม	90	100	270	100	360	100

วิธีการฝึกอบรมที่เหมาะสม

การวิจัยครั้งนี้ได้กำหนดข้อความที่เกี่ยวกับวิธีการฝึกอบรมไว้ 4 วิธีด้วยกันคือ

1. การประชุมและแลกเปลี่ยนความรู้ด้วยภาพและ เอกสารสิ่งพิมพ์
2. การพูดคุยและแลกเปลี่ยนความรู้ด้วยการนำวิธีการสาธิตมาใช้
3. การประชุมชี้แจงด้วยวิธีการสาธิตและทัศนศึกษา
4. การบรรยายและแลกเปลี่ยนปัญหาด้วยการนำวิธีสาธิตมาใช้ และการทัศนศึกษา
5. อื่น ๆ ระบุ

วิธีการฝึกอบรมทั้ง 4 วิธี ดังกล่าวได้ให้ผู้ให้ข้อมูลทั้ง 2 กลุ่ม เลือกตอบว่าวิธีใดดี และเหมาะสมที่สุดและผู้ให้ข้อมูลได้รับประโยชน์มากที่สุด นอกจากนี้ยังให้ผู้ให้ข้อมูลระบุด้วยว่ามีวิธีใดที่ดีกว่า 4 วิธีนี้ ผลการวิจัยในตาราง 27 พบว่าเกินกว่าครึ่งหนึ่ง (69.7 เปอร์เซ็นต์) เห็นด้วยกับวิธีการฝึกอบรมวิธีที่ 4 คือการบรรยายและแลกเปลี่ยนปัญหาด้วยการนำวิธีการสาธิตมาใช้และทัศนศึกษา รองลงมา 18.6 เปอร์เซ็นต์ระบุว่าวิธีที่ 2 คือการพูดคุยและแลกเปลี่ยนความรู้ด้วยการนำวิธีการสาธิตมาใช้ ส่วนอีก 11.4 เปอร์เซ็นต์รายงานว่าวิธีที่ 3 คือการประชุมชี้แจงด้วยวิธีการสาธิตและทัศนศึกษา และอีก 0.3 เปอร์เซ็นต์ระบุว่าควรใช้ทั้ง 4 วิธีการรวมกัน

ตาราง 27 จำนวนและเปอร์เซ็นต์ของผู้ให้ข้อมูลแยกตามวิธีการฝึกอบรมที่เหมาะสมของสมาชิก
สหกรณ์การเกษตร

วิธีการฝึกอบรม	กลุ่มในเมือง (n=90)		กลุ่มนอกเมือง (n=270)		รวม (N=360)	
	จำนวน	เปอร์เซ็นต์	จำนวน	เปอร์เซ็นต์	จำนวน	เปอร์เซ็นต์
1. การประชุมและแลกเปลี่ยนความรู้ด้วย ภาพและสิ่งพิมพ์	-	-	-	-	-	-
2. การพูดคุยและแลกเปลี่ยนความรู้ด้วยวิธี การนำวิธีสาธิตมาใช้	5	5.5	62	23.0	67	18.6
3. การประชุมชี้แจงด้วย วิธีการสาธิตและ ทัศนศึกษา	14	15.6	27	10.0	41	11.4
4. การบรรยายและแลกเปลี่ยนปัญหาด้วยการ นำวิธีการสาธิตมาใช้ และศึกษา	70	77.6	181	67.0	251	69.7
5. อื่น ๆ ระบุ (ใช้ทั้ง 4 วิธีรวมกัน)	1	1.1	-	-	-	-
รวม	90	100	270	100	360	100

ข้อเสนอแนะอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการฝึกอบรม

การวิจัยครั้งนี้ผู้ให้ข้อมูลทั้ง 2 กลุ่มได้ให้ข้อเสนอแนะในเรื่องอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมสำหรับสมาชิกสหกรณ์การเกษตร ดังรายละเอียดในตาราง 28 ดังนี้

1. ด้านสื่อทัศนูปกรณ์ที่ใช้ในการฝึกอบรม

ผลการศึกษาพบว่าผู้ให้ข้อมูลทั้ง 2 กลุ่ม มากกว่าครึ่ง (57.5 เปอร์เซ็นต์) ให้ความเห็นในเรื่องเครื่องเสียง, สิ่งพิมพ์, วัสดุทัศน หรือภาพยนตร์ที่ใช้ในการฝึกอบรมว่าควรมีรองลงมาอีก 31.7 เปอร์เซ็นต์ ระบุว่า เครื่องเสียง, สิ่งพิมพ์, วัสดุทัศน หรือภาพยนตร์มีความจำเป็นมากในการฝึกอบรม เพราะในการฝึกอบรมนั้นสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้จะมีส่วนโน้มน้าวและดึงดูดความสนใจของผู้เข้ารับการฝึกอบรมในเรื่องที่เข้ารับการฝึกอบรมนั้นเป็นอย่างดี อีก 7.2 เปอร์เซ็นต์ให้ทรรศนะว่าวัสดุทัศนหรือภาพยนตร์ที่ใช้ในการฝึกอบรมนั้นควรมีเนื้อหาสาระคล้องจองกับเรื่องที่ทำกรฝึกอบรมนั้น และส่วนน้อย 3.6 เปอร์เซ็นต์ ไม่ระบุในเรื่องนี้

ข้อมูลดังกล่าวทำให้ทราบว่าผู้ให้ข้อมูลทั้ง 2 กลุ่ม ส่วนใหญ่ต้องการให้มีเครื่องเสียง, สิ่งพิมพ์, วัสดุทัศน หรือภาพยนตร์ที่ใช้ในการฝึกอบรมอย่างครบถ้วน โดยเฉพาะภาพยนตร์และวัสดุทัศนนั้นจะต้องเป็นเรื่องที่สอดคล้องกับเนื้อหาวิชาที่เข้ารับการฝึกอบรม ดังที่ สุนิลา ทนุผล (2531 : 65) ให้ความเห็นว่า "ผู้ที่ทำการสอนหรือถ่ายทอดความรู้ให้กับผู้ใหญจะต้องจัดสภาพการณ์เรียนรู้ การจัดหาวัสดุอุปกรณ์และกระบวนการซึ่งช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้ใหญ่"

2. ความรู้ความสามารถและประสบการณ์ของวิทยากร

ผลการวิจัยที่ได้จากผู้ให้ข้อมูลทั้ง 2 กลุ่มที่มีต่อความคิดเห็นเกี่ยวกับความรู้ความสามารถและประสบการณ์ของวิทยากรที่ใช้ในการฝึกอบรม พบว่าจำนวน 52.8 เปอร์เซ็นต์ต้องการวิทยากรที่มีความรู้ความสามารถเฉพาะด้านในเรื่องต่าง ๆ ที่ฝึกอบรม รองลงมา 23.3

เปอร์เซ็นต์ต้องการวิทยาการที่มีความรู้และมีประสบการณ์ในด้านการฝึกอบรมเป็นอย่างดี อีก 3.9 เปอร์เซ็นต์ไม่ระบุความคิดเห็นในเรื่องนี้ เมื่อพิจารณาความเห็นเกี่ยวกับวิทยาการที่ใช้ในการฝึกอบรมของผู้ให้ข้อมูลกลุ่มในเมืองพบว่าต้องการวิทยาการที่มีความรู้ความสามารถและมีประสบการณ์ในการฝึกอบรมมากถึง 51.1 เปอร์เซ็นต์ ส่วนวิทยาการที่มีความรู้เฉพาะด้าน ต้องการเพียง 42.2 เปอร์เซ็นต์เท่านั้น ซึ่งแตกต่างจากผู้ให้ข้อมูลกลุ่มนอกเมืองที่ต้องการวิทยาการที่มีความรู้เฉพาะด้านถึง 56.3 เปอร์เซ็นต์ ส่วนวิทยาการที่มีความสามารถและประสบการณ์ในการฝึกอบรมนั้นต้องการแค่ 40.7 เปอร์เซ็นต์เท่านั้น

การที่ผู้ให้ข้อมูลกลุ่มนอกเมืองต้องการวิทยาการที่มีความชำนาญเฉพาะด้านมากกว่าผู้ให้ข้อมูลกลุ่มในเมือง อาจเป็นเพราะลักษณะการผลิตทางการเกษตรของผู้ให้ข้อมูลกลุ่มนอกเมืองนั้นจะทำการผลิตทางการเกษตรเฉพาะอย่างใดอย่างหนึ่งเท่านั้น ฉะนั้นความรู้ความสามารถเฉพาะด้านในการผลิตทางการเกษตรจึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างมากสำหรับสมาชิกสหกรณ์การเกษตร

3. ด้านที่พักและอาหาร

ผู้ให้ข้อมูลทั้ง 2 กลุ่ม จำนวน 45.0 เปอร์เซ็นต์ รายงานว่ามีความต้องการให้ฝ่ายจัดฝึกอบรมจัดเตรียมอาหารและที่พักไว้ให้ในช่วงที่มีการฝึกอบรม รองลงมา 36.1 เปอร์เซ็นต์ ระบุว่าสามารถจัดหาอาหารสำหรับบริการตัวเองได้ในช่วงที่มีการฝึกอบรม อีก 12.5 เปอร์เซ็นต์รายงานว่าควรจะจัดหาร่วมกันระหว่างผู้เข้ารับการฝึกอบรมกับฝ่ายจัดการฝึกอบรม และอีก 6.4 เปอร์เซ็นต์ไม่ระบุความคิดเห็นในเรื่องดังกล่าว

จากข้อมูลดังกล่าวได้ว่า ผู้ให้ข้อมูลทั้ง 2 กลุ่มมีความเห็นตรงกันในเรื่องอาหารและที่พักคือต้องการให้ฝ่ายจัดฝึกอบรมจัดเตรียมให้ทั้งอาหารและที่พัก เพราะในช่วงที่เข้ารับการฝึกอบรมนั้นผู้ให้ข้อมูลที่เข้ารับการฝึกอบรมไม่สะดวกในการจัดหาอาหารและที่พัก เนื่องจากมีกิจกรรมหลายอย่างที่จะต้องกระทำในขณะที่เข้ารับการฝึกอบรมนั้น ๆ

4. ความสะดวกในการเดินทาง

ผลการวิจัย พบว่าผู้ให้ข้อมูลทั้ง 2 กลุ่ม จำนวน 61.7 เปอร์เซ็นต์ มีความเห็นตรงกันคือ ถ้าจัดฝึกอบรมในพื้นที่ที่ผู้ให้ข้อมูลอาศัยอยู่ สามารถเดินทางมาเข้ารับการฝึกอบรมด้วยตัวของเขาเองได้ และอีก 29.7 เปอร์เซ็นต์ รายงานว่าควรให้ฝ่ายจัดการฝึกอบรมจัดหาพาหนะสำหรับการเดินทางเข้ารับการฝึกอบรม มีเพียง 8.6 เปอร์เซ็นต์เท่านั้นที่ไม่ระบุความคิดเห็น หากพิจารณาความคิดเห็นของผู้ให้ข้อมูลกลุ่มในเมืองและกลุ่มนอกเมืองแล้ว พบว่าผู้ให้ข้อมูลทั้ง 2 กลุ่มมีความคิดเห็นแตกต่างกันในเรื่องความสะดวกในการเดินทาง กล่าวคือผู้ให้ข้อมูลกลุ่มในเมืองต้องการให้ฝ่ายจัดการฝึกอบรมจัดหาพาหนะสำหรับการเดินทางเข้ารับการฝึกอบรมให้มามากถึง 51.1 เปอร์เซ็นต์ แต่ผู้ให้ข้อมูลกลุ่มนอกเมืองต้องการให้ฝ่ายจัดฝึกอบรมจัดหาพาหนะให้เพียง 22.6 เปอร์เซ็นต์เท่านั้น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้ให้ข้อมูลกลุ่มนอกเมืองมีที่อยู่อาศัยกระจัดกระจายกันอยู่ตามหมู่บ้านต่าง ๆ นอกจากนี้เส้นทางคมนาคมในชนบทก็ไม่ค่อยจะสะดวก ฉะนั้นการที่จะให้ฝ่ายฝึกอบรมจัดหาพาหนะสำหรับการเดินทางจึงเป็นภาระยุ่งยากและทำให้เสียค่าใช้จ่ายสูง

5. ข้อเสนอแนะในด้านอื่น ๆ

ผู้ให้ข้อมูลทั้ง 2 กลุ่มส่วนใหญ่ (70.0 เปอร์เซ็นต์) มีความคิดเห็นตรงกันว่าหลังจากฝึกอบรมแล้วควรจะมีการติดตามและประเมินผลของการฝึกอบรมว่า หลังจากผู้ให้ข้อมูลได้รับการฝึกอบรมแล้ว ผู้ให้ข้อมูลที่เข้ารับการฝึกอบรมมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในด้านต่าง ๆ เป็นอย่างไร ข้อมูลที่ได้สามารถนำมาแก้ไขและปรับปรุงการฝึกอบรมในครั้งต่อไปให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรมนั้น ๆ ดังที่ นำชัย ทุนผล (2532 : 78) ได้กล่าวว่า "การประเมินผลนับได้ว่าเป็นสิ่งจำเป็นของโครงการส่งเสริม โดยเฉพาะโครงการส่งเสริมที่ให้การศึกษาด้วยเหตุที่ว่า การประเมินผลเป็นการตรวจสอบหรือตัดสินใจในการบ่งชี้คุณค่าโครงการนั้น" และอีก 30.0 เปอร์เซ็นต์ของผู้ให้ข้อมูลทั้ง 2 กลุ่มไม่ระบุความคิดเห็นในเรื่องดังกล่าว

ตาราง 28 จำนวนและเปอร์เซ็นต์ของผู้ให้ข้อมูลแยกตามความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่าง ๆ
ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตร สำหรับสมาชิกสหกรณ์การเกษตร

วิธีการฝึกอบรม	กลุ่มในเมือง (n=90)		กลุ่มนอกเมือง (n=270)		รวม (N=360)	
	จำนวน	เปอร์เซ็นต์	จำนวน	เปอร์เซ็นต์	จำนวน	เปอร์เซ็นต์
โสตทัศนูปกรณ์						
- ควรมีในการจัดการฝึกอบรม	57	63.3	150	55.6	207	57.5
- จำเป็นมากในการฝึกอบรม	21	23.3	93	34.4	114	31.7
- วัสดุทัศนหรือภาพยนตร์ควรสอดคล้องกับเรื่องที่เข้ารับการฝึกอบรม	6	6.7	20	7.4	26	7.6
- ไม่ออกความคิดเห็น	6	6.7	7	2.6	13	3.6
ความรู้และประสบการณ์ของวิทยากร						
- ควรมีความรู้และประสบการณ์ดี	46	51.1	110	40.7	156	43.3
- ควรต้องมีความรู้เฉพาะด้าน	38	42.2	152	56.3	190	52.8
- ไม่ออกความคิดเห็น	6	6.7	8	3.0	14	3.9

ตาราง 27 (ต่อ)

วิธีการฝึกอบรม	กลุ่มในเมือง (n=90)		กลุ่มนอกเมือง (n=270)		รวม (N=360)	
	จำนวน	เปอร์เซ็นต์	จำนวน	เปอร์เซ็นต์	จำนวน	เปอร์เซ็นต์
<u>ด้านที่พักและอาหาร</u>						
- ผู้ฝึกอบรมจัดหาเอง	23	25.6	107	39.6	130	36.1
- ให้ฝ่ายฝึกอบรมจัดหาให้	52	57.8	110	40.7	162	45.0
- จัดหาร่วมกัน	7	7.7	38	14.1	45	12.5
- ไม่ออกความคิดเห็น	8	8.9	15	5.6	23	6.4
<u>ความสะดวกในการเดินทาง</u>						
- จัดในพื้นที่เดินทางมาเอง	36	40.0	186	68.9	222	61.7
- ให้ฝ่ายฝึกอบรมจัดหาให้	46	51.1	61	22.6	107	29.7
- ไม่ออกความคิดเห็น	8	8.9	23	8.5	31	8.6
<u>ข้อเสนอแนะอื่น ๆ</u>						
- ควรติดตามและประเมินผล	41	45.6	211	78.1	252	70.0
- ไม่ออกความคิดเห็น	49	54.4	59	21.9	108	30.0

บทที่ 5

สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ (SUMMARY, IMPLICATION AND RECOMMENDATION)

สรุปผลการศึกษา (Summary)

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ดังนี้

1. เพื่อเปรียบเทียบลักษณะส่วนบุคคล เศรษฐกิจ สังคมและจิตวิทยาของสมาชิกสหกรณ์การเกษตร จังหวัดสกลนคร ระหว่างกลุ่มในเมืองและกลุ่มนอกเมือง
2. เพื่อจัดลำดับวิชาชีพเกษตรกรรมตามความต้องการฝึกอบรมของสมาชิกสหกรณ์การเกษตร ระหว่างกลุ่มในเมืองและกลุ่มนอกเมือง
3. เพื่อศึกษาถึงความสอดคล้องของความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรกลุ่มในเมืองและกลุ่มนอกเมือง
4. เพื่อทราบถึงปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมของสมาชิกสหกรณ์การเกษตร

วิธีการศึกษา

ผู้ให้ข้อมูล

ผู้ให้ข้อมูลคือ สมาชิกสหกรณ์การเกษตรของสำนักงานสหกรณ์การเกษตรเมืองสกลนคร สหกรณ์การเกษตรโคกศรีสุพรรณ สหกรณ์การเกษตรเขตจตุรพักตรพิมาน สหกรณ์การเกษตรกุสุมาลย์ สหกรณ์การเกษตรอากาศอำนวย สหกรณ์การเกษตรนิคมน้ำอุ่น สหกรณ์การเกษตรพังโคน สหกรณ์การเกษตรพรรณานิคม และสหกรณ์การเกษตรเขตจตุรพักตรพิมาน ซึ่งได้มาจากการสุ่มตัวอย่างแบบ Quota multi-phase random sampling ซึ่งมีจำนวนสมาชิกทั้งสิ้น 11,573 คน สำหรับขนาดของกลุ่มตัวอย่างได้มาจากตารางสัดส่วนของการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสมกับประชากรทั้งหมดที่ระดับความเชื่อมั่น 90 เปอร์เซ็นต์ รวมเป็นจำนวนตัวอย่างทั้งสิ้น 360 คน และสุ่มตัวอย่างโดยวิธีจับฉลากตามหมายเลขที่สมาชิกของสหกรณ์การเกษตรแต่ละแห่งที่สุ่มได้

เครื่องมือในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แบบสอบถามเพื่อนำไปสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลก่อนนำแบบสอบถามไปใช้เก็บข้อมูล ผู้วิจัยได้ทดสอบแบบสอบถามเพื่อหาความเชื่อมั่นกับสมาชิกสหกรณ์การเกษตรที่อยู่นอกพื้นที่ทำการศึกษารวม 20 คน ผลการทดสอบความเชื่อมั่นพบว่า ค่านิยมในการศึกษามีค่าความเชื่อมั่น .83 ความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรในด้านพืชกรรมมีค่าความเชื่อมั่น .82 ด้านสัตวบาลมีค่าความเชื่อมั่น .80 และด้านวิชาชีพเกษตรกรอื่น ๆ มีค่าความเชื่อมั่น .82

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ได้รวบรวมข้อมูลตั้งแต่วันที่ 5 พฤษภาคม ถึง 22 มิถุนายน 2532

การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่รวบรวมมาได้นำมาวิเคราะห์ด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสถิติสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์

ผลการศึกษา

ลักษณะส่วนบุคคลของผู้ให้ข้อมูล

อายุของผู้ให้ข้อมูลทั้ง 2 กลุ่ม พบว่าไม่มีความแตกต่างกันกล่าวคือ ผู้ให้ข้อมูลกลุ่มในเมืองมีอายุเฉลี่ย 47 ปี และผู้ให้ข้อมูลกลุ่มนอกเมืองมีอายุเฉลี่ย 47 ปีเท่ากัน ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่มีช่วงอายุ 42 - 51 ปี โดยผู้มีอายุมากที่สุดเท่ากับ 76 ปี อายุน้อยที่สุดเท่ากับ 22 ปี ส่วนใหญ่เป็นเพศชายและมีระดับการศึกษาไม่แตกต่างกันคือ ผู้ให้ข้อมูลกลุ่มในเมืองได้รับการศึกษาในระบบโรงเรียนเฉลี่ย 4.36 ปี และผู้ให้ข้อมูลกลุ่มนอกเมืองได้รับการศึกษาในระบบโรงเรียนเฉลี่ย 4.32 ปี สำหรับประสบการณ์การฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรของผู้ให้ข้อมูลทั้ง 2 กลุ่มพบว่า 57.8 เปอร์เซ็นต์เคยได้รับการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกร ส่วนอีก 42.2 เปอร์เซ็นต์ไม่เคยได้รับการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรเลย สำหรับประสบการณ์การฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรระหว่างผู้ให้ข้อมูลทั้ง 2 กลุ่ม และพบว่าไม่มีความแตกต่างกัน ผู้ให้ข้อมูลกลุ่มในเมืองมีประสบการณ์ในการฝึกอบรมเฉลี่ย 1.45 ครั้งต่อปี และผู้ให้ข้อมูลกลุ่มนอกเมืองมีประสบการณ์การฝึกอบรมเฉลี่ย 1.41 ครั้งต่อปี ส่วนวิชาชีพเกษตรกรที่ผู้ให้ข้อมูลทั้ง 2 กลุ่มเคยได้รับการฝึกอบรมนั้นส่วนมากระบุว่าเป็นการฝึกอบรมด้านพืชกรรมและสัตวบาล สำหรับเหตุผลของผู้ให้ข้อมูลทั้ง 2 กลุ่มที่ไม่เคยเข้ารับการฝึกอบรมพบว่าจำนวน 48.0 เปอร์เซ็นต์ไม่มีเวลาที่จะเข้าร่วมการฝึกอบรม

ลักษณะทางด้านเศรษฐกิจและสังคมของสมาชิกสหกรณ์การเกษตร

ผู้ให้ข้อมูลทั้ง 2 กลุ่ม มีรายได้เฉลี่ยที่แตกต่างกันกล่าวคือผู้ให้ข้อมูลกลุ่มในเมืองมีรายได้เฉลี่ย 43,385.33 บาทต่อปี แต่ผู้ให้ข้อมูลกลุ่มนอกเมืองมีรายได้เฉลี่ย 35,139.29 บาทต่อปีเท่านั้น

ในด้านเนื้อที่ถือครองเพื่อการเกษตร พบว่า ผู้ให้ข้อมูลทั้ง 2 กลุ่มจำนวน 42.5 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ถือครองเพื่อการเกษตรอยู่ระหว่าง 16 - 30 ไร่ รองลงมา (34.4 เปอร์เซ็นต์) มีเนื้อที่ถือครองเพื่อการเกษตรไม่เกิน 15 ไร่ ผู้ให้ข้อมูลทั้ง 2 กลุ่ม มีเนื้อที่ถือครองเพื่อการเกษตรเฉลี่ยแตกต่างกันกล่าวคือ ผู้ให้ข้อมูลกลุ่มในเมืองมีเนื้อที่ถือครองเพื่อการเกษตรเฉลี่ย 27.10 ไร่ ส่วนผู้ให้ข้อมูลกลุ่มนอกเมืองมีเนื้อที่ถือครองเพื่อการเกษตรเฉลี่ย 24.71 ไร่ เมื่อทดสอบความแตกต่างกันทางสถิติของเนื้อที่ถือครองเพื่อการเกษตรของผู้ให้ข้อมูลทั้ง 2 กลุ่ม พบว่า ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ นอกจากนั้นยังพบว่า ผู้ให้ข้อมูลทั้ง 2 กลุ่ม ส่วนมาก (86.4 เปอร์เซ็นต์) มีสภาพการถือครองที่ดินเพื่อการเกษตรเป็นของตนเองและไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติถึงสภาพการถือครองที่ดินเพื่อการเกษตรของผู้ให้ข้อมูลทั้ง 2 กลุ่ม

ส่วนระยะทางจากบ้านถึงตัวเมือง พบว่า ผู้ให้ข้อมูลทั้ง 2 กลุ่ม มีระยะทางจากบ้านถึงตัวเมืองแตกต่างกันนั้นกล่าวคือ ผู้ให้ข้อมูลกลุ่มในเมืองมีระยะทางเฉลี่ยจากบ้านถึงตัวเมือง 19.25 กิโลเมตร ส่วนผู้ให้ข้อมูลกลุ่มนอกเมืองมีระยะทางเฉลี่ยจากบ้านถึงตัวเมือง 48.20 กิโลเมตร

ลักษณะทางจิตวิทยาของสมาชิกสหกรณ์การเกษตร

ลักษณะทางจิตวิทยาของผู้ให้ข้อมูลในการศึกษาคั้งนี้คือค่านิยมในการศึกษาผลการวิจัยพบว่า ผู้ให้ข้อมูลทั้ง 2 กลุ่ม มีค่านิยมในการศึกษาที่ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ กล่าวคือ ผู้ให้ข้อมูลกลุ่มในเมืองมีค่านิยมทางการศึกษาทางบวกโดยมีค่าคะแนนเฉลี่ย 24.31

และผู้ให้ข้อมูลกลุ่มนอกเมือง มีค่านิยมทางการศึกษาในทางบวกเช่นกันคือ คะแนนค่าเฉลี่ย 24.00 สรุปได้ว่าสมาชิกสหกรณ์การเกษตรทั้ง 2 กลุ่ม มีค่านิยมในการศึกษาในลักษณะเดียวกัน

ความถี่ของการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร

ผลการศึกษาพบว่า 68.7 เปอร์เซ็นต์ของผู้ให้ข้อมูลทั้ง 2 กลุ่ม มีการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรเดือนละ 1-2 ครั้ง ส่วนอีก 15.8 เปอร์เซ็นต์มีการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรเดือนละ 3-4 ครั้ง มีเพียงอีก 13.5 เปอร์เซ็นต์เท่านั้นที่ไม่เคยติดต่อกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร และพบว่าไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติของจำนวนครั้งในการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรของผู้ให้ข้อมูลทั้ง 2 กลุ่ม

ส่วนการช่วยเหลือแนะนำสมาชิกสหกรณ์การเกษตรของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรพบว่าผู้ให้ข้อมูลทั้ง 2 กลุ่มส่วนใหญ่ (81.4 เปอร์เซ็นต์) ระบุว่าเคยช่วยเหลือในเรื่องวิชาการหรือการสาธิตทางวิชาชีพเกษตรกรรม

การใช้ประโยชน์จากสื่อมวลชน

สำหรับการใช้ประโยชน์จากสื่อมวลชนนั้นพบว่า ผู้ให้ข้อมูลทั้ง 2 กลุ่มส่วนมากได้ติดต่อและรับข่าวสารการเกษตรจากเพื่อนบ้านและส่วนที่เหลือได้รับข่าวสารการเกษตรจากแหล่งข่าวสารอื่น ๆ เช่น วิทยุ โทรทัศน์ สถาบันการเกษตรต่าง ๆ หนังสือพิมพ์ เกษตรกรผู้นำ พ่อค้าในท้องถิ่น เป็นต้น และพบว่า ผู้ให้ข้อมูลทั้ง 2 กลุ่มมีจำนวนครั้งของการติดต่อและรับข่าวสารการเกษตรจากเพื่อนบ้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติและส่วนมากได้ติดต่อและรับข่าวสารการเกษตรจากเพื่อนบ้านอยู่ในช่วงระหว่าง 1-10 ครั้งต่อเดือน

ส่วนการรับฟังข่าวสารการเกษตรจากวิทยุที่ผู้ให้ข้อมูลทั้ง 2 กลุ่มส่วนใหญ่ระบุว่าเคยรับฟังอยู่ในช่วงระหว่าง 21-30 ครั้งต่อเดือน นอกจากนี้จะมีการรับฟังข่าวสารการเกษตรจากวิทยุน้อยกว่าช่วงดังกล่าว

ความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ นั่นคือ ผู้ให้ข้อมูลทั้ง 2 กลุ่มมีค่าคะแนนเฉลี่ยในความต้องการฝึกอบรมในวิชาชีพเกษตรกรรมด้านอื่น ๆ ใกล้เคียงกัน

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมของสมาชิกสหกรณ์การเกษตร

จากการวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ 10 ตัวแปรกับความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมของสมาชิกสหกรณ์การเกษตร เพื่อที่จะทราบว่าตัวแปรใดบ้างที่มีความสัมพันธ์ต่อความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมของสมาชิกสหกรณ์การเกษตร ตัวแปรดังกล่าวนี้ ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา ขนาดของพื้นที่ทำการเกษตร รายได้ ประสบการณ์ในการฝึกอบรม ความถี่ของการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร การใช้ประโยชน์จากสื่อมวลชน ระยะทางจากตัวเมือง ความถี่ของการเยี่ยมชมสถานประกอบการเกษตรและค่านิยมในการศึกษาผลการวิจัย พบว่า มีตัวแปรอิสระ 4 ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรกลุ่มในเมือง คือรายได้ ($r = 0.27 : P < .01$) ระยะทางจากตัวเมือง ($r = .24 : P < .01$) การใช้ประโยชน์จากสื่อมวลชน ซึ่งประกอบด้วยเพื่อนบ้าน ($r = .24 : P < .01$) วิทยุ ($r = .30 : P < .01$) โทรทัศน์ ($r = .25 : P < .05$) หนังสือพิมพ์ ($r = .03 : P < .01$) และเอกสารสิ่งพิมพ์อื่น ๆ ($r = .20 : P < .05$) ค่านิยมทางการศึกษา ($r = .49 : P < .001$) และพบว่า มีตัวแปรอิสระ 5 ตัวแปร ที่มีความสัมพันธ์กับความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรกลุ่มนอกเมือง อันได้แก่ อายุ ($r = -.13 : P < .05$) รายได้ ($r = .14 : P < .01$) ความถี่ของการติดต่อกับสถานประกอบการซึ่งประกอบด้วย สถานีบำรุงพันธุ์สัตว์สกลนคร ($r = .10 : P < .05$) สถานีทดลองพืชไร่สกลนคร ($r = .10 : P < .05$) ศูนย์พัฒนาพันธุ์พืชไร่สกลนคร ($r = .13 : P < .01$) การใช้ประโยชน์จากสื่อมวลชน ซึ่งประกอบด้วยสถานประกอบการต่าง ๆ ($r = .18 : P < .01$) เพื่อนบ้าน ($r = .27 : P < .0001$) วิทยุ ($r = .27 : P < .001$) โทรทัศน์ ($r = .22 : P < .001$) หนังสือพิมพ์ ($r = .13 : P < .05$) เอกสารสิ่งพิมพ์

อื่นๆ ($r = .15 : P < .01$) และค่านิยมในการศึกษา ($r = .55 : P < .001$) ตัวแปรดังกล่าวนี้มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญยิ่งทางสถิติกับความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรทั้ง 2 กลุ่ม เป็นอย่างยิ่ง

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการทำนายความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมของสมาชิกสหกรณ์การเกษตร

จากการวิเคราะห์หาสัมประสิทธิ์ถดถอยพหุคูณ (Multiple regression analysis) โดยวิธี Stepwise พบว่า มีปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการทำนายความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรทั้ง 2 กลุ่ม อยู่ 3 ตัวแปรคือ ค่านิยมในการศึกษา ($\beta = .0198$) อายุ ($\beta = -2.4009$) และใช้ประโยชน์จากสื่อมวลชน ($\beta = 8.3554$) ซึ่งปัจจัยที่มีอิทธิพลทั้ง 3 ตัวแปรนี้ สามารถทำนายความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรทั้ง 2 กลุ่ม ที่รวมกันให้ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยพหุคูณเท่ากับ 55 เปอร์เซ็นต์ ($\beta = 0.55$) และสามารถทำนายได้ร้อยละ 30 ($\beta = 0.30$)

ข้อมูลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมของสมาชิกสหกรณ์การเกษตร

ระยะเวลาที่เหมาะสมในการฝึกอบรม

ผลการศึกษาพบว่า ผู้ให้ข้อมูลทั้ง 2 กลุ่ม ส่วนมากต้องการเข้ารับการฝึกอบรมอยู่ในช่วงระหว่าง 3-4 วัน และผู้ให้ข้อมูลกลุ่มในเมืองต้องการจำนวนวันในการเข้ารับการฝึกอบรมเฉลี่ย 2 วันซึ่งน้อยกว่าผู้ให้ข้อมูลกลุ่มนอกเมืองที่ต้องการจำนวนวันในการฝึกอบรมเฉลี่ย 3 วัน

เดือนที่เหมาะสมในการฝึกอบรม

ผู้ให้ข้อมูลทั้ง 2 กลุ่มส่วนมากต้องการเข้ารับการฝึกอบรมในช่วงระหว่างเดือนมีนาคม ถึงเดือนเมษายน รองลงมาคือช่วงระหว่างเดือนพฤษภาคมถึงเดือนมิถุนายน

วิธีการฝึกอบรมที่เหมาะสม

ผู้ให้ข้อมูลทั้ง 2 กลุ่มมากกว่าครึ่งหนึ่งเห็นด้วยกับวิธีการฝึกอบรมที่มีการบรรยายและแลกเปลี่ยนปัญหาด้วยวิธีการสาธิตและทัศนศึกษา และพบว่าผู้ให้ข้อมูลกลุ่มในเมืองต้องการฝึกอบรมด้วยวิธีดังกล่าวมากถึง 77.6 เปอร์เซ็นต์ซึ่งมากกว่าผู้ให้ข้อมูลกลุ่มนอกเมืองที่เห็นด้วยกับวิธีการฝึกอบรมดังกล่าวเพียง 67.0 เปอร์เซ็นต์เท่านั้น

ข้อเสนอแนะอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการฝึกอบรม

ในด้านเครื่องเสียง สิ่งพิมพ์ วัสดุทัศนและภาพยนต์ที่ใช้ในการฝึกอบรมนั้น ผู้ให้ข้อมูลทั้ง 2 กลุ่มส่วนมากให้ความเห็นว่าควรมี รองลงมาให้ความเห็นว่าจำเป็นมากสำหรับการฝึกอบรม และควรมีเนื้อหาคล้อยจองกับเรื่องที่ฝึกอบรมด้วย

ส่วนความรู้ความสามารถของวิทยากรที่ใช้ในการฝึกอบรมนั้นส่วนมากต้องการวิทยากรที่มีความรู้ความสามารถเฉพาะด้านในเรื่องที่ฝึกอบรมและมีประสบการณ์ในด้านการฝึกอบรมเป็นอย่างดี

สำหรับด้านที่พักและอาหารนั้นผู้ให้ข้อมูลทั้ง 2 กลุ่มส่วนใหญ่ต้องการให้ฝ่ายจัดการฝึกอบรมจัดเตรียมอาหารและที่พักให้มีเพียงส่วนน้อยเท่านั้นที่ระบุว่า สามารถจัดหาอาหารและที่พักด้วยตนเองได้

ส่วนความสะดวกในการเดินทางมาเข้ารับการฝึกอบรมนั้น ผู้ให้ข้อมูลทั้ง 2 กลุ่มเกินกว่าครึ่งหนึ่งระบุว่า ถ้าจัดการฝึกอบรมในหมู่บ้านหรือตำบลที่ผู้ให้ข้อมูลอยู่อาศัยสามารถที่จะเดินทางเข้ามารับการฝึกอบรมด้วยตนเอง ได้และมีเพียงส่วนน้อยเท่านั้นที่ให้ความเห็นว่าควรให้ฝ่ายจัดการฝึกอบรมจัดหาพาหนะให้และนอกจากนี้ผู้ให้ข้อมูลทั้ง 2 กลุ่มส่วนมากต้องการให้เจ้าหน้าที่ที่จัดการฝึกอบรมได้ติดตามและประเมินผลหลังจากการฝึกอบรมแล้ว

สรุปการทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานข้อที่ 1 ความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมตามที่สมาชิกสหกรณ์การเกษตรรับรู้ในแต่ละสาขาวิชา มีความแตกต่างกันตามลักษณะส่วนบุคคล เศรษฐกิจ สังคมและจิตวิทยาของสมาชิก

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏดังนี้ คือ

1. ลักษณะส่วนบุคคลของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรพบว่าอายุของผู้ให้ข้อมูลทั้ง 2 กลุ่มมีอายุเฉลี่ย 48 ปีเท่ากันและไม่มี ความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนระดับการศึกษานั้นผู้ให้ข้อมูลทั้ง 2 กลุ่มมีระดับการศึกษาโดยเฉลี่ย 4 ปีเท่ากันและไม่มี ความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ สำหรับประสบการณ์การฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมนั้นผู้ให้ข้อมูลกลุ่มในเมืองมีประสบการณ์การฝึกอบรมเฉลี่ย 1.45 ครั้งต่อปี ซึ่งใกล้เคียงกันกับผู้ให้ข้อมูลนอกเมืองที่มีประสบการณ์การฝึกอบรมเฉลี่ย 1.41 ครั้งต่อปี และไม่มี ความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัยในครั้งนี้ ที่กล่าวว่าความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมตามที่สมาชิกสหกรณ์การเกษตรรับรู้ในแต่ละสาขามีความแตกต่างกันตามลักษณะส่วนบุคคลของสมาชิก

2. ลักษณะทางเศรษฐกิจและสังคมของสมาชิกสหกรณ์การเกษตร ผลการวิจัย พบว่ารายได้ของผู้ให้ข้อมูลกลุ่มในเมืองมีรายได้เฉลี่ย 43,385 บาทต่อปี ซึ่งมากกว่าผู้ให้ข้อมูลกลุ่มนอกเมืองที่มีรายได้เฉลี่ย 35,139 บาทต่อปี และมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัยในครั้งนี้ที่กล่าวว่า ความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมตามที่

สมาชิกสหกรณ์การเกษตรรับรู้ในแต่ละสาขาวิชามีความแตกต่างกันตามลักษณะทางเศรษฐกิจและสังคมของสมาชิก ส่วนขนาดของพื้นที่ถือครองเพื่อการเกษตรนั้น ผู้ให้ข้อมูลกลุ่มในเมืองมีขนาดพื้นที่ถือครองเพื่อการเกษตรเฉลี่ย 27.10 ไร่ ซึ่งมากกว่าผู้ให้ข้อมูลกลุ่มนอกเมืองที่มีขนาดของพื้นที่ถือครองเพื่อการเกษตรเฉลี่ย 24.71 ไร่ และไม่มี ความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ สำหรับความถี่ของการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรนั้น ผู้ให้ข้อมูลกลุ่มในเมืองมีความถี่ของการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรเฉลี่ย 1.37 ครั้งต่อไป ซึ่งใกล้เคียงกับ ผู้ให้ข้อมูลกลุ่มนอกเมืองที่มีค่าเฉลี่ย 1.53 ครั้งต่อปี และไม่มี ความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติแต่อย่างใด จึงปฏิเสธสมมุติฐานการวิจัยในครั้ง นี้ที่กล่าวว่าความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมตามที่สมาชิกสหกรณ์การเกษตรรับรู้ในแต่ละสาขาวิชา มีความแตกต่างกันตามลักษณะทางเศรษฐกิจและสังคมของสมาชิก

ส่วนการใช้ประโยชน์จากสื่อมวลชนนั้นพบว่าผู้ให้ข้อมูลกลุ่มในเมืองมีการใช้ประโยชน์จากสื่อมวลชนมีจำนวนครั้งเฉลี่ย 49.33 ครั้งต่อเดือน ในขณะที่ผู้ให้ข้อมูลกลุ่มนอกเมืองมีจำนวนครั้งเฉลี่ย 62.95 ครั้งต่อเดือนและมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ สำหรับระยะทางจากบ้านถึงตัวเมืองนั้นผู้ให้ข้อมูลกลุ่มในเมืองมีระยะทางจากบ้านถึงตัวเมืองเฉลี่ย 19.25 กิโลเมตรซึ่งน้อยกว่าผู้ให้ข้อมูลกลุ่มนอกเมืองที่มีระยะทางจากบ้านถึงตัวเมืองเฉลี่ย 48.20 กิโลเมตรและมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงยืนยันสมมุติฐานการวิจัยครั้งนี้ที่กล่าวว่า ความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมตามที่สมาชิกสหกรณ์การเกษตรรับรู้ในแต่ละสาขาวิชา มีความแตกต่างกันตามลักษณะทางเศรษฐกิจและสังคมของสมาชิกและผู้ให้ข้อมูลกลุ่มในเมืองมีความถี่ของการเยี่ยมชมสถาบันการเกษตรอย่างมีจำนวนครั้งเฉลี่ย 9.13 ครั้งต่อปีซึ่งใกล้เคียงกับผู้ให้ข้อมูลกลุ่มนอกเมืองที่มีจำนวนครั้งเฉลี่ย 8.43 ครั้งต่อปี และไม่มี ความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงปฏิเสธสมมุติฐานการวิจัยที่กล่าวว่าความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมตามที่สมาชิกสหกรณ์การเกษตรรับรู้ในแต่ละสาขาวิชา มีความแตกต่างกันตามลักษณะทางเศรษฐกิจและสังคมของสมาชิก

3. ลักษณะทางจิตวิทยาของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรอันได้แก่ ค่านิยมในการศึกษาผลการวิจัยพบว่า ผู้ให้ข้อมูลกลุ่มในเมืองมีค่านิยมในทางการศึกษาโดยมีค่าคะแนนเฉลี่ย 4.87

คะแนน ซึ่งใกล้เคียงกับผู้ให้ข้อมูลกลุ่มในเมืองที่มีค่าคะแนนเฉลี่ย 4.68 คะแนน และไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัยครั้งนี้ที่กล่าวว่าความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมตามที่สมาชิกสหกรณ์การเกษตรรับรู้ในแต่ละสาขาวิชามีความแตกต่างกันตามลักษณะทางจิตวิทยาของสมาชิก

สมมติฐานข้อที่ 2 ความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมในแต่ละสาขาวิชาตามที่สมาชิกสหกรณ์การเกษตรรับรู้ระหว่างสมาชิกสหกรณ์การเกษตรกลุ่มในเมืองและสมาชิกสหกรณ์กลุ่มนอกเมืองแตกต่างกัน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า ผู้ให้ข้อมูลทั้ง 2 กลุ่มมีความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมด้านพืชกรรมในแต่ละสาขาวิชาไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และผู้ให้ข้อมูลกลุ่มในเมืองมีค่าคะแนนเฉลี่ยในภาพรวมของความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมด้านพืชกรรม 41.91 คะแนน ซึ่งใกล้เคียงกับผู้ให้ข้อมูลกลุ่มนอกเมืองที่มีค่าคะแนนเฉลี่ย 42.70 คะแนน ยกเว้นความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมด้านพืชกรรมในเรื่องต่อไปนี้ที่ผู้ให้ข้อมูลทั้ง 2 กลุ่มมีความต้องการฝึกอบรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติคือ การเตรียมดินเพื่อการเพาะปลูก การขยายพันธุ์พืช การป้องกันโรคและศัตรูพืชและการตลาดสำหรับผลผลิตทางพืชกรรม ซึ่งทั้ง 4 เรื่องนี้ผู้ให้ข้อมูลกลุ่มนอกเมืองมีค่าคะแนนเฉลี่ยของความต้องการฝึกอบรมมากกว่าผู้ให้ข้อมูลในเมือง ส่วนความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมในด้านสัตวบาลของผู้ให้ข้อมูลทั้ง 2 กลุ่มพบว่า ผู้ให้ข้อมูลกลุ่มในเมืองมีค่าคะแนนเฉลี่ย 27.95 คะแนน ซึ่งใกล้เคียงกับผู้ให้ข้อมูลกลุ่มนอกเมืองที่มีค่าคะแนนเฉลี่ย 27.89 คะแนน และไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในความต้องการฝึกอบรมด้านสัตวบาลในภาพรวมของผู้ให้ข้อมูลทั้ง 2 กลุ่ม ยกเว้นวิชาชีพเกษตรกรรมด้านสัตวบาลในเรื่องการป้องกันโรคและศัตรูสัตว์ซึ่งผู้ให้ข้อมูลกลุ่มนอกเมืองมีความต้องการฝึกอบรมมากกว่าผู้ให้ข้อมูลกลุ่มในเมือง

สำหรับความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมด้านอื่น ๆ นั้นผลการศึกษพบว่าผู้ให้ข้อมูลกลุ่มในเมืองมีค่าคะแนนเฉลี่ยในภาพรวม 60.88 คะแนน ซึ่งน้อยกว่าผู้ให้ข้อมูลกลุ่มนอกเมืองที่มีค่าคะแนนเฉลี่ย 61.77 คะแนน และไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ยกเว้น

ความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมด้านอื่น ๆ ในเรื่องต่อไปนี้มีที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญยิ่งทางสถิติกล่าวคือ เรื่องเครื่องยนต์ฟาร์ม การทำฟาร์มแบบผสมผสานและการแปรรูปผลิตภัณฑ์การเกษตร ซึ่งผู้ให้ข้อมูลกลุ่มนอกเมืองมีความต้องการฝึกอบรมมากกว่าผู้ให้ข้อมูลกลุ่มในเมือง ฉะนั้นจึงปฏิเสธสมมุติฐานการวิจัยในครั้งนี้ที่กล่าวว่า ความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมในแต่ละสาขาวิชาตามที่สมาชิกสหกรณ์การเกษตรรับรู้ระหว่างสมาชิกสหกรณ์การเกษตรกลุ่มในเมืองและสมาชิกสหกรณ์การเกษตรกลุ่มนอกเมืองแตกต่างกัน

อภิปรายผลการศึกษา

(Implication)

ผลการศึกษาความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมตามการรับรู้ของสมาชิกสหกรณ์การเกษตร จังหวัดสกลนคร นั้นพบว่า ผู้ให้ข้อมูลทั้ง 2 กลุ่ม มีความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมในด้านพืชกรรมมากกว่าทางด้านสัตวบาลและวิชาชีพเกษตรกรรมด้านอื่น ๆ สำหรับความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมด้านพืชกรรมนั้น ผู้ให้ข้อมูลมีความต้องการฝึกอบรมในเนื้อหาวิชาการเกี่ยวกับการป้องกันโรคและศัตรูพืชในระดับมากที่สุด รองลงมาคือเรื่องการจัดที่ดินและน้ำ ส่วนทางด้านสัตวบาลนั้นพบว่าผู้ให้ข้อมูลมีความต้องการฝึกอบรมในเรื่องการตลาดสัตว์มากที่สุดและรองลงมาคือเรื่องการป้องกันโรคและศัตรูสัตว์ สำหรับด้านวิชาชีพเกษตรกรรมเรื่องอื่นๆ นั้นผู้ให้ข้อมูลมีความต้องการฝึกอบรมในด้านการทำฟาร์มแบบผสมผสานมากที่สุด แต่อย่างไรก็ตามจากผลการวิจัยพบว่า ความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมของผู้ให้ข้อมูลจะมีมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับปัจจัยทางด้านลักษณะส่วนบุคคล เศรษฐกิจและสังคม หลายประการ ได้แก่ รายได้ของแต่ละบุคคล ระดับการศึกษา ขนาดของพื้นที่ครอบครองในการประกอบอาชีพ อายุ ประสบการณ์การฝึกอบรม ความถี่ของการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร การใช้ประโยชน์จากสื่อมวลชน ระยะทางจากบ้านถึงตัวเมือง ความถี่ของการเยี่ยมชมสถานประกอบการ และค่านิยมในการศึกษา ซึ่งปัจจัยแต่ละด้านจะส่งผลต่อความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมของผู้ให้ข้อมูลมากหรือน้อยไม่เท่ากัน ผลการวิเคราะห์สหสัมพันธ์พบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมของผู้ให้ข้อมูลกลุ่มในเมือง คือ

1. รายได้ ซึ่งพบว่าผู้ให้ข้อมูลที่มีรายได้สูงมีแนวโน้มในความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมในด้านต่าง ๆ มากกว่าผู้ให้ข้อมูลที่มีรายได้น้อย สาเหตุที่เป็นเช่นนี้เพราะบุคคลที่มีรายได้สูงนั้นมีความกระตือรือร้นที่จะขยายหาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอ เพื่อนำวิชาการและความรู้ต่าง ๆ เหล่านั้นมาใช้ในการประกอบอาชีพของตนให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงขึ้น อันสืบผลถึงการมีรายได้เพิ่มขึ้นด้วย ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ Thanupon (1986 : 53) ที่พบว่า "รายได้มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพของชาวนาในจังหวัดเชียงใหม่"

2. การใช้ประโยชน์จากสื่อมวลชน นับว่าเป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมของสมาชิกสหกรณ์การเกษตร โดยเฉพาะบุคคลที่มีความถนัดในการรับข่าวจากวิทยุและเพื่อบ้านบ่อยครั้ง มีแนวโน้มในความต้องการที่จะรับการฝึกอบรมวิชาชีพมากขึ้นตามไปด้วย ทั้งนี้เพราะบุคคลที่ได้รับข่าวสารความรู้จากสื่อมวลชนอยู่อย่างสม่ำเสมอ ความต้องการที่จะค้นคว้าความรู้ใหม่ ๆ ที่เกี่ยวกับการประกอบอาชีพจะมากกว่าบุคคลที่มีการใช้ประโยชน์จากสื่อมวลชนน้อยครั้ง ดังนั้นจึงสรุปได้ว่าการรับข่าวสารความรู้จากสื่อมวลชน อาทิ วิทยุ โทรทัศน์ เพื่อนบ้าน หนังสือพิมพ์ และเอกสารสิ่งพิมพ์อื่น ๆ จะเป็นประโยชน์ต่อการประกอบอาชีพและการดำรงชีวิตของเกษตรกร ผลการวิจัยดังกล่าวจึงสอดคล้องกับผลการวิจัยของ อังคณา สิมะหวัระไชย์ (2525 : 65) ที่พบว่า แหล่งข่าวสารคือสื่อมวลชนประเภทวิทยุมีอิทธิพลต่อการรับรู้ของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

3. ค่านิยมในการศึกษา นับว่าเป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมของสมาชิกการเกษตรอีกประการหนึ่ง สมาชิกสหกรณ์การเกษตรที่มีค่านิยมในการศึกษาทางบวกโดยเห็นคุณค่าและประโยชน์ของการศึกษา จึงมีแนวโน้มในความต้องการเข้ารับการฝึกอบรมมากกว่าสมาชิกสหกรณ์การเกษตรที่ไม่เห็นคุณค่าและประโยชน์ของการศึกษา ทั้งนี้เพราะบุคคลที่มีค่านิยมในการศึกษาทางบวกนั้น ย่อมเห็นประโยชน์และคุณค่าของการศึกษาที่ทำให้ได้รับความรู้สิ่งใหม่ ๆ เพื่อนำมาใช้ในการประกอบอาชีพมากยิ่งขึ้นและมักจะเป็นบุคคลที่ไม่หาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอ ซึ่ง สุนิลา ทนุผล (2531 : 9) ให้ความเห็นว่า "การศึกษาจะมี

ส่วนช่วยทำให้คนในสังคมเจริญก้าวหน้าไปในทางที่ดีกว่าปัจจุบัน และการศึกษายังเป็นตัวกลางหรือเป็นสื่อกลางอย่างดีที่จะใช้ในการพัฒนาประชาชน"

สำหรับปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมของผู้ให้ข้อมูลกลุ่มนอกเมืองนั้น ผลการวิเคราะห์สหสัมพันธ์พบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมเหมือนกันกับปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมของผู้ให้ข้อมูลกลุ่มในเมือง แต่อย่างไรก็ตามยังมีปัจจัยทางลักษณะส่วนบุคคลอีกบางประการที่มีผลต่อความต้องการฝึกอบรมทางวิชาชีพของผู้ให้ข้อมูลกลุ่มนอกเมือง ได้แก่

1. อายุ พบว่ามีความสัมพันธ์ในทางลบกับความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมของสมาชิกสหกรณ์การเกษตร โดยผู้ให้ข้อมูลที่มีอายุมากมีแนวโน้มในความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมน้อยกว่าผู้ให้ข้อมูลที่มีอายุน้อย ทั้งนี้เพราะบุคคลที่มีอายุมากขึ้นจะมีความกระตือรือร้นในการเรียนรู้ลดลง ซึ่งเป็นผลทำให้ความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมน้อยลงตามไปด้วย ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับความคิดเห็นของ สมบูรณ์ ศาลยาชีวัน (2526 : 53) ที่สรุปว่า ประสิทธิภาพการเรียนรู้ของคนจะสูงสุดเมื่ออายุ 25 ปี หลังจากนั้นจะลดลงประมาณ 1 เปอร์เซ็นต์ต่อปีจนถึงอายุ 50 ปี
2. ความถี่ของการเยี่ยมชมสถาบันการเกษตร ผลการวิจัยพบว่าผู้ให้ข้อมูลที่มีความถี่ของการเยี่ยมชมสถาบันการเกษตรบ่อยครั้งมีแนวโน้มในความต้องการการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมมากกว่าผู้ให้ข้อมูลที่มีความถี่ของการเยี่ยมชมสถาบันการเกษตรน้อยครั้ง ทั้งนี้เพราะผู้ให้ข้อมูลที่มีโอกาสได้ไปติดต่อและเยี่ยมชมสถาบันการเกษตรบ่อยครั้ง มีโอกาสได้พบเห็นแลกเปลี่ยนความรู้ที่เป็นประโยชน์ต่อการประกอบอาชีพอยู่เสมอ ทำให้ความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรเพื่อรับความรู้ใหม่ๆ มาใช้ในการประกอบอาชีพมากกว่าผู้ให้ข้อมูลที่ไม่มีโอกาสพบเห็นและรับความรู้ รวมทั้งวิทยาการใหม่ ๆ ผลการวิจัยนี้จึงสอดคล้องกับผลการวิจัยของ Thanupon (1986 : 23) ที่พบว่า "ความถี่ของการเยี่ยมชมสถาบันการเกษตร เป็นปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลต่อความต้องการฝึกอบรมของเกษตรกร"

ข้อเสนอแนะ (Recommendations)

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

จากผลการวิจัยครั้งนี้ มีข้อเสนอแนะบางประการสำหรับฝ่ายจัดการฝึกอบรมและหน่วยงานที่มีหน้าที่ในการจัดการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมให้แก่สมาชิกสหกรณ์เพื่อนำไปกำหนดเป็นแนวทางในการวางแผน กำหนดแนวทางในการจัดการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรให้แก่สมาชิกสหกรณ์การเกษตรได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลดังนี้คือ

1. จัดการฝึกอบรมเฉพาะวิชาชีพเกษตรกรรมที่สมาชิกสหกรณ์มีความต้องการฝึกอบรมมากที่สุดเป็นลำดับแรก ซึ่งจากผลการวิจัยพบว่า ผู้ให้ข้อมูลทั้ง 2 กลุ่มมีความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมด้านพืชกรรมมากที่สุดโดยเฉพาะเรื่องการป้องกันและกำจัดศัตรูพืช รองลงมาคือด้านสัตวบาลโดยเน้นทางด้านการตลาดสัตว์ ส่วนในวิชาชีพเกษตรกรรมด้านอื่น ๆ นั้น สมาชิกสหกรณ์การเกษตรทั้ง 2 กลุ่มต้องการฝึกอบรมในเรื่องการทำฟาร์มแบบผสมผสานมากที่สุด ทั้งนี้โดยใช้วิทยากรที่มีความรู้ความชำนาญและมีประสบการณ์ในวิชาชีพเกษตรกรรมเฉพาะด้าน ส่วนวิธีการที่ใช้ในการฝึกอบรมนั้นควรมีการสาธิตวิธีและสาธิตผลเพื่อให้สมาชิกสหกรณ์การเกษตรได้เรียนรู้วิธีปฏิบัติที่ถูกต้องและเห็นผลด้วย นอกจากนี้ควรมีการบรรยาย ประชุมกลุ่มย่อย รวมทั้งการนำพาไปทัศนศึกษาตามฟาร์มตัวอย่างที่ประสบผลสำเร็จในการประกอบอาชีพเกษตรกรรมในแต่ละด้านและควรนำไปเยี่ยมชมหน่วยงานของรัฐบาลที่เกี่ยวข้องกับการเกษตร เช่น สถานีบำรุงพันธุ์สัตว์ สถานีทดลองพืชไร่ สถานีประมง สถานีทดลองข้าว เป็นต้น ทั้งนี้เพื่อให้สมาชิกสหกรณ์การเกษตรได้พบเห็นวิทยากรในการประกอบอาชีพการเกษตรใหม่ ๆ เพิ่มขึ้น อันจะส่งผลดีต่อการประกอบอาชีพเกษตรกรรมของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรด้วย

2. ควรจัดดำเนินการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมแบบเคลื่อนที่ขึ้นในหมู่บ้านที่สมาชิกสหกรณ์การเกษตรอยู่อาศัยและในการจัดการฝึกอบรมนั้นควรจัดแบ่งกลุ่มของผู้เข้ารับการฝึกอบรมตามความแตกต่างกันของรายได้ อายุและระดับการศึกษา ทั้งนี้เพื่อให้การจัดการฝึกอบรมนั้น

ได้ผลดีที่สุดตามจุดมุ่งหมายของการฝึกอบรมนั้น นอกจากนี้เนื้อหาสาระที่ใช้ในการฝึกอบรมนั้นจะต้องสอดคล้องกับการประกอบอาชีพหลักของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรของแต่ละกลุ่มด้วยและควรจัดการฝึกอบรมเวียนกันไปอย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง

3. ควรใช้สื่อมวลชนโดยเฉพาะวิทยุ โทรทัศน์ เอกสารสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ในการเสนอข่าวสารทางการเกษตรให้สมาชิกสหกรณ์การเกษตรได้รับทราบอย่างสม่ำเสมอและทั่วถึง เพื่อเป็นการกระตุ้นให้สมาชิกสหกรณ์การเกษตรตื่นตัว สนใจในวิทยาการใหม่ ๆ ที่นำมาใช้ในการประกอบอาชีพเกษตรกรรมอยู่เสมอ อันอาจทำให้เกษตรกรมีแรงจูงใจในการเฝ้าหาความรู้และความกระตือรือร้นในความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมเพิ่มขึ้น

4. สำหรับสถานที่ที่ใช้ในการดำเนินการจัดการฝึกอบรมนั้น ควรเป็นสถานที่ที่สมาชิกสหกรณ์การเกษตรสามารถเดินทางเข้ารับการฝึกอบรมได้สะดวก เช่น โรงเรียนในหมู่บ้าน หรือวัดในหมู่บ้าน ระหว่างการฝึกอบรมนั้นฝ่ายจัดการฝึกอบรมควรจัดเตรียมอาหารสำหรับผู้เข้ารับการฝึกอบรมด้วย ทั้งนี้เพื่อความสะดวกและไม่เป็นภาระให้กับสมาชิกสหกรณ์การเกษตรที่เข้ารับการฝึกอบรม นอกจากนี้ควรจัดฝึกอบรมในช่วงระยะเวลาสั้น ๆ ไม่ควรเกิน 3-4 วัน และควรอยู่ในช่วงที่สมาชิกสหกรณ์การเกษตรว่างจากการประกอบอาชีพหลักคือการทำนา ซึ่งอยู่ในช่วงระหว่างเดือนมีนาคมถึงเดือนเมษายน

5. หลังจากเสร็จสิ้นการฝึกอบรมในแต่ละช่วง ควรจัดให้มีการทดสอบความรู้เพื่อประเมินผลการฝึกอบรมนั้นว่าผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้รับความรู้มากน้อยเพียงใดรวมทั้งจะต้องมีการติดตามและประเมินผลอย่างสม่ำเสมอ นอกจากนี้ควรมีการแจกประกาศนียบัตรให้แก่ผู้เข้ารับการฝึกอบรมแต่ละคนด้วย เพื่อเป็นการเชิดชูเกียรติให้แก่สมาชิกสหกรณ์การเกษตร อันจะส่งผลถึงความต้องการที่จะเข้ารับการฝึกอบรมในครั้งต่อไป

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรเพิ่มตัวแปรอิสระ เช่น อาชีพหลัก ความมั่งคั่งในชีวิต, การมีส่วนร่วมในกิจกรรมของกลุ่ม และระยะทางจากบ้านถึงแหล่งวิชาการ เป็นต้น เพื่อให้สามารถทำนายผลความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรได้มากขึ้น ซึ่งจากการวิจัยครั้งนี้ ตัวแปรอิสระ 10 ตัวแปร พบว่ามีอยู่ 3 ตัวแปรเท่านั้นที่มีความสำคัญในการทำนายผลตัวแปรตาม และสามารถทำนายผลได้เพียง 30 เปอร์เซ็นต์ เท่านั้น ส่วนอีก 70 เปอร์เซ็นต์ ขึ้นอยู่กับตัวแปรอื่น ๆ ที่ไม่ได้นำมาวิจัยในครั้งนี้ ดังนั้นควรศึกษาว่ามีตัวแปรใดอีกบ้างที่คาดว่าจะมีความสัมพันธ์กับความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมของสมาชิกสหกรณ์การเกษตร แล้วนำมารวมกับตัวแปรที่พบว่ามีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญดังกล่าว หลังจากนั้นจึงนำมาวิเคราะห์ Multiple regression อีกครั้งหนึ่ง ซึ่งคาดว่าจะสามารถทำนายตัวแปรอิสระที่มีผลต่อความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรได้มากยิ่งขึ้น

2. ควรเก็บข้อมูลกับสมาชิกสหกรณ์การเกษตรทุกสหกรณ์การเกษตรที่มีอยู่ในจังหวัดสกลนคร เพื่อที่จะทราบว่าสมาชิกสหกรณ์การเกษตรทุกสหกรณ์การเกษตรที่มีอยู่ในจังหวัดสกลนครนั้นมีความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมในด้านต่าง ๆ สอดคล้องกันหรือไม่ อันจะส่งผลต่อการจัดการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมในด้านต่าง ๆ ของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรให้เหมาะสมและรัดกุมตรงกับความต้องการของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรมากที่สุด

3. ควรขยายพื้นที่การวิจัยให้กว้างขวางยิ่งขึ้นเป็นระดับเขต ระดับภาค หรือทั้งประเทศ เพื่อให้ผลการวิจัยได้ใช้เป็นแนวทางในการกำหนดนโยบายและการวางแผนงานในการร่วมจัดการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรให้ได้ผลอย่างแท้จริง

เอกสารอ้างอิง

- เกรียงศักดิ์ ปัทมเรชา. 2530. สถานภาพทางเศรษฐกิจสังคมของสมาชิกสหกรณ์การเกษตร
กลุ่มเกษตรกรรถบรรทุกค้าขนาคาร์เพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร และสหกรณ์รายตัว.
วิทยาสารเกษตร. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ปีที่ 8 ฉบับที่ 1 1 ม.ค.-
มิ.ย. 2530.
- เกษม จริณโก. 2529. วิทยาการทางการส่งเสริมและพัฒนาชนบท. เอกสารการฝึกอบรมศูนย์
ส่งเสริมและฝึกอบรมการเกษตรแห่งชาติ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขต
กำแพงแสน.
- จิรินทร์ เทพวานิช. 2521. วิเคราะห์การขยายตัวของรายได้ทางสาขาเกษตรกรรมที่เกิดจาก
ความก้าวหน้าทางวิชาการ. รายงานการวิจัย. ภาควิชาเศรษฐศาสตร์ คณะสังคม
ศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางเขน. (โรเนียว)
- _____. 2523. การพัฒนาเศรษฐกิจ. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์ 860-862.
วังบูรพา.
- จุมพล หินพานิช. 2524. "บุคคล กลุ่มและองค์การ" ใน เอกสารการสอนชุดวิชาองค์การ
และการจัดการ. หน่วยที่ 1-7 มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ชัชวาลย์ วัดอักษร. 2528. การศึกษาเปรียบเทียบผลการเรียนรู้จากรายการโทรทัศน์เกี่ยวกับ
รายการโทรทัศน์ที่มีอักษรบรรยายประกอบ. กรุงเทพฯ : ปริญญาพันธ์ มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- ดิเรก ศรีตพงษ์. 2525. ความต้องการบริการทางวิชาการของสมาชิกสหกรณ์ผู้เลี้ยงสุกรอำเภอ
เมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. วิทยานิพนธ์ปริญาโท :
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. กรุงเทพฯ.
- ทำนอง สิงควานิช. 2516. ปัญหาและอุปสรรคทางพัฒนาสถาบันเกษตรกร. กรุงเทพฯ : สมาคมเศรษฐ
ศาสตร์เกษตรแห่งประเทศไทย.

ทนุ ชื่นฟูฉนิ. 2531. การยอมรับเทคโนโลยีการปลูกถั่วเหลืองหลังการทำนาของเกษตรกรบ้านแม่ใจ ตำบลบ้านเป้า และบ้านบวกหม้อ ตำบลขี้เหล็ก อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่.
: วิทยานิพนธ์ ปริญญาโท สาขาส่งเสริมการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่ใจ เชียงใหม่

เทพ พงษ์พานิช. 2527. หลักการส่งเสริมการเกษตร. เชียงใหม่ : สถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่ใจ.

น้ำชัย ทนุผล. 2529. การพัฒนาชุมชน : หลักการและยุทธวิธี. เชียงใหม่ : สถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่ใจ.

_____. 2531. วิธีการเตรียมโครงการวิจัย. เชียงใหม่ : สถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่ใจ.

_____. 2532. การวางแผนและประเมินผลโครงการส่งเสริมการเกษตร. เชียงใหม่ : สถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่ใจ.

น้อย ศิริโชคติ. 2523. เทคนิคการฝึกอบรม. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์อักษรศาสตร์.

นรินทร์ชัย พัฒนาพงศ์. 2528. "การใช้สื่อสารทางไกลทางงานส่งเสริมการเกษตร" ใน เอกสารการสอนชุดวิชาการสื่อสารในงานส่งเสริมทางการเกษตร. หน่วยที่ 1-7. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

บุญสม วราเอกศิริ. 2529. ส่งเสริมการเกษตร : หลักการและวิธีการ. เชียงใหม่ : สถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่ใจ.

บุญธรรม เทศนา. 2530. หลักการเรียนรู้และการสอน. เชียงใหม่ : สถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่ใจ.

ประกอบ รัตนพันธ์. 2524. การศึกษาความต้องการการฝึกอบรมวิชาชีพชั้นเกษตรกรรมของ
ประชากรจังหวัดพังงา. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
กรุงเทพฯ.

ประหยัด หิรัญรัมย์. 2530. เทคนิคการฝึกอบรมเทคโนโลยีทางการศึกษา. กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์ศิลปบรรณาการ.

ปัญญา หิรัญรัมย์. 2529. ความรู้พื้นฐานการส่งเสริมการเกษตร. กรุงเทพฯ : บริษัท
สารมวลชน จำกัด.

พนมพร บรรเทา. 2511. ความต้องการทางการศึกษาของเกษตรกรในศูนย์พัฒนาชนบท อำเภอสระ
กำแพง จังหวัดเพชรบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
กรุงเทพฯ.

พงศ์ศักดิ์ อังกะสิทธิ์. 2527. การส่งเสริมเกษตรกรที่สูง. ภาควิชาส่งเสริมและเผยแพร่การเกษตร,
คณะเกษตรศาสตร์, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. เชียงใหม่.

ไพรัตน์ เดชะรินทร์. 2526. "สภาพของชนบทในอนาคต" ใน เอกสารการสอนชุดวิชาการ
พัฒนาชนบท. หน่วยที่ 8-15. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

พวงจันทร์ ดุลละล้มพะ. 2521. จิตวิทยาเบื้องต้น. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

พรทิพย์ อุดมสิน. 2526. "จิตวิทยาบุคคลเพื่อการนิเทศงานส่งเสริมการเกษตร" ใน เอกสาร
การสอนชุดวิชา การพัฒนาชนบท. หน่วยที่ 1-7. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

ไพบุลย์ สุทธสุภา. 2525. ปัจจัยบางประการที่มีผลต่อการยอมรับวิทยาการใหม่ของเกษตรกร
ในจังหวัดเชียงใหม่. เชียงใหม่ : งานวิจัย คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

คณะศึกษาศาสตร์. 2520. ลักษณะปัญหาและความต้องการของประชากรภาคเหนือเกี่ยวกับการ
ศึกษาผู้ใหญ่. ภาควิชาส่งเสริมการศึกษา. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

มนตรี เพ็ชรคำ. 2516. การเกษตรเบื้องต้น. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

มะลิ ไทยเหนือ. 2526. "การสอนสาธิตเพื่อการพัฒนาชนบท" ใน เอกสารการสอนชุดวิชาการพัฒนาชนบท หน่วยที่ 11. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

รัชณี เศรษฐโง. 2528. สังคมวิทยาชนบท. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช จำกัด.

วิทยา ดำรงเกียรติศักดิ์. 2529. แนวความคิดพื้นฐาน : สื่อสารมวลชนกับการพัฒนา.
เชียงใหม่ : สถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้.

_____. 2529. การสื่อสารการเกษตร. เชียงใหม่ : สถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้.

สำนักงานสหกรณ์การเกษตรจังหวัดสกลนคร. 2531. รายงานประจำปี 2530. สกลนคร :
เอกสารโรเนียว.

สุพล ปรัชญกุล. 2521. โครงการอบรมวิชาชีพเกษตรกรรม หลักสูตรระยะสั้น ของวิทยาลัยเกษตรกรรมราชบุรี ตามความต้องการของเกษตรกรในเขตอำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. กรุงเทพฯ.

เสนาะ ตีเยาว์. 2514. การบริหารงานบุคคล. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

สมบูรณ์ ศาลยาชีวิน. 2526. จิตวิทยาเพื่อการศึกษาผู้ใหญ่. เชียงใหม่ : คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

สนธิ ผดุงกิจ. 2526. "ความมั่นคงกับการพัฒนาชนบท" ใน เอกสารการสอนชุดวิชาการพัฒนาชนบท. หน่วยที่ 13. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

สุนิลา หนูผล. 2513. การศึกษาผู้ใหญ่ทางการเกษตร. เชียงใหม่ : สถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้.

สมัย จิตหมวดด. 2521. จิตวิทยาทั่วไป. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

สุรพล จันทรปัติย์. 2529. "วิทยาการทางการส่งเสริมและพัฒนาชนบท" ใน เอกสารประกอบ
การฝึกอบรมชุดการเรียนรู้กับการฝึกอบรม. กรุงเทพฯ : ศูนย์ส่งเสริมและฝึกอบรม
การเกษตรแห่งชาติ. วิทยาเขตกำแพงแสน : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

อังคณา สิมาท้วราไชย. 2525. การเปรียบเทียบผลได้ทางเศรษฐกิจและสังคมของสมาชิกสหกรณ์
ธุรกิจเศรษฐกิจ ราช.กับเกษตรกรภายนอก. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท. มหาวิทยาลัยเกษตร
ศาสตร์. กรุงเทพฯ

อำนาจ ชีระวันช. 2525. สหกรณ์การเกษตร. ภาควิชาสหกรณ์. คณะเศรษฐศาสตร์และบริหาร
ธุรกิจ. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. กรุงเทพฯ.

Beach, D.S. 1975. Personel. The management of people at work 5 rd.
New York : Macmillan Co.

Thanupon, Sunila. 1986. Extension and Client's System Perception of
training need of Rice farmer in Chiang-mai Province Thailand.
Unpublished Ph.D. Dissertation, Central Luzon state University,
Munoz, Nueva Ecija, Phillippins.





ภาคผนวก ก.

แบบสอบถาม

แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามใช้ในการสัมภาษณ์สมาชิกสหกรณ์การเกษตรในเขตพื้นที่ จังหวัดสกลนคร เพื่อประเมินความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมตามการรับรู้ของสมาชิก สหกรณ์การเกษตร จังหวัดสกลนคร งานวิจัยวิทยานิพนธ์ ระดับปริญญาโท สาขาส่งเสริมการ เกษตร สถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้

คำชี้แจง แบบสอบถามเพื่อสัมภาษณ์สมาชิกสหกรณ์การเกษตรจังหวัดสกลนคร มีทั้งหมด 3 ตอน ให้ผู้สัมภาษณ์ทำเครื่องหมาย / หรือเติมคำลงในแต่ละข้อคำถามตามความเป็นจริง ที่ได้จากการสัมภาษณ์บุคคลเป้าหมาย (คำตอบทุกคำตอบจะเป็นความลับซึ่งใช้ในงาน วิจัยเท่านั้น) กรุณาตอบตามความเป็นจริง

แบบสัมภาษณ์

ความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมตามการรับรู้ของสมาชิกสหกรณ์การเกษตร

จังหวัดสกลนคร

ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์..... เลขที่สมาชิก.....
 บ้านเลขที่..... หมู่ที่..... ตำบล..... อำเภอ.....
 จังหวัดสกลนคร วันที่..... เดือน..... พ.ศ. 2532

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะบุคคลิกภาพส่วนตัวกับสภาพเศรษฐกิจและสังคมของสมาชิกสหกรณ์การเกษตร (โปรดกาเครื่องหมาย / ลงในช่องที่มีวงเล็บและเติมข้อความหรือตัวเลขในช่องที่มีช่องว่าง)

1. เพศ
 () ชาย
 () หญิง
2. อายุ.....ปี (ถ้าเกิน 6 เดือนคิดเป็น 1 ปี ถ้าไม่เกิน 6 เดือน ไม่นับ)
3. จำนวนปีที่ได้รับการศึกษาจากสถาบันการศึกษา.....ปี
4. เป็นสมาชิกสหกรณ์การเกษตรมาแล้ว.....ปี.....เดือน
5. ถัดรุ่นกับสหกรณ์การเกษตร จำนวน.....รุ่น
6. ท่านมีเนื้อที่ถือครองเพื่อทำการเกษตรทั้งหมด.....ไร่.....งาน
7. สภาพถือครองที่ดินของท่านเป็นอย่างไร
 () เป็นของตัวเองไร่.....งาน.....วา
 () เช่าไร่.....งาน.....วา
 () อาศัยที่ดินญาติไร่.....งาน.....วา
8. ท่านทำการเกษตรทั้งปลูกพืชและเลี้ยงสัตว์มาแล้วจำนวน.....ปี.....เดือน

9. ท่านมีรายได้ทั้งหมดรวมทุนและกำไร (ทั้งที่เป็นเงินสดและไม่เป็นเงินสด) จากการทำการเกษตรในรอบปีที่ผ่านมา (2531) ทั้งการปลูกพืชและเลี้ยงสัตว์ รวมทั้งการขายแรงงานเป็นจำนวนเงินเท่าใด

1. ข้าว บาท
2. ไม้ผล บาท
3. พืชผัก บาท
4. การเลี้ยงไก่ บาท
5. การเลี้ยงหมู บาท
6. การเลี้ยงปลา บาท
7. ค่าจ้างแรงงาน (ตนเอง) บาท
8. การทำงานของภรรยา บาท
9. การทำงานของบุตร บาท
10. อื่น ๆ ระบุ บาท

10. ในรอบปีที่ผ่านมา (2531) ท่านเคยได้รับการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมหรือไม่

() เคย

() ไม่เคย

10.1 ถ้าท่านเคยได้รับการฝึกอบรม ท่านได้รับการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมด้านใด

1.
2.
3.
4.
5.

10.2 ถ้าท่านไม่เคยได้รับการฝึกอบรม ท่านมีเหตุผลอย่างไรในการไม่ร่วมการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรม

1.
2.
3.

4.
5.
11. ระยะทางระหว่างหมู่บ้านท่านกับอำเภอเมืองสกลนคร.....กิโลเมตร
12. ในรอบปี 2531 เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร ได้เคยให้คำแนะนำช่วยเหลือในกิจกรรมการทำฟาร์มของท่านหรือไม่
- () เคยช่วยเหลือ หรือ ให้คำแนะนำ
- () ไม่เคยช่วยเหลือ หรือ ไม่เคยให้คำแนะนำ
13. ในรอบปี 2531 ท่านได้ติดต่อกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรในเรื่องเกี่ยวกับเกษตรเป็นจำนวนเฉลี่ยเดือนละ.....ครั้ง
- 13.1 ถ้าให้ความช่วยเหลือ ช่วยเหลือท่านในด้านใด (ตอบได้มากกว่าหนึ่งข้อ)
- () 1. ช่วยในการแยกแยะและแก้ปัญหาเกี่ยวกับการทำฟาร์มและกิจการการทำฟาร์ม
- () 2. ช่วยเหลือในการหาปัจจัยที่ใช้ในการทำฟาร์ม
- () 3. ให้คำแนะนำในเรื่องเกี่ยววิชาการหรือสถิติในการประกอบอาชีพเกษตรกรรม
- () 4. อื่น ๆ ระบุ.....
14. ในรอบปี 2531 ที่ผ่านมา ท่านติดต่อและเยี่ยมชมกับสถาบันการเกษตรเหล่านี้เป็นจำนวนกี่ครั้ง
- | | | |
|--|-------|-------|
| 1. สหกรณ์การเกษตรที่ท่านเป็นสมาชิก | | ครั้ง |
| 2. สถานีประมงจังหวัดสกลนคร | | ครั้ง |
| 3. หน่วยป้องกันและกำจัดศัตรูพืชสกลนคร | | ครั้ง |
| 4. สถานีบำรุงพันธุ์สัตว์สกลนคร | | ครั้ง |
| 5. สำนักงานเกษตรอำเภอหรือจังหวัดในท้องถิ่นที่ท่านอาศัยอยู่ | | ครั้ง |
| 6. สถานีทดลองข้าวสกลนคร | | ครั้ง |
| 7. สถานีทดลองพืชไร่ สกลนคร | | ครั้ง |
| 8. ศูนย์ฝึกอบรมเยาวชนเขื่อนน้ำอูน | | ครั้ง |

9. สถานีทดลองหม่อนไหมสกลนคร ครั้ง
10. ศูนย์ศึกษาการพัฒนาภูพานอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ครั้ง
15. ท่านได้รับข่าวสารและความรู้ทางการเกษตรจากแหล่งต่อไปนี้ในช่วงเดือนที่ผ่านมา
(สามารถระบุได้มากกว่า 1 ข้อ)
1. เกษตรตำบล ครั้ง
2. สถาบันทางการเกษตรต่าง ๆ ครั้ง
3. เพื่อนบ้าน ครั้ง
4. วิทยุ ครั้ง
5. โทรทัศน์ ครั้ง
6. หนังสือพิมพ์ ครั้ง
7. เอกสารสิ่งพิมพ์ ครั้ง
8. เกษตรกรผู้นำ ครั้ง
9. พ่อค้าในท้องถิ่น ครั้ง
10. อื่น ๆ (ระบุ)..... ครั้ง

16. ท่านมีความคิดเห็นเรื่องค่านิยมในการศึกษาในหัวข้อต่อไปนี้อย่างไรบ้าง

(ทำเครื่องหมาย / ลงท้ายข้อความที่ท่านเห็นด้วยอย่างยิ่ง, เห็นด้วย, ยังไม่ตัดสินใจ และไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง)

ข้อที่	ข้อความ	เห็นด้วย อย่างยิ่ง (5)	เห็นด้วย (4)	ยังไม่ ตัดสินใจ (3)	ไม่เห็น ด้วย (2)	ไม่เห็น ด้วย อย่างยิ่ง (1)
1	การศึกษามีความสำคัญต่อการประกอบอาชีพเกษตรกรของเกษตรกร					
2	การศึกษาช่วยให้บุคคลมีรายได้ดีขึ้น					
3	การฝึกอบรมช่วยให้เกษตรกรได้รับความรู้มากขึ้น					
4	เด็กที่ได้รับการศึกษาจะมีโอกาสได้ทำงานมากกว่าเด็กที่ไม่ได้รับการศึกษา					
5	ประชาชนที่มีความเป็นอยู่ในชีวิตที่ดีมีก จะมีการศึกษาสูงกว่าประชาชนที่มีการ ศึกษาต่ำ					

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมของสมาชิกสหกรณ์การเกษตร
โปรดกาเครื่องหมาย / ลงท้ายข้อความแต่ละข้อตามความคิดเห็นของท่านว่าต้อง
การมาก ปานกลาง ต้องการน้อย ไม่ต้องการ

ข้อที่	ข้อความ	ต้องการ มาก (4)	ต้องการ ปานกลาง (3)	ต้องการ น้อย (2)	ไม่ ต้องการ (1)
	พืชกรรม				
1	ความรู้เกี่ยวกับพันธุ์การคัดเลือกพันธุ์พืช				
2	การเตรียมและการเพาะเมล็ด				
3	การวิเคราะห์และเก็บตัวอย่างดิน				
4	การเตรียมดินเพื่อการเพาะปลูก				
5	การจัดการดินและน้ำ (รวมถึงปุ๋ยด้วย)				
6	การขยายพันธุ์พืช				
7	การป้องกันโรคและศัตรูพืช				
8	เทคโนโลยีหลังการเก็บเกี่ยว				
	ก. การเก็บเกี่ยว				
	ข. การแปรรูปเมล็ด				
	ค. การเก็บรักษา				
	ง. การตลาด				
9	อื่น ๆ ระบุ.....				
					
	สัตวบาล				
10	การคัดเลือกพันธุ์และการปรับปรุงพันธุ์สัตว์				

ข้อที่	ข้อความ	ต้องการ มาก (4)	ต้องการ ปานกลาง (3)	ต้องการ น้อย (2)	ไม่ ต้องการ (1)
11	การเลี้ยงสัตว์				
	- การสร้างโรงเรียน				
	- การให้อาหาร				
	- การสุขาภิบาล				
12	การป้องกันและกำจัดศัตรูพืช				
13	การฆ่าแหล่งสัตว์				
14	การตลาดสัตว์				
15	อื่น ๆ ระบุ.....				
					

2. นอกจากนั้นท่านต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรในเรื่องเฉพาะอย่างเรื่องอื่น ๆ ดังต่อไปนี้เพียงใด

ข้อที่	ข้อความ	ต้องการ มาก (4)	ต้องการ ปานกลาง (3)	ต้องการ น้อย (2)	ไม่ ต้องการ (1)
1	การเพาะเห็ด				
2	ไม้ดอกไม้ประดับ				
3	เครื่องยนต์ฟาร์ม				
4	การทำฟาร์มแบบผสมผสาน				

ข้อที่	ข้อความ	ต้องการ มาก (4)	ต้องการ ปานกลาง (3)	ต้องการ น้อย (2)	ไม่ ต้องการ (1)
5	การจัดการฟาร์ม				
6	การจัดการสิ่งแวดล้อม (บ้านเรือน)				
7	การใช้ประโยชน์จากผลผลิตที่เหลือในฟาร์มและการทำปุ๋ยหมัก				
8	เกี่ยวกับสุขภาพอนามัยและโภชนาการ				
9	การเลี้ยงปลาในนาข้าว				
10	การปลูกผัก				
11	การเลี้ยงไก่				
12	การเลี้ยงหมู				
13	การเลี้ยงโคเนื้อ-กระบือเนื้อ				
14	การเลี้ยงโคนม				
15	อุตสาหกรรมในครอบครัว				
	- การแปรรูปผลิตภัณฑ์การเกษตร				
	- การเก็บรักษาอาหาร				
16	การช่างฝีมือ (หัตถกรรม)				
17	อื่น ๆ ระบุ.....				
					

ตอนที่ 3 ข้อมูลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการฝึกอบรม (โปรดทำเครื่องหมาย / ลงในข้อที่มี

วงเล็บและเติมข้อความในข้อที่มีช่องว่าง)

1. ท่านเห็นว่าระยะเวลาที่เหมาะสมในการฝึกอบรมควรจะใช้เวลาเท่าใด

☐ 1-2 วัน	☐ 3-4 วัน
☐ 5-6 วัน	☐ 7 วัน หรือมากกว่า
2. ท่านคิดว่าช่วงเดือนไหนในรอบปีถึงจะเหมาะต่อการจัดฝึกอบรม
(ให้ระบุชื่อเดือน).....
3. สถานที่จัดฝึกอบรมที่เหมาะสมและสะดวกแก่ท่านควรจะจัดที่ไหน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

☐ วัดใกล้บ้าน	☐ โรงเรียนใกล้บ้าน
☐ ศูนย์ฝึกอบรมสหกรณ์	☐ อื่น ๆ (ระบุ).....
4. วิธีการฝึกอบรมวิธีไหนที่ท่านคิดว่ามีประโยชน์และท่านนำไปใช้ได้ดีที่สุด

..... การประชุมและแลกเปลี่ยนความรู้ด้วยภาพและเอกสารสิ่งพิมพ์	
..... การพูดคุยและแลกเปลี่ยนด้วยการนำวิธีการนำวิธีการสาธิตมาใช้	
..... การประชุมชี้แจงด้วยวิธีสาธิตและทัศนศึกษา	
..... การบรรยายและการแลกเปลี่ยนปัญหาด้วยการนำวิธีการสาธิตมาใช้และการทัศนศึกษา	
..... อื่น ๆ (ระบุ).....	
5. ท่านมีข้อเสนอแนะอื่น ๆ ในการจัดฝึกอบรมในด้านต่าง ๆ ดังต่อไปนี้บ้าง
 1. เครื่องเสียง เครื่องพิมพ์ วัสดุทัศนหรือภาพยนตร์ที่ใช้ในการฝึกอบรม

.....

.....
 2. ความรู้ความสามารถและประสบการณ์ของวิทยากรที่ใช้ในการฝึกอบรม

.....

.....

3. ด้านที่พักและอาหาร

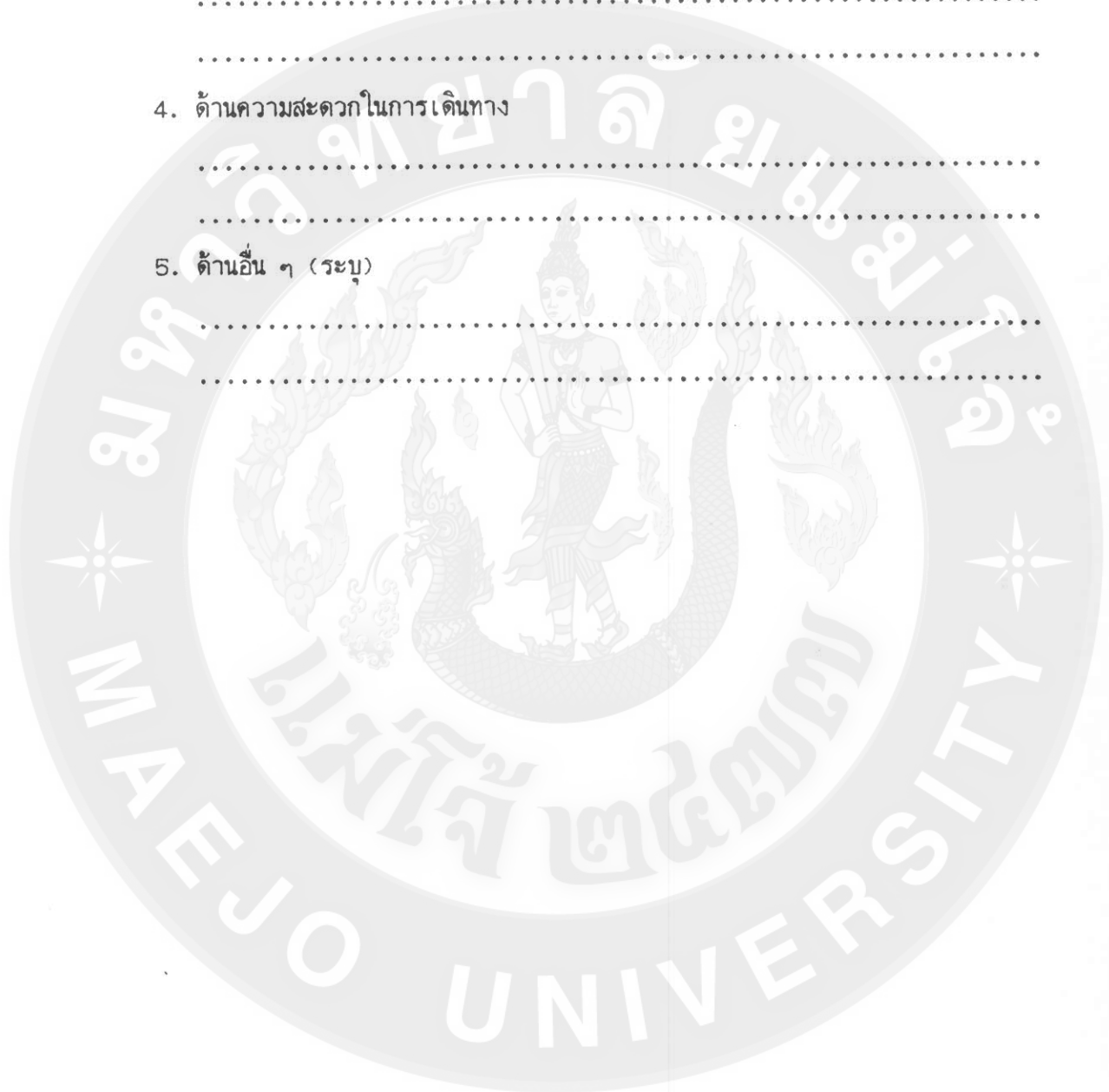
.....
.....

4. ด้านความสะดวกในการเดินทาง

.....
.....

5. ด้านอื่น ๆ (ระบุ)

.....
.....





ภาคผนวก ข.



ภาคผนวก ค.

ประวัติผู้วิจัย

- ชื่อสกุล : นายพิเชษฐ์ อินทรภูมิ
- วันเดือนปีเกิด : 20 เมษายน 2493
- จังหวัดที่เกิด : สกลนคร
- วุฒิการศึกษา : - มัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนอุดรวิทยานุกูล อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี 2508
- ปว.ช. ประโยควิชาชีพ (เกษตรกรรม) วิทยาลัยเกษตรกรรม เชียงใหม่ (แม่ใจ) จังหวัดเชียงใหม่ 2511
- ปว.ส. ประโยควิชาชีพชั้นสูง (เกษตรกรรม) วิทยาลัยเกษตรกรรม เชียงใหม่ (แม่ใจ) จังหวัดเชียงใหม่ 2513
- ทก.บ. (เทคโนโลยีการเกษตรบัณฑิต) สาขาบริหารธุรกิจการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่ใจ 2522
- ทษ.ม. (เทคโนโลยีการเกษตรมหาบัณฑิต) สาขาส่งเสริมการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่ใจ 2532
- ประวัติการทำงาน : - ครูโรงเรียนสกลราชวิทยานุกูล อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร 2514
- อาจารย์ 2 ระดับ 5 โรงเรียนสกลราชวิทยานุกูล อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร 2527
- คณะกรรมการครู-ผู้ปกครอง โรงเรียนสกลราชวิทยานุกูล 2523-2533
- หัวหน้าหมวดเกษตรกรรมศิลป์ โรงเรียนสกลราชวิทยานุกูล 2527-2533
- คณะกรรมการบริหารโรงเรียนสกลราชวิทยานุกูล 2527-2533
- รองประธานครูเกษตร จังหวัดสกลนคร 2528-2529
- ครูที่ปรึกษาชุมนุมเกษตรกรในอนาคตแห่งประเทศไทย (ช.ก.ท.) หน่วยสกลราชวิทยานุกูล 2516-2529
- คณะกรรมการการศึกษาเทศบาลเมืองสกลนคร 2530-2533
- ผลงานทางวิชาการ : วิทยานิพนธ์เรื่อง "ความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมตาม การรับรู้ของสมาชิกสหกรณ์การเกษตร จังหวัดสกลนคร" 2533